

УКРАЇНЬСЬКА ПРИЗМА: ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

Friedrich
Ebert
Stiftung

УКРАЇНЬСЬКА ПРИЗМА:
ДЕСЯТЬ РОКІВ
ЕКСПЕРТИЗИ

УДК 327(477) «2024» «(048.83)
ISBN 978-617-8189-38-9

Редакційна колегія: к. політ. н. Бурейко Н., Максак Г., к. політ. н. Шелест Г.

Українська призма: Зовнішня політика 2024. Аналітичне дослідження //
ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта.
ТОВ «Вістка» — Київ, 2025. — 320 с.

Аналітичне дослідження є системним та комплексним аналізом зовнішньої політики України за 2024 рік. Проаналізовано сорок сім напрямів — від співпраці з ключовими партнерами та міжнародними організаціями до публічної дипломатії та побудови міжнародної коаліції для відновлення України. Застосовано чотири критерії оцінювання — індикаторів, які базуються на розробленій методології дослідження. Широким колом експертів досліджено і проаналізовано діяльність Президента, МЗС України та інших відповідальних міністерств та відомств, відповідних комітетів Верховної Ради України, задіяних у формуванні та реалізації зовнішньої політики нашої держави. Дана публікація є десятим щорічним дослідженням.

За повного або часткового відтворення тексту аналітичного дослідження посилання на автора і видання є обов'язковим.

© Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, 2025.
© ГО Рада зовнішньої політики «Українська Призма», 2025.

Вступ	3
Методологія дослідження	4
Зовнішня політика у 2024 році	14
Співпраця з країнами «Групи семи»	34
Велика Британія	36
Італія.....	41
Канада	46
Німеччина	51
США.....	55
Франція.....	61
Японія.....	66
Європейська інтеграція	72
Європейська інтеграція	74
Європейський Союз	79
Євроатлантична інтеграція	84
Двосторонні відносини	92
Австралія	94
Азербайджан.....	98
Бразилія.....	104
Грузія	109
Ізраїль	115
Індія.....	119
КНР	125
Мексика	130
Молдова.....	135
Польща	140
Румунія	145
Словаччина.....	149
Туреччина	154
Угорщина.....	160
Чехія.....	165
Відносини з недружніми країнами	170
Росія	172

Білорусь	176
Регіональна співпраця	180
Близький Схід	182
Балтія	189
Західні Балкани	194
Індо-тихоокеанський регіон	200
Латинська Америка та Карибський басейн	209
Північна Європа	217
Субсахарська Африка	223
Центральна Азія	231
Міжнародні організації	236
ООН	238
ОБСЄ	247
Рада Європи	253
Нерозповсюдження ядерної зброї	258
Формування міжнародної коаліції з відновлення України	264
Формула миру	269
Військова дипломатія	274
Економічна дипломатія	280
Енергетична дипломатія	286
Публічна дипломатія	290
Санкційна політика	296
Закордонне українство	302
Зведена таблиця оцінок реалізації напрямів зовнішньої політики у 2024 році	308
Список скорочень	310
Автори	312
Про Раду зовнішньої політики «Українська призма»	316
Про Фонд ім. Фрідріха Еберта	318

Шановні колеги!

Команда «Української призми» має честь представити десятий щорічний аналіз зовнішньої політики. Щороку десятки експертів детально вивчають, як Україна виробляла та реалізувала зовнішню політику за майже 50 функціональними та географічними напрямками.

Цей аналітичний продукт є важливим доробком, який присвячений не лише аналізу поточних зовнішньополітичних тенденцій, а й формуванню бази для ґрунтового дослідження довготермінових підвалин формування української ідеї та інтересу на міжнародній арені.

Коли ми починали роботу у 2015 році, звичайно, ми не могли і подумати про ті трагедії, які постануть на шляху Української держави. З десяти циклів дослідження три останні випуски вже будувалися на адаптованій методології, яка дає змогу зрозуміти особливості дипломатії воєнного часу. Щороку ми адаптуємо структуру дослідження, забираючи неактуальні та додаючи нові пріоритетні напрями. Україна у 2024 році продовжила відшліфовувати підходи до побудови відносин із партнерами в умовах повномасштабної війни та протистояння коаліції зла, до якої Росія також долучила Білорусь, Північну Корею та Іран.

Україні не тільки вдалося відбивати натиск значно більшого ворога, але й утримувати міжнародну ізоляцію для держави-агресора через ініціацію та запровадження нових санкцій, створення механізмів компенсації збитків за агресію, просування на шляху створення спеціального трибуналу. 2024 рік також став часом розвитку політико-дипломатичного інструментарію для забезпечення справедливого та тривалого миру. Україні за підтримки партнерів вдалося значно просунутися вперед на шляху тематичного наповнення Формули миру, а також формування міжнародної коаліції підтримки української позиції. Зовнішньополітична команда продовжувала стратегічний рух до членства в ЄС, відкриваючи переговорний процес та проводячи скринінг законодавства. Фокус на виконанні поставлених завдань на шляху до відкриття кластерів свідчить про впевненість у готовності України до початку переговорів про членство.

При цьому за певними напрямками українські зовнішньополітичні амбіції впиралися у внутрішні та зовнішні перепони у процесі ухвалення рішень. У 2024 році відносини України з партнерами потрапили в зону турбулентності, викликану циклами виборів у ключових державах та організаціях. На цьому тлі результативність зовнішньополітичної роботи України за деякими напрямками дещо втратила темп. Особливо це було відчутно під час передвиборчої кампанії у США, де питання допомоги Україні стало заручником політичної боротьби. Утім, і за таких умов українські політики та дипломати провели вагомую роботу з утримання України на порядку денному.

Загальну оцінку реалізації зовнішньої політики вдалося утримати на показнику В+, як і в попередніх 2022–2023 роках. Це може свідчити про вже набутий зовнішньополітичною командою України позитивний дипломатичний досвід комунікації з партнерами та пошук шляхів до продуктивної комунікації з державами поза ЄС та НАТО.

Боротьба українського народу за свободу та незалежність триває. А це означає, що наша зовнішня політика має не просто залишатися стійкою та ефективною, а й демонструвати партнерам і світу свою проактивність та ціннісні орієнтири. Спільні зусилля держави та суспільства обов'язково приведуть до перемоги над ворогом.

Слава Україні!

Слава героям!

Геннадій Максак,
Виконавчий директор Ради зовнішньої політики «Українська призма»

Методологія дослідження

A

B-

C+

При розробці першої методології оцінювання зовнішньої політики України у 2015 році робоча група Ради зовнішньої політики «Українська призма» уважно вивчила досвід і практики подібного аналізу зовнішньої політики окремих країн та міжнародних інституцій, виконаного деякими закордонними аналітичними центрами, зокрема Європейської ради з міжнародних відносин (European Council on Foreign Relations, ECFR) та Чеської Асоціації міжнародних справ (Asociace pro mezinárodní otázky, AMO). Жодна із застосованих методологій не є універсальною, а принципи аналізу прямо залежать від особливостей досліджуваного об'єкта. Тому після проведення методологічних консультацій «Українська призма» розробила власну модель з огляду на українські реалії, залучаючи при цьому окремі елементи вже існуючого методологічного доробку західних колег. Ця методологія використовувалась у 2015–2021 роках та постійно вдосконалювалась.

У 2022 році методологія була оновлена, оскільки зовнішня політика України, як і все життя країни, стали підпорядковані воєнному часу. Відтак для кращого врахування наявних зовнішньополітичних та безпекових обставин було розроблено оновлену методологію оцінки зовнішньої політики України, яка зберігає більшість індикаторів, що їх було використано для аналізу попередніх років (політичний інтерес, діяльність та результати), але при цьому розширює емпіричну базу для оцінювання. Крім того, індикатори міжінституційної співпраці та стратегічного бачення було замінено новим — стратегічні комунікації, які набули особливої ваги під час війни.

Як і в попередні роки, аналіз сфокусовано саме на діях української сторони (представників виконавчої та законодавчої влади, Президента та його Офісу, а також окремих задіяних акторів), а не стану двосторонніх відносин із відповідною країною.

Кожного року відбувається певний перегляд досліджуваних напрямів зовнішньої політики України. У 2024 році була додана Мексика, а також оцінки діяльності України за напрямом Формули миру. Крім того, дослідники відмовились від оцінювання Ірану, оскільки відносини між двома країнами повністю зупинились. Три країни Балтії знову були об'єднані в спільний розділ.

Напрями зовнішньої політики України

Для оцінювання зовнішньої політики України у 2024 році було обрано 47 напрямів, які були розділені на тематичні блоки:

- співпраця з країнами Групи семи (Велика Британія, Італія, Канада, Німеччина, США, Франція, Японія);
- європейська інтеграція та відносини з ЄС;
- євроатлантична інтеграція;
- двосторонні відносини (Австралія, Азербайджан, Бразилія, Грузія, Індія, Ізраїль, КНР, Мексика, Молдова, Польща, Румунія, Словаччина, Туреччина, Угорщина, Чехія);
- недружні країни (Білорусь, Російська Федерація);
- регіональна співпраця (Індо-Тихоокеанський регіон, країни Балтії, Близький Схід, Західні Балкани, Північна Європа, Латинська Америка та Карибський басейн, Субсахарська Африка, Центральна Азія);
- міжнародні організації (ОБСЄ, ООН, Рада Європи);
- Нерозповсюдження ядерної зброї;
- формування міжнародної коаліції з відновлення України;
- економічна дипломатія;
- енергетична дипломатія;
- публічна дипломатія;
- військова дипломатія;
- Формула миру;
- Санкційна політика;
- закордонне українство.

Індикатори оцінки зовнішньої політики України за окремими напрямками:

Були розроблені чотири індикатори оцінювання стану реалізації зовнішньої політики за кожним із вказаних напрямів:

- (1) політичний інтерес або залученість акторів до певного напрямку зовнішньої політики України;
- (2) стратегічні комунікації за визначеним напрямом;
- (3) конкретна діяльність за вказаним напрямом протягом року, який оцінюється;
- (4) результати та досягнення за напрямом протягом року, який оцінюється.

Кожен із чотирьох основних індикаторів оцінюється за п'ятибальною шкалою, де 1 бал — мінімальна, а 5 балів — максимальна можлива оцінка. Кожен бал в оцінюванні напрямку за конкретним індикатором прив'язано до наявності чи відсутності певного стану, який можна зафіксувати. Для кожного індикатора визначено необхідну для формування оцінки нормативну та фактологічну базу.

1. Політичний інтерес/залученість

База для аналізу: виступи та інтерв'ю Президента, Прем'єр-міністра та віцепрем'єр-міністрів України, Міністра закордонних справ, Міністра оборони та інших профільних міністрів, Голови ВРУ, заяви фракцій, заяви лідерів політичних партій, інтерв'ю керівництва ОПУ, щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України та Аналітична доповідь до нього, Порядок денний Комітету у зовнішніх справах ВРУ та наявні парламентські слухання за тематикою, слухання відповідних комітетів ВРУ.

Бали:

- 1 бал** — відсутність згадування відповідного напрямку зовнішньої політики в офіційних або неофіційних заявах, політичних документах та маніфестах головних політичних суб'єктів;

- 2 бали** — згадування у неофіційній формі зовнішньополітичного напрямку, яке не набуло форми політичної позиції; інтерв'ю, блоги, твіти чи статті у ЗМІ на відповідні теми;
- 3 бали** — наявність поодиноких офіційних заяв щодо подій чи окремих аспектів діяльності у досліджуваному напрямі у деяких політичних партій, згадування у виступах Президента, Прем'єр-міністра чи Міністра закордонних справ;
- 4 бали** — наявність офіційних позицій різних політичних суб'єктів, представлених у вищих органах влади, але не обов'язково узгоджених між собою, наявність регулярних політичних заяв, згадування в щорічному Посланні Президента, включення до порядку денного Комітету у зовнішніх справах ВРУ, проведення комітетських слухань та круглих столів;
- 5 балів** — наявність політичного консенсусу щодо діяльності України в обраному зовнішньополітичному напрямі, регулярне звернення до досліджуваного напрямку, спільні офіційні заяви, проведення парламентських слухань або тематичних конференцій.

2. Стратегічні комунікації

База для аналізу: виступи Президента, Прем'єр-міністра та віцепрем'єр-міністрів України, Міністра закордонних справ, Міністра оборони та інших профільних міністрів перед іноземними аудиторіями, великі публікації для іноземних ЗМІ тощо.

Бали:

- 1 бал** — інтерв'ю для медіа країни високопосадовців України або посла, ад хок інформування;
- 2 бали** — виступи високопосадовців (крім Президента) перед різними цільовими аудиторіями;
- 3 бали** — спільні заяви, спеціальні (таргетовані) інформаційні кампанії, організація візиту представника країни чи організації на деокуповані території (окрім посла, акредитованого в Україні);

- 4 бали** — усе вище та виступ Президента або інших високопосадовців на великих міжнародних майданчиках (конференції, публічні заходи), організація виступів перших осіб країни/організації перед ВРУ;
- 5 балів** — усе перелічене та виступ Президента у парламенті відповідної країни або на великих міжнародних майданчиках (як-от міжнародні організації або засідання ініціатив під головуванням країни, яка оцінюється, за виключенням неурядових конференцій).

3. Діяльність

База для аналізу: інформація та звіти, надані МЗС України та іншими міністерствами, залученими до виконання завдань за напрямом, заяви та прес-релізи Офісу Президента України, Кабінету Міністрів України, Прем'єр-міністра України, Верховної Ради України, двосторонніх комітетів та робочих груп, публічно наявна інформація щодо діяльності за напрямом.

Бали:

- 1 бал** — фактична відсутність роботи, пов'язаної з реалізацією відповідного напрямку зовнішньої політики, відсутність інших форм співпраці чи офіційних контактів; зафіксовані факти протидії одних інституцій іншим під час вироблення політики чи конфлікти між українськими органами влади або різними гілками влади під час здійснення політики у певному зовнішньополітичному напрямі, зрив роботи координаційних органів;
- 2 бали** — поодинокі несистемні види активності, які не базуються на наявних стратегічних чи операційних документах у сфері реалізації відповідного напрямку зовнішньої політики, підтримання діалогу виключно через наявні ЗДУ, відсутність посла України у відповідній країні протягом більше ніж пів року;
- 3 бали** — несистемна співпраця або контакти лише за окремими напрямами без системної співпраці; зустрічі в рамках

- багатосторонніх форматів або «на полях» поряд з підтриманням дипломатичних, торгово-економічних відносин; реакційність у реалізації відповідного напрямку зовнішньої політики;
- 4 бали** — візити рівня керівництва МЗС, Голови парламенту, Прем'єр-міністра України у відповідну країну або організація візитів іноземних представників в Україну, робота міжвідомчих та інших комісій та робочих груп, участь або організація військових навчань, співробітництво на міжвідомчому рівні;
- 5 балів** — наявна діяльність за всіма напрямками (фінансово-економічний, політичний, військовий, гуманітарний), спільні міжнародні ініціативи, візити на рівні очільників держав та голів міжнародних організацій, головування в міжнародних організаціях чи ініціативах, проведення спільних двосторонніх або багатосторонніх форумів.

4. Результати

База для аналізу: міжнародні угоди та меморандуми, укладені за відповідним напрямом зовнішньої політики, інформація щодо результатів діяльності КМУ, ОПУ, МЗС України та інших відповідних міністерств і відомств, Верховної Ради України, статистика торговельно-економічних відносин, інформаційні та аналітичні матеріали за результатами зустрічей, засідань тощо, рейтинги допомоги, інформація від закордонних партнерів.

Бали:

- 1 бал** — розрив дипломатичних відносин, вихід з міжнародної організації, припинення співпраці в рамках ініціативи, відкрита військова агресія чи офіційна підтримка агресора, торгіві, енергетичні війни, блокування ініціатив міжнародних організацій, спрямованих на підтримку України;
- 2 бали** — зниження рівня дипломатичного представництва чи наявність дискримінаційної політики в торговельній сфері, відсутність значних спільних проєктів економічного, енергетичного характеру, відсутність динаміки в політичному діалозі;

- 3 бали** — незначна позитивна динаміка на рівні політичного діалогу, економічних контактів, наявність співпраці на міжвідомчому рівні, приєднання до політичних заяв та санкційних режимів, проте без значних ініціатив щодо надання військової, фінансової та гуманітарної допомоги.
- 4 бали** — активний політичний діалог, підтримка України за окремими напрямками (наприклад, тільки гуманітарний або тільки економічний, без військового), підписання двосторонніх та багатосторонніх угод, імплементація рішень щодо надання підтримки Україні, прийнятих під час візитів на вищому рівні, участь у міжнародних коаліціях щодо підтримки України;
- 5 балів** — повна підтримка позиції України, надання фінансової, політичної та військової підтримки, виділення допомоги (гуманітарної, фінансової або на реконструкцію), наявність масштабних проєктів в економічній, енергетичній, військовій сферах, створення та функціонування спеціальних координаційних органів з метою реалізації зовнішньої політики у певному напрямі, голосування в парламентах щодо підтримки України.

*** Примітка:**

У 2024 році зовнішня політика України щодо Російської Федерації та Білорусі була проаналізована, але не оцінена, оскільки через повномасштабну війну стандартна система оцінювання не може бути застосована.

Загальна оцінка за окремим зовнішньополітичним напрямом (рейтинг напрямку)

Після виставлення балів за усіма індикаторами вираховується загальна оцінка напрямку шляхом визначення середньоарифметичного показника. Загальна оцінка (рейтинг) потім зазначається у формі латинських літер (A, B, C, D, E) з арифметичними знаками дії (+/-) залежно від значення отриманого показника.

РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА:

A

A-

Значення показника:

5

4,6-4,9

B+

B

B-

4,1-4,5

4

3,6-3,9

C+

C

C-

3,1-3,5

3

2,6-2,9

2,1-2,5

2

1,6-1,9

1,1-1,5

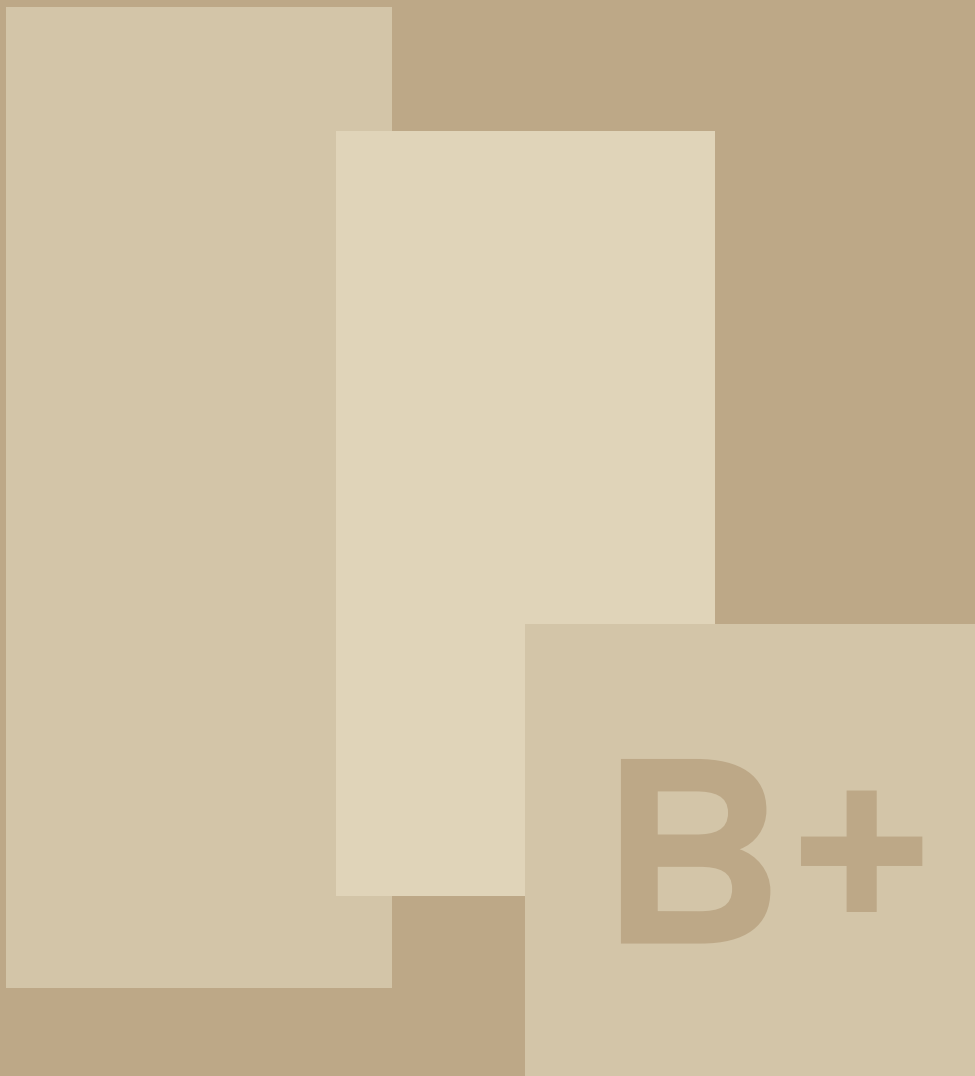

1

Загальна оцінка (рейтинг) успішності реалізації зовнішньої політики України упродовж досліджуваного року

Загальна оцінка (рейтинг) успішності реалізації зовнішньої політики України упродовж досліджуваного року

Загальна оцінка успішності реалізації зовнішньої політики України визначається шляхом отримання середньоарифметичного показника від загальних оцінок за всіма напрямками зовнішньої політики, які аналізувались. Загальний рейтинг виставляється шляхом підрахунку аналогічно до оцінки окремих напрямів зовнішньої політики.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У 2024

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	B+	B+	B+
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	B+	B	B+
ДІЯЛЬНІСТЬ	B+	B+	B+
РЕЗУЛЬТАТИ	B	B	B
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+	B+	B+

Політичний інтерес/залученість

2024 рік у зовнішньополітичному вимірі для України був побудований на вже закладених у 2022–2023 роках підвалинах дипломатії воєнного часу.

У настановах керівникам закордонних дипломатичних установ України Президент у програмному виступі «Воєнна дипломатія: стійкість, зброя, перемога» виокремив такі пріоритети: зняття наявних обмежень на застосування зброї на території Росії; посилення санкційного режиму проти Росії та її союзників; забезпечення довгострокової підтримки України з боку партнерів; політика підтримки українців за кордоном; міжнародна підтримка Формули миру. Окремо вказано на пріоритетності інтеграції України до ЄС та НАТО. В розрізі співпраці України з регіонами Глава держави відзначив важливість Чорноморського регіону, Африки, Латинської Америки, азійського простору та регіону Тихого океану.

Важливими орієнтирами зовнішньополітичного спрямування є публічні виступи та звернення Президента України до ВРУ. Зокрема, йдеться про виступ Президента у ВРУ з представленням Плану перемоги (16.10) та щорічне Послання Президента до ВРУ (19.11). Щорічне Послання містило наступні пріоритети зовнішньої політики України: інформаційна консолідація комунікації влади для протидії дезінформації; притягнення Росії до колективної відповідальності; забезпечення стратегічного стримування Росії, залучення партнерів у виробництво зброї; енергетична безпека та співпраця; міжнародна підтримка розвитку українських громад; запровадження інституту множинного громадянства; міжнародні партнерства у сфері культури, реформування та посилення дипломатичної служби тощо.

Відповідні зовнішньополітичні та безпекові пріоритети були деталізовані в Плані пріоритетних дій Уряду на 2024 рік. У ньому першочерговим напрямом стала європейська інтеграція України. Значна увага також була приділена вступу України до НАТО, санкційним механізмам, відкриттю нових дипломатичних представництв за кордоном. Відкриття переговорного процесу України з ЄС стало також предметом спільного звернення Президента, Прем'єр-міністра та Голови ВРУ до українців (25.06).

Основний політичний інтерес у 2024 році стосувався традиційних напрямів зовнішньої політики України, таких як країни Г7 та ЄС. Значно підвищився політичний інтерес до країн Латинської Америки та Африки. Водночас можна констатувати зниження політичного інтересу до країн Індотихоокеанського регіону, окрім Індії.

Загальним стратегічним завданням залишалось забезпечення всім необхідним Сил оборони України для утримання лінії фронту, забезпечення військовою технікою та боеприпасами, формування міжнародних коаліцій спроможностей та щодо відновлення України, а також залучення до окремих пунктів Формули миру. Серед міжнародних партнерств у військово-технічній та оборонній підтримці України особлива увага приділялась стратегічним відносинам із членами Групи семи, союзниками НАТО та членами ЄС. У регіональному розрізі на чільне місце в заявах вийшла Північна Європа. Значну увагу отримало питання української спільноти за кордоном.

Традиційно найбільшу залученість проявляє Президент та представники Міністерства закордонних справ. У порівнянні з минулими роками, у 2024 році зріс політичний інтерес та залученість народних депутатів, які вийшли за рамки європейських країн-партнерів, а звернули активну увагу на регіон Латинської Америки та Азію. Водночас прем'єр-міністр, міністр оборони та інші профільні міністерства були залучені до питань міжнародного порядку денного значно менше, ніж у попередні роки.

Загальна оцінка —

B+

Стратегічні комунікації

У 2024 році стратегічні комунікації України були спрямовані на активне залучення до допомоги та солідарності з Україною не лише партнерів із Групи семи, членів ЄС та союзників НАТО. Йшлося також і про налагодження чи посилення співпраці з державами т.зв. «Глобального півдня», особливо у контексті формування міжнародної підтримки для справедливого та довготривалого миру. Залежно від держави чи регіону предметом комунікацій ставали питання надання військової підтримки Україні, підтримання чи запровадження нових санкцій проти Росії, макрофінансова допомога, питання міжнародної відповідальності, а також відбудови України.

Важливими у розрізі комунікаційного впливу на політичні сили та суспільства в іноземних державах були безпосередні візити Президента України до столиць держав-партнерів та участь у спільних заходах у рамках міжнародних організацій, виступи на пленарних зібраннях парламентів, перед студентами та викладачами навчальних закладів, а також участь у міжнародних експертних форумах, які активно висвітлювалися у ЗМІ.

Порівняно з попередніми роками значно знизилась кількість країн, де Президент або міністр закордонних справ мали виступи перед парламентами, але водночас збільшилась кількість інтерв'ю провідним світовим ЗМІ та регіональним ЗМІ Африки та Латинської Америки. Крім того, були організовані престури для представників медіа різних країн т.зв. «Глобального півдня», а також європейських держав, до організації яких були долучені і неурядові організації. Активна комунікація Президента України, прем'єр-міністра, віцепрем'єрів, членів урядової команди та парламентарів з іноземними медіа спостерігалась упродовж усього року.

Варто відзначити, що у 2024 році отримала свій розвиток та продовження частина започаткованих раніше комунікаційних ініціатив, зокрема Формула миру, коаліції військових спроможностей, угоди щодо безпекових гарантій Україні, що окрім іншого слугували важливим інструментом трансляції українських інтересів та широко висвітлювалися в медіа.

У контексті формування міжнародної підтримки України одним із головних майданчиків став перший Глобальний саміт миру у Швейцарії

(15–16.06), проведенню якого передували інтенсивні політико-дипломатичні консультації на різних рівнях. Проведення саміту та підписання фінального комюніке заклали підвалини для подальшої активної роботи з партнерами щодо тематичного наповнення дев'яти пунктів Формули миру, а також для комунікації положень комюніке та Формули миру як у країнах-підписантах, так і в інших країнах.

Базуючись на Спільній декларації про підтримку України попереднього року, у 2024 році Україна активно укладала двосторонні угоди про «гарантії безпеки». Окрім вагомого практичного виміру цих угод, важливу роль відігравала їх комунікаційна складова. Майже до кожної угоди українська сторона вносила стратегічні питання військової підтримки, довгострокової фінансової та матеріальної допомоги, підтримки членства України в НАТО тощо. Паралельні комунікації того, що безпекові угоди не є заміником членства в Альянсі, також були успішні, оскільки презентували чітку позицію України щодо майбутнього членства в НАТО.

Зважаючи на тісні партнерські зв'язки України з Європейським Союзом та НАТО, Президент, члени урядової команди брали участь у засіданнях Європейської Ради, тематичних рад ЄС. Це дозволяло безпосередньо доносити факти про війну та поточні потреби України у міжнародній підтримці. Окремо також слід виділити регіональні ініціативи, які допомагали утримувати питання України у міжнародному фокусі. До них варто віднести періодичні саміти Україна — Північна Європа, Україна — Південно-Східна Європа, зустрічі у форматі «Україна-Веймар+», Аграрний форум «Україна — Африка 2024» тощо. Додану комунікаційну вартість мала інституціоналізація коаліції військових спроможностей у рамках Контактної групи з оборони України (формат Рамштайн). Україна продовжила залучення іноземних партнерів до ініціативи Grain From Ukraine, Міжнародної конференції з питань відновлення України, Міжнародної кримської платформи.

У 2024 році активною була парламентська дипломатія. Народні депутати ефективно використовували майданчики парламентських асамблей Ради Європи, НАТО, а також розвивали депутатські групи з міжпарламентських зв'язків (групи дружби). Ухвалені заяви та резолюції дозволяли привертати увагу міжнародних партнерів до питання війни Росії проти України.

Візити керівництва ВРУ до іноземних держав та міжнародних організацій супроводжувались зустрічами зі ЗМІ. Знаковим комунікаційним майданчиком стала перша Парламентська конференція «Україна — держави Латинської Америки та Карибського басейну: співробітництво заради майбутнього» (30.11). При цьому негативний вплив на комунікаційні спроможності мало обмеження з боку голови ВРУ у виїзді за кордон парламентарів, що представляють опозиційні політичні партії.

МЗС представило першу Комунікаційну стратегію «Україна — країни Латинської Америки та Карибського басейну» на 2024–2026 роки. Важливою подією початку року стало відкриття арабськомовної версії сайту МЗС України та аканту у соціальній мережі X. Продовжив активну діяльність Український інститут. Попри всі складнощі воєнного часу, команда УІ реалізувала понад 180 проєктів культурної дипломатії у 61 країні, зокрема зайшовши у «нові» — Бразилію, Індію, Індонезію, Мексику, ПАР, підсилюючи таким чином дипломатичні та політичні комунікації.

Активно працювали організації громадянського суспільства, які організовували онлайн та офлайн кампанії на підтримку основних ініціатив, як-от притягнення РФ до відповідальності, надання перспективи членства в ЄС та НАТО, а також розширювали комунікації та експертну дипломатію з країнами т.зв. «Глобального Півдня», зокрема в Азії, Латинській Америці та на Близькому Сході.

Загальна оцінка —

Діяльність

У 2024 році Україна вела активну зовнішню політику як щодо основних партнерів, так і щодо відкриття нових напрямів. Хоча більшість контактів була сконцентрована на необхідності гарантування міжнародної підтримки у питаннях протидії російській агресії, достатньо зусиль приділялось і питанням двостороннього порядку денного та розширенню географічної присутності. Водночас спостерігався певний дисбаланс уваги до різних регіонів світу.

За тематичними напрямками дипломатії воєнного часу суб'єкти вироблення та реалізації зовнішньої політики активно включались у двосторонню та багатосторонню співпрацю. Пріоритетним для України залишалось максимальне залучення членів Групи семи у допомогу Україні, поглиблення інтеграції та співпраці з ЄС, а також інтенсифікація діалогу з Північноатлантичним альянсом.

Традиційно спостерігалася висока активність Президента України. Протягом 2024 року В. Зеленський здійснив по два візити до США, Великої Британії, Італії та по чотири — до Німеччини і Франції. Президент здійснив три візити до інституцій ЄС у Брюсселі та очолив українську делегацію для участі у Вашингтонському саміті НАТО.

Крім того, двосторонні та багатосторонні контакти на найвищому рівні відбувалися на полях засідань ГА ООН, самітів Групи семи, Глобального саміту щодо миру в Україні, Саміту НАТО, саміту Європейської спільноти. Наприклад, на полях міжнародних заходів Президент В. Зеленський двічі зустрічався з Прем'єр-міністром Японії Ф. Кішидою (на саміті Г7 та на ГА ООН) та тричі з Прем'єр-міністром Канади Д. Трюдо (саміт Г7, саміт НАТО, ГА ООН).

Під постійною увагою протягом року були відносини України з США, головним фокусом яких було збереження військової допомоги. Значні зусилля української дипломатії та президентської команди були спрямовані на розблокування фінансової та військової допомоги. Зокрема, українська сторона погодилась на запуск спільної інспекції зброї, наданої американськими партнерами Силам оборони України (перша інспекція відбулась у січні). Президент України здійснив два візити до США та мав серію телефонних розмов із Президентом Дж. Байденом та кандидатом у Президенти Д. Трампом.

Україну відвідали високопосадовці країн-партнерів, зокрема прем'єри Великої Британії, Польщі та Індії — Р. Сунак, Д. Туск та Н. Моді. У лютому участь у заходах до другої річниці повномасштабного вторгнення РФ до України брали Голова Ради міністрів Італійської Республіки Дж. Мелоні, Прем'єр-міністр Канади Д. Трюдо, а також Президентка Європейської комісії У. фон дер Ляєн. Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг відвідав Київ у квітні. У грудні відбулись перші під час повномасштабної війни двосторонні візити до України — канцлера О. Шольца, а також новообраного Президента Європейської Ради А. Кошти разом із комісарами ЄС.

Чільне місце серед завдань українських високопосадовців та дипломатичного корпусу у 2024 році займало залучення військової допомоги Україні. Більшість військової допомоги координувалися через Міжнародну Контактну групу щодо оборони України (формат Рамштайн), який об'єднує понад 50 іноземних партнерів. Упродовж року було проведено сім зустрічей, на яких вирішувались важливі питання щодо обсягів та видів військової допомоги. Україна активно сприяла створенню та інституціоналізації восьми коаліцій військових спроможностей, які за головування іноземних партнерів фокусувалися на окремих видах посилення обороноздатності України. Кількість країн, що приєдналися до восьми коаліцій військових спроможностей, сформованих у рамках формату Рамштайн, сягнула 34.

Українські дипломати активно просували включення питання максимальної інтеграції української оборонної промисловості в європейську під час підготовки Європейської стратегії оборонних індустрій (EDIS), ухваленій в березні 2024 року. Крім того, відбувався активний пошук альтернативних варіантів постачання зброї у зв'язку з вичерпанням запасів окремих країн. Завдяки цьому з'явився формат «данської моделі» — інвестицій та закупки напряму в українських виробників.

На урядовому рівні продовжено географічне розширення проведення форумів оборонних індустрій, покликаних забезпечити підтримку українського військово-промислового комплексу. Так, до прикладу, у травні було започатковано Форум оборонних індустрій Україна — ЄС, у червні — Форум оборонних інноваторів НАТО — Україна, у жовтні було проведено другий Міжнародний форум оборонних індустрій DFNC2, а також Німецько-

український семінар оборонних індустрій. Під час форумів українські компанії підписали низку документів з іноземними компаніями щодо розвитку виробництва боєприпасів, засобів РЕБ, повітряних та морських дронів, ремонту західного озброєння тощо. У липні АТ «Укроборонпром» відкрив перше іноземне представництво у м. Вашингтон (США). У вересні ухвалено рішення ЄС про відкриття Офісу оборонних інновацій у м. Київ.

Важливим напрямом діяльності залишався санкційний тиск на Росію, а також залучення фінансового ресурсу та інвестицій. У 2024 році продовжувала активно діяти Міжнародна робоча група щодо санкцій проти Росії, яка формує системні пропозиції та окремі рекомендації за ключовими напрямками впровадження та підтримки санкційної політики. У травні група презентувала третій системний План дій для подальшого посилення санкційного тиску на Росію.

У рамках співпраці з європейськими партнерами Україна також зацікавлена у формуванні регіональних підходів до кооперації. Стратегічне значення для України на даному етапі мала побудова довготривалих відносин із державами регіону Північної Європи та Балтії. У 2024 році відбулося два Саміти Україна — Північна Європа за участі Президента України. У листопаді було започатковано новий формат військової співпраці України з «Північною групою», яка об'єднує 12 країн: Данію, Швецію, Фінляндію, Норвегію, Ісландію, Естонію, Латвію, Литву, Німеччину, Нідерланди, Польщу та Велику Британію. За багатостороннім треком відбувалися контакти з регіоном Західних Балкан. У рамках саміту «Україна — Південно-Східна Європа» (28.02) В. Зеленський зустрівся з Президентом Північної Македонії С. Пендаровським, Прем'єр-міністром Хорватії А. Пленковичем, Прем'єр-міністром Албанії Е. Рамою, Президентом Чорногорії Я. Мілатовичем

Активним, хоч і не завжди результативним, був діалог України з країнами сусідами. Постійні активні контакти, зокрема, були з Молдовою, Румунією, Чехією та Польщею. Складніше відбувався діалог з Угорщиною та Словаччиною (через їх позицію щодо енергетичної співпраці з РФ та санкційного тиску). Міністр закордонних справ України А. Сибіга однією з перших після свого призначення відвідав із робочим візитом Республіку Молдова, а також Румунію та Польщу.

За напрямом європейської інтеграції українська урядова команда розпочала передвступні переговори про членство України в ЄС. У червні було сформовано делегацію України для участі у переговорах з ЄС щодо укладення Угоди про вступ України до ЄС. У серпні уряд утворив Міжвідомчу робочу групу з питань забезпечення переговорного процесу та 36 робочих (переговорних) груп. Українські переговорники брали активну участь у процесі зовнішнього скринінгу українського законодавства на відповідність європейському праву. Урядом були підготовлені проекти дорожніх карт, передбачених Переговорною рамкою.

За лінією співпраці Україна — НАТО теж був присутній високий рівень міжінституційної координації. Питання наближення до НАТО регулярно підіймалось на внутрішніх нарадах за участі Президента та профільних членів уряду. У березні відбулось засідання Комісії з питань координації євроатлантичної інтеграції України, на якому було обговорено виконання адаптованої Річної національної програми (аРНП) на 2024 рік, а також реалізація проєктів Комплексного пакета допомоги НАТО для України. Важливим є новий формат — Рада Україна — НАТО. Він є майданчиком не лише для обговорення поточних двосторонніх відносин України з Північноатлантичним альянсом, а й для посилення міжнародної підтримки — протягом року Україна декілька разів ініціювала засідання РУН у відповідь на ескалацію з боку РФ.

У червні у Берліні на полях Конференції з питань відновлення України вперше відбулась зустріч на рівні міністрів Багатосторонньої координаційної платформи донорів для України. Участь у заході взяли представники урядів 23 країн та 7 міжнародних фінансових організацій. У червні і жовтні було проведено засідання Керівного комітету Багатосторонньої координаційної платформи. Українська делегація на чолі з Прем'єр-міністром Д. Шмигалем у лютому відвідала Токіо для участі у спільній японсько-українській конференції з економічного розвитку та відбудови.

Значна увага була прикута до формування інституційних та процесуальних передумов для проведення Саміту миру та подальшої реалізації Формули миру Президента Зеленського. На внутрішньодержавному рівні процес координації зусиль щодо організації першого саміту включав активну спільну роботу ОПУ, профільних

міністерств, ВРУ тощо. Проведення першого Глобального саміту миру в Україні у червні заклало підвалини для активної роботи на рівні тематичних конференцій, які разом із фінальним комюніке Саміту мали стати основою пропозиції миру, сформованою міжнародною спільнотою. У період з серпня по листопад було проведено дев'ять тематичних конференцій за організаційної підтримки держав, співголовуючих у тематичних групах Формули миру.

У контексті реалізації Формули миру активізувалися політико-дипломатичні контакти з регіонами та державами так званого «Глобального півдня», насамперед з такими великими міжнародними акторами як Індія та Китай. Уперше за часів незалежності Україну відвідав Прем'єр-міністр Індії Н. Моді. Крім того, В. Зеленський мав дві зустрічі з Н. Моді «на полях» великих заходів. Вперше з 2017 року відбувся візит міністра закордонних справ Д. Кулеби до Індії. Відтак 2024 рік став роком значного посилення політичного рівня відносин між Україною та Індією. Важливу роль відіграли візити Президента до Саудівської Аравії та Катару, які сприяли зміцненню двосторонніх відносин та заохоченню регіональних партнерів до активної участі в якості посередників.

У відносинах із Китаєм основний акцент було зроблено на пошуку шляхів нейтралізації активної ролі Пекіну у просуванні альтернативної моделі врегулювання. На рівні міністрів МЗС були проведені три зустрічі на полях міжнародних заходів та під час візитів до Китаю.

Регіон Близького Сходу займав чільне місце у зовнішньополітичній діяльності насамперед через гуманітарні проекти, участь трьох країн Затоки у якості посередників з окремих питань у переговорах з РФ, а також бізнес контакти. На додаток до візитів Президента відбулися візити міністра закордонних справ А. Сибігі до Каїру, де було презентовано дорожню карту розвитку двосторонньої співпраці, та до Сирії після повалення режиму Б. Асада спільно з міністром агрополітики. Україна продовжила реалізацією гуманітарної програми Grain From Ukraine, що стала одним зі стратегічних інструментів співпраці з країнами Африки та Близького Сходу.

Активізувалась парламентська дипломатія поза європейським континентом. Зокрема, депутати брали участь у засіданні Парламентської Асамблеї АСЕАН у Лаосі, відвідали низку латиноамериканських країн із

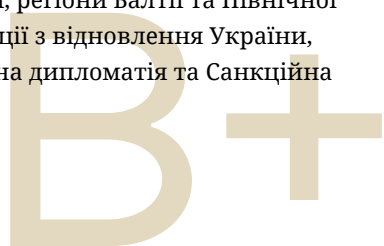
візитами. Відбувалися офіційні контакти на високому рівні. Голова ВРУ Р. Стефанчук відвідав інавгурацію Президентки Мексики К. Шейнбаум та зустрівся із Головою Сенату Мексики тощо.

Україна намагалася вести активну взаємодію з країнами Індо-Тихоокеанського регіону як на двосторонньому, так і багатосторонньому рівні. Протягом року на найвищому рівні відбулися зустрічі і консультації з Сінгапуром, Індонезією, Тимор-Лешті, Філіппінами, В'єтнамом. Цікавим став формат зустрічі на полях Саміту НАТО у п'ятисторонньому форматі з лідерами індо-тихоокеанських держав — партнерами НАТО: Австралією, Республікою Корея, Новою Зеландією та Японією. Також В. Зеленський здійснив перший в історії двосторонніх відносин візит до Республіки Філіппіни (03.06), де провів зустріч із Президентом країни Ф. Маркосом-молодшим.

МЗС України вживало заходів щодо формування стратегічних підходів до роботи з регіонами, а також для посилення дипломатичної присутності. Відбулась низка візитів до країн Латинської Америки, зокрема до Бразилії, з якою також відбувався активний політичний діалог з метою мінімізації наслідків бразильсько-китайської мирної ініціативи. На африканському напрямку високу активність проявляв міністр закордонних справ Д. Кулеба, який у серпні здійснив четверте африканське турне, вперше в історії відвідавши Малаві, Замбію та Маврикій, та Спеціальний представник України з питань Близького Сходу та Африки М. Субх. У 2024 році Україна помітно зміцнила свою дипломатичну присутність у Субсахарській Африці, відкривши посольства в ДРК, Кот-д'Івуарі, Гані, Мозамбіку, Ботсвані, Руанді та Мавританії, таким чином збільшивши своє представництво на континенті до 17 країн. Обговорювались плани збільшення дипломатичної присутності і в ЛАКБ, але до кінця року нові закордонні дипломатичні установи відкриті не були.

Найвищі оцінки за індикатором «Діяльність» протягом року отримали країни Г7, ЄС, Індія, Польща, Туреччина, Чехія, регіони Балтії та Північної Європи, ООН, Формування міжнародної коаліції з відновлення України, Формула миру, Військова дипломатія, Публічна дипломатія та Санкційна політика.

Загальна оцінка за напрямом —

Результати

Зусилля, спрямовані на формування стабільної основи міжнародної співпраці, дозволили досягти значних результатів. Відносини з державами Групи семи та Європейського Союзу, які формують основу поточної стійкості України та її обороноздатності, у 2024 році підтвердили свій стратегічний статус.

Станом на 31 грудня Україна уклала 26 двосторонніх безпекових угод з державами Групи семи та країнами, що приєдналися до Спільної декларації про підтримку України, а також угоду з Європейським Союзом. Ці двосторонні документи передбачають конкретні форми та напрями підтримки України на довгострокову перспективу, механізми консультацій та надання допомоги у разі ескалації війни, підтримку партнерами стратегічних ініціатив України політико-безпекового характеру.

Значних результатів вдалося досягти у питаннях надання фінансової та безпекової допомоги. За інформацією НАТО, у 2024 році союзники надали Україні військової допомоги на суму 50 млрд дол. США, з яких 60% припадає на європейських членів Альянсу та Канаду.

У травні ЄС дозволив спрямовувати надприбутки від заморожених активів РФ на оборонні потреби України через Європейський фонд миру. Уже у липні Україна отримала перший транш обсягом 1,5 млрд євро, у т. ч. 400 млн євро запрограмованих на закупівлю ОВТ від українських виробників. Завдяки «данській моделі» підтримки української оборонної промисловості ЗСУ отримали озброєння на майже 538 млн євро. У рамках Місії ЄС з військової допомоги Україні (EUMAM) за різними напрямками було підготовлено близько 32 тисяч українських військовослужбовців.

Для забезпечення фінансової стабільності України критично важливим став офіційний запуск програми ЄС Ukraine Facility. Програма передбачає можливість отримання Україною фінансової та технічної допомоги ЄС на загальну суму 50 млрд євро протягом чотирьох років. Загальна міжнародна фінансова допомога Україні для покриття пріоритетних соціальних та гуманітарних видатків державного бюджету у 2024 році склала 41,7 млрд дол. США. Співпраця з МВФ у рамках Програми механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility) принесла Україні 5,4 млрд дол. США.

Крім ЄС та МВФ вагомою стала також підтримка США, Світового банку, Японії, Канади.

У травні Рада ЄС схвалила План для Ukraine Facility, який був розроблений українською урядовою командою спільно з європейськими партнерами. План визначає 69 реформ, які охоплюють 15 сфер та 10 інвестицій. Реалізація цих структурних реформ в Україні забезпечить наближення України членства в ЄС. Верховна Рада ратифікувала Рамкову угоду між Україною та ЄС щодо спецмеханізмів реалізації фінансування ЄС України згідно з інструментом Ukraine Facility.

Попри те, що у 2024 році українській стороні не вдалося переконати західних партнерів передати Україні заморожені в Європі російські активи, на цьому шляху є значний позитивний зсув. ЄС та країни Г7 погодили надання Україні до 45 млрд євро виняткової позики макрофінансової допомоги та відповідних двосторонніх кредитів від партнерів Г7 за ініціативою додаткових кредитів для збільшення надходжень до бюджету України. Погашення позики буде здійснюватись за рахунок надзвичайних доходів, що походять від російських заморожених активів.

У червні відкрився новий розділ у відносинах України з Європейським Союзом, що ознаменувався фактичним відкриттям переговорів про членство. Активна двостороння співпраця дозволила Європейській Комісії завершити скринінг щодо кластера 1 «Основи» у листопад.

На секторальному рівні було продовжено дію Угоди про лібералізацію автомобільних вантажних перевезень та дію автономних торговельних преференцій при імпорті ЄС товарів походженням з України. Україна продовжувала бути бенефіціаром Механізму цивільного захисту ЄС, що дозволило на кінець року отримати понад 150 тис. тонн гуманітарної допомоги. Рішенням Ради ЄС було продовжено дію механізму тимчасового захисту для громадян України до березня 2026 року.

Протягом року Рада ЄС ухвалила три нові санкційні пакети проти Росії: 13-й, 14-й та 15-й. Ситуація з ухваленням нових пакетів санкцій сповільнилась із початком головування Угорщини в Раді ЄС у другій половині 2024 року.

Попри відсутність запрошення для України приєднатись до Альянсу, результати Саміту НАТО у Вашингтоні мали низку позитивних рішень.

Зокрема, було затверджено Дорожню карту взаємосумісності Україна — НАТО. До ключових рішень Саміту також можна віднести створення Спільного центру аналізу, підготовки та навчання НАТО — Україна (JATES). Крім того, на Вашингтонському саміті НАТО було запроваджено механізм НАТО з безпекової допомоги і навчання для України (NSATU), який уже з грудня почав перебирати на себе обов'язки з координації постачання державами-членами Альянсу і партнерами військової допомоги Україні, підготовки ЗСУ, формування стратегій і планів подальшого розвитку сектору безпеки та оборони України. Втім, до кінця року не була представлена адаптована Річна національна програма на 2025 рік.

У розрізі формування міжнародної коаліції на підтримку України можна позитивно відзначити результати зусиль української команди щодо імплементації Формули миру. Перший Глобальний саміт миру (15–16.06) у Швейцарії зібрав 101 учасника — представників іноземних держав та міжнародних організацій. Спільне комюніке саміту про основи миру, яке опиралось на напрацьоване бачення шляхів розв'язання глобальних питань, зокрема щодо ядерної, продовольчої безпеки, звільнення полонених і депортованих, у т. ч. дітей, було підписано 80 учасниками. Водночас бажання України та партнерів забезпечити максимальну присутність іноземних держав та міжнародних організацій на заході негативно вплинуло на змістовне наповнення фінального документа саміту, звуженого до декількох пунктів Формули миру.

Вдалося досягнути важливих результатів на двосторонньому треку. Завдяки посиленню міжпарламентського співробітництва Італія розпочала реалізацію спільного проекту з відбудови України під патронатом італійського парламенту. Уряди України та Франції у 2024 році підписали чотири угоди: грантову, енергетичну, щодо зміцнення обороноздатності, щодо фінансової та технічної підтримки. Під час лютневої Конференції щодо економічного зростання та відновлення в Японії було підписано 56 документів, включаючи меморандуми з Японським експортно-страховим агентством (NEXI) та Японським банком міжнародного співробітництва (JBIC). Під час візиту Прем'єр-міністра Індії Н. Моді до Києва було підписано чотири угоди: у сфері сільського господарства, фармацевтики, культурного співробітництва та щодо індійської гуманітарної допомоги. Були підписані

Меморандум про протидію дезінформації між Україною, Молдовою та Румунією, Угода про Всеосяжне економічне партнерство між Україною та ОАЕ, Договір про дружбу та співробітництво між Україною та Республікою Албанія.

ОАЕ та Катар продовжили зусилля з повернення громадян України з російського полону.

На багатосторонньому рівні варто відзначити ухвалення Стратегії розвитку відносин України з державами Латинської Америки та Карибського басейну та передані проекти угод про вільну торгівлю 10 державам ЛАКБ (Аргентині, Бразилії, Гватемалі, Гондурасу, Еквадору, Колумбії, Коста-Риці, Парагваю, Уругваю та Чилі). Водночас попри оголошені на початку року плани, до кінця 2024 року так і не було відкрито жодне з п'яти анонсованих посольств у регіоні. Також не було проведено анонсований ще у грудні 2023 року саміт «Україна — Латинська Америки».

За результатами саміту «Україна — Південно-Східна Європа» було ухвалено декларацію, яка засуджувала агресію РФ, закликала посилити військову підтримку України, а також підтримку європейської інтеграції України. У Копенгагені було започатковано новий формат співпраці — «Північна група — Україна», який об'єднує 12 країн.

За результатами четвертого африканського турне міністра закордонних справ України було укладено домовленості про п'ять міжнародних угод із Малаві, Замбією та Маврикієм. Негативним епізодом стало розірвання Малі та Нігером дипломатичних відносин з Україною, які разом із Буркіна-Фасо звернулися до голови РБ ООН зі звинуваченнями України у підтримці тероризму.

ГА ООН вперше ухвалила резолюцію «Безпека та захищеність ядерних об'єктів України, включаючи Запорізьку АЕС», у якій наголошується на необхідності демілітаризації та деокупації Запорізької АЕС у зв'язку з невиконанням Росією резолюцій керівних органів МАГАТЕ. Міжнародний суд ООН виніс рішення у справі України проти РФ щодо застосування Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму та Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, встановивши, що Росія порушила обидва міжнародні договори. Держави Організації з безпеки та співробітництва у Європі з ініціативи України

офіційно активували «Московський механізм» щодо українських цивільних заручників, яких утримує Росія на тимчасово окупованих територіях. Важливим досягненням стало оголошення про прийняття перших рішень щодо внесення заяв до Реєстру збитків (RD4U), завданих агресією Росії проти України, що створений під егідою Ради Європи.

Загальне охоплення комунікаційних кампаній МЗС у 2024 році зросло та сягнуло понад 1 млрд, команда Міністерства отримала 46 міжнародних креативних нагород. Розширив свою присутність за кордоном Український інститут, збільшивши кількість реалізованих проєктів у «традиційних» за географічним охопленням країнах та зайшовши у «нові» (наприклад, Бразилія, Індія, Індонезія, Мексика, ПАР). Значний вплив на діаспору мав внесений Президентом України законопроект про множинне громадянство, який у грудні було ухвалено ВРУ у першому читанні.

Низку досягнень було зафіксовано у зовнішньоекономічному вимірі. Зокрема, набула чинності оновлена Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою. Уряд розробив законопроект про ратифікацію угоди про ЗВТ із Туреччиною. ВРУ ратифікувала Угоду між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північною Ірландією про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство. Завершилися переговори щодо модернізації Угоди про вільну торгівлю з державами ЄАВТ.

За даними Державної митної служби, загальний товарообіг України за 2024 рік становив майже 112,3 млрд дол. США (на 13% більше, ніж за попередній рік). Набирає обертів експорт товарів, який сягнув 41,6 млрд дол. США. Імпорт склав 70,7 млрд дол. США. В агрегованому вигляді головним зовнішньоторговельним партнером України залишається Європейський Союз (60% експорту та 50% імпорту).

МЗС та Держпродспоживслужба активно працювали над пошуком нових торговельних можливостей та змогли забезпечити доступ до 16 нових іноземних ринків для експорту української продукції. Цьому також сприяло розширення логістичних можливостей Українського морського коридору.

До п'ятірки основних торговельних країн-партнерів (торгівля товарами) увійшли КНР (16,75 млрд дол. США), Польща (11,7 млрд дол. США), Німеччина (8,2 млрд дол. США), Туреччина (6,4 млрд дол. США) та Італія (4,5 млрд дол. США). Україна найбільше імпортувала з Китаю (14,4 млрд дол. США), Польщі

(6,97 млрд дол. США), Німеччини (5,4 млрд дол. США), Туреччини (4,24 млрд дол. США) та США (3,5 млрд дол. США). Найбільший експортний потік спрямовувався до Польщі (4,7 млрд дол. США), Іспанії (2,9 млрд дол. США), Німеччини (2,8 млрд дол. США), Китаю (2,4 млрд дол. США) та Туреччини (2,2 млрд дол. США).

Найвищі оцінки за індикатором «Результати» у 2024 році отримали Європейська інтеграція, Велика Британія, Канада, Японія, Польща, Румунія, Чехія, регіони Північної Європи, Балтії, Західних Балкан, ООН, Формування міжнародної коаліції з відновлення України, Формула миру, Військова дипломатія, Економічна дипломатія.

Загальна оцінка за індикатором —

Загальна оцінка —

B

B+

СПІВПРАЦЯ З КРАЇНАМИ «ГРУПИ СЕМИ»

	2022	2023	2024
ВЕЛИКА БРИТАНІЯ	A	A	A
ІТАЛІЯ	B+	A	A-
КАНАДА	A	A	B+
НІМЕЧЧИНА	A	A-	A-
США	A	A-	B+
ФРАНЦІЯ	A-	A	A-
ЯПОНІЯ	A-	A	A

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A

Співпраця між Великою Британією та Україною протягом 2024 року залишалась активною, а Новий британський уряд продовжив підтримку України. 2024 рік відзначився підписанням Угоди про сторічне партнерство, яка надалі буде залишатися наріжним каменем двосторонніх відносин.

Політичний інтерес/залученість

Інтерес до співпраці із Великою Британією проявлявся як в установчих документах, так і в заявах ключових інституцій, відповідальних за розробку та втілення зовнішньої політики. Серед основних тематичних змін у межах україно-британських відносин варто відзначити відхід від превалювання безпекових питань, які були помітні протягом 2022 та 2023 років і визначення пріоритетним загальну співпрацю з широкого кола питань.

У Посланні Президента України до ВРУ прямих згадок про співпрацю із Британією не було, проте Велика Британія, як один із ключових союзників України, розглядається як частина міжнародної спільноти, яка підтримує Україну в її боротьбі за суверенітет та демократичні цінності.

У Плані пріоритетних дій Уряду на 2024 рік виокремлено три ключові напрями розвитку двосторонніх відносин: оборонна співпраця (створення умов взаємосумісності і тренувань із Joint Expeditionary Forces), торговельна співпраця (продовження дії угоди про тимчасову лібералізацію торгівлі) та спільна боротьба з дезінформацією.

У виступі Президента України В. Зеленського на нараді керівників ЗДУ «Воєнна дипломатія: стійкість, зброя, перемога» Велика Британія згадується як один із лідерів безпеки у світі та захисту України. Президент підкреслив, що підписані двосторонні документи з такими країнами, як Велика Британія, Німеччина та Франція, посилюють Україну, її воїнів і народ. Він також зазначив, що ці країни є реальними лідерами безпеки у світі та лідерами в захисті України.

Стратегічні комунікації

Рік відзначився значною медійною активністю українського керівництва, насамперед Офісу Президента. Протягом 2024 року В. Зеленський дав низку інтерв'ю британським медіа, зокрема для Channel 4 News (20.01), The Guardian (31.05), BBC (19.07, 21.07), Sky News (29.11). Міністр закордонних справ дав інтерв'ю для BBC (19.06), секретар РНБО — для The Telegraph (15.03), головнокомандувач ЗСУ — для The Guardian (24.07), очільник ОПУ — для The Telegraph (2.02, 4.12) тощо.

Відбувалися неодноразові контакти керівництва України з королівською сім'єю (особливо протягом візиту у липні), що мало достатньо вагомий символічний вимір для двосторонніх відносин.

Додамо і більш неформальні канали комунікації — наприклад, Новопризначений Посол України у Великій Британії В. Залужний виступив у The Royal United Services Institute (21.07), що стало інформаційною подією в контексті розуміння війни нового типу та бачення нової безпекової системи. Важливу роль у комунікаціях відігравали заходи культурної дипломатії та активність українських експертів. Експерти активно долучалися до коментарів британським ЗМІ щодо поточних подій та виступали на публічних заходах, а також неформальних бріфах для британських політиків.

На ключових британських телеканалах та радіо часто з'являлись із коментарями поточних подій народні депутати (особливо активними були Л. Василенко, Є. Чернев, І. Климпуш-Цинцадзе, О. Гончаренко, К. Рудик та ін.).

Діяльність

2024 рік був активним із точки зору безпосередніх контактів та укладання нових домовленостей безпекового та економічного характеру. Політичний рік почався з одностороннього продовження Україною безвізового режиму для британських громадян (10.01).

Протягом року В. Зеленський двічі відвідав Британію (18–19.07 та 10.10), де зустрівся з керівництвом країни та королівською родиною. Обидва візити відзначилися значною медіа увагою та результативністю. Протягом року Президент мав телефонні розмови з прем'єр-міністрами Британії (зокрема, 05.07, 28.11, 23.12).

Активним був також міністр оборони України Р. Умеров, який здійснив декілька візитів до Британії (13.01, 13.10).

Відбулися також візити найвищого та високого рівня з британської сторони до України — Р. Сунака (12.01), парламентської делегації (24.02), міністра оборони Дж. Гіллі (7.07 та 18.12), міністра закордонних справ Д. Леммі (11.09).

Протягом року на рівні керівників центральних органів виконавчої влади з української сторони було ініційовано понад 15 дзвінків та 45 особистих зустрічей із колегами з Великої Британії. Найбільшу кількість таких зустрічей очікувано проводили за лінією МЗС та МО, проте варто відзначити також активність міністерства економіки України, міністерства енергетики України, Міністерства культури та інформаційної політики.

Високу активність показали представники економічного та енергетичного сектору України. Зокрема, у січні розпочався проєкт TechBridge (16.01), спрямований на розвиток технологічних секторів України та Великої Британії.

Загалом протягом року відбулося понад 20 зустрічей та візитів на рівні представників виконавчої влади, ініційованих українською стороною. Найбільш активними на цьому напрямі були міністерство закордонних справ (05.02), міністерство оборони (7.07, 19.07, 13.10), міністерство економіки (31.01, 8.11), міністерство культури та стратегічних комунікацій (20.09). Очікувано, основною темою усіх перемовин, окрім організації двосторонньої співпраці в контексті відсічі російської агресії, був розвиток двосторонніх економічних відносин та дипломатії на рівні people to people.

Було призначено нового Посла України до Великої Британії генерала В. Залужного (погоджено Президентом України 7.03, роботу розпочато 9.05).

Результати

Протягом 2024 року співпраця між Україною та Британією розвивалася поступово та йшла в наративі взаєморозуміння та прогресу. Важливим кроком стало підписання безпекової угоди, що передбачає 100-річне партнерство, щорічне надання додаткової допомоги упродовж 10 років та автоматичне надання Україні зброї в разі будь-якої агресії (12.01).

Варто відзначити, що понад половини контактів, ініціатив та пропозицій за цим напрямом надходили саме від української сторони та були виразниками української активності.

Між міністерством економіки України, Лондонською фондовою біржею та TheCityUK було підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо підтримки розвитку українського ринку фінансових та пов'язаних професійних послуг через «Хаб City-Ukraine» (24.01).

ВРУ ратифікувала Угоду з Великою Британією про цифрову торгівлю (24.04, набула чинності 1.09) та Домовленість про поступову лібералізацію торгівлі між двома державами (22.08).

На рівні оборонної співпраці було підписано ряд домовленостей, спрямованих на посилення оборонно-промислового комплексу України. Відповідно до попередньо підписаних домовленостей із Британією, у лютому було започатковано угруповання протимінних сил у Чорному морі (16.02). Міністр з питань стратегічних галузей промисловості України О. Камишін, міністр оборони України Р. Умеров та державний міністр з торговельної політики Великої Британії Г. Хендс підписали Рамкову домовленість щодо співробітництва у сфері оборонних матеріалів (08.04). Під час великого візиту урядової делегації до Британії Україна та Велика Британія уклали угоду про кредитну підтримку оборонних спроможностей України (19.07).

Експорт товарів до Великої Британії за 2024 рік склав 611,2 млн дол. США (+70,1% до 2023 року). Імпорт з Великої Британії склав 1,3 млрд дол. США (+16,4% до 2023 року). Ключовими продуктами українського експорту стали сільськогосподарські продукти, готові харчові продукти та метали. Загальна сума військової допомоги Великої Британії для України за 2024 рік склала 4,635 млрд фунтів.

Італійська Республіка

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A-

План перемоги, орієнтир на членство в НАТО та ЄС, співпраця у секторах енергозабезпечення, безпеки й оборони були визначальними темами співпраці з Італією у 2024 році. Італія підтвердила, що для неї підтримка України була пріоритетом головування у Г7. Безпекова угода була підписана у лютому. Також були розблоковані кошти на суму 50 млрд дол. США, отримані через заморожені російські активи.

Політичний інтерес/залученість

Український політичний інтерес щодо Італійської Республіки визначався підготовкою до підписання угоди про двосторонні гарантії безпеки, розвитком економічної платформи «Зроблено в Україні», а також обговоренням Італією оборонної, економічної, гуманітарної та культурної підтримки України. Президент України В. Зеленський у спілкуванні з італійськими партнерами наголошував на зміцненні обороноздатності й відбудови України та продовженні надання військової допомоги Україні, а також на пріоритетах реалізації Формули миру.

Через Італійську Республіку Україна адвокувала використання заморожених російських активів уже у 2024 році в контексті співпраці України з ЄС та за головування Італії в Групі 7. Глава уряду Д. Шмигаль у зверненні до італійсько-українського бізнес-форуму закликав до інвестицій в Україну (20.11).

Оновлено та активізовано механізми міжпарламентської співпраці, що дозволили здійснювати двосторонні візити українських парламентів до Італії та навпаки (08–09.07, 30.09).

Стратегічні комунікації

Стратегічні комунікації України щодо Італії у 2024 році фокусувалися на безпековій та культурній сферах, а також європейській інтеграції України. Зокрема, В. Зеленський привітав підписання 10-річної Угоди у сфері безпеки (24.02), що передбачає збереження рівня військової допомоги Україні та співпрацю в різних секторах оборони. Регулярний діалог між В. Зеленським та прем'єр-міністеркою Італії Дж. Мелоні активно висвітлювався в ЗМІ та соціальних мережах.

Президент В. Зеленський поспілкувався із сімома провідними італійськими медіа Repubblica, Corriere della Sera, la Stampa, Sole 24 Ore, Tg1, Skytg24 відповідаючи на запитання про пункти Плану перемоги України (07.09).

Відбувся візит до Італії Першої леді О. Зеленської (20–21.11), де вона разом із першими леді Сербії, Вірменії, Литви та донькою президента Італії взяла участь у месі, присвяченій тисячі дням повномасштабного російського вторгнення в Україну. О. Зеленська поспілкувалася з італійськими журналістами *Corriere della Sera* (20.11) та *RAI 1* (20.11).

Діяльність

Двосторонній діалог з італійськими партнерами залишався доволі інтенсивним протягом усього 2024 року. В. Зеленський особисто відвідав Італійську Республіку (11.10), представивши План перемоги України. Цей візит також був відповіддю на візит італійської сторони (24.02) для фіналізації та підписання двосторонньої безпекової угоди. Крім того, Президент України відвідав Італію на запрошення Дж. Мелоні для участі у саміті країн Групи 7 (12–14.06).

Заступниця Голови ВРУ О. Кондратюк провела робочу зустріч у Римі із віцепрезидентом Палати депутатів Дж. Муле (08.07), представляючи італійському візаві аспекти військової та гуманітарної співпраці з Україною.

Очільники МЗС Д. Кулеба та А. Сибіга відвідали Італію для участі в міністерській зустрічі Г7 (17–19.04 та 25–26.11), а напередодні саміту країн Групи 7 відбувся візит Керівника ОПУ А. Єрмака (08.06), що сприяло консолідації зусиль для підтримки Італією Плану перемоги, членства України в ЄС та НАТО тощо. Відбулася також телефонна розмова керівника ОПУ А. Єрмака з міністром економічного розвитку Італії А. Урсо (21.08), що дозволило отримати консолідовану підтримку України з боку італійського уряду, а також обговорити механізми залучення італійських інвестицій для зміцнення оборонно-промислового комплексу України.

Активним було спілкування представників Міністерства енергетики України з італійськими візаві для реалізації нового двостороннього енергетичного партнерства, започаткованого у 2023 році, яке сприяло втіленню сучасних енергоефективних та безвуглецевих технологій і проєктів уже в 2024 році.

Під керівництвом та за ініціативи Посольства Італії в Україні впродовж 2024 року Група послів Г7 провела 30 зустрічей із керівництвом державних інституцій та уряду України, громадянського суспільства та медіа, а також понад 20 координаційних зустрічей. Вони сприяли проведенню реформ у таких важливих інституціях, як Бюро економічної безпеки, Митна служба та Рахункова палата, а також реформі закупівель у сфері оборони, посиленню корпоративного управління державними компаніями.

Абсолютно новим форматом міжпарламентської співпраці стала участь італійських парламентарів разом із парламентарями країн Групи 7 та України у візитах до США у контексті проведення консультацій із конгресменами США (18.12).

Італійська Республіка стала однією з 40 держав, що обговорювали досягнення мети ЄС REPower — повного припинення імпорту російського палива до ЄС, що було частиною імплементації Формули миру за напрямом «Енергетична безпека».

З огляду на проросійські наративи в телепрограмах та аналітичних статтях провідних італійських каналів для їх подолання українські експерти організували низку круглих столів у Римі та Мілані.

Результати

За італійського сприяння та в межах діяльності країн Групи 7 була підписана Берлінська декларація.

Україна підписала з Італією угоду про співробітництво у сфері безпеки (24.02), зафіксувавши конкретні обсяги наданої Україні фінансової підтримки та військових пакетів від Італії з початку повномасштабної російської агресії разом із зобов'язанням Італійської Республіки продовжувати надавати таку допомогу впродовж усіх десяти років чинності договору. Італія підтримала блокування заморожених російських активів, що дозволило виділити 50 млрд дол. США для України та надала фінансування на відновлення України на суму 450 млн євро протягом 2024 року.

Завдяки посиленню міжпарламентського дипломатичного треку Італія розпочала реалізацію спільного проекту з відбудови України під патронатом італійського парламенту (09.07).

Внесок у зміцнення обороноздатності України є вагомим. Італія надала системи протиповітряної оборони (SAMP/T) для захисту українського неба. У 2024 році розпочалася співпраця між оборонними компаніями Rheinmetall і Leonardo та Україною у виробництві озброєння для потреб України.

Італія посилила підтримку України загалом і, зокрема, українського енергосектору на різних рівнях — міждержавному, Г7+, ЄС, а також на рівні приватних компаній. Італійська Республіка виділила 13 млн євро Фонду енергетичної підтримки України (30.12), а також виділила до 40 млн євро на підтримку програм підтримки тимчасово переміщених осіб з України (10.04).

За даними Державної служби статистики України, за підсумками 2024 року обсяг торгівлі товарами між Україною та Італією склав 4,5 млрд дол. США, що на 18% більше від показників попереднього року. Експорт українських товарів до Італії склав 1,9 млрд дол. США (+26%), імпорт збільшився на 13% та склав 2,6 млрд дол. США.

Канада

B+

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+

Попри збереження відносно високого рівня співробітництва, спостерігалось деяке просідання у політичному інтересі України щодо Канади та помітно скоротилися окремі напрями стратегічних комунікацій. Розвивалися напрацьовані формати співробітництва у різних сферах на дво- та багатосторонньому рівні, які підтримувалися на сталому рівні з окремими успіхами у вигляді підписання безпекової угоди та подальшими кроками у фінансовій та військовій підтримці в протидії російській агресії.

Політичний інтерес/залученість

Протягом 2024 року в українському політичному керівництві зберігався консенсус щодо важливості відносин між Україною та Канадою. Стратегічний характер взаємин та фокус на розвиток співробітництва відображено у стратегічних документах та окремих промовах і зверненнях українських посадовців. Переважна більшість згадок, які відбувалися на регулярній основі, стосувалася фінансової та військової підтримки, яку Канада продовжує надавати Україні. При цьому вони або відзначали вже зроблений внесок, або стосувалися поточних та майбутніх кроків щодо залучення канадської допомоги й інвестицій, зокрема у сфері оборони, регіонального розвитку та технологічного співробітництва. Крім того, Канада неодноразово згадувалася у контексті запровадження і дотримання санкцій та інших обмежувальних заходів щодо РФ. Також можна виділити згадки про підтримку українських мігрантів та участь Канади в реалізації Формули миру.

Разом із тим, кількість публічних згадок Канади у заявах вищого політичного керівництва України зменшилася порівняно з попереднім роком. Зберігаючи своє місце у промовах прем'єр-міністра Д. Шмигала та представників окремих міністерств, Канада частіше відходила на другий план серед інших країн-партнерів та з меншою регулярністю з'являлася у зверненнях Президента та керівництва ВРУ. Крім того, за винятком одиничних випадків, питання українсько-канадських відносин не фігурували у порядках денних профільних комітетів ВРУ.

Стратегічні комунікації

Як і в попередні роки, більша частина української комунікації, спрямованої на Канаду, велася на рівні вищого політичного керівництва. Мали місце звернення В. Зеленського до Канади у рамках багатосторонніх форумів та самітів (Саміт миру, зустрічі керівництва Г7 та Г20 тощо).

Р. Стефанчук звернувся з промовою до учасників Міжнародного безпекового форуму в Галіфаксі (22.11) та спілкувався з представниками канадських ЗМІ. Також відбувся візит делегації ВРУ до Оттави (18.04), під час якого пройшли зустрічі з місцевими представниками. Інші формати, які були присутні у 2023 році, не спостерігалися цього року.

Діяльність

Діяльність, спрямована на розвиток українсько-канадських відносин, залишалася на високому рівні протягом 2024 року. Були наявні часті контакти між вищим політичним керівництвом країн та організовувалися візити як українських представників до Канади, так і канадських представників до України. Проводилися регулярні розмови В. Зеленського з Прем'єр-міністром Канади Д. Трюдо, а також їх особисті зустрічі під час саміту Г7 (13.06), саміту НАТО (11.07), на полях ГА ООН (25.09). Крім того, Д. Трюдо відвідав Україну (24.02) та взяв участь у заходах до другої річниці повномасштабного вторгнення РФ до України.

Відбувалася взаємодія на рівні урядів країн. Було організовано візит міністерки закордонних справ Канади М. Жолі до Києва (02–03.02), де вона зустрічалася з представниками українських органів влади для обговорення актуальних питань двостороннього співробітництва. Міністр закордонних справ України Д. Кулеба взяв участь у міністерській зустрічі Г7 у Капрі, Італія (17–19.04), де провів двосторонню зустріч з М. Жолі. Аналогічні зустрічі проводилися наступником Д. Кулеби А. Сибігою під час його візиту до штаб-квартири НАТО (03.12). Паралельно з цим розвивалося міжвідомче співробітництво за різними напрямками — проводилися окремі зустрічі представників міністерств оборони, енергетики, культури, внутрішніх справ та ін.

Активніше, ніж минулого року, відбувалась міжпарламентська взаємодія. Було сформовано дві делегації ВРУ до Канади (18.04, 01.11). Спікер Р. Стефанчук проводив зустрічі зі спікером Палати громад Парламенту Канади Г. Фергюсом на саміті НАТО у Вашингтоні (09.07), на Парламентському саміті G7 у Вероні, Італія (06.09), а також під час візиту канадської парламентської делегації до Києва (14.10). У ході візиту Г. Фергюс виступив перед ВРУ та дав спільну пресконференцію українським ЗМІ. Крім того, Р. Стефанчук відвідав Канаду для участі у Міжнародному безпековому форумі у Галіфаксі (22.11) та Парламентській асамблеї НАТО у Монреалі (25.11), під час яких проводив зустрічі з представниками канадського Уряду та Парламенту.

Результати

Одним із ключових результатів співробітництва між Україною та Канадою стало підписання Угоди про співробітництво у сфері безпеки та закріплення стратегічного партнерства між країнами (24.02). Канада продовжувала брати участь у багатосторонніх форматах, які мають на меті підтримку України, зокрема приєдналася до міжнародної коаліції дронів. Було передано куплену Канадою в США систему ППО NASAMS (24.11).

Продовжувалася робота з підготовки українських військових у рамках міжнародних місій та фінансова підтримка України. За рік Канада виділила близько 3 млрд канадських доларів на різні цілі. Канадський санкційний список проти РФ було розширено на 163 пункти.

Канада взяла участь у Саміті миру та долучалася до реалізації окремих пунктів Формули миру. За співголовування Канади в Києві було запущено роботу міжнародної коаліції з повернення насильно депортованих у РФ українських дітей (02.02) та проведено тематичні конференції з цих питань у Монреалі (30–31.10). У сфері продовольчої безпеки Канада підтримувала українську сільськогосподарську інфраструктуру та сприяла вивезенню зерна з українських портів. Було досягнуто домовленостей щодо співробітництва у сфері ядерного палива. А. Сибіга та М. Жолі підписали Угоду про взаємну охорону інформації з обмеженим доступом (03.12).

Крім того, було завершено процес ратифікації підписаної у 2023 році оновленої угоди про вільну торгівлю, яка набрала чинності 01.07. Тим не менш, загальний торговельний оборот між країнами поступово скорочувався протягом року та склав майже 370 млн дол. США. При цьому порівняно з попереднім роком спостерігалось помітне зростання українського експорту (до 152 млн дол. США) та скорочення імпорту (до 217 млн дол. США).

Німеччина

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A-

У 2024 році українсько-німецькі відносини характеризувалися безпрецедентною інтенсивністю політичного діалогу та співпраці. Київ зосередив зусилля на розширенні військової допомоги, залученні німецьких інвестицій у вітчизняний ОПК та прискоренні євроінтеграційних процесів. Підписано безпекову угоду. Загальний обсяг допомоги ФРН сягнув 37 млрд євро, включаючи 8,1 млрд євро на системи ППО. Україна й надалі працює над передачею далекобійних ракет Taurus. Активізувалася економічна взаємодія — запущено спільні оборонні проєкти. Німеччина виділила значні кошти на відновлення енергосистеми та підтримку України.

Політичний інтерес/залученість

Німеччина залишається стратегічним партнером України у сфері оборони, фінансів, європейської інтеграції та співпраці з питань розвитку. Протягом року офіційні особи України, зокрема Президент, прем'єр-міністр та керівництво ВРУ, у своїх заявах та виступах регулярно порушували питання військової підтримки, постачання озброєнь і посилення санкцій проти РФ. Серед політичних акторів прослідковується консенсус щодо інтересів України у співпраці з ФРН.

Під час робочого візиту Д. Шмигала до ФРН (грудень) було акцентовано увагу на залученні німецьких інвестицій у вітчизняний ОПК, включаючи виробництво безпілотників та ракет. Україна також наполягає на розширенні військової допомоги, знятті обмежень на застосування переданого озброєння та передачі далекобійних ракет Taugus.

Німеччина відіграє ключову роль у підтримці європейської інтеграції України. Київ розраховує на її подальше лідерство у процесі вступу до ЄС і НАТО, водночас усвідомлюючи деякий скептицизм у ФРН щодо ідеї членства України в НАТО та необхідність подальшої роботи у цьому напрямі.

Стратегічні комунікації

Ключовою подією стало історичне звернення Президента В. Зеленського до Бундестагу (11.06). Це був перший очний виступ українського лідера в німецькому парламенті. В. Зеленський наголосив, що Україна та Німеччина мають спільну відповідальність за мир, безпеку Європи та міжнародний порядок.

На початку року В. Зеленський дав інтерв'ю телеканалу ARD, де підкреслив важливість довгострокової підтримки України з боку Німеччини, а також мав виступ на Мюнхенській безпековій конференції (17.02).

До Дня Незалежності України вийшла спільна стаття посла України О. Макеєва та чотирьох депутатів Бундестагу — М. Рота, Н. Рьоттгена, М. Фабера та А. Хофрайтера — під назвою «Від перемоги України залежить майбутнє Європи». У ній автори наголошують, що війна Росії проти України

визначає майбутнє всього континенту. Вони закликають європейські країни до чіткішого формулювання спільної мети — перемоги України, яка означатиме перемогу над війною як явищем.

Посол О. Макеєв активно комунікував із німецькими медіа. Він дав інтерв'ю таким популярним медіа, як Deutschlandfunk, ZDF, ARD та Phoenix Tagesgespräch, де говорив про військову допомогу, потреби України та міжнародну дипломатію.

Діяльність

У 2024 році українсько-німецькі відносини характеризувалися безпрецедентно високим рівнем політичного діалогу та практичної співпраці. Відбулося декілька візитів Президента В. Зеленського до Німеччини (16.02, 11.06, 6.09, 11.10), які супроводжувалися зустрічами на найвищому рівні. Так, Президент В. Зеленський зустрівся з Федеральним президентом Німеччини Ф.-В. Штайнмаєром та Федеральним канцлером О. Шольцом (16.02) для обговорення і підписання Угоди про співробітництво у сфері безпеки та довгострокову підтримку між Україною та Федеративною Республікою Німеччина. Фінансова підтримка України та відбудова Чернігівщини були обговорені на зустрічі В. Зеленського з Федеральним президентом Німеччини Ф.-В. Штайнмаєром (11.10).

Відбувся перший двосторонній візит канцлера О. Шольца до України під час війни (2.12). Президент представив канцлеру План перемоги як міст до проведення результативного Саміту миру.

На фоні політичної кризи у ФРН В. Зеленський також зустрівся з головою партії «Християнсько-демократичний союз», керівником опозиційної фракції ХДС/ХСС у німецькому Бундестазі Ф. Мерцом у грудні, який має великі шанси стати новим Канцлером ФРН за результатами парламентських виборів у лютому 2025 року.

Інтенсивними були контакти на рівні МЗС (візити А. Бербок до Києва у травні та грудні, візит А. Сибігі до Берліна у грудні, зустріч заступників міністрів закордонних справ О. Міщенко та Т. Баггера у листопаді), а також зустрічі міністрів оборони, економіки та культури.

Відбувся DFNC2: German Edition — Німецько-український семінар оборонних індустрій (23.10), організований Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості, МО України, Федерацією німецької промисловості (BDI) та Німецько-українською торгово-промисловою палатою. У військовій сфері Німеччина взяла лідерство у зміцненні протиповітряної оборони України, надавши системи IRIS-T та Patriot. У навчальному центрі Hub North здійснювалася підготовка українських військових.

У Берліні відбувся VII Німецько-український бізнес-форум за участю 500 представників бізнесу (17.12).

Результати

У 2024 році відносини між Україною та Німеччиною досягли нового рівня, що знайшло відображення у зміцненні військової співпраці та розширенні економічного партнерства.

Підписано історичну безпекову угоду (16.02), що закріпила наміри Німеччини надавати Україні військову допомогу. У 2024 році українські захисники отримали зброю на 8,1 млрд євро, зокрема Patriot, IRIS-T, Gepard та боеприпаси. Німеччина стала лідером у забезпеченні України ППО. Запущено спільні підприємства з Rheinmetall, KMW, Flensburger Fahrzeugbau Gesellschaft та було підписано меморандум з Helsing GmbH.

Товарообіг між країнами у 2024 році склав 8,2 млрд дол. США (5,4 млрд дол. США — імпорт та 2,8 млрд дол. США — експорт). Німеччина надала 235 млн євро на відновлення енергосистеми та 170 млн євро на підтримку напередодні зими. У жовтні було підписано Угоду між КМУ та Урядом ФРН про співробітництво у сферах науки, технологій, інновацій та вищої освіти.

Попри значні обсяги критично важливої військової допомоги, Україна не змогла домовитись про надання Німеччиною далекобійних ракет Taurus. Окрім того, офіційний Берлін залишився серед скептиків щодо вступу України до НАТО.

США

B+

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+

Виборчий процес у США протягом 2024 року став визначальним зовнішнім фактором, що впливав на розвиток українсько-американських відносин та на діяльність України у цьому напрямі. Активність щодо США почасти носила імпровізаційний та розпорошений характер, що не йшло на користь утворенню повноцінної стратегії взаємовідносин.

Політичний інтерес/залученість

У більшості виступів на міжнародних майданчиках — ООН, ЄС, у межах міжнародних неурядових конференцій — на всіх рівнях представництва України співпраця із США визначалася як пріоритетна та стратегічно важлива для збереження незалежності та територіальної цілісності України. У цьому контексті протягом року щораз зазначалося про стратегічний характер відносин, незамінність комплексної військової та макрофінансової допомоги та важливість підтримки процесів відновлення української економіки та інфраструктури.

Ключовим завданням для української дипломатії в американському напрямі, як було визначено у виступі Президента України на нараді керівників закордонних дипломатичних установ (19.08), було отримання далекобійного ракетного озброєння та дозволу на його застосування вглиб території РФ. Рівень важливості співпраці із США також відзначився тим, що США стали однією з країн, що отримала таємний додаток до пункту 3 Плану перемоги України, про що Президент України зазначив під час виступу у ВРУ (16.10). У щорічному Посланні Президента до ВРУ (19.11) згадки США обмежилися лише частковим посиленням на співпрацю у сфері оборонних технологій.

Стратегічні комунікації

Протягом 2024 року українські політики та посадовці активно давали інтерв'ю американським ЗМІ. Президент України дав інтерв'ю Fox News (23.02, 20.11), CNN (25.02), NBC (21.04), Reuters (21.06), The Philadelphia Inquirer (30.06), Bloomberg (04.07), CBN (11.12); міністр закордонних справ України спілкувався із CNN (20.02), Голос Америки (24.02); голова ОПУ давав інтерв'ю NPR (22.01) та написав окрему статтю для The Hill (21.02).

Із середини літа офіційна комунікація почала також підключати контакти з на той момент опозицією у вигляді президентських передвиборчих штабів республіканської партії (до того подібна комунікація велась переважно за дипломатичними каналами та зводилась до загальноприйнятого контакту з усіма силами політичного спектра). Відтак відбулася телефонна розмова Президента України В. Зеленського та тодішнього кандидата у президенти США Д. Трампа (20.07).

Ключовими наративами комунікації протягом 2024 року продовжувало залишатися питання збереження військової та економічної підтримки зі сторони США, попри непередбачуваність та політичну складність виборчого циклу. Для цього транслювалися різні набори меседжів — наприклад, якщо у комунікації із Демократичною партією робився значний наголос на спільному захисті демократичних цінностей та американському лідерстві, то із Республіканською партією важливим став наголос на перспективі розширення економічної та ресурсної співпраці. Гарною ілюстрацією різниці цих підходів стала робота над Планом перемоги Україна, яка велася з представниками обох партій.

Також протягом року відбулось декілька «роуд шоу» українських парламентарів у переважно республіканських штатах, а також тур «Культурного десанту» з метою збереження підтримки та фінансування України.

Діяльність

Ключовими темами передбачувано залишалися оборонні питання, відновлення української економіки, інвестицій та реформ в Україні. Протягом другого півріччя актуалізація внутрішньополітичного порядку денного у США почала накладати відбиток на двосторонній рівень співпраці, а тому усі контакти, ініційовані Україною, мали поширюватися на представників обох політичних партій.

Президент України здійснив два візити до США (9–13.07 та 22–27.09) та мав серію телефонних розмов із Президентом Дж. Байденом та кандидатом у президенти Д. Трампом (20.07). Значним був рівень контактів і на рівні ОПУ — зокрема, протягом року пройшло більше десятка розмов керівника Офісу А. Єрмака із представниками Білого Дому та американськими законодавцями.

У другій половині вересня відбувся візит Президента України до США, програма якого включала як виступ на ГА ООН, так і серію зустрічей з американськими урядовцями та політиками (у т. ч. із кандидатами у президенти США).

Важливим кроком став запуск спільної інспекції зброї, наданої американськими партнерами, перша з яких була проведена 20 січня. Мета — посилення співпраці у сфері контролю за використанням міжнародної допомоги.

Відбувся Форум партнерства США й України у Вашингтоні (18.04), який був зосереджений на темі економічного відновлення та відбудови, а також ролі, яку можуть зіграти у цьому приватні інвестори.

Протягом року активізувалась парламентська дипломатія. Зокрема, відбувся візит парламентської делегації ВРУ до Вашингтону (19.05) з метою отримання дозволу вести вогонь у відповідь по військових об'єктах на російській території за допомогою американського озброєння, збільшення кількості пілотів, які навчатимуться у США оперувати винищувачами F-16. Також йшлося про вступ України в НАТО. Крім того, протягом року парламентські делегації здійснили серію візитів до окремих штатів США, що показало позитивні відгуки.

Було проведено значну кількість зустрічей за лінією Генпрокуратури України та Міністерства юстиції США у контексті міжнародно-правових питань (підтримання санкційного режиму, тиск на російське керівництво за допомогою інструментів міжнародного права, пошук та покарання російських військових злочинців, т.п.) і в ширшому контексті загальної двосторонньої співпраці. Проявило активність Міністерство цифрової трансформації — його представники мали серію зустрічей щодо економічної та оборонної співпраці з США.

Міністерка економіки України Ю. Свириденко відвідала США (04.12–05.12) з метою презентації інвестиційних проєктів в Україні та пошуку підтримки для економічного відновлення України, а також проведення зустрічей із бізнес-асоціаціями.

США призначили спецпредставницю США з питань економічного відновлення України П. Прицкер, що активізувало діалог між двома країнами у контексті продовження внутрішніх реформ, залучення іноземних інвестицій та реалізації спільних проєктів з американським бізнесом. Протягом 2024 року вона шість разів відвідала Україну.

Відбувся візит до США делегації високого рівня за участі представників ОПУ, МО, міністерства економіки та представників ГШ ЗСУ (30.08–31.08), під час якого обговорили широке коло питань: спільні навчання військових та проекти в оборонно-технологічному секторі, розширення українського експорту на ринок США, залучення інвестицій у відновлення України

Результати

Попри політичну нестабільність, звичну для виборчого циклу у США, Україна протягом року змогла зберегти постійний робочий контакт на багатьох рівнях виконавчої влади.

Ключовою безпековою подією року стало підписання рамкової безпекової угоди між Україною та США (13.06). У документі йдеться про безпеку України як невід’ємну частину безпеки євроатлантичного регіону; прагнення розширити співпрацю в галузі оборони, торговельні та інвестиційні зв’язки; досягнення справедливого та сталого миру для України в межах її міжнародно визнаних кордонів; необхідність притягнути Росію до відповідальності за її агресію та воєнні злочини, допомогу у разі майбутнього збройного нападу або загрози збройного нападу на Україну.

Головна інспекція МО України та Офіс Генерального інспектора МО США підписали Меморандум про взаєморозуміння (31.01).

Міністерство економіки та провідна глобальна технологічна біржа Nasdaq підписали меморандум про взаєморозуміння для посилення української економіки та ринку капіталу (12.02).

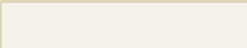
У штаб-квартирі НАТО Міністр закордонних справ А. Сибіга та Держсекретар Е. Блінкен підписали Меморандум про взаєморозуміння між урядами України та США щодо співпраці у забезпеченні стійкості енергетичної системи України (3.12).

У 2024 році США надали Україні допомогу на суму понад 62 млрд дол. США. Ця сума включає як великі пакети, затверджені Конгресом, так і окремі

транші допомоги, оголошені адміністрацією Президента. У Вашингтоні відкрили представництво УкрОборонПрому (9.07).

За даними Державної служби статистики України, експорт до США за 2024 рік склав 874,9 млн дол. США (+68,7% до 2023 року), а імпорт із США — 3,5 млрд дол. США (+21,3% до 2023 року). Ключові товари в експорті до США були метали та вироби з них, агросектор, машини та механізми.

Франція

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A-

Україна підтримувала тісні політичні відносини з Францією та отримувала від неї військову та дипломатичну підтримку. Стратегічні комунікації були результативними завдяки візитам Президента В. Зеленського та присутності в ЗМІ. Численні заходи, зокрема зустрічі на високому рівні та парламентська дипломатія, зміцнили відносини. Серед ключових результатів — підписані угоди про фінансове, енергетичне та оборонне співробітництво, значна гуманітарна допомога та французькі інвестиції в Україну.

Політичний інтерес/залученість

Французький напрямок зовнішньої політики України зберіг своє значення і у 2024 році Президент В. Зеленський згадував Францію у своїх зверненнях, зокрема щодо поставки артилерійських установок «Цезар», оборонних пакетів та підготовки до підписання договору про «гарантії безпеки». У виступі в Національній Асамблеї Франції (7.06) Президент України наголосив, що Україна глибоко вдячна Франції за незмінну підтримку від перших годин російського вторгнення. Йшлося про військову допомогу, зокрема системи ППО, бронетехніку та артилерію, сприяння Францією дипломатичним та економічним зусиллям України, а також допомогу українським біженцям французами, які демонструють солідарність на рівні суспільства.

До відносин із Францією періодично звертались у своїх заявах та промовах голова ВРУ Р. Стефанчук, віцепрем'єр-міністерка України О. Стефанішина, міністр оборони Р. Умеров, міністри закордонних справ Д. Кулеба та А. Сибіга. Високопосадовці особливо відзначають дипломатичну співпрацю з Францією з питань вступу України до ЄС та НАТО, а також ініціативу Президента Макрона щодо введення європейського військового контингенту в Україну.

У плані дій Уряду на 2024 рік згадки про Францію зводяться до співробітництва з питань дезінформації.

Основна увага парламентської співпраці була зосереджена на залученні Франції до підтримки євроатлантичних прагнень України, а також на активному обговоренні Формули миру. Окремо порушувалися питання військово-політичної допомоги, зміцнення енергетичної безпеки, гуманітарного розмінування, реформування державного управління та відбудови України.

Стратегічні комунікації

Стратегічні комунікації України у 2024 році відзначаються високою інтенсивністю, ключову роль у яких відігравав Президент В. Зеленський.

Здійснивши чотири візити до Парижа, він активно просував наративи про необхідність посилення оборонної підтримки, забезпечення гарантій безпеки та активізацію дипломатичних зусиль. Важливим комунікаційним сигналом було запрошення В. Зеленського замість В. Путіна на 80-ту річницю Дня висадки союзників у Нормандії (7.06), під час якої Президент України виступив у Національній асамблеї щодо війни в Україні та франко-української кооперації.

У контексті просування питання захисту прав людини на рівні публічної дипломатії виступ нобелівської лауреатки від України О. Матвійчук на Паризькому форумі миру (11.11) став важливим внеском у висвітлення воєнних злочинів Росії проти України.

Ці зусилля підкріплювалися активною медіакампанією, що включала інтерв'ю, пресбрифінги та заяви, сприяючи створенню медіаматеріалів на тему війни в Україні зі згадуванням візитів Президента В. Зеленського. Зокрема, Президент дав інтерв'ю французьким медіа BFM TV та Le Monde (12.03) щодо майбутньої зустрічі з Е. Макроном у Києві та зупинення просування російських військ, а також представникам французьких ЗМІ (1.08) щодо використання західної зброї по території РФ, участі українських та російських спортсменів в Олімпіаді в Парижі, позиції США та КНР тощо.

Діяльність

Протягом року президенти В. Зеленський і Е. Макрон підтримували постійний зв'язок, проводячи регулярні телефонні дзвінки та зустрічі. Президент України здійснив чотири візити до Франції (16.02, 7.06, 10.10, 7.12). Під час візиту в Париж (7.06) Президента супроводжували для переговорів міністр з питань стратегічних галузей промисловості України О. Камишін та перша віцепрем'єр-міністерка — міністерка економіки України Ю. Свириденко. Крім того, В. Зеленський відвідав Париж (7.12), де він провів переговори з Е. Макроном та Д. Трампом. Двосторонні взаємодії продовжувалися на міжнародних самітах, таких як Г7, Глобальний саміт миру, саміт НАТО та саміт Європейської спільноти.

Паралельно МЗС під керівництвом Д. Кулеби, пізніше А. Сибіги провело понад 10 зустрічей із французькими колегами, де обговорювались питання військової допомоги (артилерія, авіація, ППО), спільного виробництва зброї, санкцій проти Росії та євроінтеграції.

Значну роль у зміцненні двосторонніх зв'язків відіграла парламентська дипломатія. У березні делегація Національної асамблеї Франції на чолі з Я. Брон-Піве відвідала Україну, де провела зустрічі з Президентом В. Зеленським, міністром оборони Р. Умеровим, генеральним прокурором А. Костіним та іншими ключовими українськими посадовцями. Делегація також відвідала Одесу. Другий візит був присвячений участі в засіданні Робочої групи Організації економічного співробітництва та розвитку з питань боротьби з хабарництвом, де Україна представила фінальний звіт щодо впровадження антикорупційного законодавства.

У Сенаті Франції відбулися дві важливі зустрічі франко-українських груп: навчальний візит делегації ВРУ, присвячений питанням кібербезпеки та євроінтеграції, та зустріч з делегацією українських мерів, під час якої обговорювались питання місцевого самоврядування та децентралізованої співпраці. Міністр закордонних справ Франції Жан-Ноель Барро також зустрівся з делегацією очільників українських міст, які у Парижі брали участь у роботі Конгресу мерів Франції (21.11).

Протягом 2024 року у Франції відбувалось навчання та оснащення української бригади «Анна Київська» за французький рахунок та за французьким планом.

Результати

Політичне зближення між Україною та Францією, завдяки зусиллям української дипломатії вийшло з тіні історичних відносин Франції із Росією. Франція взяла участь в установчих засіданнях з підготовки до Саміту миру, який був проведений у Швейцарії у січні.

Крім договору про «гарантії безпеки» (16.02), уряди України та Франції у 2024 році підписали чотири угоди (7.06): грантова, енергетична, щодо зміцнення обороноздатності, фінансової та технічної підтримки.

Грантова угода передбачає 200 млн євро допомоги для відновлення критичної інфраструктури України. Також створено представництво Групи AFD в Україні для фінансової та технічної підтримки бізнесу та погоджено умови діяльності Французького агентства з питань розвитку, Товариства сприяння та участі в економічному співробітництві (PROPARCO) та організації Expertise France. Відновлено угоду про співпрацю в мирному використанні ядерної енергії на 20 років (9.06).

Окремо домовлено про співпрацю в оборонній промисловості. Зокрема, йдеться про виробництво боєприпасів 155 калібру та створення центру обслуговування техніки в Україні. Україна та Франція сприяли початку та посиленню співпраці між оборонними компаніями двох країн.

Україна також досягла результатів у забезпеченні гуманітарної стійкості та економічного відновлення у відносинах з Францією. Станом на 1 вересня 2024 року сума гуманітарної допомоги склала майже 434 млн євро, що дозволило забезпечити життєво необхідні потреби населення, постраждалого від війни. Також між українським цивільним сектором та Центром кризової підтримки (CDCS) Міністерства Європи та закордонних справ Франції були реалізовані механізми фінансування близько 30 партнерських організацій для вирішення критичних потреб шляхом надання медичної, психологічної, продовольчої допомоги та розмінування територій. Також завдяки дипломатичним зусиллям французьким телекомунікаційним магнатом К. Ньєлем було інвестовано 1,5 млрд євро за підтримки МФК в український телекомунікаційний сектор (Lifecell, Volia).

За даними Державної митної служби, товарообіг між Україною та Францією за 2024 рік склав 2,36 млрд дол. США (порівняно з 2,2 млрд дол. США у 2023 році), з яких імпорт склав 1,62 млрд дол. США, а експорт — 740 млн дол. США.

Японія

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A

У 2024 році Україна розвивала практичний вимір партнерства з Японією. Співробітництво характеризувалося системним підходом, координацією між різними рівнями державного управління та інституційною ефективністю. Пріоритетними стали економічна співпраця та відбудова, безпековий діалог та фінансова взаємодія, реалізовані за принципом «більше робити, а менше говорити». Київ позбувся пасивності, пропонуючи нові ініціативи. Водночас модель відносин залишається переважно орієнтованою на підтримку України в умовах війни та політичної нестабільності.

Політичний інтерес/залученість

Україна продемонструвала високу політичну зацікавленість у співробітництві з Японією. Японія неодноразово згадується українськими високопосадовцями як ключовий партнер України в Азійсько-Тихоокеанському регіоні та на міжнародній арені. Президент В. Зеленський наголошував на прагненні до «реального партнерства» з Японією та бажанні зробити модель японсько-українських відносин «взірцевою» (виступ Президента на нараді керівників закордонних дипломатичних установ України, 19.08). Підсумовуючи результати саміту Г7, глава держави відзначив, що взаємодія з Токіо досягла рівня, який «мають далеко не всі європейські країни» (13.06). У щоденному зверненні (07.01) з нагоди візиту міністерки закордонних справ Японії до Києва Президент охарактеризував японсько-українські відносини як «один із найкращих наших міжнародних результатів» зовнішньої політики.

Про досягнення двосторонніми відносинами рівня стратегічного партнерства заявив і міністр закордонних справ України А. Сибіга під час зустрічі з японським колегою Т. Іваєю (16.11). На важливості розвитку двостороннього партнерства наголошували й українські парламентарі, серед яких спікер ВРУ Р. Стефанчук та голова Комітету ВРУ з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва О. Мережко.

Окрім того, українські політики, зокрема прем'єр-міністр Д. Шмигаль, міністр оборони Р. Умеров та перша віцепрем'єр-міністерка Ю. Свириденко, однакостайно підкреслюють лідерську позицію Японії у захисті міжнародного права та її стратегічну роль у підтримці України на міжнародних майданчиках.

У Плані дій уряду від 16.02 Японія згадується лише один раз — у зв'язку із запобіганням використанню «паспортів Російської Федерації» та інших документів, виданих на тимчасово окупованій території України.

Стратегічні комунікації

Україна послідовно підтримувала медійну присутність у японському інформаційному просторі. Міністри та посол України регулярно виступали на пресконференціях і давали інтерв'ю провідним японським ЗМІ, як-от Asahi, Jiji Press, Kyodo News, NHK, Sankei та Yomiuri. Варто відзначити інтерв'ю Президента В. Зеленського для Kyodo News (01.12), у якому він зосередився на важливих для японської аудиторії питаннях: можливих шляхах досягнення миру та участі північнокорейських військових у війні проти України. Використовувалися соцмережі, зокрема платформа X, де особливо активними були глава держави та посол С. Корсунський.

Транслювалися три основні наративи. Повідомлення про важливість нелетальної оборонної співпраці лунали від Президента В. Зеленського, міністра Д. Кулеби та заступника міністра закордонних справ А. Сибіги. На економічних можливостях переважно зосереджувались прем'єр Д. Шмигаль, віцепрем'єр-міністерка Ю. Свириденко та посол С. Корсунський. Наратив щодо ціннісного виміру партнерства просувався через висвітлення спільних викликів двох країн та особистих історій українців.

Діяльність

Японський вектор української зовнішньої політики динамічно розвивався завдяки активним політичним контактам, розширенню економічної співпраці та поглибленню безпекових і гуманітарних ініціатив.

Президент В. Зеленський двічі зустрічався з японським прем'єром Кішідою (на саміті Г7 у червні та на ГА ООН у вересні) та провів дві телефонні розмови з керівниками японського уряду: у квітні — з Кішідою й у грудні — з новообраним прем'єром Ішібою.

Рушієм співпраці стали два робочі візити української сторони. Українська делегація на чолі з прем'єр-міністром Д. Шмигалем відвідала Токіо для участі у спільній японсько-українській конференції з економічного розвитку та відбудови (19–20.02). Під час візиту відбулися зустрічі з японськими урядовцями щодо повоєнної відбудови та лібералізації візового режиму. У грудні делегація під керівництвом віцепрем'єр-міністерки Ю. Свириденко взяла участь у бізнес-форумах у Токіо та Осаці (17–19.12). Під час поїздки після п'ятирічної перерви було відновлено роботу Координаційної ради економічного співробітництва.

Окрім того, до Японії з візитами прибули міністр енергетики Г. Галущенко (26.04) та делегація МВС і Мінекономіки (12.04).

З японського боку Україну відвідали міністри закордонних справ Й. Камікава (07.01) та Т. Іваї (16.11), міністр юстиції Р. Коїдзумі (05.08), міністр освіти М. Моріяма (29.07), а також старший віцепрезидент JICA Ш. Хара (23.07). Міжміністерські переговори проводились і на міжнародних майданчиках: міністр оборони Р. Умеров зустрівся з японським колегою Г. Накатані на полях засідання НАТО (17.10), а міністр закордонних справ Д. Кулеба — з главою МЗС Японії Й. Каміковою під час міністерської зустрічі Г7 (18.04).

Про високий рівень двосторонніх контактів свідчить інтенсивний діалог з послом Японії в Україні, зокрема Президента В. Зеленського, заступників керівника ОПУ О. Кулеби та І. Мудрої, секретаря РНБО О. Литвиненка, начальника ГУР К. Буданова, прем'єр-міністра Д. Шмигала, віцепрем'єр-міністерки Ю. Свириденко, міністра оборони Р. Умерова, міністра внутрішніх справ І. Клименка, міністра фінансів С. Марченка та першого заступника міністра закордонних справ Е. Джапарової.

На рівні парламентської дипломатії варто відзначити зустріч депутатської групи ВРУ з міжпарламентських зв'язків з Японією з послом Японії М. Кунінорі (16.09) та зустріч голови ВРУ Р. Стефанчука зі спікером Палати представників Парламенту Японії Ф. Нукагою на полях парламентського саміту Г7 (05.09). В обох випадках увага була зосереджена на розвитку міжпарламентських зв'язків, протидії російській агресії та перспективах поглиблення співпраці в оборонній, економічній та енергетичній сферах.

Україна успішно залучала Токіо до просування Формули миру Президента Зеленського на міжнародних майданчиках на кшталт ООН та Г7. У липні Україна ініціювала формат «Україна + Індो-Тихоокеанська четвірка», створивши додаткову платформу для співпраці з Японією.

Посилився міжвідомчий діалог щодо гуманітарних проєктів, освітніх програм та захисту культурної спадщини. Забезпечено участь України в Ехро 2025 в Осаці. Японія також підтримала пропозицію Києва провести Конференцію з питань протимінної діяльності у 2025 році. Культурний вимір розширився через регулярні виставки, фестивалі, кінопокази й презентації української культури за підтримки урядових структур та діаспори, зокрема НПО «Краяни».

Результати

2024 рік продемонстрував змістовність особливого глобального партнерства України з Японією.

Зміцнилося фінансово-економічне співробітництво. Під час лютневої Конференції щодо економічного зростання та відновлення підписано 56 документів, включаючи меморандуми з Японським експортно-страховим агентством (NEXI) та Японським банком міжнародного співробітництва (JBIC), а також конвенцію про усунення подвійного оподаткування. Японія стала другим найбільшим донором для українського бюджету, пропонуючи довгострокові інвестиції в інфраструктуру, енергетику та логістику. Приєднання України до Joint Crediting Mechanism (JCM) забезпечило доступ до японських «зелених» технологій для декарбонізації економіки.

Попри російську агресію, у 2024 році торгівля між Україною та Японією зросла: імпорт — на 4%, а експорт, вперше з 2021 року, зріс на 8%. Загальний товарообіг досяг 986 млн дол. США (дані Митної служби України).

Відкрито Почесне консульство України у м. Кобе (04.10).

Поглибилася безпекова взаємодія. Підписано двосторонню безпекову угоду (13.06), яка передбачає співпрацю у сфері кібербезпеки, відбудову інфраструктури та передачу нелетального обладнання. Угода про безпеку

інформації (16.11) врегулювала правові аспекти обміну розвідданими. Значущою є співпраця з гуманітарного розмінування, де Японія фінансує закупівлю техніки та проводить навчальні програми для українських саперів.

Підвищилася інтенсивність гуманітарної й культурної співпраці. Японія надала сотні одиниць спецтехніки та обладнання для медичних, освітніх і комунальних установ, а також профінансувала друк понад мільйона шкільних підручників і запровадження систем очищення води.

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ

	2022	2023	2024
ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ	A	A	A
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ	A	A	A

Європейська інтеграція

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A

У 2024 році Україна продовжила активну підготовку до перемовин з ЄС щодо членства. Було розпочато процедуру зовнішнього скринінгу українського законодавства на відповідність європейському праву. На інтеграційному порядку денному було виконання рекомендацій ЄК, проведення скринінгу та формування дорожніх карт, а також імплементація Угоди про асоціацію. Окрему актуальність зберігали ініціативи секторальної інтеграції. Проведенням Першої міжурядової конференції у м. Люксембург у червні було фактично відкрито переговори про членство України в ЄС.

Політичний інтерес/залученість

Стратегічний курс на набуття членства в ЄС традиційно був широко представлений у заявах та коментарях вищого політичного керівництва України. Окрім політичного вектору європейської інтеграції, у публічному просторі активно обговорювались питання технічного поступу у впровадженні взятих Україною на себе зобов'язань.

Про вагомий стратегічний інтерес щодо відкриття процесу перемовин з ЄС може свідчити спільне публічне звернення Президента, Прем'єр-міністра та Голови ВРУ до українців (25.06).

План дій Уряду на 2024 рік також містить окремий розділ про інтеграцію України до ЄС. Політичний супровід теми інтеграції активно здійснювала віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції О. Стефанішина.

Стратегічні комунікації

Уже традиційними, але від того не менш ефективними були візити глави держави та керівництва уряду до Брюсселя, участь у засіданнях Європейської ради, Європейського парламенту, профільних міністерських засіданнях Ради ЄС. Увага також була приділена комунікації з політичними групами, які представлені в Європейському парламенті.

Крім двосторонніх ініціатив цікавими комунікаційними майданчиками виглядали і регіональні підходи. У квітні була ініційована Консультативна група високого рівня НБ8 для експертної підтримки процесу вступу України до ЄС. У червні була проведена друга зустріч у форматі Веймарський трикутник + Україна за євроінтеграційним напрямом.

За окремими тематичними напрямами варто відзначити Форум національних меншин (спільнот) України (7.06), який мав на меті показати європейським партнерам поступ у реалізації реформ із забезпечення прав національних меншин в умовах війни.

Діяльність

У січні у Брюсселі було проведено установче засідання у рамках переговорного процесу між ЄС та Україною, яке запустило процес офіційного скринінгу відповідності українського законодавства праву ЄС. З лютого по травень тривав перший етап скринінгу у вигляді 32 пояснювальних сесій Єврокомісії, які стосувались усіх переговорних розділів, розподілених на шість кластерів. З української сторони у складі 32 делегацій було залучено більше ніж 80 державних установ.

У липні ЄК розпочала наступний етап скринінгу — проведення двосторонніх зустрічей, на яких Україна має надати відомості щодо адаптації українського законодавства до права ЄС у розрізі кожного розділу. Окремо варто відзначити роль імітаційних сесій, організованих українською стороною із залученням експертів з ЄС при підготовці до двосторонніх зустрічей Україна — ЄС. На таких зібраннях моделюються зустрічі переговорних команд двох сторін, готується тактика поведінки та процесу переговорів.

Паралельно з процесом скринінгу Україна розпочала процес розробки дорожніх карт з питань верховенства права та реформи публічного управління, які виступатимуть індикаторами відкриття переговорного кластера 1 «Основи».

Уряд затвердив План заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення ЄС 2023 року (9.02). Документ містив понад 350 заходів щодо виконання політичних рекомендацій ЄК, а також ключових рекомендацій за усіма переговорними розділами. У вересні Урядовий офіс передав ЄК Звіт України в межах Пакета розширення ЄС 2024 року, який містив інформацію щодо вжитих кроків у реформуванні.

Позитивно можна відзначити спроби інституалізації діалогу з членами ЄС та державами-кандидатами, спрямовані на консультації та експертну підтримку підготовки до переговорів з ЄС. За цим напрямом були започатковані міжурядові діалоги з питань інтеграції України до ЄС

(Нідерланди, Польща), міжурядові консультації (Литва), меморандуми про співробітництво у сфері європейської інтеграції (Хорватія). У 2024 р. українські делегації брали участь у засіданні Форуму переговорників ЄС у Сербії та Молдові.

У Брюсселі пройшло 9-те засідання Ради асоціації між Україною та ЄС (20.03). Відповідно до урядового звіту поступ у виконанні зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, склав 88% за 2023 рік.

Стратегічна підтримка ЄС була символічно проявлена під час першого візиту до України новопризначених Єврокомісара з питань розширення М. Кос та Верховного представника ЄС з закордонних справ і політики безпеки К. Каллас, а також Президента Європейської Ради А. Кошти (01.12).

Указом Президента було сформовано делегацію України для участі у переговорах з ЄС щодо укладення Угоди про вступ України до ЄС (21.06). Віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України О. Стефанішина призначена головним переговорником.

У серпні КМУ створив Міжвідомчу робочу групу (далі — МРГ) з питань забезпечення переговорного процесу про вступ України до ЄС та адаптації законодавства України до права ЄС. Також було створено 36 робочих (переговорних) груп відповідно до 33 переговорних розділів та трьох сфер переговорної рамки Євросоюзу. У листопаді відбулося перше засідання МРГ за участі голів 36 робочих груп на рівні заступників міністрів та заступників керівників органів. Кожна група мала провести установче засідання та напрацювати планів роботи на 2025 рік.

Результати

Проведенням у м. Люксембург Першої міжурядової конференції (25.06) було фактично відкрито переговори про членство України в ЄС. У листопаді ЄК завершила скринінг щодо кластера 1 «Основи», що стало доброю основою для можливого відкриття кластера 1 під час Польського головування в Раді ЄС у першій половині 2025 року.

Звіт щодо України у межах Пакета розширення ЄС 2024 року, презентований ЄК (30.10), містить позитивну оцінку щодо річного прогресу України у реформах на шляху до членства в ЄС.

На секторальному рівні у червні на рік було продовжено дію Угоди про лібералізацію автомобільних вантажних перевезень (т.зв. «транспортний безвіз»). Продовжено дію автономних торговельних преференцій при імпорті ЄС товарів походженням з України. У жовтні Рада ЄС прийняла рішення про надання Україні доступу на ринок публічних закупівель Євросоюзу. Протягом 2024 року продовжила безперебійне функціонування ініціатива ЄС «Шляхи солідарності».

Продовжено домовленість європейських та українських мобільних операторів про безкоштовний/доступний роумінг для українців у ЄС до липня 2025 року.

У Брюсселі було підписано Угоду між Україною та ЄС про повноправну участь у програмі ЄС «Креативна Європа» до 2027 року (11.12).

Європейський Союз

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A

У 2024 році ЄС залишався ключовим стратегічним партнером, який надавав всебічну підтримку Україні у протидії агресії РФ. Раді ЄС вдалося схвалити три пакети обмежувальних заходів за продовження агресії проти України. Підписано Спільні безпекові зобов'язання між Україною та ЄС. Зусилля України та європейських інституцій були сфокусовані також на пошуку альтернативних шляхів забезпечення фінансової підтримки України. Проривним стало рішення про надання Україні на оборонні потреби 1,5 млрд євро надприбутків від заморожених активів РФ. Важливою подією стало затвердження ЄС Інструменту Ukraine Facility.

Політичний інтерес/залученість

На найвищому рівні керівництво держави публічно артикулювало необхідність продовження всебічної допомоги Україні з боку європейських інституцій та держав-членів. Наприклад, під час виступу Президента України на засіданні Євроради (27.06) було відмічено стратегічну важливість співпраці з ЄС за такими напрямками: безпекові угоди, військова підтримка, санкції проти Росії, передача Україні заморожених російських активів, енергетична безпека, підтримка Формули миру. У своїх виступах на нарадах та міжнародних майданчиках Президент В. Зеленський регулярно звертався до питання співробітництва України та ЄС.

Під час особистих зустрічей Президента, прем'єр-міністра, членів урядової команди та парламенту України з європейськими партнерами, а також під час публічних заяв на порядку денному були підтримка Формули миру та Плану перемоги, використання коштів від заморожених російських активів, посилення санкцій проти РФ, подальша оборонна підтримка, забезпечення стійкості української економіки та фінансової системи, енергетична безпека України, а також захист українців, які знайшли прихисток у державах ЄС.

Стратегічні комунікації

Політичне керівництво України протягом року проводило зустрічі з лідерами європейських політичних партій та груп, які безпосередньо впливають на формування рішень на рівні Європейського парламенту. Наприклад, під час перебування у Брюсселі у жовтні Президент України відвідав Європейський парламент, де зустрівся з головами й співголовами політичних груп.

Показовими були виступи В. Зеленського на засіданнях Європейської Ради з програмними заявами, наприклад, представлення Плану перемоги на спеціальному засіданні саміту лідерів ЄС (17.10).

Насиченими залишались візити та безпосереднє донесення української позиції до Брюсселя і представниками урядової команди, які запрошувались

до участі у засіданнях Європейської Ради, Європейського парламенту та Ради ЄС на рівні профільних міністрів. Такі формати як Форум оборонних індустрій Україна — ЄС (травень, Брюссель) допомагали. Україні продемонструвати свій військово-промисловий потенціал і тримати ЄС зацікавленим у інвестиціях в українське виробництво зброї та боеприпасів.

Діяльність

Активна комунікація щодо широкого порядку денного дозволила провести близько 100 заходів на високому та найвищому рівні. Тривали регулярні контакти на рівні Уряду України та ЄК. Стала традицією регулярна участь українських міністрів у засіданнях Ради ЄС.

Варто відзначити три візити Президента України до інституцій ЄС у Брюсселі (27.06, 17.10, 18–19.12).

Українські дипломати підтримували тісну взаємодію з Високим представником ЄС з питань зовнішньої і безпекової політики, а також профільними підрозділами Європейської служби зовнішньої діяльності. Високу пріоритетність щодо підтримки України демонстрували як Ж. Борррель, так і новообрана К. Каллас.

За оборонно-безпековим напрямом під час підготовки Європейської стратегії оборонних індустрій (EDIS) українська сторона активно просувала пропозиції щодо якомога повнішої інтеграції індустрії України в європейську. У вересні започатковано діяльність Офісу ЄС з оборонних інновацій в Києві. Серед нових форматів співпраці України та ЄС варто зазначити започаткування Форуму оборонних індустрій Україна — ЄС, який відбувся у травні у Брюсселі.

Відбулось дев'яте засідання Діалогу з прав людини між Україною та ЄС (25.04).

Протягом року відбувалась низка візитів європейських топчиновників до України. Такі візити є символічним проявом підтримки України і покликані продемонструвати стратегічність відносин з ЄС. Особливої символічності набув візит президента Європейської Ради А. Кошти, верховної представниці ЄС з зовнішньої і безпекової політики К. Каллас та комісарки з питань

розширення ЄС М. Кос (1.12) у перший день початку їх каденції. Загалом відбулося сім візитів лідерів інституцій ЄС в Україну.

Окремо треба виділити роботу української сторони щодо запуску Інструменту Ukraine Facility (Український фонд) у рамках бюджету ЄС на 2024–2027 роки у розмірі 50 млрд євро. З початку 2024 року тривала робота над мобілізацією підтримки всередині ЄС, зважаючи на попереднє блокування з боку Угорщини. З моменту ухвалення рішення про виділення Ukraine Facility в лютому Україна активно працювала над формуванням передумов для використання фінансових ресурсів фонду.

Результати

Попередній і поточний склад європейських інституцій демонстрували прихильне ставлення до України протягом 2024 року.

Рада Європейського Союзу схвалила започаткування Інструменту Ukraine Facility загальним обсягом 50 млрд євро на 2024–2027 роки (28.02). Ця програма ЄС, яка набрала чинності 1 березня, дала можливість залучити найбільший обсяг зовнішньої підтримки до державного бюджету — 16,2 млрд євро (40% від загального обсягу допомоги з боку західних партнерів). Україна підписала Меморандум про взаєморозуміння між Україною та ЄС щодо перехідного фінансування у межах програми Ukraine Facility. Також у березні КМУ затвердив План для Ukraine Facility, який став основою для реалізації програми. План визначає 69 реформ, які охоплюють 15 сфер та 10 інвестицій, розбитих на 146 індикаторів.

У розвиток домовленостей лідерів держав Г7 про надання Україні додаткового фінансування у розмірі до 50 млрд дол. США (45 млрд євро) під гарантії надприбутків від заморожених активів РФ у жовтні Рада ЄС виділила 35 млрд євро макрофінансової допомоги для України. Загалом новий пакет включив два основні компоненти: Механізм кредитної співпраці на суму 45 млрд євро та виняткову макрофінансову допомогу обсягом 18 млрд євро. Зазначений механізм почне діяти з 2025 року.

Протягом року Рада ЄС ухвалила три нові санкційні пакети проти Росії: 13-й, 14-й та 15-й. Європейським Парламентом прийнято п'ять резолюцій (лютий, липень, вересень, листопад, грудень) на підтримку України.

У травні Рада ЄС дозволила спрямовувати надприбутки від заморожених активів РФ на оборонні потреби України через Європейський фонд миру (EPF). Уже у липні Україна отримала перший транш обсягом 1,5 млрд євро, у т.ч. 400 млн євро запрограмованих на закупівлю ОВТ від українських виробників.

У червні підписано Спільні безпекові зобов'язання між Україною та ЄС, що передбачають всеосяжну підтримку України з боку ЄС та держав-членів. У 2024 р. у рамках Місії ЄС з військової допомоги Україні (EUMAM) за різними напрямками було підготовлено близько 32 тис. українських військовослужбовців. Попри значне відставання від первинного графіка, на кінець 2024 забезпечено реалізацію ініціативи ЄС щодо надання Україні 1 млн артилерійських боєприпасів.

У травні було підписано Рамкову угоду щодо фінансування з боку ЄС в межах реалізації Ukraine Facility. Рада ЄС ухвалила імплементаційне рішення, яким позитивно оцінила План України для Ukraine Facility. Відповідно до Плану, Мінекономіки стало національним координатором Ukraine Facility, яке забезпечувало проведення моніторингу виконання Плану та щоквартальне звітування перед ЄК.

У 2024 р. ЄС став повноправним учасником Реєстру збитків, завданих агресією РФ проти України. Україна продовжувала бути бенефіціаром Механізму цивільного захисту ЄС Україна, що дозволило на кінець року отримала понад 150 тис. тонн гуманітарної допомоги.

Рішенням Ради ЄС від червня було продовжено дію механізму тимчасового захисту для громадян України до березня 2026.

Преференційні умови дозволили українським виробникам експортувати до ЄС товарів на 25 млрд дол.

ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ (НАТО)

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5	5	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4	4	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5	5	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4	4	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+	B+	A-

Протягом року Україна зуміла посилити підтримку НАТО та країн-членів у боротьбі з російською агресією, а також вибудувати діалог щодо взаємосумісності та оборонних інновацій. Хоча Україні не вдалося отримати запрошення до членства, однак протягом року відбувався постійний активний діалог на найвищому рівні — як у форматі РУН, так і на рівні окремих міністерств та президента. Стратегічні комунікації України щодо майбутнього членства в НАТО покращились, оскільки перестали бути двозначними.

Політичний інтерес/залученість

Членство України в НАТО як інструмент гарантування безпеки, а також взаємосумісність українських сил оборони з країнами-членами НАТО у 2024 році були серед топпріоритетів українського уряду.

Президент у своїх виступах постійно звертався до тематики майбутнього членства України в НАТО. Зокрема, під час наради послів (19.08) він заявив, що кожен представник України повинен працювати для зміцнення розуміння того, що НАТО буде повноцінним тільки з Україною у своєму складі. Під час представлення Плану перемоги у ВРУ (16.10) Президент назвав запрошення України в НАТО одним із пунктів цього плану. В. Зеленський окремо виділив НАТО у виступі з нагоди Дня дипломата (22.12). Зокрема, він зазначив, що розраховує на подальше наповнення змістом роботи з НАТО, висловивши розуміння, що запрошення України в НАТО є виключно політичним рішенням. Також Президент регулярно згадував НАТО у своїх щоденних зверненнях.

Питання майбутнього членства в НАТО та співробітництва з Альянсом систематично підіймав міністр закордонних справ Д. Кулеба під час своїх публічних виступів, зокрема під час Другої Чорноморської безпекової конференції Міжнародної Кримської платформи (15.04) та на щорічній зустрічі литовських дипломатів (15.07). Новопризначений міністр закордонних справ А. Сибіга серед своїх основних пріоритетів відразу визначив майбутнє членство в НАТО як найкращу гарантію безпеки і для України, і для Європи та євроатлантичного простору в цілому (6.09).

Віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції О. Стефанішина приділяла значну увагу практичному діалогу та співробітництву між Україною та Альянсом, а також питанням адаптації стандартів та аналізу спільного досвіду, як, наприклад, відкриттю Спільного центру JАTES у Польщі.

План пріоритетних дій Уряду на 2024 рік (16.02) містить окремий розділ, присвячений поглибленню співпраці з НАТО, а також приділяє помітну

увагу впровадженню стандартів НАТО в силах безпеки та оборони України, але при цьому не згадує адаптовану Річну національну програму.

Питання членства України в НАТО порушували народні депутати у запитаннях до кандидата на посаду міністра закордонних справ під час його затвердження у ВРУ (5.09) та у своїх комунікаціях із партнерами з країн-членів НАТО.

Стратегічні комунікації

Порівняно з 2023 роком стратегічні комунікації України щодо майбутнього членства в НАТО покращились, оскільки перестали бути двозначними. Як Президент, так і інші високопосадовці чітко трансливали і на внутрішню, і на зовнішню аудиторію, що членство України в Альянсі є найкращою гарантією безпеки. Наприкінці року, коли розпочалися розмови щодо можливих мирних перемовин з РФ, українське керівництво також чітко визначало у всіх виступах та інтерв'ю, що членство в Альянсі не є предметом торгу з Москвою.

Про майбутнє членство України в НАТО, як важливий елемент євроатлантичної безпеки, йшлося і в публічних виступах українських очільників, зокрема у виступі Міністра закордонних справ А. Сибіги під час Варшавського безпекового форуму (1.10). Міністр закордонних справ Д. Кулеба під час виступу на Мюнхенській безпековій конференції (17.02) закликав створити спільний простір оборонних індустрій ЄС та НАТО.

Крім того, у майже кожній безпековій угоді, яку Україна підписала протягом 2024 року, містилися тези щодо майбутнього членства в НАТО, а заяви щодо їх підписання наголошували, що угоди не є замінником майбутнього членства в Альянсі, який залишається ключовим інструментом гарантування безпеки та стримування.

Активно до адвокації майбутнього членства України в НАТО та отримання військової допомоги долучились і народні депутати — члени Постійної делегації України до ПА НАТО.

Діяльність

Протягом року відбувалися регулярні внутрішні наради за участі Президента, міністра оборони та віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України з метою узгодження позиції перед відповідними зустрічами з партнерами по НАТО, адаптації до стандартів Альянсу, покращення взаємосумісності та адвокації майбутнього членства в Організації. Зокрема, відбулось засідання Комісії з питань координації євроатлантичної інтеграції України (14.03) під головуванням віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції О. Стефанішиної. На ньому обговорили питання виконання адаптованої Річної національної програми (аРНП) на 2024 рік, участі української сторони у засіданнях органів Ради Україна — НАТО, а також реалізації проєктів Комплексного пакета допомоги НАТО для України.

Що стосується зовнішнього напрямку, то Президент В. Зеленський мав регулярні зустрічі з Генеральним секретарем НАТО. Зокрема, Генеральний секретар відвідав Київ (29.04). Президент України та Генеральний секретар також зустрілися у США (25.09), де обговорили питання запрошення в НАТО та посилення української ППО.

Українська делегація на чолі з Президентом взяла участь у Вашингтонському саміті НАТО (10–11.07). Зокрема, під час саміту відбулося Засідання Ради Україна — НАТО на рівні лідерів держав.

Віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції О. Стефанішина протягом року декілька разів зустрічалась із Генеральним секретарем НАТО Є. Столтенбергом під час візитів у Брюссель (25.01, 28.05, 16.09), зокрема для обговорення підготовки до Вашингтонського саміту та за його результатами для обговорення стану реалізації рішень щодо підтримки України, які були ухвалені на Вашингтонському саміті НАТО.

Також протягом року відбулася низка засідань Ради Україна — НАТО на різних рівнях. Зокрема, відбулося засідання Ради Україна — НАТО (19.04), яке ініціював Президент України на тлі масованих російських атак по Україні. Під час виступу на засіданні В. Зеленський наголосив на необхідності посилення протиповітряної оборони України. Рада Україна — НАТО провела

засідання на тему безпековій ситуації в Чорноморському регіоні (26.07) на прохання Президента В. Зеленського.

Міністр оборони Р. Умеров виступав на засіданнях Ради Україна — НАТО на рівні міністрів оборони (15.02, 13.06 тощо), ключовими фокусами яких були імплементація оборонних реформ на підтримку вступу України до НАТО, надання безпекової допомоги та поточний стан війни. За результатами засідання РУН (15.02) на рівні міністрів оборони було ухвалено рішення про запуск JАТЕС — першого спільного центру України та НАТО з питань аналізу, тренування та освіти. З березня у Польщі відбувався процес його запуску. На запит України було скликано позачергове засідання Ради Україна — НАТО (28.03) за участі Міністра оборони. Основна увага була зосереджена на російських масованих авіаударах та необхідності посилення протиповітряної оборони України. У Брюсселі відбулося засідання РУН (26.11) за участі військових для обговорення застосування Росією нової балістичної ракети.

Глава МЗС України Д. Кулеба брав участь у міністерському засіданні Ради Україна — НАТО (3–4.04) у Брюсселі, під час якого увага була приділена збільшенню військової допомоги Україні, зміцненню її протиповітряної оборони та нарощуванню потужностей виробництва зброї.

У Брюсселі відбулося засідання РУН на рівні послів (28.05) за участі віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України О. Стефанішиної. Його ключовими темами стали безпекові потреби України, очікування від Саміту НАТО у Вашингтоні, а також інституційний розвиток України у рамках реалізації аРНП.

Віцепрем'єр-міністерка — Міністерка з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України І. Верещук взяла участь у засіданні Політичного комітету Ради Україна — НАТО (15.04), де обговорювалися питання надання Україні допомоги. Начальники генштабів зустрілися у форматі Ради Україна — НАТО (16.05) для обговорення ситуації на полі бою та подальшу підтримку України з боку НАТО та союзників.

Представники НАТО також регулярно відвідували Україну. Відбувся перший візиту військових НАТО до України з початку повномасштабного вторгнення на чолі з головою Військового комітету НАТО адміралом Р. Бауером (22.03), який, зокрема, зустрівся з віцепрем'єр-міністеркою

з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України
О. Стефанішиною.

Україну відвідав помічник Генерального Секретаря НАТО з політичних питань і політики безпеки Б. Руте (25.02). Також Україну відвідав заступник Генсека НАТО С. Бреєм (25.04), який зустрівся з міністром оборони Р. Умеровим та віцепрем'єр-міністеркою О. Стефанішиною. Для участі у консультаціях щодо наступних етапів Дорожньої карти взаємосумісності та прискорення запуску ініціативи НАТО щодо безпекової допомоги та підготовки для України (NSATU) Київ відвідав заступник Генерального секретаря НАТО з операцій Т. Гоффус (11.09). Крім того, він зустрівся з О. Стефанішиною. Під час зустрічі представників міністерства у справах ветеранів та представництва НАТО (13.08) було наголошено на продовженні надавання підтримки у впровадженні людиноцентричної ветеранської політики.

Заступник міністра аграрної політики та продовольства України Т. Висоцький взяв участь у засіданні Комітету НАТО продовольчого та сільськогосподарського планування (16.04), де говорив про наслідки для продовольчої безпеки та ланцюгів постачання через російську агресію.

Протягом року також відбувалися різноманітні заходи в Україні спільно з НАТО. Наприклад, МВС та НАТО провели у Львові круглий стіл, присвячений вдалим практикам з виховання доброчесності у системі МВС (21.11). Також відбулась зустріч (15.10) делегації Міжнародного секретаріату НАТО на чолі з керівницею відділу політики Східного партнерства Управління з політичних питань і політики безпеки НАТО з керівництвом МВС, де обговорили реалізацію аРНП на 2024 рік та подальшу підтримку НАТО в упровадженні Україною реформ органів правопорядку.

Парламентська делегація України взяла участь у Парламентській Асамблеї НАТО в Болгарії (24–27.05) та Литві (26.11). Крім того, у ВРУ відбулося засідання Міжпарламентської ради Україна — НАТО (26.06).

У березні відбулась спільна конференція Стратегічного огляду системи оборонних закупівель України (Люксембург).

Brave1, НАТО та Defense Innovation Unit уперше в історії провели Форум оборонних інноваторів НАТО — Україна (7.06), в якому взяли участь 400 учасників у сфері оборонних технологій та інновацій із понад 15 країн.

Результати

Протягом року Україні вдалося посилити підтримку НАТО у боротьбі з російською агресією та вибудувати діалог щодо взаємосумісності та оборонних інновацій. Водночас Україні так і не вдалося змінити позицію окремих країн-членів щодо запрошення України до членства в Альянсі.

Під час саміту НАТО у Вашингтоні було затверджено Дорожню карту взаємосумісності Україна — НАТО, рішення про виділення 40 млрд євро фінансування у 2025 році для України, започаткування Спільного центру аналізу, підготовки та навчання НАТО — Україна (JATEC). Започатковано механізм NSATU для координації надання військового обладнання та навчання українських військових, який почав діяти в грудні, що свідчить про відданість НАТО тривалій підтримці Києва незалежно від політичних змін в окремих країнах-членах. Крім того, окремі країни зобов'язалися виділити значні пакети військової допомоги.

У Вашингтоні під час саміту (11.07) був підписаний «Український договір» (Ukraine Compact), згідно з яким 22 країни НАТО, ЄС і Японія зобов'язалися забезпечувати Україну зброєю, боєприпасами та навчанням для військових. Питання підтримки майбутнього членства України НАТО було включено у всі підписані у 2024 році безпекові угоди.

У штаб-квартирі НАТО у Брюсселі відбулось установче засідання Комітету з питань стратегічних комунікацій Ради Україна — НАТО (18.03). У 2024 році повернулося до повноцінної роботи в Києві Представництво НАТО та був призначений новий очільник Представництва — П. Тернер, чий статус був підвищений до Старшого представника (17.07).

Протягом року Україна запровадила низку реформ та практик відповідно до стандартів НАТО. Зокрема, МО України розробило нову модель процесу планування, програмування, бюджетування та виконання (17.09), завершило цикл курсів зі спільного урядування, спрямованих на підвищення ефективності прийняття та реалізації рішень у відомстві (16.09). Водночас до кінця року не була представлена адаптована Річна національна програма на 2025 рік.

Парламентська асамблея НАТО у своїй Декларації (27.05) закликала уряди держав Альянсу дозволити Україні бити західною зброєю по цілях на території РФ.

ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ

	2022	2023	2024
АВСТРАЛІЯ	A	B	B-
АЗЕРБАЙДЖАН	C-	C-	C+
БРАЗИЛІЯ	-	B	C+
ГРУЗІЯ	C	D+	D
ІЗРАЇЛЬ	C-	C	D+
ІНДІЯ	C-	C	A-
КНР	D+	D+	C
МЕКСИКА	-	-	C-
МОЛДОВА	B-	B+	B+
ПОЛЬЩА	A	B+	A-
РУМУНІЯ	A	A-	B+
СЛОВАЧЧИНА	A	A	B+
ТУРЕЧЧИНА	B	B-	B
УГОРЩИНА	D+	D+	B
ЧЕХІЯ	A-	A	A-

Австралія

B-

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B-

Попри далеке географічне розташування, Австралія залишається одним із важливих партнерів України, а співпраця з нею стабільно є результативною. Водночас Австралія меншою мірою згадується як самостійний напрям зовнішньої політики, а більше як частина коаліцій та у розрізі побудови регіональних партнерств. Важливу роль у розвитку двосторонніх відносин відіграє Посольство України в Австралії.

Політичний інтерес/залученість

До двосторонніх відносин з Австралією протягом року були залучені ключові політичні актори країни, а саме: Президент України, Прем'єр-міністр, міністр закордонних справ та міністр оборони. До роботи на цьому напрямі долучився також голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва О. Мережко, який дякував Австралії за підтримку за результатами зустрічі з тіньовим міністром закордонних справ Австралії.

Можна відзначити високий рівень залученості австралійських партнерів, зокрема у контексті державних візитів до України, і дещо менший рівень залученості української сторони, що, втім, пояснюється великою кількістю задач, пов'язаних із наданням відсічі російській агресії, що зменшує час, який основні зовнішньополітичні актори проводять у закордонних відрядженнях.

Австралія окремо не згадувалась у програмних виступах Президента на зустрічах послів, у посланні до ВРУ тощо. Також не виокремлювали Австралію у промовах і міністри закордонних справ. Роль парламенту залишається суттєво зменшеною, що впливає на інтенсивність міжпарламентських контактів.

Стратегічні комунікації

Австралія присутня у стратегічних комунікаціях українських зовнішньополітичних акторів, але часто побіжно, як одна з країн-партнерів, на чію підтримку спирається Україна. Разом з тим у зв'язку із низкою державних візитів австралійських колег Україна мала спільні брифінги з представниками уряду Австралії.

У квітні у вечірньому відеозверненні Президент В. Зеленський подякував Австралії за новий оголошений пакет допомоги, підкресливши важливість посилення системи української ППО. Також Президент мав виступ на зустрічі лідерів індо-тихоокеанських країн — партнерів НАТО, серед яких був міністр оборони Австралії (липень).

Стабільно активно стратегічними комунікаціями займається посольство України в Австралії, реагуючи на несприятливі для України події в країні, висловлюючи подяку уряду Австралії за надану підтримку, проводячи роз'яснювальну та адвокаційну роботу.

Діяльність

У квітні із візитом до України прибув Віцепрем'єр-міністр — Міністр оборони Австралії Р. Марлз, з яким у Львові зустрілися Прем'єр-міністр та міністр оборони України. Під час зустрічі Р. Марлз оголосив пакет допомоги у розмірі 100 млн дол. США на придбання ПЗРК, дронів та допоміжного обладнання.

У травні Президент В. Зеленський провів телефонну розмову з австралійським прем'єр-міністром Е. Албанізі, під час якої обговорили нагальні оборонні потреби, наближення Саміту миру та необхідність залучення до нього якомога ширшого кола учасників.

У травні з міністром оборони Австралії провів розмову міністр оборони України Р. Умеров, обговоривши питання оборонної співпраці та потенціал створення спільних підприємств з австралійською оборонною промисловістю.

У серпні Голова Комітету ВРУ з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва О. Мережко зустрівся з тіньовим міністром закордонних справ Австралії С. Бірмінгемом, з яким обговорив, зокрема, Формулу миру Президента Зеленського та створення спеціального міжнародного трибуналу за злочин агресії РФ проти України.

У вересні відбулася телефонна розмова, а потім зустріч міністрів закордонних справ А. Сибігі та П. Вонг у Нью-Йорку під час участі у ГА ООН.

У грудні Україну відвідала міністерка закордонних справ Австралії П. Вонг, що стало першим за десять років двостороннім візитом голови МЗС Австралії до країни. Під час цього візиту українська сторона передала запит щодо посилення військової підтримки, що є свідченням наявного бачення щодо розвитку двосторонньої співпраці.

У лютому Президент В. Зеленський зустрівся з австралійським мільярдером Е. Форрестом, щоб обговорити співпрацю у сфері відновлення України. У квітні Президент прийняв вірчі грамоти у нового посла Австралії в Україні П. Леммана.

Результати

Одним із головних підсумків роботи української дипломатії у сфері двосторонніх відносин з Австралією стало відновлення роботи посольства Австралії в Києві (грудень).

Крім того, підсумком візиту міністерки закордонних справ П. Вонг стало виділення Австралією 50 млн євро, які будуть спрямовані через ЄБРР на відновлення України. У травні Австралія оголосила про внесення 12 млн євро до Фонду підтримки енергетики та накладення санкції проти організацій, причетних до постачання північнокорейської зброї Москві, а у лютому — про накладення санкцій на фізичних та юридичних осіб, пов'язаних з агресією РФ проти України. Україна також просила про постачання австралійського вугілля, але Австралія надала перевагу наданню гранту на суму 31 млн дол., з яких 20 виділялися на зміцнення української енергосистеми, а ще 11 — на гуманітарну допомогу.

У березні Австралія оголосила про приєднання до Міжнародної коаліції дронів для допомоги Україні у відсічі російській збройній агресії, а у листопаді — до Міжнародної коаліції за повернення українських дітей.

Уряд Австралії оголосив про постачання 14 високоманеврених катерів із жорстким корпусом для посилення морської та берегової оборони, й у грудні Міністр А. Сибіга підтвердив отримання катерів, а також 49 танків M1A1 Abrams. У листопаді Австралія передала Україні плануючі авіабомби JDAM-ER. У липні Австралія оголосила про надання 250 млн дол. військової підтримки, що стало найбільшим пакетом допомоги з моменту повномасштабного вторгнення РФ. Цей пакет допомоги став третім за 2024 рік після оголошеного у лютому пакету допомоги на 50 млн дол. та пакету на 100 млн дол., анонсованого у квітні.

Товарообіг у 2024 році дещо зріс, сягнувши 117 млн дол. США імпорту (що вище показників 2023 року, але нижче показників 2022 року). Експорт до Австралії трохи зменшився та склав 16 млн дол. США.

Азербайджан

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	3
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	C+

У 2024 році Україна зберігала тісний двосторонній діалог з Азербайджаном, продовжуючи розвивати партнерство, засноване на взаємній підтримці суверенітету, територіальної цілісності та економічного співробітництва. Комунікації здебільшого були спрямовані на висловлення вдячності на адресу Азербайджану за посилену гуманітарну допомогу. Азербайджан залишився поза процесів у рамках Формули миру.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році зберіглася позитивна динаміка розвитку політичного інтересу на найвищому рівні. При цьому вона трансформувалась у відповідний активний діалог. Президент України В. Зеленський привітав І. Алієва з нагоди переобрання на пост Президента Азербайджанської Республіки (7.02), підкреслив високе значення взаємної підтримки Україною та Азербайджаном суверенітету й територіальної цілісності обох держав у міжнародно визнаних кордонах та надав високу оцінку солідарності Азербайджану з Україною в її боротьбі проти Росії.

Віцепрем'єр-міністр — Міністр розвитку громад, територій та інфраструктури України О. Кубраков під час зустрічі з послом Азербайджану в Україні С. Мардалієвим (8.03) наголосив на тому, що розвиток транспортних зв'язків між Україною та Азербайджаном є винятковою значимістю, а зміцнення транспортного співробітництва може сприяти розвитку міжнародного транспортного коридору Європа — Азія.

Під час відкриття Алеї азербайджано-української дружби у Києві (6.12) голова Комітету ВРУ з питань екологічної політики та природокористування О. Бондаренко подякував азербайджанській стороні за реалізацію важливого екологічного проекту у рамках двосторонніх відносин.

Більша частина політичної залученості стосувалась діалогу з поточних питань та висловлювання вдячності азербайджанському керівництву за надану гуманітарну допомогу.

У виступах Президента України у ВРУ та на нарадах послів у 2024 році про Азербайджан не йшлося. Так само не містив згадок про Азербайджан План пріоритетних дій Уряду на 2024 рік.

Стратегічні комунікації

Комунікативна стратегія України була спрямована на максимальне залучення азербайджанської сторони до обговорення шляхів співробітництва у протистоянні російській агресії на благо обох сторін та їх партнерів у регіоні. У своєму виступі під час Четвертого Саміту міжнародної Кримської платформи (11.09) Президент України В. Зеленський закликав мусульманське суспільство Азербайджану проявити лідерство й допомогти протистояти несправедливості та знущанням, які здійснює Росія проти кримськотатарського народу. В. Зеленський наголосив, що голос Азербайджану має бути чутним у протистоянні репресивній політиці РФ проти мусульман Криму.

Під час телефонного спілкування з Президентом Азербайджану (15.02 та 4.10) та під час вечірнього відеозвернення (9.11) Президент України В. Зеленський висловлював вдячність керівництву Азербайджану за надану допомогу у сфері енергетики.

Президент України зателефонував Президенту Азербайджану (27.12) і висловив співчуття народу Азербайджану з приводу аварії пасажирського літака авіакомпанії «Азербайджанські Авіалінії», що виконував рейс Баку — Грозний 25 грудня, внаслідок якої загинули багато людей, і побажав якнайшвидшого одужання поранених. У зверненні (28.12) після розмови з Президентом Азербайджану І. Алієвим щодо наслідків катастрофи літака В. Зеленський підкреслив, що саме Росія має понести відповідальність за те, що літак став мішенню, і закликав кожну країну тиснути на Росію, щоб припинилася брехня про цю катастрофу.

МЗС України привітало досягнуті домовленості між Азербайджаном та Вірменією щодо делімітації міждержавного кордону на підставі Алма-Атинської декларації 1991 року (30.04).

На заході, організованому посольством Азербайджану у Києві з нагоди Дня Незалежності Азербайджану (29.05), заступник міністра закордонних справ України Є. Перебийніс зазначив, що Азербайджан та Україна поділяють однакові чи схожі позиції на міжнародній арені, а також з регіональних та глобальних питань.

Діяльність

Протягом 2024 року контакти між Україною та Азербайджаном відбувалися здебільшого на рівні президентів, міністрів закордонних справ і посольств.

Президент України В. Зеленський та Президент Азербайджанської Республіки І. Алієв провели зустріч в Німеччині на полях Мюнхенської конференції з питань безпеки (17.02). В. Зеленський висловив подяку за гуманітарну допомогу, яку Азербайджан продовжував надавати Україні. Протягом року президенти провели три телефонні розмови (15.02, 21.05, 4.10).

У ході телефонної розмови з міністром закордонних справ Азербайджану (13.05) Д. Байрамовим міністр закордонних справ України Д. Кулеба висловив задоволення нинішнім рівнем відносин стратегічного партнерства між країнами. Було зазначено, що відносини між двома країнами постійно розвиваються на основі поваги до норм і принципів міжнародного права, зокрема територіальної цілісності та суверенітету. Д. Кулеба уУ рамках участі у Конференції з відновлення України у Швейцарії Д. Кулеба зустрівся зі своїм колегою Д. Байрамовим (11.06) та обговорив динаміку безпекової та політичної ситуації в Європі та на Південному Кавказі, а також актуальні питання порядку денного азербайджано-українського співробітництва.

Відбулася телефонна розмова міністрів закордонних справ А. Сибігі та Д. Байрамова (10.09), під час якої А. Сибіга подякував азербайджанській стороні за надану гуманітарну допомогу та високо оцінив підтримку Азербайджану у відновленні та реконструкції інфраструктури міста Ірпеля, а також діяльність із розмінування.

У рамках тижня високого рівня 79-ї сесії ГА ООН відбулася зустріч міністрів закордонних справ України та Азербайджану (24.09), де обговорили питання політичного, економічного, енергетичного, гуманітарного та ін. співробітництва між двома країнами, а також регіональні питання.

Заступник міністра закордонних справ України Є. Перебийніс провів зустріч із послом Азербайджану в Україні С. Мардалієвим (27.05) та наголосив на важливості участі Азербайджану у реалізації Формули миру, зокрема участі у Глобальному саміті миру у Швейцарії, а також у Міжнародній конференції з питань відновлення України у Берліні. Під час

зустрічі окрему увагу було приділено співробітництву в рамках Організації за демократію та економічний розвиток — ГУАМ, у якій у 2024 році головував Азербайджан.

Заступники міністра закордонних справ України І. Боровець (16.04) та А. Сибіга (22.04) провели зустрічі з послом Азербайджану, під час яких обговорили низку питань двостороннього співробітництва. Окрему увагу сторони приділили співробітництву в рамках міжнародних організацій, зокрема підтримці проукраїнських ініціатив та засудження воєнних злочинів РФ, незаконної депортації українських дітей, а також долучення Азербайджану до Формули миру, Міжнародної Кримської платформи та Глобального саміту миру. Заступник міністра закордонних справ України О. Міщенко на зустрічі з послом Азербайджану С. Мардалієвим (26.11) відзначив успішну організацію Азербайджаном 29-ї сесії Конференції сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (COP29) та високо оцінив її результати. Окрему увагу сторони приділили інтенсифікації контактів на найвищому та високому рівнях між Україною та Азербайджаном, зокрема між зовнішньополітичними відомствами. С. Мардалієв у свою чергу відзначив готовність Азербайджану й надалі посилювати практичну допомогу Україні та зміцнювати співпрацю між Києвом та Баку.

Міністерка захисту довкілля та природних ресурсів України С. Грінчук зустрілася з послом Азербайджану в Україні С. Мардалієвим (24.09) та обговорила співпрацю у підготовці спільних ініціатив до 29-ої сесії Конференції сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (COP29). Делегація України на чолі з С. Грінчук за участі представників профільних міністерств та депутатів ВРУ відвідала м. Баку, де прийняла участь у Конференції ООН зі зміни клімату (11–22.11).

Заступниця голови ВРУ О. Кондратюк під час зустрічі з послом Азербайджану в Україні С. Мардалієвим (14.12) подякувала азербайджанській стороні за реабілітацію на території Азербайджану українських дітей, які постраждали від війни. Під час зустрічі було обговорено поточний стан міждержавних відносин, налагодження тісної співпраці між ВРУ та Міллі Меджлісом.

Делегація ВР України у складі 10 народних депутатів взяла участь у спостереженні за позачерговими парламентськими виборами в Азербайджані (1.09).

Уповноважений ВРУ з прав людини Д. Лубінець під час зустрічі із послом Азербайджану в Україні С. Мардалієвим (3.07) подякував Азербайджану за надану під час війни гуманітарну допомогу. Було обговорено низку тем, у т. ч. гуманітарну сферу, особливості допомоги Азербайджану Україні в розмінуванні, питання захисту прав дітей, а також напрями реабілітаційної та психологічної допомоги постраждалим неповнолітнім.

Результати

Президент України В. Зеленський призначив новим Надзвичайним та Повноважним Послом України в Азербайджані Ю. Гусєва (22.02).

Азербайджан відправив в Україну дві партії гуманітарної допомоги (11.01 та 20.02), зокрема понад 670 тис. метрів електричних кабелів і проводів, а також 26 трансформаторних і комплектних трансформаторних пунктів.

У м. Баку був відкритий Український культурний центр (9.11).

У Києві за сприяння посольства Азербайджану в Україні та мерії Києва закладено Алею азербайджано-української дружби (6.12).

Попри запрошення української сторони, Азербайджан не взяв участь у Глобальному саміті миру у Швейцарії у червні та не приєднався до Декларації саміту миру. Азербайджан традиційно не голосував за резолюцію ГА ООН «Ситуація з правами людини на тимчасово окупованих територіях України, включаючи АР Крим та м. Севастополь» (17.12).

Згідно з Державною митною службою України, у 2024 році товарообіг України та Азербайджану виріс на 19,3 млн дол. США (за рахунок збільшення українського експорту) у порівнянні з 2023 роком і склав 490,6 млн дол. США. Україна експортувала товарів у Азербайджан на 216,9 млн дол. США, а імпортувала звідти на 273,7 млн дол. США.

Бразилія

C+

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	C+

У 2024 році попри певні позитивні зрушення політичний діалог між двома країнами залишався напруженим, а підтримка України з боку Бразилії — обмеженою. Зберіглась офіційна підтримка територіальної цілісності України, але уряд Лули да Сілви уникав засудження російської агресії та просував т.зв. «Китайсько-бразильський мирний план», що суперечив інтересам Києва. Україна активно залучала Бразилію до міжнародних ініціатив, зокрема Глобального саміту миру, але її участь залишалася обмеженою. В економічній сфері спостерігався певний ріст торгівлі.

Політичний інтерес/залученість

Протягом 2024 року політичний інтерес України щодо Бразилії обмежувався тематикою залучення Бразилії до участі у Формулі миру та іншими темами, дотичними до мирного процесу. Під час виступу на засіданні Європейської Ради (19.12) Президент України В. Зеленський наголошував на важливості того, щоб Бразилія, як один із ключових гравців Глобального півдня, підтримувала територіальну цілісність України та використовувала свій вплив для тиску на Росію.

Під час міністерського засідання Г20 в ООН (25.09) міністр закордонних справ України А. Сибіга відзначив амбітний порядок денний бразильського головування в Г20 та закликав запросити Україну до участі у саміті Г20 в Ріо-де-Жанейро як ще один крок до міжнародної підтримки Української формули миру. Однак, попри такі ініціативи, діалог із Бразилією був ускладнений її позицією, яка, за словами українських дипломатів, мала прихильний геополітичний та економічний характер щодо Росії.

Особливо критичною для української сторони стала ситуація довкола китайсько-бразильського плану з врегулювання війни (представлений 2.08), який В. Зеленський назвав деструктивним і проросійським. Основною претензією Києва стало те, що Україна не була поінформована про його підготовку, тоді як Росія отримала таку інформацію заздалегідь.

Стратегічні комунікації

Протягом 2024 року стратегічні комунікації Україною щодо Бразилії характеризувалися як складним діалогом на офіційному рівні, так і активною роботою з громадською думкою через інструменти «м'якої сили». Одним із ключових моментів стала пряма критика Президентом України В. Зеленським так званого «китайсько-бразильського мирного плану» під час виступу на ГА ООН (25.09). Це засвідчило принципову позицію України щодо неприйнятності ініціатив, які можуть бути використані для зміцнення міжнародного впливу третіх сторін за рахунок українських інтересів.

Попри складнощі у політичному діалозі, важливим кроком для посилення комунікацій стала активізація співпраці з медіасередовищем Бразилії. МЗС України організувало два престури для латиноамериканських журналістів (27.05–01.06, 09.09–14.09), що дозволило розширити інформування бразильської аудиторії про наслідки російської агресії. Участь у престурах представників провідних медіа Бразилії сприяла донесенню української позиції до бразильського суспільства, що стало особливо важливим на тлі значного впливу проросійських наративів у країні. Журналістам було надано можливість особисто поспілкуватися з Президентом України, Першою леді, міністром закордонних справ та іншими ключовими посадовцями. Така комплексна комунікація дозволила не лише забезпечити ширше висвітлення української проблематики в бразильському інформаційному просторі, а й створити умови для подальшого поглиблення діалогу з медіа та громадянським суспільством. Важливим кроком стало затвердження першої Комунікаційної стратегії «Україна — країни Латинської Америки та Карибського басейну» на 2024–2026 роки, де Бразилія згадувалась у контексті розширення контактів, роботи української дипломатичної установи та ролі діаспори.

Діяльність

У 2024 році Україна продовжила політичний діалог із Бразилією, приділяючи увагу як двостороннім відносинам, так і намаганням залучити Бразилію до міжнародних ініціатив, зокрема Глобального саміту миру та реалізації Формули миру. Керівник ОПУ А. Єрмак двічі провів розмови з головним радником президента Бразилії С. Аморімом (08.01, 16.03). Активна йшла взаємодія між ОПУ, МЗС та бразильським посольством, було проведено ряд зустрічей із послом Н. де Андраде Мелло Рапеста.

Розширення діалогу на рівні МЗС України та Бразилії було обумовлене підготовкою до Глобального саміту миру та головуванням Бразилії у Г20. Міністр закордонних справ України та заступники міністра мали низку телефонних розмов та особистих зустрічей із бразильськими колегами. Зокрема, заступниця міністра закордонних справ України І. Боровець

здійснила візит до Бразилії (10–12.06), під час якого провела українсько-бразильські політичні консультації, зустрілась з представниками уряду та парламенту країни.

Значна увага приділялася міжпарламентській співпраці. Важливим досягненням стало відвідання України парламентською делегацією Конгресу Бразилії (08.08), що стало першим таким візитом за останні 13 років. Бразильські парламентарі також взяли участь у першій парламентській конференції «Україна — держави Латинської Америки та Карибського басейну: співробітництво заради майбутнього» (29.11–01.12), що сприяло зміцненню політичних контактів. З українського боку співголова Міжфракційного депутатського об'єднання «Україна — держави Латинської Америки і Карибського басейну: співробітництво заради майбутнього» А. Пушкаренко відвідав Бразилію (05–07.11) з метою посилення парламентської співпраці та залученню до 4-го пункту Формули миру (звільнення полонених).

Окрему роль відігравала економічна взаємодія. Переговори між віцепрем'єр-міністеркою України Ю. Свириденко та міністром праці Бразилії Л. Маріньо (08.05) засвідчили готовність до розширення українського експорту та залучення інвестицій.

Активною залишалася й робота української дипломатії в Бразилії, що сприяла культурній співпраці та розширенню контактів із бізнесом та громадянським суспільством.

Результати

У 2024 році спостерігалися як певні позитивні сигнали в українсько-бразильських відносинах, так і суттєві виклики, які продовжують стримувати їх розвиток. Бразилія взяла участь у міжнародних ініціативах, пов'язаних з Україною, зокрема у зустрічах, присвячених Формулі миру, наприклад, зустрічі радників у Давосі (14.01). Проте її залученість залишалася обмеженою — участь у Глобальному саміті миру (15.06–16.06) відбулася лише на рівні посла та у статусі спостерігача, а представництво у робочих групах не трансформувалося у конкретні кроки щодо підтримки

українських ініціатив. Водночас просування т.зв. «Китайсько-бразильського мирного плану» ускладнило діалог із Києвом, оскільки ця ініціатива створювала альтернативу Українській формулі миру без врахування позиції самої України.

Бразилія зберігала свою офіційну підтримку суверенітету та територіальної цілісності України, що проявилось в дипломатичних заявах та участі її представників у символічних заходах. Разом із тим уряд країни продовжував уникати засудження російської агресії, що стало особливо помітним у випадках, коли Бразилія утрималася під час голосувань в ООН щодо резолюцій про права людини на тимчасово окупованих територіях та безпеку ядерних об'єктів. Крім того, реакція на російський ракетний удар по дитячій лікарні «Охматдит» хоч і засуджувала атаку, але не містила прямого згадування Росії як винної сторони.

Попри значний інтерес Києва, Бразилія не запросила Україну до участі у самітах G20. Водночас приєднання України до Глобального альянсу проти голоду і бідності, ініційованого в рамках бразильського головування в G20, стало важливим кроком у зміцненні двосторонньої взаємодії. Однак очікуваних зрушень у політичному діалозі, зокрема у питанні залучення Бразилії до гуманітарних ініціатив, таких як обмін військовополоненими та депортованими дітьми, досягти не вдалося.

Економічне співробітництво продемонструвало певний позитивний тренд. У 2024 році товарообіг зріс на 40% та склав 301 млн дол. США, а український експорт збільшився у 3,5 рази та склав 36 млн дол. США. Проте від'ємне сальдо для України залишається значним, що вказує на необхідність подальшої диверсифікації торгівлі.

Грузія

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	2
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	2
ДІЯЛЬНІСТЬ	2
РЕЗУЛЬТАТИ	2
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	D

Упродовж року зовнішньополітичні підходи України щодо Грузії формувалися в умовах політичної кризи протистояння між адміністрацією президентки Грузії та грузинським урядом. Парламентські вибори в Грузії, і як наслідок остаточне згортання курсу на європейську інтеграцію, сформували різке критичне ставлення українського керівництва щодо можливості підтримання стратегічного партнерства між двома державами. Тенденція на погіршення двосторонніх відносин, яка стійко спостерігалася з 2022 року, у 2024 році остаточно привела до їх найнижчого рівня за часів незалежності обох країн.

Політичний інтерес/залученість

Зовнішньополітична активність України щодо Грузії у 2024 році, перш за все на рівні Президента України та за лінією МЗС, будувалась навколо безпосереднього захисту національних інтересів. Демонстративна антиукраїнська риторика грузинського уряду та відповідні рішення, які йшли в розріз зі спільними євроінтеграційним інтересам українського та грузинського народів, викликали відповідну реакцію української сторони. Двосторонні відносини остаточно погіршилися під час підготовки та проведення парламентських виборів у Грузії. В умовах ескалації напруги між президенткою Грузії С. Зурабішвілі та проросійським грузинським урядом українській стороні була принципово важлива підтримка суспільних інтересів розвитку демократичних процесів в обох країнах на протипагу російській агресії. У відповідь на побажання «звільнення від окупації та миру» президентки Грузії до Дня незалежності України (24.08) Президент України В. Зеленський подякував за підтримку та наголосив, що «дружній грузинський народ, як і українці, усвідомлює, що за свободу та незалежність варто боротися». У заяві МЗС України (7.08) до 16-ї річниці початку збройної агресії РФ проти Грузії українська сторона в черговий раз підтримала незалежність, суверенітет і територіальну цілісність Грузії в її міжнародно визнаних кордонах та закликала Росію вивести свої війська з суверенної території Грузії відповідно до угоди про припинення вогню від 2008 року та скасувати визнання грузинських регіонів Абхазії та Південної Осетії т.зв. «незалежними державами».

Реагування української дипломатії на деструктивні тенденції у двосторонніх відносинах прогресувало в міру згортання демократичних свобод у Грузії. МЗС України висловило стурбованість загостренням внутрішньополітичної ситуації в Грузії (18.04) у зв'язку із розглядом у парламенті Грузії законопроекту «Про прозорість іноземного впливу» та засудило коментар прем'єр-міністра Грузії І. Кобахідзе щодо загрози «українізації», проти якої нібито спрямований зазначений законопроект. Коментуючи виступ засновника партії «Грузинська мрія» Б. Іванішвілі на захист закону про «іноагентів», депутат ВРУ О. Гончаренко заявив (29.04), що ЄС та США повинні негайно ввести санкції проти нього та його оточення.

Упродовж року, МЗС України неодноразово відповідало на гострі випадки проти України очільника грузинського уряду. У своїх коментарях (30.05 та 10.10) МЗС засудило заяви І. Кобахідзе та його перекручені оцінки подій в Україні, зокрема неприйнятні та обурливі висловлювання глави уряду Грузії щодо української держави, Революції Гідності, героїзму та боротьби українського народу за свободу та незалежність проти Росії.

В одному з вечірніх звернень (4.12), Президент України В. Зеленський засудив дії влади Грузії щодо учасників акцій протесту, які тривали у країні після рішення уряду відкласти європейську інтеграцію. На цьому фоні В. Зеленський надав відповідні розпорядження РНБО щодо формування практичної відповіді на сучасні політичні реалії в Грузії.

«Справа Саакашвілі» уже традиційно перебувала в центрі уваги української влади під контролем уповноваженого ВРУ з прав людини Д. Лубінця.

Стратегічні комунікації

В умовах значного погіршення двосторонніх відносин у 2024 році апелювання до міжнародного співтовариства та підтримка президентки Грузії С. Зурабішвілі залишалося чи не єдиним виміром стратегічної комунікації на найвищому державному рівні. Українська дипломатія використовувала ті стратегічні майданчики, які дозволяли максимально залучати С. Зурабішвілі до підтримки національних інтересів України в умовах протистояння російській агресії та підтримувати грузинський народ. Зокрема, під час участі С. Зурабішвілі в Глобальному саміті миру (15.06) та в роботі Кримської платформи (12.09) українська сторона доносила до грузинського суспільства меседж важливості спільного протистояння російській загрозі.

Президент України В. Зеленський також говорив про необхідність підтримки демократичних процесів в Грузії, наприклад, на спільній прес-конференції з президенткою Європарламенту Р. Метсолою у Києві (9.05) заявив, що розширення ЄС має вийти за перелік держав, які вже мають статус кандидата, а День Європи буде обов'язковим, в тому числі, і для

Грузії. В інтерв'ю представникам провідних ЗМІ країн Північної Європи (30.10) В. Зеленський критикував перебіг парламентських виборів в Грузії і зазначав, що «на сьогодні в Грузії перемогла Росія», яка забрала «частину країни, потім змінили політику, уряд». В інтерв'ю американському телеканалу CBN (11.12) Президент заявив, що Захід недостатньо рішуче відреагував на ситуацію в Грузії та зусилля Росії зі встановлення контролю над цією державою.

У меседжах до світового співтовариства Президент України згадував Грузію як країну, яка разом з Україною та іншими сусідніми державами залишається об'єктом агресивних намірів із боку Москви, та наполягав на об'єднанні зусиль для спільного протистояння Росії під прапором європейської інтеграції (виступ на Ukraine Recovery Conference 2024 (11.06); виступ у ВРУ (16.10); звернення до учасників спеціальної сесії Європарламенту, присвяченої тисячі дням повномасштабної війни (19.11)). Вводячи в дію персональні санкції проти окремих представників грузинської влади (11.12), В. Зеленський закликав Європу, США та інших союзників «діяти так само — діяти принципово».

Діяльність

Двостороння співпраця між Україною та Грузією за лінією урядів та парламентів була мінімізована на фоні погіршення двосторонніх відносин. Водночас зберігалися активні контакти на рівні президентів. Президент України В. Зеленський провів телефонну розмову з президенткою Грузії (15.05) і подякував їй за підтвердження участі в Глобальному саміті миру. Вже під час Саміту (15.06) обидва президенти обговорили двосторонню співпрацю та безпекові виклики для обох країн, а також наголосили на безальтернативності шляху європейської інтеграції для України та Грузії. Під час зустрічі у Парижі (7.12) з президенткою Грузії В. Зеленський висловив підтримку та солідарність із грузинським народом, який виступив проти рішення грузинського уряду призупинити переговори про вступ до ЄС до 2028 року.

МЗС розкритикувало (31.10) перебіг парламентських виборів, які відбулися в Грузії 26.10, та підтримало висновки міжнародної місії ОБСЄ/БДПЛ зі спостереження за парламентськими виборами в Грузії, яка зафіксувала численні порушення. МЗС України офіційно заявило, що встановлені міжнародними спостерігачами порушення мають бути розслідувані, і закликала грузинський уряд не йти білоруським шляхом до втрати суверенітету та незалежності. МЗС також засудило застосування сили проти мирної акції протесту в Тбілісі та висловило розчарування рішенням уряду Грузії призупинити до 2028 року переговори про вступ до ЄС (29.11 та 2.12).

МЗС виступило з заявою (26.09) щодо неприпустимості використання в політичній рекламі, зокрема на рекламних банерах партії влади «Грузинська мрія», зображень жахливих наслідків війни Росії проти України. МЗС закликала уряд Грузії, партію влади «Грузинська мрія» та всі зацікавлені сторони утримуватись від використання теми агресивної війни проти України та її громадян у внутрішньополітичній боротьбі в Грузії.

Під час двосторонньої зустрічі з директором Агентства морського транспорту Міністерства економіки та сталого розвитку Грузії А. Ахвледіані (23.04) голова Адміністрації судноплавства Є. Ігнатенко обговорив особливості процесу підготовки та дипломування моряків обох держав, а також діяльність стосовно розвитку судноплавства на внутрішніх водних шляхах.

Після неодноразових звернень до Мін'юсту Грузії із проханням дозволити особисто відвідати М. Саакашвілі, уповноважений ВРУ з прав людини Д. Лубінця звернувся (1.04) до парламенту Грузії з тим же проханням, що також не принесло результату.

Результати

У 2024 році відносини між Україною та Грузією продовжили погіршуватися і набули рис прямого політичного протистояння. Президент України ввів у дію (11.12) рішення РНБО про персональні санкції проти тієї частини грузинської влади, яка, за словами Президента, «здає

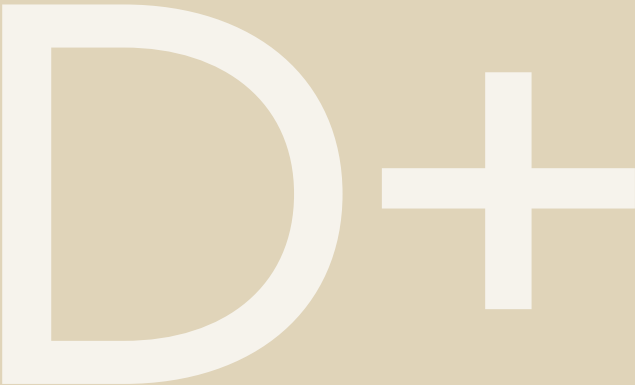
Грузію Путіну». Відтак, на десять років було запроваджено санкції проти засновника партії «Грузинська мрія» та колишнього прем'єр-міністра країни Б. Іванішвілі, чинного очільника уряду І. Кобахідзе та ще 17 осіб.

Очікуване з 2023 року призначення нового посла України в Грузії так і не відбулося, а за ініціативи міністра закордонних справ А. Сибіги було ухвалене рішення (9.09) про відкликання тимчасового повіреного у справах України в Грузії М. Харишина.

Відбулось підписання оновленого документа (23.04) — Меморандуму про взаєморозуміння між Державною службою морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України та Агентством морського транспорту Міністерства економіки та сталого розвитку Грузії про взаємне визнання Дипломів / Свідоцтв фахівця моряків, виданих відповідно до Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками.

Згідно з Державною митною службою України, у 2024 році товарообіг України та Грузії зменшився здебільшого за рахунок зниження грузинського імпорту у порівнянні з 2023 року і склав 341,2 млн дол. США проти 374,9 млн дол. США роком раніше. Україна експортувала товарів та послуг у Грузію на 242,5 млн дол. США проти 236,6 млн дол. США у 2023 році, а імпортувала звідти на 98,7 млн дол. США проти 138,4 млн дол. США у 2023 році.

Ізраїль

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	2
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	2
ДІЯЛЬНІСТЬ	3
РЕЗУЛЬТАТИ	2
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	D+

Відносини між Україною та Ізраїлем переживають період стагнації, що посилюється російсько-українською війною, коли Ізраїль намагається зберігати дружні відносини з Росією, та війною в Газі, яка суттєво впливає на рівень відносин України з арабськими країнами через зростаючу «токсичність» Ізраїлю.

Політичний інтерес/залученість

Аналіз двосторонніх відносин між Україною та Ізраїлем свідчить, що у 2024 році рівень політичного інтересу був мінімальний. Це обумовлено об'єктивними причинами продовження конфлікту на Близькому Сході та суб'єктивними — балансом Ізраїлю між Україною та РФ, а України — між Ізраїлем та арабськими державами. Офіційні особи України рідко згадували Ізраїль у своїх виступах та заявах. Згідно з наявною інформацією, не було зафіксовано значних публічних заяв або виступів Президента, Прем'єр-міністра, віцепрем'єр-міністрів, міністра закордонних справ, міністра оборони чи голови ВРУ, які б безпосередньо стосувалися Ізраїлю. Ізраїль згадувався лише опосередковано в окремих виступах на міжнародних майданчиках.

Так само не виявлено офіційних заяв фракцій, лідерів політичних партій або інтерв'ю керівництва ОПУ, де б згадувався Ізраїль у 2024 році.

У щорічному Посланні Президента України до ВРУ та супровідній Аналітичній доповіді за 2024 рік окремих згадок, присвячених відносинам з Ізраїлем, теж не було.

Порядок денний Комітету ВРУ з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва у 2024 році не містив питань, безпосередньо пов'язаних з Ізраїлем.

Помітно, що у 2024 році українські очільники менше згадували Ізраїль, на відміну від 2022–2023 років. Ймовірно, на це вплинули негативні наслідки незбалансованої заяви Президента В. Зеленського (7.10.2023 року) щодо беззаперечно підтримки Ізраїлю у питанні Гази, що було негативно сприйнято в арабському світі.

Стратегічні комунікації

У деяких виступах Президента України Ізраїль згадувався у контексті близькосхідної кризи та війни в Газі. Зокрема, на форумі «Діалог Шангри-Ла» в Сінгапурі (червень) В. Зеленський заявив, що Україна визнає державність як Ізраїлю, так і Палестини. Він підкреслив право Ізраїлю на самооборону та готовність України надавати гуманітарну допомогу Газі, а також сприяти завершенню конфлікту, щоб цивільні не страждали.

Під час зустрічі зі Спадкоємним принцом Саудівської Аравії Мухаммадом бін Салманом аль Саудом в Ер-Ріяді (27.02) Президент В. Зеленський обговорював питання регіональної безпеки, включаючи ситуацію в Ізраїлі та Палестині, наголошуючи на важливості мирного врегулювання конфліктів.

Певну активність проявляли голови дипломатичних місій. Посол України в Ізраїлі Є. Корнійчук у листопаді підтримав ініціативу заступниці міністра закордонних справ Ізраїлю Ш. Хаскель щодо передачі Україні захопленої у «Хезболли» російської зброї. Пізніше ізраїльська сторона спростувала цю інформацію. Також в українській пресі жваво обговорювалася тема розгортання ізраїльської системи раннього оповіщення в Україні, яка начебто вже наприкінці 2024 року перебувала у фінальній стадії впровадження. Публічні заяви послів були сприйняті контрверсійно як в Ізраїлі, так і в Україні та викликали критику.

Діяльність

Тема порушень прав українських біженців в Ізраїлі, фактичне запровадження візового режиму для українських громадян (нові міграційні правила) та питання проці хасидських прочан до України на Рош-Ашана були предметом переговорів у 2024 році як на рівні МЗС, так і під час телефонної розмови між В. Зеленським та Б. Нетаньягу (28.08). Лідери держав, зокрема, обговорили питання російсько-української війни, участі Ізраїлю в першому Глобальному саміті миру, питання ізраїльських прочан та нових міграційних правил для громадян України.

На рівні МЗС обох країн відбулося декілька розмов міністрів без суттєвих наслідків. Під час телефонної розмови І. Кац та Д. Кулеба (червень) обговорили двосторонні відносини та регіональну безпеку, а Г. Саар та А. Сибіга (грудень) — річницю встановлення дипломатичних відносин, регіональні загрози, Іран.

Єдина помітна активність з боку Ізраїлю спостерігається у діяльності агентства з міжнародного співробітництва при МЗС Ізраїлю МАШАВ, візит керівниці якого до України був запланований на початок 2025.

Результати

Протягом 2024 року не було досягнуто жодних позитивних результатів в українсько-ізраїльських відносинах. Навпаки, спостерігається подальша стагнація відносин і зменшення комунікацій між двома країнами. Ізраїль на словах висловлює підтримку Україні, натомість не робить жодних кроків, які б це підтверджували. Охолодження відносин у 2024 році є логічним результатом розчарувань на тлі завищених очікувань 2022–2023 років.

Активність українського посольства в Ізраїлі у 2024 році була помітна, але мало результативна через політику ізраїльського уряду. Крім розгортання ізраїльської системи раннього оповіщення в Україні, яку можна вважати успішною, інших позитивних трендів не помічено.

Товарообіг між Україною та Ізраїлем у 2024 році склав 533,6 млн дол. США, що трохи більше ніж у попередньому 2023 році (523 млн дол. США), де Ізраїль має позитивне сальдо зовнішньої торгівлі. Прикметно, що до початку повномасштабної війни товарообіг між двома країнами становив приблизно 450 млн дол. США.

Індія

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A-

Завдяки першому з часу незалежності візиту прем'єр-міністра Індії до України та візиту міністра закордонних справ України до Індії 2024 рік став роком значного посилення політичного рівня відносин між Україною та Індією. На різних рівнях в Україні (окрім парламентського) спостерігалось зацікавлення співпрацею із Нью-Делі. Порівняно із 2023 роком український експорт до Індії зріс майже удвічі, однак поки що не досяг рівня, який був до повномасштабного вторгнення Росії до України.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році політичний інтерес до посилення відносин з Індією та її ширшим залученням до реалізації Формули миру активно артикулювався на різних рівнях. Президент В. Зеленський неодноразово про це згадував під час особистих зустрічей із прем'єр-міністром Н. Моді (24.09 та 14.06), під час телефонної розмови (20.03), а також під час першого за часів незалежності візиту до України прем'єр-міністра Індії (23.08). У спільній заяві за результатами візиту сторони висловили зацікавленість у підвищенні рівня двосторонніх відносин від всеосяжного «до стратегічного партнерства в майбутньому». Високий інтерес до двостороннього діалогу та просування Формули миру прослідковувався у регулярних контактах з послом Індії керівництва ОПУ.

З критикою згадував Індію у своєму інтерв'ю глава комітету ВР з питань зовнішньої політики О. Мережко (15.04). Зокрема, він заявив, що українська сторона на рівні ВРУ намагається «встановити контакт» з парламентом Індії, але «поки не дуже вдається».

В. Зеленський під час зустрічі із новопризначеним Послом Р. Шанкаром (16.08) запросив Індію долучитися до комюніке Першого Саміту миру. У посланні до ВРУ (19.11) В. Зеленський про Індію не згадував, але у промові перед українськими дипломатами (22.12) наголосив, що у 2025 році потрібне «просування інтересів України у відносинах із Індією»

Глава МЗС Д. Кулеба в інтерв'ю українським медіа за результатами першого з 2017 року офіційного візиту до Індії заявив, що є «зрушення у двосторонніх відносинах двох країн» (29.03).

Стратегічні комунікації

Також В. Зеленський дав ексклюзивне інтерв'ю виданню Times of India (28.10). Крім того, інтерв'ю великим індійським медіа давали міністр закордонних справ Д. Кулеба (під час візиту до Індії 28–29.03), прем'єр-міністр Д. Шмигаль (26.01), генпрокурор А. Костін (6.09) та посол України в Індії О. Поліщук (22.08, 06.09, 09.09, 7.06).

Водночас після коментаря В. Зеленського щодо візиту Н. Моді до Москви у час російської атаки на українську лікарню «Охматдит» (8.07) МЗС Індії викликало посла України О. Поліщука (15.07).

Під час візиту прем'єр-міністра Н. Моді до України (23.08) лідери України та Індії відвідали створений Національним музеєм історії України у Другій світовій війні Мартиролог дітей, загиблих у період повномасштабної російсько-української війни, і вшанували їх пам'ять.

У січні Україна вперше стала країною-партнером інвестиційного форуму Vibrant Gujarat Global Summit. До учасників форуму із промовою звернулася перша віцепрем'єр-міністерка України — міністерка економіки України Ю. Свириденко. Заступниця міністра закордонних справ І. Боровець вперше офіційно представила Україну на найбільшій регіональній безпековій конференції Raisina Dialogue (20–24.02).

Посол О. Поліщук виступав із лекцією в Національному оборонному коледжі (NDC), Нью-Делі (9.05).

Діяльність

Вперше за часів незалежності Україну відвідав прем'єр-міністр Індії Н. Моді (2

Керівник ОПУ А. Єрмак упродовж року підтримував постійний діалог із радником із питань національної безпеки прем'єр-міністра Індії А. К. Довалом (телефонні розмови 15.03, 19.06, 18.07). Зокрема, сторони обговорювали посилення двосторонніх відносин та ширше залучення Індії до реалізації Формули миру Президента Зеленського. Ця тема домінувала і на зустрічі А. Єрмака із послом Індії Х. К. Джейном (14.03), а також на зустрічі з ним на той час заступника міністра закордонних справ А. Сибіги (23.04) та на зустрічі новопризначеного посла Індії Р. Шанкара із заступником керівника ОП І. Жовквою (7.08).

Україна була присутня на двох великих форумах: Vibrant Gujarat Global Summit та Raisina Dialogue. У рамках Vibrant Gujarat Global Summit відбувся український тематичний семінар «Україна — Індія: Інвестиційні можливості для кращого майбутнього» (12.01). На полях саміту відбулися зустрічі української делегації із головним міністром штату Гуджарат Б. Пателем, проведено низку зустрічей із представниками індійського бізнесу.

Упродовж 2024 року відбулися засідання низки спільних робочих груп: 5-те засідання робочої групи з питань торговельно-економічного співробітництва (онлайн, 15.05); перша зустріч (онлайн) робочої групи з питань співробітництва у сфері освіти (9.08); третє засідання робочої групи з питань фармацевтики (онлайн, 14.08); установче засідання робочої групи з питань культурного співробітництва (онлайн, 20.08), яке спершу відтермінували через коментар В. Зеленського щодо перебування Н. Моді у Москві у день російської атаки на лікарню «Охматдит» (8.07). Вперше з 2013 року проведено 4-й раунд українсько-індійських консультацій з консульсько-правових питань (онлайн, 6.02).

Українські чиновники регулярно зустрічалися із Послом Індії в Україні Х. К. Джейном, зокрема,

стандартами лікарських засобів Індії (CDSCO) у співпраці з Всесвітньою організацією охорони здоров'я. На полях конференції голова Держліксслужби Р. Ісаєнко провів зустріч із генеральним директором CDSCO Р. Рагуванші та його заступниками. Під час зустрічі представники регуляторних органів обговорили практичні кроки реалізації Меморандуму про взаєморозуміння між Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Центральною організацією з контролю за стандартами лікарських засобів Міністерства здоров'я та сімейного добробуту Уряду Індії, підписаного 23 серпня 2024 року під час візиту в Україну прем'єр-міністра Індії. Також відвідували фармацевтичні компанії.

Міністр енергетики України Г. Галущенко у Відні на полях ради керуючих МАГАТЕ обговорював із постійним представником Індії при МАГАТЕ Ш. Кумараном забезпечення ядерної та радіаційної безпеки в Україні в умовах російської військової агресії (23.11).

ПУ в Індії активно співпрацювало з індійським бізнесом. Зокрема, ПУ організувало панельну дискусію із гуманітарного розмінування в рамках міжнародного форуму з протимінної діяльності та безпеки IFOMAS SYMPOSIUM (14.11) разом із компанією Horizon Group (яка відкрила своє представництво в Україні). Посол брав участь у заході Торгово-промислової палати PHD Chamber of Commerce and Industry (12.03), а також у заході бізнес-асоціації WTC Business and Industry Association (WTCBIA) (7.06) та ін.

Крім того, ПУ працювали над розвитком культурної співпраці. У жовтні посол О. Поліщук ур

для реалізації високоефективних проєктів розвитку громад (підписаний меморандум створює на найближчі п'ять років умови для надання грантової та гуманітарної допомоги для реалізації ефективних проєктів розвитку громад, зокрема, з відбудови та відновлення України); Програму культурного співробітництва між Міністерством культури та інформаційної політики України та Міністерством культури уряду Республіки Індія на 2024–2028 рр.; Меморандум про взаєморозуміння між Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Центральною організацією з контролю за стандартами лікарських засобів Міністерства здоров'я та сімейного добробуту уряду Індії.

Індія була учасницею Саміту миру у Швейцарії (16.06) на рівні секретаря Міністерства закордонних справ Індії, але не долучилася до спільного комюніке.

Від початку повномасштабного вторгнення Індія передала Україні 16 партій гуманітарної допомоги, дві з них — у 2024 році.

У 2024 році Індія залишалася одним із ключових експортних напрямків для України поза ЄС (об'єм експорту — 991 млн дол. США, імпорту — 1,3 млрд дол. США). Основна одиниця українського експорту — жири та рослинні олії — 720 млн дол. США, основна одиниця імпорту — фармацевтичні товари — 200,4 млн дол. США.

Китай

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	3
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	3
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	C

Попри активні дії українського уряду у першій половині 2024 року, долучити Китай до мирного процесу, ініційованого Україною, не вдалося. Китайсько-бразильський мирний план став несприятливим для двосторонніх відносин, ігноруючи ключові безпекові інтереси України. Зрушеннями можна вважати політичний діалог на рівні міністрів закордонних справ. Протягом року Китай залишався важливим торговельним партнером України.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році український інтерес до Китаю стрімко виріс, враховуючи китайсько-бразильську миротворчу ініціативу з врегулювання російсько-української війни. Ця тема, а також вплив КНР на РФ та участь КНР у Саміті миру найбільше порушувалися під час виступів Президента та інших високопосадовців. Водночас цей інтерес стосувався саме участі КНР у врегулюванні конфлікту, а не двостороннього порядку денного.

Під час своїх виступів на Генеральній Асамблеї ООН (25.09), перед РБ ООН (24.09) та на засіданні Євроради (19.12), а також у своїх відео зверненнях Президент наголошував на ролі КНР у відновленні справедливого миру для України, закликаючи до посилення впливу Китаю на РФ. У одному із відео звернень лунали і заклики до Китаю до більш проактивного впливу на КНДР, що забезпечує РФ солдатами (27.12).

Необхідність просування інтересів України у відносинах з Китаєм була зазначена Президентом під час промови з нагоди Дня дипломата (22.12). План дій Уряду на 2024 рік згадок про співробітництво з КНР не має.

Протягом року звучали запрошення на Перший та Другий Саміт миру від Президента та інших посадовців. У квітні посол України в КНР П. Рябікін у розмові зі спеціальним представником уряду КНР у справах Євразії Лі Хуеєм акцентував на важливості активізації двостороннього політичного діалогу на всіх рівнях та також запросив КНР взяти участь у Саміті миру.

Президент звільнив посла України в КНР (який не пропрацював і півтора року) у грудні 2024 року, не призначивши нового натомість. З нагоди прийняття вірчих грамот

Президент В. Зеленський звертався до високопосадовців КНР, запрошував долучитися на Саміт миру, наголошуючи, що залучення глобальних гравців, таких як Китай, є важливим з огляду на їхній вплив на Росію. У виступі на пресконференції діалогу «Шангри-Ла» (Сінгапур, 02.06) Президент висловив бажання зустрітись із Головою КНР, уточнюючи, що на сьогодні міцних контактів із Китаєм немає через відсутність бажання китайської сторони.

Під час візиту до Китаю (23–25.07), який відбувся на запрошення китайської сторони, міністр закордонних справ Д. Кулеба записав відеозвернення китайською мовою, що згодом було опубліковане у китайських соціальних мережах Вейбо та Доуїн. Посольство України в Пекіні поширювало українські наративи у соціальних мережах та під час заходів, що сприяли просуванню української культури. Однак ні зміщення думки суспільства, ні зміни ставлення вищого керівництва КНР не спостерігалось.

Під час вручення новим китайським послом вірчих грамот В. Зеленський позитивно оцінив динаміку розвитку китайсько-українських відносин і висловив надію на подальше посилення обмінів на всіх рівнях, поглиблення співпраці у таких сферах як економіка та торгівля, а також культура та міжлюдські обміни. Ці слова були згодом опубліковані в найбільших виданнях КНР, як-от Сінхуа та Глобал Таймс.

Парламентарі мало фокусувалися на КНР під час засідань чи виступів. Показовим був виступ керівництва Комітету ВРУ з питань євроінтеграції в Європарламенті (04.12), під час якого депутати наголосили на зростанні підтримки Китаєм Росії в її війні проти України, у т.ч. в обхід санкцій.

Протягом року речник МЗС України запрошував Китай на Саміт миру та проміжні сесії, а також заохочував візит Ван Ї до України.

Діяльність

Протягом 2024 року між Президентом В. Зеленським та лідером КНР Сі Цзіньпіном жодного прямого контакту так і не відбулося. Тим не менше, після тривалої паузи відбулися двосторонні політичні консультації на рівні заступників міністрів закордонних справ України та Китаю. Також відбувся

перший за останні дванадцять років візит міністра закордонних справ України до КНР.

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба зустрівся з міністром закордонних справ КНР Ван Ї у Мюнхені (17.02), де вони погодилися підтримувати контакти на всіх рівнях та продовжувати діалог. У ході візиту до Гуанчжоу (24.07) Д. Кулеба провів ще одні перемовини зі своїм колегою Ван Ї, який запевнив, що справедливий мир в Україні відповідає стратегічним інтересам Китаю. Після візиту, за повідомленням Президента, з'явився сигнал, що Китай підтримує територіальну цілісність та суверенітет України і не постачатиме зброї Росії.

У березні керівник ОПУ А. Єрмак зустрівся з послом Китаю в Києві, де вони обговорили підготовку до Саміту миру. Однак уже наприкінці травня стало відомо, що Китай не братиме участь у заході.

У червні також відбувся візит першого заступника міністра закордонних справ України А. Сибіги до Китаю, де він зустрівся із заступником міністра закордонних справ КНР та представниками ділових кіл КНР. За результатами було узгоджено участь представників ділових кіл у виставкових заходах в Україні та Китаї. Згодом, уже у статусі міністра закордонних справ А. Сибіга та керівник ОПУ А. Єрмак зустрілись із міністром закордонних справ КНР на полях сесії ГА ООН у Нью-Йорку (26.09), де обговорили перспективи розвитку двосторонніх відносин та контактів на найвищому рівні.

У рамках другого раунду човникової дипломатії Україну також відвідав спецпредставник уряду Китаю з питань Євразії Лі Хуей (8.04), який провів перемовини з А. Єрмаком, віцепрем'єр-міністеркою Ю. Свириденко та очільником МЗС Д. Кулебою. Під час зустрічі українська сторона розповіла про стан справ на полі бою, «зерновий коридор», повернення військовополонених та депортованих Росією українських дітей.

Українське посольство в Пекіні активно організовувало заходи для підвищення обізнаності китайського населення з культури та політики України, наприклад, український кінофестиваль, фестиваль міст України, традиційне Різдво, заходи, пов'язані з висвітленням наслідків війни тощо.

Результати

Протягом 2024 року Китай традиційно утримувався від голосування за резолюції ГА ООН, що напряду засуджували загарбницькі дії Росії. Йдеться у т. ч. і про резолюції, що закликають до негайного припинення нападів Росією на критичну енергетичну інфраструктуру України. Загалом протягом року жодного документа про двосторонню співпрацю з Китаєм чи миротворчі зусилля так і не вдалось фіналізувати.

У вересні Президент України ввів додаткові санкції проти китайських компаній, зокрема Hongkong Himark Electron Model Limited та TKEM Trade Limited, та проти однієї фізичної особи.

За 2024 рік товарообіг між Україною та Китаєм дорівнював 16,8 млрд дол. США. За даними Державної митної служби, КНР був найбільшим партнером з імпорту (14,4 млрд дол. США). Найбільше Україна імпортувала безпілотні літальні апарати, електротехнічне обладнання, комплектуючі та засоби зв'язку й обробки інформації. Найбільше експортувала — залізну руду, олійні та зернові культури.

С- Мексика

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	3
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	2
ДІЯЛЬНІСТЬ	3
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	C-

У 2024 році основні комунікації, діяльність та інтерес до Мексики формувалися довкола теми підтримки Української формули миру та співпраці на міжнародній арені. Серед українських офіційних інституцій найбільше варто відзначити активність МЗС та, зокрема, Посольства України в Мексиці. Відбулося певне поживлення міжпарламентської діяльності, хоча далеко не вся вона була системною та спрямованою на Мексику безпосередньо (а не на регіон загалом).

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році на високому офіційному рівні інтерес України до Мексики як до окремого політичного партнера був менш вираженим. В основному Мексика була «однією з», коли йшлося про співпрацю чи цілеспрямовані дії з усім регіоном Латинської Америки та Карибського басейну. Це — продовження напряму діяльності у фарватері поглиблення співпраці з регіоном, заданим у 2023 році, з метою підтримки позиції України на міжнародній арені у країнах т.зв. Глобального півдня на противагу Росії.

Проявами цього інтересу було запрошення Мексики на Глобальний саміт миру у червні, що позначалось офіційною комунікацією ще з початку року від імені ОПУ, а згодом, у травні, і від МЗС України.

Також українські високопосадовці дякували за залученість Мексики у консультаціях щодо Формули миру в Давосі на початку року (А. Єрмак), участь у Саміті та «підтвердження своєї відданості миру на основі Статуту ООН та фундаментальних принципів міжнародного права» (Д. Кулеба). Важливість стосунків для України з Мексикою підкреслювалася на офіційному рівні і з оголошенням відновлення роботи Посольства Мексики в Києві, і з отриманням копій вірчих грамот від новопризначеного посла.

Український інтерес було зосереджено на підтримці Мексикою недоторканності кордонів та справедливого покарання Росії. Так, у серпні Президент України закликав Мексику до підтримки норм міжнародного права. Україна звернулася до Мексики із проханням заарештувати В. Путіна у випадку його приїзду на інавгурацію новообраної президентки К. Шейнбаум.

Невелика увага до торговельної та аграрної співпраці з боку української сторони на рівні відповідного міністерства та Посольства Мексики говорить про невеликий пріоритет поглиблення двосторонніх відносин у цій сфері зараз.

Стратегічні комунікації

З огляду на інтерес до співпраці із більшою кількістю країн Глобального півдня для посилення взаємодії та ефекту були задіяні комунікаційні механізми різних офіційних структур — уряду, парламенту та частково Президента. Найбільшу активність проявило МЗС, водночас заяви та виступи Президента та представників ВРУ мали більш спорадичний характер.

Уже згадуваний інтерес до регіону, ніж безпосередньо до Мексики, можна прослідкувати як у комунікаціях профільних відомств, так і в роботі представників ВРУ, та частково експертного середовища. Комунікація українських парламентарів наряду до мексиканських посадовців і колег відбувалася на рівні голови міжпарламентського комітету дружби І. Шинкаренка, що також висвітлювалося на його персональних сторінках у соціальних мережах. Народний депутат А. Пушкаренко дав інтерв'ю для CNN México під час візиту в країну (11.11).

Окрім того, пряма комунікація із президентом сенату Мексики була у голови ВРУ Стефанчука під час його офіційного візиту в жовтні 2024 року. Він проінформував колег про атаки росіян на українську цивільну інфраструктуру, висловив свою вдячність Мексиці за підтримку України в міжнародних організаціях та поділився сподіваннями про більшу ініціативу Мексики щодо встановлення справедливого миру.

Очільник МЗС України Д. Кулеба дав одне інтерв'ю мексиканському виданню El Universal (20.03).

Діяльність Посольства України в Мексиці була зосереджена на інформуванні мексиканської влади та суспільства про Україну, війну та глобальну позицію України. Зокрема, це — матеріали іспанською на офіційній сторінці Посольства у Фейсбук, статті та інтерв'ю посла О. Драмарецької в мексиканських медіа, участь у публічних заходах тощо.

Загалом упродовж року йшлося більше про тактичні кроки та реактивні комунікації Української держави — як відповідь на «інфоприводи», що стосуються Мексики.

Діяльність

Пряма співпраця між Україною та Мексикою найбільше проявлялася у двосторонніх контактах очільників МЗС на міжнародних форумах та роботі на рівні посольств. Прямі контакти на найвищому рівні були поодинокими. Діяльність ОПУ та МЗС майже увесь рік була спрямована на залучення Мексики до Глобального саміту миру та підтримки роботи різних напрямів української Формули миру.

Відбувалися офіційні контакти на високому рівні. Голова ВРУ Р. Стефанчук відвідав інавгурацію президентки К. Шейнбаум та зустрівся із головою Сенату Мексики (1–2.10). Крім того, було здійснено візит (11.11) заступника голови парламентського Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва А. Пушкаренко спільно з Омбудсменом Д. Лубінцем у рамках латиноамериканського турне. Були проведені зустрічі в Сенаті Мексики. Фокусом візиту було заохочення більш тісної співпраці навколо української Формули миру. Також відбулася зустріч заступника Голови ВРУ з керівником парламентських делегацій Мексики на Міжпарламентському союзі в Женеві (26.03).

Заступниця міністра закордонних справ України М. Беца провела зустріч із послом Мексики в Україні А. К. Гонсалесом (18.11), де обговорили актуальний порядок денний двосторонніх відносин, взаємодію в рамках міжнародних організацій та на напрямі міжпарламентського співробітництва.

У грудні Мексику відвідав заступник директора Українського інституту А. Алієв з метою налагодження співпраці з мексиканськими інституціями культури. Відбулась презентація іспанського перекладу збірки есеїв «Україна в історіях та оповіданнях» (11.12). Крім того, УІ було проведено виставку українського плаката The Womanly Face of War у Мехіко (12.03).

Результати

У січні була ухвалена Стратегія розвитку відносин України з державами Латинської Америки і Карибського басейну, а в травні — відповідна Комунікаційна стратегія, що була розроблена вперше та серед інших держав регіону стосувалася і Мексики.

2024 рік можна вважати «тестовим» для реалізації певної співпраці між Україною та Мексикою із залученням різних акторів політичного процесу. З одного боку, гарним результатом можна вважати спілкування очільників МЗС обох країн та присутність очільниці МЗС Мексики на Глобальному саміті миру, відновлення роботи Посольства Мексики в Києві, організацію першої парламентської конференції «Україна — держави Латинської Америки та Карибського басейну: співробітництво заради майбутнього» та присутність спікера ВРУ на інавгурації президентки Мексики.

З іншого боку, деякі з цих результатів видаються неповними і тому не мають бажаного ефекту. Зокрема, йдеться про відсутність підпису Мексики у спільному комюніке після завершення Саміту миру, чіткої підтримки Мексикою ініціатив України на міжнародній арені, відсутність контактів між президентами.

За даними державної митної служби, Україна більше імпортувала до Мексики (150 тис. тонн продукції), ніж імпортувала. Загалом питома вага торгівлі для обох країн не є помітною. Загальний товарообіг між Україною та Мексикою у 2024 році виріс і склав 298,4 млн дол. США (експорт — 249,5 млн дол. США, імпорт — 48,9 млн дол. США), порівняно з 229,9 млн дол. у 2023 році.

Маршалок Сейму Польщі Ш. Головня відвідав Київ для переговорів щодо захисту повітряного простору держави (19.06). Голова комісії Сейму Республіки Польща П. Коваль відвідав Харківщину, де обговорили готовність Польщі взяти участь у відбудові Харківщини (4.03).

У Варшаві відбулась зустріч глав МЗС країн «Веймарського трикутника» (Польща, Німеччина, Франція), а також України, Італії, Великої Британії та високого представника ЄС із зовнішньої та безпекової політики, де обговорили зміни після президентських виборів в США та нового складу Європейського парламенту (19.11).

Відверто проблемним моментом була блокада польсько-українського кордону польськими фермерами, що створило помітне напруження у відносинах. Проблема полягала у тому, щоб поновити практику видачі дозволів для перевезення вантажу з України, як це було у довоєнний час. Також гостро постало питання щодо ексгумації жертв Волинської трагедії, проте під час візиту заступника міністра закордонних справ України О. Міщенко до Республіки Польща (11–14.12) було проведено перше засідання Українсько-польської робочої групи під егідою профільних міністерств щодо розв'язання цього питання.

Результати

У 2024 році Польща продовжувала бути стратегічним партнером та одним із найближчих союзників України в ЄС у контексті військової підтримки, енергетичної безпеки, євроінтеграції, інвестицій у відновлення України, розвитку торгівлі та гуманітарної допомоги.

Під час візиту Президента України до Польщі (8.07) держави підписали безпекову угоду про довгострокову співпрацю, згідно з якою вони надалі розвиватимуть політичне, військове, безпекове, оборонне та економічне співробітництво. В угоді наголошується, що Польща підтримує ініціативу України щодо справедливого й тривалого миру — Формулу миру, з особливим акцентом на енергетичну безпеку.

Міністри закордонних справ Польщі та України Р. Сікорський та А. Сибіга під час зустрічі у Варшаві ухвалили спільну заяву щодо питання ексгумацій

жертв Волинської трагедії (26.11), в якій Україна підтвердила відсутність перешкод для проведення пошуково-ексгумаційних робіт на своїй території, що було предметом давньої дискусії між двома країнами.

Польща активно надавала озброєння, фінансову та гуманітарну підтримку з початку повномасштабного вторгнення і посідає перше місце за ВВП серед усіх країн за результатами 2024 року. Загалом було надано 14 млрд злотих (3,6 млрд дол. США) на військову допомогу Україні.

Одним із важливих документів, які підтверджують роботу держав у єдиному напрямі, включаючи Польщу, є Берлінська декларація, яка засвідчує, що держави і надалі надаватимуть військову, економічну та фінансову допомогу Україні, у т. ч. шляхом мобілізації додаткового європейського фінансування.

Протягом 2024 року в Польщу імпортували товарів на суму 6,9 млрд дол. США (6,6 млрд дол. США у 2023 році), а експортували 4,7 млрд дол. США (аналогічно з 2023 роком).

Румунія

B+

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+

У 2024 році Україна та Румунія поглибили співпрацю в політичній, безпековій, економічній та гуманітарній сферах. Основними досягненнями стали укладення безпекової угоди, передача Україні системи Patriot, підтримка інтеграції до ЄС і НАТО. Тісні, результативні контакти на всіх рівнях забезпечили стратегічне партнерство для стабільності у регіоні та підтримки України у протистоянні різноманітним викликам, насамперед у війні з Росією.

Політичний інтерес/залученість

2024 рік був насиченим у контексті контактів вищих посадових осіб України та Румунії. Здебільшого ці контакти відбувалися на рівні Президента, прем'єр-міністра, міністра закордонних справ. Політичний інтерес України засвідчує заява Міністерства закордонних справ (07.12), у якій висловлюється солідарність із Румунією на тлі безпрецедентної гібридної атаки Росії проти румунської демократії під час першого туру президентських виборів (25.11).

Крім того, організація перших телефонних переговорів між міністром закордонних справ України А. Сибігою та новопризначеним румунським колегою Е. Хурезяну одразу після призначення останнього (31.12) свідчить про зацікавленість України у зміцненні стратегічного партнерства між державами.

Румунія згадувалась Президентом України В. Зеленським під час виступу на засіданні високого рівня РБ ООН (24.10) у контексті перетину румунського повітряного простору російськими дронами та ракетами. Також під час представлення нового очільника МЗС А. Сибіги Президент наголосив на необхідності більшої концентрації уваги на відносинах із сусідами, серед яких згадав і Румунію (10.10).

Стратегічні комунікації

У контексті стратегічних комунікацій слід відзначити діяльність Надзвичайного та Повноважного Посла України в Румунії І. Прокопчука. Протягом року він активно зустрічався з представниками румунських ЗМІ, брав участь у численних конференціях та форумах. Регіональні поїздки Румунією, зустрічі з посадовими особами, а також з очільницею партії «Союз порятунку Румунії» Е. Ласконі (02.08) свідчать про ефективне впровадження стратегічних комунікацій на рівні посольства.

Взаємодія між Україною та Румунією також стосувалася вступу України до ЄС. Віцепрем'єр-міністерка України О. Стефанішина на запрошення міністерки закордонних справ Румунії Л. Одобеску взяла участь у щорічній

зустрічі румунських дипломатів (25.07), де наголосила на ключовій важливості процесу вступу України до ЄС, а також подякувала Румунії за військову допомогу, включаючи передачу систем ППО.

Діяльність

Протягом року відбулося багато контактів на різних рівнях та у різних форматах. Основними темами обговорень були такі: чорноморська співпраця, транзит зброї та гуманітарної допомоги, охорона кордону, логістика.

Серед зустрічей високого рівня у 2024 році варто згадати зустріч міністра закордонних справ України Д. Кулеби та очільниці МЗС Румунії Л. Одобеску (02.04), під час якої сторони наголосили на необхідності посилення протиповітряної оборони України. Вони також домовилися про посилення тристоронньої співпраці між Україною, Румунією та Молдовою у відповідь на спроби Росії дестабілізувати регіон. Цій зустрічі передувала телефонна розмова віцепрем'єр-міністерки О. Стефанішиної та міністерки закордонних справ Румунії Л. Одобеску (11.03), у якій вони обговорили імплементацію змін до українського законодавства у сфері захисту прав національних меншин.

Важливими були тристоронні переговори між віцепрем'єр-міністром, міністром закордонних справ Молдови М. Попшоем, міністеркою закордонних справ Румунії Л. Одобеску та главою МЗС України Д. Кулебою, які відбулися у Кишиневі (05.07). У переговорах також брали участь представники міністерств енергетики та інфраструктури трьох країн, а також керівники центрів протидії дезінформації.

Особливе значення мала зустріч міністра внутрішніх справ І. Клименка із віцепрем'єр-міністром Румунії К. Предою в Бухаресті (18.10). Під час зустрічі обговорювалися питання досвіду українських рятувальників у складних умовах війни, співпраці у сфері цивільного захисту, а також направлення фахівців ДСНС України до Румунії для вивчення системи оповіщення населення RO-Alert та проведення спільних тренувань.

Значущою також була зустріч голови ВРУ Р. Стефанчука із головою Сенату Парламенту Румунії Н. Чуке у Вашингтоні (10.07). Обговорювалися нагальні потреби ЗСУ та дозвіл на удари по російських військових цілях.

У контексті посилення парламентської дипломатії та налагодження тісної взаємодії ВРУ й двопалатного Парламенту Румунії відбулась важлива зустріч віцепікерки українського парламенту О. Кондратюк з Послом Румунії в Україні А. Віктором Мікулою (12.03). О. Кондратюк звернулася до румунських колег та закликала, зокрема, ухвалити в Парламенті Румунії резолюцію щодо невизнання т.зв. виборів президента РФ, і не лише на тимчасово окупованих територіях України, але й загалом, як таких, що є недемократичними.

Результати

Найбільшим результатом 2024 року можна вважати укладання Президентом України В. Зеленський та Президентом Румунії К. Йоганнісом у Вашингтоні Угоди про співробітництво у сфері безпеки (11.07). Угода передбачає співпрацю для зміцнення безпеки в Чорноморському регіоні, участь Румунії у розмінуванні Чорного моря, підтримку через інструменти ЄС і НАТО, а також навчання українських пілотів у навчальному центрі F-16 на території Румунії.

За підсумками тристоронніх переговорів (05.07) між Україною, Молдовою та Румунією було підписано меморандум про протидію дезінформації.

Результатом зустрічі міністрів внутрішніх справ України та Румунії стало підписання Угоди про співробітництво у галузі запобігання, обмеження та пом'якшення наслідків надзвичайних ситуацій (18.10). Документ націлений на кооперацію під час реагування на природні катаклізми та був укладений у період, коли частину території Румунії охопили повені.

Товарообіг протягом 2024 року склав 3,47 млрд дол. США, що свідчить про зменшення показника у півтора рази у порівнянні з 2023 роком. Це відбулося за рахунок збільшення українського експорту через власні морські порти замість використання порту Констанца.

В+ Словаччина

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+

Словацько-українські відносини характеризуються контроверсійними тенденціями. З одного боку, практичний вимір співпраці є безпрецедентним, і ці відносини називаються «найбільш змістовними від 1991 року». З іншого боку, дається взнаки конфронтаційна риторика з боку словацького Прем'єр-міністра Р. Фіца, що значно інтоксидує двосторонній діалог. Українським високопосадовцям доводилося реагувати на його антиукраїнські висловлювання та офіційно критикувати політику Словаччини, зокрема те, що йде всупереч політиці ЄС в енергетичній сфері. Негативним для українських інтересів є зміна позиції Словаччини щодо членства України в НАТО.

Політичний інтерес/залученість

Політична та медійна увага до Словацької Республіки у 2024 році була обумовлена, з одного боку, інтенсивністю двостороннього діалогу та численними зустрічами на найвищому рівні, з іншого — необхідністю реагувати на конфронтаційну риторику та зміну, порівняно з попереднім урядом, зовнішньополітичного курсу уряду Р. Фіца. Це стосується насамперед стратегічних питань підтримки України, зокрема позиції словацької влади щодо непідтримання членства України в НАТО, а також тиску на Київ щодо недопущення припинення транзиту російського газу.

Головним завданням для української сторони стала кризова дипломатія та намагання зберегти робочі відносини з країною-сусідом. Задекларованими цілями стали недопущення втрати підтримки ЄР у протидії російській військовій агресії, забезпечення участі Словаччини в імплементації Формули миру, забезпечення підтримки України в питанні набуття членства в ЄС та намагання переконати словацький уряд щодо необхідності підтримки членства України в НАТО, поглиблення співпраці в оборонно-військовій сфері та виконання двосторонніх проєктів, закріплених у Дорожній карті спільних дій між Україною та Словаччиною.

Водночас у програмних виступах Президента та очільників МЗС Словаччина окремо не згадується, а скоріше в контексті європейської політики або відносин із сусідами.

Стратегічні комунікації

Стратегічні комунікації українських офіційних осіб на словацькому напрямку були спрямовані на стримування ескалації конфлікту та підкреслення у кризових випадках, що попри недружні кроки та висловлювання словацької влади, українські партнери залишаються налаштованими на конструктивний діалог.

Серед перших закордонних візитів А. Сибіги на посаді міністра закордонних справ був візит до Словаччини та інших західних сусідів, що мало сигналізувати налаштованість України на розвиток політики добросусідства. Президент В. Зеленський охарактеризував відносини із сусідами України як пріоритетні: «Не можна втрачати це сусідство, хоч би яким воно було». Правильним видається наголос на необхідності солідарності з Україною та підтримки членства України в НАТО як інтерес самої Словаччини, а також на тому, що активна участь словацьких компаній у спільних оборонно-промислових проєктах в Україні є в інтересах словацької економіки.

МЗС реагувало на конфронтаційні заяви прем'єра Р. Фіцо про те, що в Україні воюють нацистські воїни та на його погрози припинити постачання Україні електроенергії тощо. На тлі візитів прем'єр-міністра Р. Фіцо до Китаю та підтримки китайського мирного плану для України висловлювалась позиція щодо безальтернативності українського мирного плану. Київ також критично висловився щодо плану Р. Фіцо відвідати святкування Дня перемоги в Москві 9 травня 2025 року.

Діяльність

На тлі погіршення клімату українсько-словацьких відносин український уряд обрав стратегію т.зв. «нового прагматизму» — політику фокусування на реалізації двосторонніх проєктів та налаштованості на результат.

Інтенсивність політичного діалогу мала найвищий рівень за увесь період тридцятирічних взаємовідносин. Відбулись два раунди Спільних консультацій урядів України та СР (11.04 та 7.10), візит Президентки СР З. Чапутової в Україну (10.05.), робочий візит прем'єр-міністра СР Р. Фіцо в Україну (24.01), зустрічі Президента В. Зеленського з Президентом СР П. Пеллегріні на полях міжнародних самітів, зустрічі першої віцепрем'єр-міністерки — міністерки економіки України Ю. Свириденко з віцепрем'єр-міністром з питань відновлення, плану стійкості та використання фондів ЄС СР П. Кмецем, зустрічі міністрів закордонних справ, зокрема робочий візит

міністра закордонних справ України А. Сибіги до Словаччини (18.09), кілька телефонних розмов прем'єр-міністрів тощо.

На численних зустрічах йшлося про питання підтримки мирного плану та членства України в ЄС, розмінування українських територій, гуманітарної підтримки та відновлення України, співпраці у сфері оборонних закупівель.

Словаччина була представлена на Саміті миру у Швейцарії міністром закордонних та європейських справ Ю. Бланаром та на Саміті Кримської платформи Президентом П. Пеллегріні (через відеозвернення).

Сторони працювали над вісьмома двосторонніми документами, зокрема Угодою про співробітництво під час здійснення контролю у спільних пунктах пропуску. Головними трьома проектами було визнано такі: прискорення реконструкції міждержавного електричного інтерконектора «Мукачево — Вельке Капушани»; розширення прикордонного пункту пропуску «Ужгород — Вишне Немецьке» для пропуску пішоходів та продовження співпраці над розширенням пропускнуої спроможності пункту «Малий Березний — Убля»; запуск нового залізничного пасажирського маршруту Київ — Братислава.

На двосторонніх консультаціях домінувала тема газового транзиту. Уряди України та Словаччини також домовилися створити спільну робочу групу для надання Словаччині, залежної від російського ядерного палива, українського досвіду диверсифікації постачання ядерного палива на АЕС. Відбулось засідання Українсько-Словацької змішаної комісії з економічного, промислового та науково-технічного співробітництва та Українсько-Словацький бізнес-форум.

У Братиславі пройшов перший Український фестиваль (7.09).

Результати

Важливим є те, що попри позицію Словаччини щодо ненадання Україні безкоштовної військової допомоги летального типу, комерційні постачання військової техніки та боеприпасів продовжуються. Словацький уряд профінансував проект вартістю 750 тис. євро на постачання

машин для розмінування Божена 4+ (які він характеризує як військову допомогу нелетального типу), а також надав 500 тис. євро на відновлення енергетичної інфраструктури України.

Сподівання на приєднання Словаччини до Декларації Групи семи щодо підтримки України (2023 р.) та укладення відповідної двосторонньої безпекової угоди не справдилися. На рівні ЄС Словаччина, попри критичне ставлення до України, ніколи не ветоувала та голосувала за всі рішення Союзу.

У 2024 році товарообіг між Україною та Словаччиною склав 2,9 млрд дол. США.

Прийнято рішення про відновлення консульської установи в Пряшеві, закритої у 2014 році.

Туреччина

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B

У 2024 році головними темами турецького напрямку зовнішньої політики України були співпраця в оборонно-промисловій сфері, участь Туреччини у проєктах післявоєнної відбудови України та реалізація Формули миру Президента Зеленського, насамперед у сферах продовольчої та гуманітарної безпеки.

Політичний інтерес/залученість

Туреччина залишається важливим партнером України у протидії збройній агресії Росії як військовим, так і дипломатичним шляхом. Утім, згадки про країну в офіційних виступах лідерів української держави зменшились у порівнянні з попередніми роками і були зосереджені насамперед на її ролі у реалізації Української формули миру, післявоєнної відбудови України та сприянні у захисті прав мусульманського, зокрема кримськотатарського, населення на тимчасово окупованих територіях України. Символічним для двосторонніх відносин стало призначення новим міністром закордонних справ України колишнього Посла України у Туреччині А. Сибіги та його вибір Туреччини для одного із перших закордонних візитів на посаді міністра. Водночас Туреччина не була згадана у більшості програмних виступів Президента та міністра закордонних справ України серед пріоритетних напрямів української зовнішньої політики.

Стратегічні комунікації

Присутність України в інформаційному просторі та експертному середовищі Туреччини протягом 2024 року була досі обмеженою. Хоча великою мірою це пояснюється контролем Туреччини над формуванням порядку денного та стратегічних комунікацій, українській стороні також бракувало ініціативи у просуванні власних наративів у турецькому медіапросторі — як у форматі інтерв'ю українських високопосадовців «традиційним» ЗМІ, так і у роботі з новими платформами і соцмережами, що дозволяють взаємодіяти з різними цільовими аудиторіями. Більшість форматів наявної комунікації можна віднести до категорії культурної дипломатії.

Діяльність

Динаміка політичного діалогу та економічної дипломатії підтримувалась на високому рівні завдяки численним візитам до Туреччини представників української влади.

У січні міністр з розвитку громад, територій та інфраструктури О. Кубраков взяв участь у роботі Форуму з відбудови України, організованого у Стамбулі. Під час зустрічей з міністром торгівлі Туреччини О. Болатом і міністром транспорту та інфраструктури А. Уралоглу основними пріоритетами співпраці було визначено розширення логістичних та зовнішньоекономічних зв'язків, залучення приватних інвестицій та відновлення енергетичної, житлової, критичної та соціальної інфраструктури України, пошкодженої внаслідок російської агресії. Створено спільну робочу групу з відбудови, яка підтримуватиме реалізацію інфраструктурних проектів.

У травні голова правління «Нафтогазу» О. Чернишов провів зустріч з міністром енергетики та природних ресурсів Туреччини А. Байрактаром щодо поглиблення співпраці з енергетичними компаніями Туреччини, зберігання турецьких газових резервів в українських підземних сховищах і трейдинг блакитним паливом.

Наприкінці травня з офіційним візитом в Анкарі та Стамбулі перебував Секретар РНБОУ О. Литвиненко. Зокрема, відбулись переговори з Генеральним секретарем Ради національної безпеки та оборони Туреччини, засновниками компанії-виробника безпілотників «Baykar Makina», представниками сектору безпеки й оборони, а також експертних кіл Туреччини для обговорення впливу російської агресії проти України на регіональну безпеку.

Активно розвивались економічні контакти та торговельні відносини.

У липні в Анкарі відбулись переговори української та турецької делегацій для обговорення імплементації Угоди про вільну торгівлю та активізації бізнес-контактів. Делегацію з українського боку очолював заступник міністра економіки — торговий представник Т. Качка.

У серпні Туреччину відвідала перша віцепрем'єр-міністерка України — міністерка економіки Ю. Свириденко. У ході зустрічей з міністром

торгівлі та іншими офіційними особами Туреччини обговорено фіналізацію ратифікації Угоди про вільну торгівлю, розширення взаємодії українського та турецького бізнесу, посилення контролю за дотриманням санкцій проти РФ, роль Туреччини у забезпеченні продовольчої безпеки, а також її участь у реалізації Української формули миру, гарантуванні безпеки навігації та розмінування акваторії Чорного моря. Під час візиту української делегації до Стамбулу також відбулись контакти за лінією спеціальної робочої групи для боротьби з обходом санкцій та зустріч Віцепрем'єрки з керівництвом Ради із зовнішньоекономічних зв'язків Туреччини (DEIK).

У Стамбулі відбулась церемонія спуску на воду корвета «Іван Виговський» (02.08) за участі Першої леді О. Зеленської, міністра оборони України Р. Умерова, командувача ВМС України віцеадмірала О. Неїжпапи, народного депутата України М. Джемілева та керівництва турецької кораблебудівної компанії STM, яка реалізує цей проект. У рамках візиту Командувач ВМС О. Неїжпапа зустрівся з міністром національної оборони Туреччини Я. Гюлером та командувачем ВМС ТР адміралом Е. Татліоглу. Окремо відбулась зустріч міністрів оборони України і Туреччини, на якій основну увагу було приділено розвитку оборонної співпраці, посиленню спроможностей ВМС України та забезпеченню морської безпеки у Чорноморському регіоні.

Важливим сигналом турецькій стороні щодо значущості двосторонніх відносин для України став офіційний візит до Туреччини очільника українського МЗС А. Сибіги у перші тижні після його призначення на посаду (21–22.10). В Анкарі він провів переговори з президентом Р. Т. Ердоганом, міністром закордонних справ Х. Фіданом, міністром національної оборони Я. Гюлером та міністром торгівлі О. Болатом. На зустрічах обговорювалися шляхи досягнення «всеосяжного миру» та питання розширення двосторонньої співпраці у політичній, економічній, оборонно-промисловій та культурно-гуманітарній сферах, а також свобода мореплавства та безпека в Чорному морі. У Стамбулі український міністр відвідав оборонно-промислову виставку SANA EXPO 2024 та провів зустрічі з представниками турецьких оборонних компаній. Крім того, він зустрівся з українською та кримськотатарською громадами та відвідав

Стамбульський університет для обговорення розширення академічної співпраці та підтримки вивчення української мови в Туреччині.

Протягом року у країні проведено низку заходів культурної дипломатії, присвячених протидії російській агресії, звільненню військовополонених, поверненню депортованих дітей, захисту прав кримських татар, висвітленню річниці Голодомору, Дня вишиванки та популяризації української культури — від фотовиставок до благодійних ярмарків і концертів.

Результати

За словами Посла України у ТР (2021–2024) В. Боднара, «головним [досягненням української дипломатії] є те, що Туреччина чітко зберігає свої позиції стратегічного партнера, політичну позицію щодо необхідності завершення війни між Україною і Росією на основі територіальної цілісності України і те, що, незважаючи на всі перипетії війни і спроби медіації, Туреччина дотримується позиції про недопустимість перебування Криму під окупацією Росії».

У 2024 році Туреччина послідовно підтримувала проукраїнську позицію у голосуваннях в ООН та на інших міжнародних майданчиках; брала участь на рівні міністра закордонних справ у Глобальному саміті миру у Швейцарії (хоча й адвокатувала за запрошення на Саміт Росії), на рівні заступника міністра в саміті «Україна — Південно-Східна Європа» та на президентському рівні (у форматі відеозвернення) — у IV Саміті Кримської платформи, під час якого президент ТР Р. Ердоган заявив, що «наша підтримка територіальної цілісності, суверенітету і незалежності України — непохитна», а «повернення Криму Україні є вимогою міжнародного права».

Найбільші результати спостерігалися в економічній сфері. Зокрема, за даними державної митної служби, товарообіг між Україною та Туреччиною продовжував зростати і сягнув 6,45 млрд дол. США (4,24 млрд імпорту та 2,21 млрд експорту). За даними Мінекономіки, це робить Туреччину третім за величиною ринком для українського експорту після ЄС та Китаю. Турецькі компанії продовжували активно інвестувати в Україну —

у 2024 році їхня частка складала 13,1% від загальної кількості іноземних компаній. Інвестиції таких компаній, як Baykar Makina (будівництво заводу з виробництва БПЛА в Україні) та Onur Group (інфраструктурні проекти), обчислюються сотнями мільйонів доларів США.

У травні український Уряд підтримав ратифікацію Угоди про вільну торгівлю з Туреччиною, що була підписана ще у лютому 2022 року, але документ досі очікує на ратифікацію у Верховній Раді. Зі свого боку, турецький парламент ратифікував Угоду у серпні 2024 року.

Важливим здобутком економічної дипломатії стало продовження дії «транспортного безвізу» з Туреччиною (29.02) щонайменше до завершення війни, що дозволяє українським перевізникам виконувати вантажні і транзитні перевезення без потреби у спеціальних дозволах.

Значною проблемою залишається не розв'язане питання обходу санкцій проти РФ та торгівлі товарами подвійного призначення через територію Туреччини, де Україна об'єктивно має обмежені важелі впливу на позицію турецької сторони.

Книжковий ринок Туреччини поповнився перекладом «Лісової пісні» турецькою.

Угорщина

B

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B

Попри збереження напруженості у низці питань, наприклад, щодо євроатлантичної інтеграції України та прав угорської національної меншини, обидві сторони досягли певного прогресу у співпраці, зокрема у гуманітарній сфері та транскордонній логістиці. Водночас позиція Угорщини щодо військової підтримки України та санкційної політики ЄС залишається суперечливою, що впливає на подальший розвиток відносин.

Політичний інтерес/залученість

Порівняно з 2023 роком, інтерес до Угорщини як в уряді, так і в медіа змінив вектор із ситуативного реагування на дії угорських представників уряду на системний підхід до розв'язання комплексних питань, таких як європейська інтеграція України, національні меншини (спільноти) та забезпечення їхніх прав. Враховуючи головування Угорщини в Раді ЄС протягом другої половини 2024 року з одного боку та активну роботу України в напрямі євроінтеграції з іншого, налагодження відносин та підвищення співпраці з Угорщиною були серед пріоритетів зовнішньої політики України.

Українські високопосадовці висловлювали інтерес до Угорщини у контексті питання забезпечення прав представників угорської національної меншини, розвитку торгівлі та транспортного сполучення, інфраструктурних, енергетичних та гуманітарних питань, а також двосторонньої угоди про співпрацю.

Президент побічно згадував Угорщину під час представлення нового очільника МЗС (10.09), наголосивши на потребі більшої уваги відносинам із сусідами України, зокрема і з Угорщиною.

У Плані дій Уряду на 2024 рік Угорщина не згадується.

Стратегічні комунікації

За підсумками переговорів на рівні МЗС (30.09) міністр закордонних справ України А. Сибіга та міністр закордонних справ та торгівлі Угорщини П. Сійярто дали спільну пресконференцію, де А. Сибіга подякував Будапешту за підтримку санкцій ЄС проти Росії та наголосив на прагненні України розвивати добросусідські відносини з Угорщиною.

Під час візиту Прем'єр-міністра Угорщини В. Орбана до України (2.07) Президент В. Зеленський у спільній заяві висловив Угорщині вдячність за гуманітарну підтримку, підтримку Комюніке Саміту миру та згадав, що в контексті головування Угорщини має бути налагоджена співпраця на рівні ЄС щодо європейської інтеграції та підтримки України. Вже невдовзі

(8.07) В. Зеленський виступив із запереченням можливості посередництва Угорщини між офіційним Києвом та Москвою.

Президент також виступив на саміті Європейської політичної спільноти (7.11), що пройшов у Будапешті з огляду на угорське головування. У виступі В. Зеленський закликав об'єднатися для захисту спільних інтересів.

Наприкінці року комунікації зводились здебільшого до критики угорських ініціатив. Зокрема, В. Зеленський розкритикував В. Орбана за спроби посередництва щодо війни в Україні (17.12).

Діяльність

Рік був насиченим на зустрічі різних форматів. Загалом українська сторона тримала курс на мир та добросусідство під час будь-яких зустрічей з угорською стороною.

Президент В. Зеленський зустрівся із Президентом Угорщини Т. Шуйоком на саміті Ініціативи трьох морів (11.04), де особисто запросив Угорщину взяти участь у Глобальному саміті миру, до спільного комюніке якого угорська сторона долучилась згодом.

Українська сторона також порушувала безпекове питання. Під час телефонної розмови (08.05) з Прем'єр-міністром Угорщини В. Орбаном Президент В. Зеленський наголошував на важливості Угорщини для спільної регіональної безпеки. Прем'єр-міністр Угорщини В. Орбан особисто відвідав Київ для переговорів із В. Зеленським (2.07).

Під час поїздки до Ужгорода для зустрічі з П. Сійярто міністр закордонних справ України Д. Кулеба наголошував на обопільному інтересі сторін у розвитку добросусідських відносин та двосторонньому діалозі (29.01). Однією з ключових тем було питання євроатлантичної інтеграції України та забезпечення прав національних меншин.

Міністр закордонних справ України А. Сибіга відвідував Будапешт (30.09), де мав розмову з угорським колегою П. Сійярто на тему розвитку двосторонніх відносин та, зокрема, прав національних меншин в обох країнах.

Державна служба України з етнополітики та свободи совісті регулярно проводила консультації з угорською стороною з питань національної

меншини. Зокрема, відбулася онлайн-зустріч (4.04) української та угорської делегацій високого рівня, під час якої обговорили шляхи розв'язання основних питань за 11 пунктами, запропонованими Угорщиною. Одним з основних завдань за напрямом стало розроблення дорожньої карти, важливість формування якої є вимогою для вступу України до ЄС.

Водночас Україна здійснювала дипломатичні зусилля для подолання угорського вето на ключові рішення в межах ЄС. Зокрема, у питанні фінансової підтримки Київ взаємодівав із партнерами, щоб знайти механізми ухвалення рішень без необхідності одностайного схвалення всіма державами-членами, що в підсумку дозволило затвердити нові пакети допомоги, попри спротив Будапешта. Крім того, українська дипломатія активно працювала над отриманням фінансування в обхід заблокованих механізмів, зокрема через залучення двосторонньої підтримки від союзників.

Під кінець року спостерігалась чергова напруженість через енергетичну сферу, коли майже закінчився термін контракту на транзит російського газу через Україну в ЄС, зокрема в Угорщину. Українська та угорська сторони активно контактували в питаннях транзиту російського газу через територію України, але ніяких результатів угорська сторона не досягла.

Результати

Попри досить прохолодні відносини з Угорщиною у 2024 році, співпраця між країнами в окремих сферах дещо покращилася. Хоч позиція Угорщини щодо надання зброї Україні залишилась незмінною, а щодо членства у ЄС — хиткою, Угорщина продовжила підтримувати Україну в гуманітарних питаннях та голосувала за резолюцію ГА ООН «Ситуація з правами людини на тимчасово окупованих територіях України, включаючи АР Крим та м. Севастополь», у якій вперше війна Росії проти України називається загарбницькою (war of aggression).

У 2024 році Угорщина неодноразово блокувала рішення про виділення коштів з Європейського фонду миру на військову підтримку України, наполягаючи на виключенні військової допомоги зі спільних пакетів

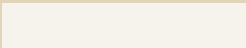
підтримки ЄС. До цього Угорщина виступала проти введення додаткових санкцій на російський газ (14.05), санкцій проти «Газпромбанку» (23.11) та тих санкцій, які б завадили будівництву «Росатомом» АЕС у м. Пакш (22.06).

Крім того, Будапешт послідовно виступав за «мирні переговори» за будь-яку ціну, що викликало критику з боку країн-партнерів через фактичне ігнорування агресивних дій Росії. Також Угорщина зберігає принципову позицію проти членства України в НАТО, що створює перешкоди для поглиблення двостороннього співробітництва та реалізації стратегічних ініціатив у сфері безпеки.

Завдяки прогресу у розв'язанні питання прав представників угорської національної меншини Угорщина зняла вето на початок переговорів про вступ України до ЄС. Також на фоні цього обидві сторони просунулись у питанні українців, які наразі перебувають на території Угорщини — в Будапешті вперше була відкрита двомовна українсько-угорська школа спеціально для українських дітей (31.08).

Спостерігався розвиток у торговій та логістичній сферах. У квітні Україна та Угорщина погодили відкриття нового пункту пропуску «Велика Паладь — Надьгодош» через кордон та можливість перетину іншого пропускового пункту «Лужанка — Берегшурань» для пустих вантажівок масою понад 7,5 тонн. Проте товарообіг між країнами залишився фактично незмінним — 2,8 млрд дол. США.

Чехія

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A-

У 2024 році Україна та Чехія продовжили зміцнювати стратегічне партнерство, фокусуючись на безпековій, економічній та гуманітарній співпраці. Чехія залишається важливим союзником України, активно підтримуючи її обороноздатність через постачання боєприпасів, навчання військових та участь у міжнародних коаліціях. Крім того, спільні ініціативи з відновлення інфраструктури, розширення торгівлі та залучення інвестицій демонструють прагнення до довгострокового співробітництва.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році Україна продемонструвала незмінну зацікавленість у розвитку відносин із Чехією, що виявилось у численних дипломатичних контактах та узгодженні стратегічних ініціатив.

Президент В. Зеленський згадав про відкриття нових українських консульств у Чехії під час виступу на нараді керівників закордонних дипломатичних установ України (19.08). Перший віцепікер ВРУ О. Корнієнко під час робочого візиту до Праги відзначив, що Чехія — одна з перших країн, яка прийняла національну програму з відновлення України, що свідчить про високий рівень політичної підтримки (14.10). На урядовому рівні під час зустрічі представників МЗС України та урядової делегації Чехії у березні було підкреслено важливість чеської програми реконструкції, яка зосереджується на Дніпропетровській, Харківській та Львівській областях (13.03).

Стратегічні комунікації

Чеська аудиторія загалом та чеська еліта зокрема у 2024 році не були адресатами системних стратегічних комунікацій української влади. У цьому контексті можна відзначити лише звернення Президента В. Зеленського до учасників конференції «20 років Чехії в ЄС: візія розширеної Європи», де він наголосив на важливості євроінтеграції України (30.04). Посол України у Чехії В. Зварич активно комунікував із чеськими медіа, а також брав участь у публічних заходах на кшталт конференцій, форумів та виставок.

Чехія взяла участь у червневому Глобальному саміті миру у Швейцарії (15–16.06) та Парламентському саміті Міжнародної Кримської платформи в Латвії (24.10).

Серед інших аспектів стратегічних комунікацій варто зазначити, що МЗС України рішуче відкинуло коментар президента Чехії П. Павела про «тимчасовий компроміс» щодо окупованих територій та можливість погодитись із тим, що частина території України може залишатися під контролем Росії (24.09).

Діяльність

На початку року заступник керівника ОПУ А. Сибіга та міністр закордонних справ Чехії Я. Ліпавський обговорили двосторонній порядок денний та кроки з розвитку оборонної співпраці, зокрема чеську ініціативу щодо боеприпасів (21.01). Таким чином сторони задали порядок денний для розвитку співпраці у 2024 році. Згодом Президент України В. Зеленський та міністр закордонних справ Чехії Я. Ліпавський узгодили майбутні контакти на найвищому рівні у Києві, коли Я. Ліпавський брав участь у Третьому міжнародному саміті з продовольчої безпеки Grain from Ukraine (24.10). Під час Саміту НАТО Президент В. Зеленський мав зустріч з Президентом Чехії П. Павелом (11.07), під час якої обговорили реалізацію чеської ініціативи з постачання артилерійських боеприпасів, а також євроінтеграцію України. У грудні В. Зеленський розмовляв з Прем'єр-міністром Чехії П. Фіалою у Брюсселі про актуальні оборонні потреби України та подальшу співпрацю (19.12).

Оборонна співпраця залишалася важливим аспектом відносин між Україною та Чехією у 2024 році. Під час міжурядових консультацій у Празі (16.07) прем'єр-міністри України Д. Шмигаль та Чехії П. Фіала підтвердили спільні плани щодо нарощування військової підтримки України.

Співпраця між Україною та Чехією також охопила економічний та енергетичний сектори. У Празі відбулося засідання Українсько-чеської комісії з питань економічного співробітництва — перше з початку повномасштабного вторгнення (12.07). Обговорювалися питання енергетики, відновлення критичної інфраструктури, торгівлі та співпраці у сфері оборонно-промислового комплексу. Чехія висловила готовність розширити інвестиції в енергетичну безпеку України та підтримати модернізацію української інфраструктури.

Результати

2024 рік став періодом суттєвого посилення співпраці між Україною та Чехією у ключових сферах безпеки, оборони, економіки та відновлення.

Країни підписали двосторонню безпекову угоду (18.07), яка включає виробництво боєприпасів, дронів та ремонт техніки. Також Чехія приєдналася до міжнародної коаліції дронів для ЗСУ, що стало важливим внеском у зміцнення технологічного потенціалу української армії.

У сфері оборони Чехія продовжила нарощувати підтримку через участь у коаліції з артилерії та розмінування у рамках НАТО, виділивши 40 млн євро на навчання українських саперів. Важливим кроком стало підписання угод між чеськими компаніями Colt CZ та Sellier&Bellot щодо перенесення виробництва автоматів Bren 2 та патронів до України (16.07), а також створення спільного патронного заводу. Це забезпечить довгострокове постачання критично важливих боєприпасів. У липні Чехія взяла на себе зобов'язання навчити 4 тис. українських військових протягом року, з можливістю одночасного навчання до 2 тис. осіб, що свідчить про її активну роль у підготовці солдатів ЗСУ (08.07).

Чехія також відігравала активну роль у коаліціях спроможностей у рамках «Рамштайну», зокрема ініціювала створення коаліції для забезпечення фінансової підтримки чеської ініціативи щодо закупівлі 155-мм боєприпасів. Окрім цього, Чехія оголосила про контракти на постачання 180,000 снарядів для української армії, а також про плани закупівлі 1,5 млн снарядів до кінця 2025 року.

Відновлення України стало ще однією ключовою сферою співпраці. На конференції Ukraine Recovery Conference 2024 (11–12.07) було анонсовано спільні проекти у відновленні енергетичної інфраструктури України, включаючи потужності у 1 ГВт та інфраструктурні проекти в Дніпрі. Очікуваний обсяг інвестицій становить до 700 млн євро.

Крім того, значну увагу було приділено гуманітарним ініціативам. Міністри охорони здоров'я Чехії В. Валек та України В. Ляшко підписали меморандум про лікування українців у Чехії та інтеграцію медичних систем, що сприятиме поліпшенню доступу українських громадян до медичних послуг (16.07).

Економічна співпраця залишалася інтенсивною: обсяг імпорту склав 2,47 млрд дол. США, а обсяг експорту — 0,92 млрд дол. США, що трохи нижче ніж схожі показники за 2023 рік.

ВІДНОСИНИ З НЕДРУЖНІМИ КРАЇНАМИ

РОСІЯ

БІЛОРУСЬ

Росія

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	Н/О
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	Н/О
ДІЯЛЬНІСТЬ	Н/О
РЕЗУЛЬТАТИ	Н/О

У 2024 році українсько-російські відносини залишалися на критично низькому рівні, адже активна фаза повномасштабної війни продовжилася. РФ не демонструвала жодних ознак готовності до деескалації чи компромісу. Україна захищала свою територіальну цілісність, зміцнила статус важливого центру антиросійської коаліції та стала ініціатором проведення Глобального саміту миру щодо України.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році політичний інтерес українського керівництва до питань, пов'язаних із РФ, залишався одним із пріоритетних і зводився до протистояння російській агресії та формування світової підтримки України у війні. Президент України В. Зеленський у виступах, зокрема на саміті Г7 (14.06.) та ГА ООН (24.09.), наголошував, що мир в Європі неможливий без повної поразки Росії та створення міжнародного трибуналу для притягнення російського керівництва до відповідальності за скоєні злочини. Основний акцент — продовження санкційного тиску та міжнародної ізоляції РФ. Політична консолідація влади та опозиції щодо питань протистояння російській агресії зберіглася, адже захист країни залишається загальнонаціональним пріоритетом. Окремим питанням політичного інтересу залишалися обмін військовополоненими та повернення українських дітей.

Стратегічні комунікації

Питання протидії РФ залишається центральною темою в офіційних документах стратегічного характеру, а також було основною темою усіх публічних виступів та інтерв'ю керівництва держави як всередині України, так і за її межами. Українське керівництво активно використовувало міжнародні майданчики (ООН, ЄС, НАТО та інші) для просування ідеї створення нової системи безпеки, яка враховуватиме реальну загрозу з боку РФ. У виступах на міжнародних заходах та під час інтерв'ю головною темою продовжувала бути протидія РФ та просування Української формули миру, яку ініціював В. Зеленський ще восени 2022 року. Для втілення цієї ініціативи у Давосі (Швейцарія) було проведено зустріч на рівні радників із зовнішньої політики і безпеки (15.01) та I Глобальний саміт миру (17.06), у якому взяли участь представники понад 90 країн і міжнародних організацій та ухвалили спільне комюніке про майбутній справедливий мир для України.

Діяльність

У 2024 році прямі політичні контакти між урядом України та РФ були повністю відсутні. Діяльність України щодо РФ фокусувалася на розширенні санкційного тиску, формуванні міжнародної підтримки для конфіскації російських активів за кордоном та їх подальшого використання на відбудову України, а також посиленні кримінального переслідування російських високопосадовців у міжнародних судах.

Посилилося україно-російське дипломатичне протистояння, здійснювались спроби знизити вплив РФ у міжнародних організаціях (ООН, ОБСЄ, РЄ та ін.).

Окремо працювали гуманітарні канали, зокрема щодо обміну полонених та повернення депортованих дітей за посередництва Туреччини, Ватикану, ОАЕ та Катару. Активно велися перемовини щодо обміну військовополоненими. Зокрема, на території Білорусі відбулась зустріч між омбудсменами Д. Лубінцем та Т. Москальковою (08.11). Продовжували відбуватися контакти спецслужб, як правило, із залученням посередників. Здійснювалася діяльність щодо репатріації тіл загиблих військовослужбовців.

Результати

Протягом 2024 року продовжився процес протидії російській агресії та введення обмежувальних заходів щодо можливостей РФ та її громадян. Президент України підписав 17 указів щодо застосування санкцій проти Росії та її громадян і компаній. Також ВАКС виніс 26 позитивних судових рішень щодо позовів Мін'юсту України. Загалом було застосовано санкції щодо 759 фізичних осіб та 747 юридичних осіб із Росії або пов'язаних із Росією.

Україна денонсувала п'ять двосторонніх угод та один протокол із РФ. Також Україна вийшла з 20 угод та інших домовленостей, що діяли у рамках СНД.

Міжнародний кримінальний суд видав ордери на арешт російських військових високопосадовців С. Кобилаша та В. Соколова (05.03.), а також С. Шойгу та В. Герасимова (24.06.) за ракетні удари по енергетичній інфраструктурі, що призвели до масштабних руйнувань та значних втрат серед цивільного населення.

У 2024 рік відбулось 11 обмінів полоненими, завдяки яким Україна повернула 1358 своїх громадян.

Протягом року діяла антипутінська коаліція, тому можна відзначити продовження активного запровадження економічних та політичних санкцій партнерами України проти РФ, просування пропозиції надати Україні надійні гарантії безпеки, продовження надання військової допомоги на двосторонньому рівні та через формат Консультативної групи з питань оборони України (формат Рамштайн).

За 2024 рік згідно з даними митниці загальний торговельний обіг між двома країнами склав близько 22,76 млн дол. США. Експорт України до РФ склав 21,04 млн дол. США, імпорт з РФ — 1,71 млн дол. США. Проте законодавчо двостороння торгівля заборонена, а вказані цифри відображають завершення документального оформлення поставок, що були здійснені ще до 24.02.2022 р.

Білорусь

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	Н/О
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	Н/О
ДІЯЛЬНІСТЬ	Н/О
РЕЗУЛЬТАТИ	Н/О

У 2024 році українсько-білоруські відносини залишалися на вкрай низькому рівні. Білорусь продовжувала підтримувати агресію РФ проти України. Хоча безпосередніх атак з території Білорусі не фіксувалося, загроза з цього напрямку залишалася постійною. Дипломатичні відносини фактично перебували у замороженому стані: посол України в Білорусі так і не був призначений, натомість був призначений посол з особливих доручень по Білорусі.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році політичний інтерес з українського боку фокусувався на проблемах залежності Білорусі від РФ та її майбутньої демократизації, а також на безпекових питаннях насамперед у контексті загрози на північному кордоні України. Президент та інші українські державні діячі у своїх виступах нечасто торкалися білоруської тематики, переважно вона згадувалась у виступах перед закордонною аудиторією.

Регулярними були публічні заяви міжфракційного депутатського об'єднання «За демократичну Білорусь».

Стратегічні комунікації

Білорусь фігурує в українських документах безпекової сфери, але її місце змінилося — з сусіда-партнера вона остаточно трансформувалася у джерело загрози. Основним комунікаційним каналом із режимом Лукашенка залишалось скорочене до мінімуму українське посольство в Мінську.

Публічні заяви про підтримку білоруських демократичних сил лунали здебільшого від представників парламенту (О. Дунда, О. Гончаренко та ін.) та окремих радників. Посол з особливих доручень по Білорусі І. Кизим (МЗС) та ряд депутатів ВРУ комунікували з білоруськими демократичними силами в Україні та за кордоном, а також публічно демонстрували свою підтримку білоруським добровольцям у лавах ЗСУ.

Найбільш знаковим моментом стало новорічне звернення Президента України В. Зеленського (31.12), у якому він висловив впевненість, що «настане день, коли всі ми скажемо: “Жыве Беларусь!”». Це стало публічним та символічним актом солідарності з білоруським народом, який бореться за свою свободу. Цей жест отримав позитивний відгук серед білоруських демократичних сил та українського громадянського суспільства, водночас викликавши різко негативну реакцію з боку офіційного Мінська. Це стало першим за останні роки відкритим та прямим проявом політичної солідарності з білоруським народом з боку української влади.

Діяльність

Політика України щодо Білорусі у 2024 році зберігала жорстку лінію та не зазнала суттєвих змін, що було обумовлено співучастю білоруської сторони у російській агресії проти України та потенційної загрози з півночі. Керівництво України періодично вдавалося до введення санкцій та розірвання угод з Республікою Білорусь.

МЗС України протягом року зробило шість заяв щодо Білорусі, зокрема щодо недружніх дій на кордоні через розміщення значного контингенту білоруських військ нібито для військових навчань (25.08.), а також засудило чергову зустріч О. Лукашенка з представником російської окупаційної адміністрації Д. Пушиліним (22.09).

Силами Оборони було завершено створення ешелонованої системи прикордонної оборони на півночі, у тому числі за рахунок мобільних вогневих груп та дистанційних систем спостереження.

Натомість покращилася взаємодія з білоруськими демократичними силами, зокрема через призначення колишнього посла України в РБ І. Кизима послом з особливих доручень по Білорусі. Хоча формальні урядові контакти з опозицією Білорусі не були налагоджені, І. Кизим став ключовою фігурою у неофіційній взаємодії з Об'єднаним перехідним кабінетом та Координаційною радою. Також він залучався до консультацій із партнерами (Польща, Литва, Латвія, Швеція, Чехія) щодо координації спільної політики стосовно Білорусі.

Результати

У 2024 році Україна так і не розірвала дипломатичні відносини з Білоруссю, проте і не було призначено нового посла. Дипломатичне представництво України у Мінську фактично не функціонує, а контакти з режимом А. Лукашенка підтримуються на рівні технічних каналів. Колишній посол України в Білорусі І. Кизим, якого було призначено послом з особливих доручень по Білорусі, створив базовий канал комунікації з білоруськими демократичними силами. Однак системної державної політики в цьому напрямі не розроблено, адже без створення інституційної рамки та стратегічної програми його діяльність мала обмежений вплив і не стала повноцінним інструментом політики щодо Білорусі. Це залишається слабким місцем української зовнішньої політики станом на кінець 2024 року.

Протягом року двостороння співпраця й надалі знижувалася, особливо це стосується обсягів торгівлі. За 2024 рік загальний торговельний обіг між двома країнами склав близько 18 млн дол. США. Експорт України до Білорусі склав 1,7 млн дол. США, імпорт з РБ — 16,2 млн дол. США.

Продовжилося застосування Україною санкції щодо окремих фізичних осіб-громадян Республіки Білорусь та білоруських підприємств.

Протягом 2024 року Україна продовжила процес денонсації міжнародних договорів із РБ, зокрема як двосторонніх, так і багатосторонніх угод у межах СНД. Загалом втратили чинність 28 угод, що стосувалися різних сфер міждержавного співробітництва, з них чотири двосторонні угоди (про міжрегіональне та прикордонне співробітництво; про взаємне забезпечення захисту державних секретів; про співробітництво прикордонних областей; про повітряне сполучення). Крім того, так і не проголосованим ВРУ залишився законопроект про розірвання призупиненої КМУ угоди про зону вільної торгівлі з Білоруссю (ініційований урядом у грудні 2023 року).

РЕГІОНАЛЬНА СПІВПРАЦЯ

	2022	2023	2024
БЛИЗЬКИЙ СХІД	C+	B-	C+
БАЛТІЯ	-	-	A
ЗАХІДНІ БАЛКАНИ	C+	C	B
ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКИЙ РЕГІОН	B+	C+	B-
ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА	C+	B+	B+
ПІВНІЧНА ЄВРОПА	B+	A	A
СУБСАХАРСЬКА АФРИКА	B+	B+	B
ЦЕНТРАЛЬНА АЗІЯ	E+	C-	C

Близький Схід

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	C+

Україна активно шукає можливості для зміцнення співпраці з країнами Близького Сходу, зокрема через залучення до мирного процесу, підтримку гуманітарних ініціатив та розширення економічних зв'язків. Попри дипломатичні зусилля, стратегія взаємодії з регіоном залишається обмеженою та точковою, зосередженою на гуманітарних питаннях і пошуку підтримки в переговорах з РФ, без чіткого економічного чи стратегічного бачення.

Політичний інтерес/залученість

Україна ще у 2021 році визначила Близький Схід як один із ключових напрямів своєї зовнішньої політики. Однак, за винятком декількох країн Затоки, Близький Схід здебільшого перебував у загальній категорії країн т.зв. Глобального півдня, що лише ускладнило формування цілісної та проактивної політики України щодо регіону. Співпраця на цьому напрямі почала набувати переважно політичного та гуманітарного характеру, без достатньої економічної чи стратегічної складової.

Президент України неодноразово наголошував на необхідності зміцнення відносин із країнами Азії, Африки, Латинської Америки та Близького Сходу. Під час наради керівників закордонних дипломатичних установ (19.08) він акцентував на залученні цих держав до післявоєнної відбудови України. У зверненні з нагоди Дня Африки (25.05) Президент підкреслив важливість співпраці у сфері продовольчої безпеки, зокрема через постачання зерна до Єгипту, Алжиру, Лівії та Судану, а також наголосив на готовності України сприяти будівництву продовольчих хабів, відновленню освітнього обміну та зміцненню енергетичної незалежності арабських країн Африки.

ОПУ також підтримував контакти з країнами регіону. Голова ОПУ А. Єрмак під час Міністерської конференції з людського виміру Формули миру в Монреалі (31.10) відзначив внесок ОАЕ у надання гуманітарної допомоги Україні, зокрема їхню роль у сприянні звільненню українських військовополонених. У розмові з представницею МЗС Катару А. Єрмак висловив подяку за допомогу у поверненні 42 українських дітей та їхній подальшій реабілітації в Катарі (31.10).

Український парламент демонструє зацікавленість у розширенні співпраці з країнами Глобального півдня, зокрема з арабськими державами. Голова ВРУ Р. Стефанчук під час наради керівників закордонних дипломатичних установ України (20.08) підкреслив необхідність посилення міжпарламентської взаємодії, включно з новими форматами регіональної співпраці.

На дипломатичному рівні Україна продовжує роботу із залучення арабських країн до свого зовнішньополітичного порядку денного. Під час

зустрічі міністра закордонних справ України з генеральним секретарем Ліги Арабських Держав (27.10) було озвучено зацікавленість Києва у зміцненні зв'язків з арабським світом.

Попри низку дипломатичних ініціатив та активізацію контактів з окремими державами, комплексної та послідовної стратегії взаємодії з Близьким Сходом Україна поки що не сформувала. Політика щодо регіону залишається точковою, зосередженою на окремих гуманітарних та політичних аспектах, без чіткого бачення економічного співробітництва чи довгострокового партнерства. Пріоритет надається ОАЕ, Катару та КСА як країнам, які залучені у якості посередників, а також Єгипту через питання продовольчої безпеки. В останні дні року на порядку денному української зовнішньої політики з'явилась Сирія.

Стратегічні комунікації

Важливою подією початку року стало відкриття арабськомовної версії сайту МЗС України та аканту у соціальній мережі X. Попри обмежений контент, де більшість повідомлень на X, наприклад, церемоніальні, такі як поздоровлення з річницею встановлення дипломатичних відносин, важливість запуску арабськомовного майданчика для донесення українських наративів важко переоцінити.

Присутність України у медійному середовищі країн Близького Сходу носила ад хок характер. Великих інформаційних та медійних кампаній не проводилося. Інтерв'ю та колонки послів у ЗМІ країн перебування здебільшого носили інформативний характер та були приурочені до важливих подій. Наприклад, у статті Посла України в КСА А. Петренка для саудівського щоденного англomовного видання «Arab News» (07.06) йшлося про важливість швейцарського Саміту для глобального миру. Стаття Посла України в Катарі А. Кузьменко у співавторстві з Послом Канади І. Мартін для «The Peninsula» (17.11) наголошувала на важливості зусиль Держави Катар у поверненні українських дітей додому. На арабських каналах часто виступали провідні українські експерти, але так і не відбулось інтерв'ю Президента або інших топпосадовців.

Варто відзначити зміну підходів у комунікації або її відсутності стосовно ситуації в секторі Газа. Проблеми з комунікацією цього чутливого питання у 2023 році спричинили негативну реакцію арабських країн. Відтак у 2024 році МЗС вирішило утриматися від коментарів і обмежилось лише заявою про засудження ракетного удару Ірану по Ізраїлю (2.10). Крім того, Україна висловила підтримку діям союзників Ізраїлю (США, Великій Британії, Франції, Йорданії), які вжили превентивних заходів для зменшення наслідків обстрілів ізраїльської території. Одночасно Україна наголосила на важливості захисту власного неба від російських атак та закликала союзників рішуче і без вагань захищати українське небо від російських ракетних і дронів ударів.

Діяльність

У 2024 році Україна зосередилася на розширенні географії підтримки Формули миру Президента В. Зеленського серед країн т.зв. Глобального півдня, приділяючи особливу увагу залученню держав Близького Сходу до Саміту миру, що відбувся у Швейцарії (15–16.06). У цьому контексті важливу роль відіграли візити Президента до Саудівської Аравії (27.02, 12.06) та Катару (5.06), які сприяли зміцненню двосторонніх відносин і заохоченню регіональних партнерів до активної участі в організованому Україною та Заходом мирному процесі.

Пріоритетними залишалися відносини з країнами Затоки, особливо із Саудівською Аравією. Візит В. Зеленського до Ер-Ріада (27.02) дав імпульс відновленню двосторонніх відносин, які ускладнилися через позицію Києва щодо палестино-ізраїльського конфлікту. Під час переговорів зі спадкоємним принцом Мухаммедом бін Салманом обговорювалися шляхи реалізації Формули миру, зокрема питання повернення цивільних заручників та депортованих осіб з РФ, у чому Ер-Ріяд міг відіграти ключову роль. Окрім цього, сторони погодилися на розширення торгово-економічного співробітництва та посилення партнерства в галузі цифровізації.

Гуманітарна складова співпраці знайшла відображення у залученні допомоги з країн регіону. Зокрема, знаковим стало отримання 25 машин

швидкої допомоги від King Salman Humanitarian Aid and Relief Centre (Саудівська Аравія). Динаміка відносин України з Катаром також проявилася у фінансовій та гуманітарній підтримці. Президент В. Зеленський провів телефонну розмову з Еміром Катару шейхом Тамімом (8.01), під час якої подякував за внесок у розмірі 20 млн дол. США у програму «Зерно з України».

У рамках розбудови дипломатичної присутності України в регіоні було відкрито посольство України в Омані (23.10). Міністр закордонних справ А. Сибіга під час церемонії відзначив потенціал співпраці між країнами у торгівлі, інвестиціях, енергетиці та технологіях, а також ініціював створення продовольчого хабу в Султанаті Оман, що дозволило б українським виробникам вийти на ринки Східної Африки.

На полях Всесвітнього економічного форуму в Давосі (15.01) українська делегація на чолі з А. Єрмаком провела зустрічі з представниками арабських держав. Висловили подяку представникам Бахрейну за участь у Саміті миру та обговорили питання продовольчої безпеки й ініціативу Grain from Ukraine. Із заступником генсекретаря Ради нацбезпеки Катару обговорювали повернення депортованих українських дітей, гуманітарну допомогу та відбудову України. Крім того, відбулися переговори з представником Лівії щодо політичного діалогу та продовольчої безпеки. Окремо проведено зустріч із міністром закордонних справ Саудівської Аравії (16.01), під час якої обговорили активізацію двосторонніх відносин, гуманітарні питання та подальшу співпрацю в межах форуму.

Увага приділялася відносинам з Єгиптом. У ході візиту до Каїру (26.10) А. Сибіга провів двосторонні переговори з міністром закордонних справ, міграції та у справах єгиптян за кордоном Єгипту. Було презентовано дорожню карту розвитку двосторонньої співпраці, підкреслено готовність України відновити роботу міжурядової спільної комісії, активізувати діяльність ділової ради та розпочати переговори щодо угоди про преференційну торгівлю.

Показовим став візит міністра закордонних справ А. Сибіги та міністра агрополітики В. Ковалю до Сирії (30.12) після повалення режиму Б. Асада, де Україна підтвердила готовність розширювати співпрацю. Було обговорено створення спільних підприємств, обмін технологіями,

співпрацю в галузі кібербезпеки та можливість збільшення сирійського експорту до України. У межах гуманітарної ініціативи «Зерно з України» Сирія вже отримала 500 тонн українського борошна. Окремо було порушене питання відновлення навчання сирійських студентів в українських ВНЗ та поглиблення дипломатичного діалогу. А. Сибіга також відвідав Ліван (31.12).

Важливими для донесення позиції України з основних питань порядку денного, а також гуманітарні та економічні треки було обговорено під час візитів українського омбудсмена Д. Лубінця до Катару (19.02 та 25.10), спецпредставника України з питань Близького Сходу та Африки М. Субха до Тунісу (19.12) та Катару (09.03), а також заступника Міністра економіки України — Торгового представника України Т. Качки до Лівану (04.07). Водночас діяльність спеціального представника МЗС по Близькому Сходу і Африці у 2024 році переважно зосередилась на Африці.

Окремо варто відзначити зусилля України щодо залучення країн регіону до питання розмінування. Катар та ОАЕ взяли участь у міжнародній конференції з розмінування UMAC2024, однак не підтримали фінальний документ «Call for Action».

Результати

Фокус України на пріоритетах зовнішньополітичної діяльності, пов'язаних із протистоянням російській агресії, суттєво вплинув на ефективність взаємодії з країнами Близького Сходу. У 2024 році ця діяльність принесла менше результатів порівняно з попереднім роком, що свідчить про необхідність адаптації підходів у регіоні.

Україна та ОАЕ завершили переговори та підписали (26.04) Угоду про Всеосяжне економічне партнерство, яка охоплює товари, послуги, інвестиції та цифрову торгівлю. Очікується, що це сприятиме зростанню реального ВВП України на 0,10%. Крім того, було підписано Меморандум між дипломатичними академіями України та Єгипту (26.10), що закладає основу для обміну досвідом у підготовці дипломатів.

Глобальний саміт миру у Швейцарії (15–16.06) став важливим етапом у дипломатичній роботі України. Серед підписантів фінального комюніке

варто відзначити Державу Катар, тоді як Йорданія та Ірак відкликали свої підписи. Делегації Саудівської Аравії, Бахрейну та ОАЕ були присутні на Саміті, але документ не підписали.

ОАЕ та Катар продовжили зусилля з повернення громадян України з російського полону. Завдяки посередництву Катару в Україну повернули 13 дітей, викрадених Росією. ОАЕ стали ключовим посередником у поверненні українських військовополонених. Станом на кінець 2024 року, за посередництва ОАЕ, вдалося повернути додому 2484 громадянина України.

Варто відзначити результати роботи ГУР та МЗС з евакуації громадян України з Сирії (31 громадянина України та 3 громадян Сирії) та Лівану (217 громадян України та 85 громадян інших держав) через посилення бойових дій.

Під час голосувань у ГА ООН щодо резолюцій про «Безпеку ядерних об'єктів України» (11.07) та «Права людини на тимчасово окупованих територіях України» (17.12) Катар підтримав першу, а Сирія проголосувала проти. У другому голосуванні близькосхідні країни утрималися, а Сирія та Марокко не голосували. Резолюція з прав людини стала першою, де Генеральна Асамблея назвала агресію Росії «загарбницькою війною проти України».

За даними Митної служби України, загальний товарообіг між Україною та країнами Близького Сходу (без Туреччини, Ірану, Ізраїлю) протягом 2024 року склав 5,5 млрд дол. США, що перевищує показники минулого року (3,7 млрд дол.), експорт склав 4 млрд дол. США. Основні торговельні партнери — Єгипет, Саудівська Аравія, Алжир, Ліван, ОАЕ.

Країни Балтії

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A

Україна та країни Балтії у 2024 році продовжили розвивати інтенсивне партнерство, зосереджене на безпековій співпраці, євроінтеграції та економічному відновленні. Політична взаємодія залишалася стабільною, зокрема через активну дипломатичну підтримку, стратегічні комунікації та нові двосторонні ініціативи. Водночас подальше поглиблення відносин потребуватиме більшої координації в інституційному оформленні співпраці та визначення довгострокових пріоритетів для посилення взаємної підтримки.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році двосторонні відносини України з країнами Балтії залишалися інтенсивними та послідовними, відображаючи високий рівень політичної залученості. Президент В. Зеленський, міністри закордонних справ та інші високопосадовці неодноразово підкреслювали важливість цих відносин для безпеки та європейської інтеграції України. У фокусі були поставки озброєння та оборонні інвестиції, кіберпідтримка та асистування на шляху до ЄС та НАТО.

Українські парламентарі систематично ініціювали та здійснювали візити до країн Балтії, що охоплювали широке коло питань — від військової підтримки до культурних питань. Під час візиту литовської делегації до Києва Голова ВРУ Р. Стефанчук подякував литовським партнерам за підтримку та підняв тему поглиблення співпраці (20.12).

Стратегічні комунікації

У 2024 році стратегічні комунікації України з країнами Балтії характеризувались низкою символічних взаємодій. Президент України В. Зеленський згадав країни Балтії під час звернення до учасників спеціальної сесії Європарламенту, присвяченої тисячі дням повномасштабної війни (19.11). Міністр закордонних справ Д. Кулеба під час свого звернення до литовських послів (15.07) не лише підкреслив прогрес та пріоритети співпраці з Литвою, а й виокремив ініціативи, що варто і надалі розвивати на рівні регіону, зокрема формат співпраці «Північна група — Україна».

Парламентський саміт Міжнародної Кримської платформи у 2024 році (24.10) відбувся у Латвії, зібравши ключових міжнародних партнерів. Під час заходу В. Зеленський виступив із заявою разом із лідерами Латвії, Литви та Хорватії, наголосивши на важливості деокупації Криму та подальшої консолідації міжнародної підтримки. Президент В. Зеленський виступив у Рійгікогу Естонії (11.01), наголосивши на історичних зв'язках між Україною та Естонією, а також подякував за всебічну підтримку. У вересні під час заяви для ЗМІ у Латвії В. Зеленський висловив вдячність

за постійну підтримку та наголосив на важливості спільних дій для захисту суверенітету України та регіональної безпеки.

Діяльність

Оборонна тематика залишалася ключовою у взаєминах України з Балтійським регіоном. Президент України В. Зеленський відвідав Естонію (11.01), де обговорив із прем'єр-міністеркою К. Каллас питання створення коаліції з постачання артилерійських боєприпасів, запуск Талліннського механізму для кіберпідтримки та формування ІТ-коаліції. Згодом Президент В. Зеленський зустрівся у Києві з делегацією парламенту Естонії на чолі зі спікером Л. Хуссаром (26.03). Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль провів переговори з лідерами Естонії, Латвії та Литви у рамках візиту у країни Балтії (13.04), зосереджуючись на технічній допомозі, конфіскації російських активів та посиленні обмежень на російські товари. Президент В. Зеленський зустрівся з міністром національної оборони Литви Л. Кацюнасом, який перебував з візитом у Києві (13.08). Сторони обговорили першочергові потреби України в оборонному секторі та розвиток оборонно-промислового комплексу. Також Президент обговорив реалізацію двосторонньої безпекової угоди з Прем'єр-міністеркою Латвії Е. Сілінею (12.09).

Питання євроінтеграції та повоєнного відновлення залишалися важливими у відносинах з регіоном. Міністри закордонних справ Естонії М. Цахкна та України Д. Кулеба мали зустріч у Таллінні (12.01). У фокусі були вступ України до ЄС, використання заморожених російських активів, шлях України до членства в НАТО та Формула миру. Заступниця Міністра цифрової трансформації України В. Іонан взяла участь у Талліннському цифровому саміті (08.12), підкреслюючи важливість цифрової трансформації як елементу європейського шляху України. Крім того, Президент В. Зеленський провів переговори з Президентом Естонії А. Карісом у Києві (12.09), зосереджуючись на інтеграції України до ЄС.

Співпраця фокусувалася також на розвитку та відновленні інфраструктури України. Посол України в Естонській Республіці

М. Кононенко зустрівся із Міністром інфраструктури Естонії В. Светом та обговорив питання взаємодії у сфері транспорту (23.10). Заступник Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури Т. Ткаченко провів переговори з естонськими колегами щодо відновлення морської інфраструктури та водних ресурсів (28.12).

Усі Балтійські країни взяли участь у Глобальному саміті миру у Швейцарії (15–16.06). Міністри закордонних справ Естонії, Латвії та Литви відвідали Одесу (17.10) разом з іншими представниками Союзу Нордично-Балтійської вісімки (NB8). Усі Балтійські країни виступали основними партнерами в окремих коаліціях спроможностей у рамках «Рамштайну».

Результати

У сфері оборони Україна та Естонія підписали Меморандум про співробітництво в галузі оборонної промисловості (11.01) та уклали двосторонню безпекову угоду, яка передбачає виділення Естонією понад 100 млн євро на підтримку України (27.06). Ці кошти будуть надаватися у вигляді 0,25 % ВВП щороку впродовж 2024–2027 років. Крім того, Естонія надала Україні новий пакет військової допомоги вартістю 20 млн євро та передала переносні зенітно-ракетні комплекси Mistral для посилення української ППО (11.06). Естонія також підтримала Україну через підписання меморандуму між оборонними відомствами (20.11), меморандуму про взаєморозуміння щодо співпраці у сфері кіберзахисту (18.10) та участь у програмі Interflex, що дозволяє проводити тренування українських військових під керівництвом Великої Британії (29.01).

У січні Литва схвалила пакет довгострокової військової допомоги Україні на 200 млн євро та відправила боеприпаси, генератори, системи детонації та бронетранспортери M577 (10.01). Литва також долучилася до підтримки України через підписання безпекової угоди (27.06), меморандуму щодо співпраці в оборонній сфері (04.10) та спільної заяви, яка передбачає фінансування у військово-промисловому секторі за «данською моделлю» (20.12). Крім того, Литва заявила про готовність інвестувати у виробництво ракети-дрона «Паляниця» (20.12), демонструючи підтримку у сфері високих

технологій та оборони. Країни також домовились про спільне виробництво безпілотників, боеприпасів і засобів РЕБ (04.10). У рамках міжурядових консультацій Литва зобов'язалася виділити 10 млн євро на підтримку українського військово-промислового комплексу.

Україна та Латвія підписали двосторонню безпекову угоду (11.04) та угоду у сфері охорони здоров'я в межах безпекової угоди між країнами (05.06). Латвія підтримала Україну через передачу понад 1000 дронів різних типів, демонструючи солідарність у боротьбі з російською агресією.

Співпраця з регіоном була плідною у сфері кіберзахисту. Талліннський механізм у 2024 році став джерелом значної допомоги для України, акумулювавши 200 млн євро для захисту цивільної інфраструктури. ІТ-коаліція під керівництвом Естонії та Люксембургу зібрала 500 млн євро для забезпечення стійкості України в інформаційному просторі. У серпні Україна та Латвія підписали меморандум у сфері кібербезпеки, що забезпечує додаткові ресурси для зміцнення цифрової інфраструктури України (25.08).

У сфері інфраструктурної співпраці Естонія передала обладнання з Нарвських електростанцій, спрямоване на відновлення енергетики (28.05), та надала гарантії у розмірі 10 млн євро у рамках програми EU for Ukraine Fund для вирішення нагальних потреб (03.04). Литва зробила вагомий внесок через передачу Україні обладнання з Вільнюської ТЕЦ-3, яке допомагає у відновленні енергосистеми (15.07).

Економічна співпраця з усіма країнами була трохи менш активною, ніж у 2023 році. Імпорт товарів склав 1,2 млрд дол. США з Литвою, 197 млн дол. США з Латвією та 122 млн дол. США з Естонією. Експорт товарів склав 595 млн дол. США з Литвою, 304 млн дол. США з Латвією та 76 млн дол. США з Естонією. Загалом результати 2024 року демонструють глибоку інтеграцію України з країнами Балтії, яка охоплює широкий спектр сфер, включаючи безпеку, економіку, технології та міжнародні ініціативи. Ця співпраця забезпечує вагомий внесок у зміцнення стійкості України перед сучасними викликами.

Західні Балкани

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B

Відносини між Україною та країнами Західних Балкан у 2024 році стали ефективнішими. Україна продовжує розвивати політику за сформованими після 2022 року напрямками: заручення дипломатичної підтримки у протидії російській агресії, отримання військово-технічної допомоги, співпраця на шляху до європейської та євроатлантичної інтеграції, розвиток галузевого співробітництва.

Політичний інтерес/залученість

Країни РЗБ згадувалися в офіційних виступах Президента В. Зеленського та Міністра закордонних справ Д. Кулеби у контексті протидії російській агресії, розширення ЄС і НАТО та приєднання до них України, поглиблення співпраці на двосторонньому рівні. Президент В. Зеленський на засіданні Євроради (19.12) висловив переконання, що забезпечення безпеки на європейському континенті можливе лише через приєднання України та балканських держав до ЄС та НАТО. Прем'єр-міністр Д. Шмигаль на засіданні Уряду відзначив досягнення у співпраці з країнами РЗБ (13.09).

Серед країн регіону пріоритетними для України залишалися Албанія, Північна Македонія, Хорватія, які надають підтримку у протидії російській агресії, а також у прагненнях України до вступу в ЄС та НАТО, забезпечують майданчик для проведення перемовин та консультацій щодо протидії агресії РФ, мирного врегулювання, військової допомоги, гуманітарної допомоги. Албанія також отримала додаткову увагу через її головування в ОБСЄ.

Стратегічні комунікації

У 2024 році стратегічні комунікації України в РЗБ забезпечувалися Президентом України В. Зеленським, прем'єр-міністром Д. Шмигалем, міністром закордонних справ Д. Кулебою, профільними міністрами та послами України у відповідних країнах. Взаємодія відбувалася у рамках міжнародних заходів (Європейський саміт, Мюнхенська конференція, Кримська платформа, Балкансько-Український форум оборонних індустрій та ін.) та у двосторонньому форматі.

Президент В. Зеленський та Прем'єр-міністр Албанії Е. Рама провели спільну зустріч із представниками ЗМІ за результатами саміту «Україна — Південно-Східна Європа» у Тирані (28.02). В. Зеленський висловив подяку Албанії за підтримку України, зазначив наявність загрози з боку Москви не тільки для України, а й для інших країн. Однак, протягом року не вистачало комунікації з місцевими ЗМІ.

Посол України Л. Дір виступила на засіданні міжпартійної парламентської групи Собрання Республіки Північна Македонія щодо

підтримки Міжнародної Кримської платформи, де висловила особливу подяку за спільну працю на усіх можливих рівнях і платформах для відновлення суверенітету й територіальної цілісності України (7.10).

Діяльність

Представники української влади різних рівнів проводили зустрічі зі своїми колегами з країн РЗБ з питань отримання допомоги у відсічі російській агресії, зміцнення обороноздатності України, розв'язання гуманітарних проблем та співпраці у рамках вступу до ЄС та НАТО.

У рамках розвитку двосторонніх відносин Президент провів телефонну розмову з Прем'єр-міністром Албанії Е. Рамою (19.01).

У рамках саміту «Україна — Південно-Східна Європа» (28.02) В. Зеленський зустрівся з Президентом Північної Македонії С. Пендаровським, Прем'єр-міністром Хорватії А. Пленковичем, Прем'єр-міністром Албанії Е. Рамою, Президентом Чорногорії Я. Мілатовичем. В. Зеленський вручив Прем'єр-міністру Албанії орден Ярослава Мудрого I ступеня за вагомий внесок у зміцнення міждержавної співпраці, підтримку державного суверенітету й територіальної цілісності України, популяризацію України у світі.

У рамках участі в четвертому саміті Європейської політичної спільноти Президент зустрівся з Президентом Республіки Сербія А. Вучичем (18.07). У двосторонньому форматі сторони обговорили розвиток двосторонніх відносин та узгодили виконання домовленостей, які були укладені раніше, приділили увагу безпековим та політичним викликам у регіоні та на глобальному рівні.

Перша леді України О. Зеленська під час візиту до Сербії для участі в Конференції з ментального здоров'я (13.05) зустрілася з Президентом країни А. Вучичем і Першою леді Т. Вучич для обговорення культурної співпраці між країнами. У рамках візиту до Сербії О. Зеленської у Белграді відбулась зустріч Міністра закордонних справ України Д. Кулеби з Президентом Республіки Сербія А. Вучичем та Міністром закордонних справ Сербії М. Джуричем (13.05). Сербські високопосадовці висловили підтримку суверенітету та територіальної цілісності України, обговорили питання розвитку двосторонньої співпраці та європейської інтеграції.

У рамках саміту «Україна — Південно-Східна Європа» (9.10) міністр закордонних справ України А. Сибіга провів зустріч зі своїм хорватським візаві Г. Г. Радманом. Вони обговорили питання двосторонніх відносин, посилення підтримки Хорватією України у протистоянні російській агресії, розширення участі хорватської сторони у реалізації Формули миру тощо.

Віцепрем'єр-міністерка із питань європейської та євроатлантичної інтеграції України О. Стефанішина на полях Мюнхенської конференції з безпеки провела зустрічі з Міністром закордонних справ Чорногорії Ф. Івановичем, Прем'єр-міністром Північної Македонії Д. Талатом (16.02). Також О. Стефанішина зустрілась із Міністром із питань європейської інтеграції Сербії Т. Мишевич на полях Конференції щодо людського виміру Формули миру (Монреаль, 31.10). Основними питаннями були питання російської агресії, українських військовополонених, територіальної цілісності України, а також підготовки України та країн РЗБ до вступу в ЄС. Українська сторона висловила зацікавленість у досвіді Чорногорії, адже країна є лідером ЗБ у просуванні до членства в ЄС.

У Давосі українська делегація за участю керівника ОПУ А. Єрмака провела ряд зустрічей (15.01). Зокрема, із Державним секретарем із питань зовнішньої політики Офісу Прем'єр-міністра Словенії В. Волком обмінялися думками щодо реалізації Української формули миру та можливості долучити якомога більшу кількість країн світу. Українська сторона позитивно відзначила участь Словенії в ініціативі «Зерно з України». Із радником члена Президії Боснії і Герцеговини від боснійського народу А. Кожляком українська делегація обговорила питання активізації політичного діалогу між двома державами; із державним секретарем Міністерства закордонних справ Республіки Північна Македонія Ф. Тосевським — питання військової підтримки, Формулу миру, підтримку на шляху інтеграції України до ЄС і НАТО, початок переговорів щодо укладення двосторонньої угоди між Україною та Республікою Північна Македонія.

Україна та Чорногорія провели зустріч (30.08) щодо укладення двосторонньої безпекової угоди. Документ сприятиме зміцненню безпеки у Європі та поглибленню співпраці між двома країнами.

Пожвавилася діяльність уряду у сферах освіти та спорту. Голова Укрдержархіву А. Хромов зустрівся з директором Генеральної дирекції архівів Албанії (5–9.06). В.о. Міністра культури та інформаційної політики

України Р. Карандеєва та Посол Республіки Хорватія в Україні А. Джаміч обговорили проблему збереження культурної спадщини України та співпраці в рамках діяльності ЮНЕСКО (14.08). На полях 18-ї Конференції міністрів спорту держав-членів Ради Європи (11.10) Міністр молоді та спорту України М. Бідний зустрівся з Державним секретарем Міністерства спорту Хорватії Й. Павичем. Міністр освіти, науки та молоді Республіки Хорватії Р. Фуксом відвідав Україну з офіційним візитом (12.11).

За ініціативою Посольства України (08.05) відбулася офіційна церемонія вшанування пам'яті воїнів-визволителів м. Белград під час Другої світової війни, коли у лавах Червоної армії билися та віддавали свої життя тисячі українців.

Результати

Президент України В. Зеленський та Прем'єр-міністр Албанії Е. Рама підписали Договір про дружбу та співробітництво між Україною та Республікою Албанія (28.02). За Договором, Україна та Албанія розвиватимуть взаємовигідне співробітництво у галузі торгівлі, економіки, науки й технологій, культури, освіти, охорони здоров'я, засобів масової інформації, туризму та спорту.

Президент України В. Зеленський та Прем'єр-міністр Північної Македонії Т. Джафері підписали Спільну декларацію щодо євроатлантичної інтеграції України (28.02).

Президент України В. Зеленський та Прем'єр-міністр Хорватії А. Пленкович підписали Угоду про довгострокове співробітництво та підтримку між двома країнами (9.10). Основними питаннями були зазначені перспективи спільного оборонного виробництва та локалізація проектів в Україні, зміцнення взаємодії у сфері цифрової стійкості й кібербезпеки та обмін розвідувальними даними. Окремий блок стосувався підтримки у гуманітарному розмінюванні. На цей напрям Хорватія вже виділила понад 10 млн євро та продовжить надавати обладнання й ділитися знаннями. Хорватія підтримує Україну на шляху до ЄС і НАТО та зобов'язується й надалі докладати зусилля для реалізації Формули миру.

За результатами саміту «Україна — Південно-Східна Європа» (28.02) було ухвалено декларацію, яка засуджувала агресію РФ, закликала посилити військову підтримку України, а також підтримку європейської інтеграції України.

Серед здобутків окремих міністерств слід відзначити наступні. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України домовилось із Міністерством транспорту і морських справ Чорногорії про лібералізацію всіх вантажних перевезень між країнами з 1 червня 2024 року. Було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством юстиції України та Міністерством юстиції і державного управління Республіки Хорватія (11.09), метою якого є обмін знаннями та досвідом у сферах, що становлять взаємний інтерес, зокрема налагодження, розвиток та зміцнення співробітництва у правовій, судовій, адміністративній та цифровій сферах. Державна архівна служба України та Генеральна дирекція архівів Республіки Албанія підписали Угоду про співробітництво (05.06), що сприятиме активізації фахових зв'язків між архівними установами обох сторін, реалізації спільних архівно-гуманітарних проєктів, обміну цифровими копіями архівних документів з національної історії України та Республіки Албанія та іншої діяльності в інформаційній сфері.

Уряд підтримав низку законопроєктів щодо ратифікації Угод про фінансування програм Європейського Союзу регіонального та транскордонного розвитку. Дунайська регіональна програма (Interreg VI B) сприятиме зміцненню міжрегіональних відносин для сталого розвитку. У програмному періоді на 2021–2027 роки ухвалено рішення відкрити доступ до участі у конкурсах потенційним партнерам з усіх регіонів України.

У 2024 році товарообіг між Україною та державами регіону зріс та склав відповідно: з Албанією — 45,7 млн дол. США (40,7 млн у 2023 році), Боснією та Герцеговиною — 50,9 млн дол. США (39,5 млн у 2023 році), Північною Македонією — 81,8 млн дол. США (93,5 млн у 2023 році), Сербією — 345,5 млн дол. США (319 млн у 2023 році), Словенією — 328 млн дол. США (306 млн у 2023 році), Хорватією — 177 млн дол. США (169,5 млн у 2023 році), Чорногорією — 67 млн дол. США (16,4 млн у 2023 році). При цьому тільки з Албанією та Північною Македонією Україна має позитивне сальдо торгівлі.

В- Індо-Тихоокеанський регіон

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	3
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B-

У 2024 році Україна зберегла загальну позитивну динаміку взаємодії з державами Індо-Тихоокеанського регіону. Найбільш інтенсивний діалог підтримувався з країнами, які надають важливу фінансову та військову підтримку Україні — Австралією, Новою Зеландією, Кореєю, Японією. Відновився політичний діалог на високому рівні з КНР. Українська дипломатія сфокусувала основні зусилля на залученні країн регіону до підтримки справедливого миру в Україні та підтримки Глобального саміту миру. Участь КНДР у війні стало частиною безпекового порядку денного України на багатосторонньому та регіональному рівні.

Політичний інтерес/залученість

Упродовж року Україна працювала над активним залученням країн Індो-Тихоокеанського регіону до процесу мирного врегулювання, зокрема підтримки Формули миру, участі в Глобальному саміті миру у Швейцарії та підтримці спільного комюніке за результатами Саміту. Зусилля також були спрямовані на розширення присутності країн-учасниць у Другому Саміті миру, який планувалося провести восени. У зв'язку з цим Президент України В. Зеленський у своїх виступах та заявах неодноразово акцентував увагу на необхідності посилення комунікаційних та дипломатичних зусиль України в Азії, Африці та Латинській Америці, щоб заручитися підтримкою держав із цих регіонів у досягненні справедливого та сталого миру в Україні.

На саміті «Діалог Шангри-Ла» у Сінгапурі (01.06) глава держави заявив, що Україна потребує підтримки з боку країн Азії на шляху до миру та їх присутності на Глобальному саміті миру. Він наголосив на важливості представництва усіх континентів, участі усіх країн, які поважають міжнародне право та прагнуть відновлення справедливого всеосяжного і довготривалого миру. Також В. Зеленський розкритикував Китай за підтримку Росії, допомогу у зриві Саміту у Швейцарії та відмову контактувати з Україною.

На нараді керівників ЗДУ «Воєнна дипломатія: стійкість, зброя, перемога» (19.08) президент відзначив необхідність посилювати дипломатичну присутність України в азійському просторі з огляду на те, що весь азійський простір та регіон Тихого океану є одним із тих центрів подій, де вирішується, якими будуть наступні десятиліття.

Індія та Китай, разом з іншими країнами Глобального півдня, зокрема Бразилією та Саудівською Аравією, неодноразово згадувались Президентом у контексті необхідності їх впливу на Росію (більш детально про відносини з Індією та КНР читайте у відповідних розділах).

У своїй промові з нагоди Дня дипломата (22.12) В. Зеленський підкреслив необхідність просування інтересів України у відносинах із Китаєм, Індією, іншими державами Азії, розвиток реального партнерства з Японією, більш змістовні відносини з Кореєю.

Президент України намагався привернути увагу країн Індо-Тихоокеанського регіону до участі Північної Кореї у війні проти України та тісній військово-технічній співпраці з Росією, що створює безпекові загрози не тільки для України, але і глобальної безпеки загалом. Під час щорічного виступу у ВРУ (16.10) він підкреслив, зокрема, що інші країни Індо-тихоокеанського регіону можуть вирішити, що загарбницькі війни можуть бути вигідними і для них також, а в коаліції злочинців разом із Путіним станом на зараз уже є Північна Корея.

На відкритті XX щорічної зустрічі Ялтинської європейської стратегії (13.09) Президент вказав на проблеми подальшого існування ланцюгів постачання, які дозволяють РФ отримувати критичні компоненти для виготовлення зброї, зокрема з Америки, Європи та Тайваню.

Народні депутати також проявляли інтерес до регіону, особливо до співпраці з Японією та АСЕАН.

Стратегічні комунікації

Стратегічні комунікації стали важливою частиною взаємодії представників української влади та дипломатичних представництв на місцях із країнами регіону. Посольства України вели активну інформаційну роботу на своїх офіційних сайтах, сторінках у соціальних мережах, місцевих медіа, а також проводили інформаційні та культурні заходи для привернення уваги до ситуації в Україні та підтримки Формули миру і Глобального саміту миру.

Вагомою подією у цьому напрямі стала участь Президента України в ключовому азійському безпековому форумі «Діалог Шангри-ла» в Сінгапурі (01.06), де він наголосив на важливості «голосу Азійсько-Тихоокеанського регіону» в підтримці України та участі країн регіону в Саміті миру. В. Зеленський також провів зустріч із представниками іноземних ЗМІ на полях форуму, де він намагався особисто переконати азійські країни долучитися до підтримки України.

Україна вперше взяла офіційну участь в одній із провідних міжнародних конференцій з питань геополітики та геоekonomіки в Азії Raisina Dialogue

(20–24.02.) у Нью-Делі, Індія. Заступниця міністра закордонних справ І. Боровець виступила на панельному засіданні «Назад у майбутнє: нова ера конфлікту в Україні». Візит прем'єр-міністра Індії Н. Моді (23.08) супроводжувався делегацією журналістів провідних індійських медіа, які провели окрему зустріч із Президентом Зеленським.

В. Зеленський уперше від початку повномасштабного вторгнення дав ексклюзивне інтерв'ю японському телеканалу NHK (28.07). Також широко висвітлювалися візити японських високопосадовців (дивіться відповідний розділ про Японію).

Посольство України в Республіці Індонезія організувало візит голови Меджлісу кримськотатарського народу, президента Всесвітнього конгресу кримських татар Р. Чубарова та муфтія духовного управління АР Крим А. Рустємова до Індонезії (16–20.12). Вони провели низку зустрічей з головою Центрального керівництва Мухаммадії, представниками уряду, Маджлісу, мусульманських організацій, провели публічні лекції в університетах, зустрічі з місцевими ЗМІ, щоб обговорити порушення прав кримськотатарського народу і мусульман в окупованому Криму, звільнення політичних в'язнів із російського полону, підтримку кримськотатарського народу та України загалом.

Варто відзначити особливу інформаційну активність українських представників влади, дипломатів та громадського сектору, пов'язану із залученням північнокорейських військ у війну проти України, зокрема в південнокорейських ЗМІ. Президент В. Зеленський дав інтерв'ю провідному південнокорейському телеканалу KBS, посол України в Республіці Корея виступив у низці провідних медіа (DongA Ilbo, Voice of America, Weekly Chosun, Shin Donga, Korea Economic Daily, Radio Free Asia тощо). Українська журналістка, керівниця The Reckoning Project Н. Гуменюк виступила на Міжнародному форумі, організованому Комісією з правди та примирення РК, а також дала низку інтерв'ю та виступів у провідних ВНЗ Сеула.

Українські експерти під час візитів до країн регіону (Індія, Індонезія, Японія, Південна Корея, Малайзія, Тайвань тощо) зустрічалися з місцевими ЗМІ та експертним середовищем, організовували публічні заходи.

Діяльність

Українська влада намагалася вести активну взаємодію з країнами Індо-Тихоокеанського регіону як на двосторонньому, так і багатосторонньому рівні, посилюючи співпрацю з державами, які активно підтримують Україну, а також діалог з тими, хто намагається бути відстороненим від російсько-української війни.

Президент В. Зеленський відвідав Сінгапур для участі у безпековому форумі «Діалог Шантрі-ла» (01.06). Там він провів зустрічі з Президентом Сінгапуру Т. Шанмугаратнамом та Прем'єр-міністром Л. Вонгом, Президентом Індонезії П. Субіанто, Президентом Тимор-Лешті Ж. Рамушем-Ортою.

Також В. Зеленський здійснив перший в історії двосторонніх відносин візит до Республіки Філіппіни (03.06), де провів зустріч з Президентом країни Ф. Маркосом-молодшим.

Визначною подією цього року став візит Прем'єр-міністра Індії в Україну вперше з моменту встановлення дипломатичних відносин між двома країнами у 1992 році (23.08).

На полях Всесвітнього економічного форуму у швейцарському Давосі (16.01) Президент України В. Зеленський провів зустріч із Прем'єр-міністром В'єтнаму Фам Минь Чинем, Президентом Сінгапуру Т. Шанмугаратнамом. Під час саміту «Групи семи» в Італії В. Зеленський зустрівся з Прем'єр-міністром Японії Ф. Кішідою (13.06).

За лаштунками саміту НАТО у Вашингтоні В. Зеленський уперше провів зустріч у п'ятисторонньому форматі з лідерами індо-тихоокеанських держав (11.07) — партнерами НАТО: президентом Республіки Корея Юн Сок Йолем, прем'єр-міністрами Нової Зеландії та Японії К. Лаксоном і Ф. Кішідою та заступником прем'єр-міністра — міністром оборони Австралії Р. Марлзом.

На полях ГА ООН (23–25.09) Президент України зустрівся з Прем'єр-міністром Японії Ф. Кішідою, Президентом В'єтнаму То Ламом, Прем'єр-міністром Індії Н. Моді.

Протягом року Президент України В. Зеленський провів телефонні розмови з Президентом Індонезії, Прем'єр-міністром Індії (20.03), Президентом Республіки Корея (29.10).

Міністр закордонних справ Японії Такеші Івая (16.11) після формування нового уряду здійснив свій перший двосторонній візит до України, де він зустрівся з Президентом, Прем'єр-міністром та міністром закордонних справ України. Попередня міністерка закордонних справ Японії Й. Камікава побувала в Україні на початку року (07.01).

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба здійснив візит до Китаю (23–25.07), де провів зустріч зі своїм колегою Ван Ї. До цього два міністри зустрічалися на полях Мюнхенської безпекової конференції (17.02). Д. Кулеба провів телефонну розмову зі своїм індійським колегою С. Джайшанкаром (16.08).

Дві телефонних розмови були проведені з міністеркою закордонних справ Монголії Б. Батмунхїїн (25.01, 01.05), під час яких сторони домовилися відновити засідання міжурядової комісії та завершити роботу щодо взаємних безвізових режимів. Також міністерку було запрошено відвідати Україну. Однак відносини між двома країнами були затьмарені візитом В. Путіна до Монголії (02.09). У відповідь МЗС України оголосило демарш монгольській стороні в ході зустрічі з Генеральною директоркою департаменту Європи та Африки МЗС Монголії Г. Баттунгалаг, яка прибула до Києва з Улан-Батора на виклик української сторони (12.09).

На полях ГА ООН міністр закордонних справ А. Сибіга провів зустріч з віцепрем'єр-міністром, міністром закордонних справ та міжнародного співробітництва Камбоджі Сок Ченда Софеа. До цього, перебуваючи на посаді заступника міністра закордонних справ, він провів онлайн-зустріч із державним секретарем Міністерства закордонних справ і міжнародного співробітництва Королівства Кхуон Пхон Раттанакон (27.06).

За лаштунками міністерського засідання групи Г7 А. Сибіга (25.11) провів зустріч зі своїми колегами з Республіки Корея, Індонезії, Індії. Він також зустрівся у Києві зі своєю австралійською колегою П. Вонг, яка здійснила перший за десять років двосторонній візит глави МЗС Австралії до України (18.12). Вона також мала зустріч з прем'єр-міністром Д. Шмигалем.

Міністр оборони України Р. Умеров відвідав Республіку Корея (27.11), де провів зустріч із Президентом Юн Сок Йолем, радником президента з питань національної безпеки Сін Вон Сіком та міністром оборони Кім Йон

Хьоном. Він поділився даними про співпрацю між РФ та КНДР та обговорив взаємодію у реагуванні на спільні загрози.

Відбулися політичні консультації між Україною та Республікою Індонезія на рівні заступників міністрів закордонних справ двох країн (15.08). Співрозмовники здійснили обмін думками щодо перспектив співробітництва України з АСЕАН у контексті прагнення Української держави набуті статус Секторального діалогового партнера Асоціації.

Голова ВРУ Р. Стефанчук зустрівся зі спікером палати представників парламенту Японії Ф. Нукагою на полях Саміту голів парламентів держав-членів Г7 у Вероні, Італія (05–07.09). Делегація народних депутатів України взяла участь у міжпарламентській асамблеї АСЕАН (17–23.10) у Лаосі. На полях асамблеї парламентарі зустрілися з парламентською делегацією Тимор-Лешти, спікером парламенту Сінгапуру Сі К'ян Пенгом, спікером парламенту Малайзії Джохарі бін Абдулом тощо.

Президент В. Зеленський прийняв вірчі грамоти від новопризначених послів чотирьох країн в Україні: Австралії П. Леманна (22.04), Таїланду У. Монгколнавін (22.04), Індії Р. Шанкара (16.08), КНР Ма Шенкуня (23.12). Тим часом ПУ в Таїланді, Малайзії залишалися без послів, що позначилося на активності двосторонніх відносин.

Результати

Японія є другою країною за обсягами підтримки бюджету України. Австралія — найбільший донор військової допомоги Україні поза межами НАТО.

Найбільших результатів протягом року вдалося досягти з Японією (дивиться відповідний розділ), зокрема, під час саміту Г7 в Італії Україна та Японія підписали двосторонню Угоду про підтримку України та співробітництво між Україною та урядом Японії (13.06), яка передбачає довготермінову допомогу з боку Японії у сфері безпеки та оборони, гуманітарної допомоги, відновлення та відбудови. Це перша угода, укладена на виконання Спільної декларації Г7 не з країною-членом НАТО, а з країною Індо-Тихоокеанського регіону. Також Україна та Японія підписали

міжурядову Угоду про безпеку інформації (15.11), а Міністерство землі, інфраструктури, транспорту і туризму Японії оголосило про створення координаційної ради з питань відбудови України (17.12).

Загальний обсяг наданої Австралією допомоги складає понад 1 млрд дол. США, з яких 880 млн дол. США — військова допомога. Міністерка закордонних справ Австралії П. Вонг під час відвідин Києва оголосила про внесок Австралії до Фонду енергетичної підтримки України на суму 6,39 млн дол. США, також прем'єр-міністр Д. Шмигаль подякував Австралії за перерахування 50 млн євро Європейському банку реконструкції та розвитку. Міністри закордонних справ А. Сибіга та П. Вонг домовились про відновлення повноцінної роботи Посольства Австралії в Україні (18.12).

Під час візиту до Києва прем'єр-міністра Республіки Індія Н. Моді (23.08) Україна та Індія підписали чотири документи (дивитися деталі у відповідному розділі).

ВРУ ратифікувала рамкову угоду між урядом України та урядом Республіки Корея стосовно кредитів від Фонду економічного розвитку та співробітництва (EDCF) на 2024–2029 роки на суму 2,1 млрд дол. США.

У рамках візиту делегації Київської обласної державної (військової) адміністрації до Сеула підписано Меморандум про взаєморозуміння між КОДА та Урядом міста Сеул (Республіка Корея) щодо розвитку транспортної інфраструктури (31.10).

У Глобальному саміті миру (15–16.06) взяли участь та підписали спільне комюніке такі держави регіону: Австралія, Нова Зеландія, Республіка Корея, Сінгапур, Тимор Лешти, Філіппіни, Японія. Індія, Індонезія, Таїланд взяли участь, але не підписали комюніке.

За резолюцію ГА ООН «Безпека та захищеність ядерних об'єктів України, включаючи Запорізьку АЕС» (30.07) проголосували Австралія, М'янма, Нова Зеландія, Республіка Корея, Сінгапур, Тимор Лешти, Філіппіни, Японія. Бангладеш, Бруней Даруссалам, Бутан, В'єтнам, Індія, Індонезія, Камбоджа, КНР, Лаос, Малайзія, Монголія, Непал, Пакистан, Таїланд, Шрі-Ланка утримались від голосування, а КНДР проголосувала проти.

За Резолюції ГА ООН «Ситуація з правами людини на тимчасово окупованих територіях України, включаючи Автономну Республіку Крим та місто Севастополь» (17.12) проголосували Австралія, Бутан, Японія, М'янма,

Нова Зеландія, Республіка Корея. Бангладеш, Бруней Даруссалам, Камбоджа, Індія, Індонезія, Лаос, Малайзія, Мальдіви, Монголія, Непал, Пакистан, Філіппіни, Сінгапур, Шрі-Ланка, Таїланд, Тимор Лешти, В'єтнам утримались, Китай та КНДР проголосували проти.

Товарообіг між Україною та країнами регіону виглядає наступним чином: Китай — 16,75 млрд дол. США, Індія — 2,29 млрд дол. США, Японія — 985,94 млн дол. США, Республіка Корея — 941 млн дол. США, В'єтнам — 883,47 млн дол. США, Індонезія — 752,47 млн дол. США, Таїланд — 448,27 млн дол. США; Малайзія — 426,47 млн дол. США, Бангладеш — 390,84 млн дол. США, Тайвань — 352,54 млн дол. США, Пакистан — 318 млн дол. США, Австралія — 133,54 млн дол. США, Гонконг — 126,69 млн дол. США, Сінгапур — 129,41 млн дол. США, Філіппіни — 69,59 млн дол. США, М'янма — 50 млн дол. США.

Порівняно з минулим роком спостерігається суттєве зростання товарообігу з Китаєм (майже на 25%), Індонезією (понад 50%), Таїландом (45%), Гонконгом (понад 50%). Також помірне зростання відбулося з Австралією, Японією, В'єтнамом, Малайзією, Бангладеш, Тайванем, Сінгапуром, М'янмою. Спостерігається зниження товарообігу, порівняно з 2023 роком, з Пакистаном, Індією, Республікою Корея, Філіппінами.

Латинська Америка та Карибський Басейн

B+

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+

Регіон ЛАКБ залишався серед топпріоритетів зовнішньої політики України. Головними здобутками 2024 року слід вважати розробку двох важливих документів, які визначають стратегію України в ЛАКБ, започаткування системної роботи із регіональними медіа через організацію візитів латиноамериканських журналістів в Україну, «прорив» у міжпарламентській комунікації із законодавчими асамблеями країн ЛА через візити українських парламентаріїв до держав регіону та проведення у Києві першої міжпарламентської конференції.

Політичний інтерес/залученість

2024 рік був визначений Президентом України як рік активізації контактів із державами ЛАКБ, тож про роботу на цьому напрямі говорили як на рівні ОП, так і на рівні КМУ та ВРУ.

Важливими темами у роботі із регіоном визначалися гуманітарні аспекти: повернення в Україну депортованих дітей та полонених, а також перспективи співпраці в контексті формування глобальної продовольчої безпеки. На нараді керівників ЗДУ України (19.08) Президент В. Зеленський наголосив на необхідності розширення присутності в регіонах Азії, Африки та ЛАКБ та пріоритетності залучення країн світу до відбудови України.

У плані дій Уряду на 2024 рік були зазначені плани щодо започаткування діяльності нових закордонних дипломатичних установ України, зокрема відкриття посольств України в Республіці Колумбія, Республіці Панама, Кооперативній Республіці Гаяна, Республіці Парагвай та Східній Республіці Уругвай. Президент В. Зеленський озвучив плани щодо відкриття у 2025 році посольства України у Панамі (23.09), а очільник МЗС Д. Кулеба анонсував (05.04) відкриття найближчим часом п'яти нових ЗДУ у регіоні ЛАКБ (в Колумбії, Панамі, Гаяні, Уругваї та Парагваї).

МЗС України оприлюднило інформацію про завершення розробки «Стратегії розвитку відносин України та країн Латинської Америки і Карибського басейну», яка визначає українські орієнтири у формуванні латиноамериканського вектору зовнішньої політики. Міністр закордонних справ України Д. Кулеба заявляв (10.01), що Стратегія має на меті виведення політичних, торговельних, економічних, культурних, гуманітарних та інших сфер співпраці на новий якісний рівень. Про необхідність перезапуску комунікацій із регіоном ЛАКБ у своїх інтерв'ю говорила і профільна заступниця міністра закордонних справ І. Боровець (наприклад, Укрінформ, 18.04).

Міністр закордонних справ А. Сибіга під час зустрічі з представниками українських ділових кіл (3.10) окремо наголосив на важливості посилення економічної складової роботи українських посольств та розповів про нові можливості для експортерів, які створює відкриття нових ЗДУ, зокрема у Латинській Америці.

Про поглиблення співпраці із країнами регіону як одного з пріоритетів зовнішньої політики України упродовж року постійно наголошували у публічних виступах та коментарях для вітчизняних та закордонних медіа депутати-члени КОМЗАК ВРУ. У парламенті створено нове міжфракційне депутатське об'єднання «Україна — держави Латинської Америки та Карибського басейну: співробітництво заради майбутнього» (23.05).

Стратегічні комунікації

Президент України записав спеціальне відеозвернення до Організації Американських держав (27.06), а міністр закордонних справ України Д. Кулеба звернувся із відеозверненням до 54-ї сесії Генеральної Асамблеї ОАД (28.06), під час яких говорили про посилення двосторонньої співпраці, а також спільні дії на захист Статуту ООН та принципів міжнародного права.

Визнаючи важливу роль комунікації із країнами регіону, МЗС розробило та представило першу Комунікаційну стратегію «Україна — країни Латинської Америки та Карибського басейну» на 2024–2026 роки (28.05). Під час її підготовки в МЗС відбулося експертне обговорення ключових комунікаційних пріоритетів України у країнах ЛАКБ (11.04).

З метою донесення правдивої інформації про російську агресію та сподіваючись на зростання підтримки, цьогогоріч представники українських органів влади багато уваги приділили спілкуванню із представниками регіональних медіа, причому як через дистанційний формат спілкування, так і наживо під час візитів до України латиноамериканських журналістів, які представляли країни Центральної та Південної Америки, а також іспаномовні медіа США. МЗС України організувало два престури (червень та вересень) для латиноамериканських журналістів з Аргентини, Бразилії, Ель-Сальвадору, Колумбії, Мексики, Перу та Чилі Гватемали, Еквадору, Парагваю, Уругваю. Під час поїздки журналісти мали можливість спілкування з Президентом, керівництвом ВРУ та міністерств, а також відвідати місця злочинів РФ поза Києвом. Заступниця міністра закордонних справ І. Боровець провела зустріч із представниками медіа з Аргентини, Колумбії та Бразилії в Києві (23.05). Коментарі для регіональних ЗМІ також озвучували

під час щорічних візитів до країн ЛА українські високопосадовці та парламентарії (зокрема, CNN Brasil, Folha de São Paulo).

Певну роль у комунікації із регіоном відіграло створення у лютому іспаномовної сторінки вітчизняного МЗС у мережі X з метою розширення присутності в інформаційному просторі країн Латинської Америки. Щоправда, її інформаційне наповнення повноцінно не висвітлює ні роботу вітчизняного МЗС за різними сферами та регіонами світу та ПУ в ЛАКБ.

Попри високу зацікавленість у нарощуванні підтримки з боку держав ЛА, все ж Президент України, захищаючи національні інтереси держави, виступив із різкою критикою на адресу президента Бразилії, звинувативши його у намаганні наростити власний глобальний вплив за рахунок України через т.зв. «китайсько-бразильську мирну ініціативу» (виступ на 79-ій сесії ГА ООН). В інтерв'ю для Укрінформу (17.04) заступниця очільника МЗС І. Боровець заявила, що «в Україні зараз не так багато ресурсів, аби займатися відверто антиукраїнськими країнами», серед яких було названо Кубу, Венесуелу та Нікарагуа. Відтак у рамках розробленої Стратегії Україна із ними не взаємодітиме.

Діяльність

Протягом 2024 року відбувалися активні контакти на рівні виконавчої влади та членів парламенту з різними країнами регіону. Загалом можна констатувати відносно стабільну динаміку комунікацій на рівні зовнішньополітичних відомств України та країн Центральної Америки, дещо уповільнені темпи — із країнами Південної Америки, за винятком Аргентини та Бразилії, та відсутність видимого нарощування контактів з англomовними країнами Карибського басейну.

Президент України під час Глобального саміту миру у Швейцарії провів зустріч із Президентом Аргентини Х. Мілеем (15.06), якого було нагороджено Орденом свободи. Під час зустрічі Президент подякував за приєднання Аргентини до Міжнародної коаліції за повернення українських дітей. Сторони обговорили двосторонню співпрацю, зокрема у сфері

торгівлі, наголосили на продовженні міжнародних контактів на різних рівнях. В. Зеленський мав зустріч із президентами Панами, Парагваю та Генсеком Організації Американських Держав Л. Альмагро на полях 79-ї сесії ГА ООН (вересень). Президент України вперше провів телефонну розмову з Президенткою Перу Д. Болуарте (6.06), а також Президентом Аргентини Х. Мілеєм (27.12).

Голова ВРУ Р. Стефанчук узяв участь в інавгураційних заходах Президентки Мексики К. Шейнбаум (01.10). Перша віцепрем'єр-міністерка — міністерка економіки Ю. Свириденко представляла Україну на церемонії інавгурації переобраного Президента Домініканської Республіки Л. Абінадера, де також мала розмови із президентами Гватемали та Суринаму, Прем'єр-міністром Белізу, очільником МЗС Коста-Рики (17.08).

Міністр закордонних справ Д. Кулеба провів телефонні розмови з міністром закордонних справ Перу Х. Гонсалесом-Олачеа (30.01), міністром закордонних справ Чилі А. ван Клавереном (31.01) та міністеркою закордонних справ, міжнародної торгівлі та віросповідань Аргентини Д. Мондіно (1.02). Під час Глобального саміту миру у Швейцарії (15–16.06) очільник МЗС провів зустрічі із міністром закордонних справ Уругваю та державною секретаркою із закордонних справ Мексики.

На полях конференції в Монреалі міністр закордонних справ А. Сибіга провів зустріч із міністром закордонних справ Коста-Рики А. Тіноко (31.10). Також А. Сибіга провів телефонну розмову з міністром закордонних справ Парагваю Р. Раміресом Лескано (16.10). Заступниця міністра закордонних справ І. Боровець здійснила турне латиноамериканськими країнами, зокрема, відвідавши Перу (3–5.06), Коста-Рику (5–8.06), Бразилію (10–12.06), де мала зустрічі з представниками урядів, парламентів та ЗМІ. У Бразилії були проведені українсько-бразильські політичні консультації з метою активізації двостороннього співробітництва у різних сферах. І. Боровець провела онлайн-зустріч із заступником глави МЗС Панами В. А. Франко Соусою (24.05). Також І. Боровець представляла Україну на 54-ій сесії Генеральної Асамблеї ОАД (02.07) у Парагваї.

У травні відбувся робочий візит урядової делегації України на чолі із віцепрем'єр-міністеркою — міністеркою економіки Ю. Свириденко до Аргентини, Уругваю та Чилі. У квітні вона провела відеоконференцію

із віцепрезидентом, міністром розвитку, промисловості, торгівлі та послуг Бразилії, а на початку травня — з міністеркою праці та зайнятості Бразилії.

У цьогорічних заходах, організованих глобальною платформою Саміту перших леді та джентльменів, узяли участь Суринам, Гватемала та Беліз.

Відбулися телефонні розмови Голови ОПУ А. Єрмака із генеральною секретаркою Офісу президента Аргентини (10.01) та спеціальним радником президента Бразилії (08.01, 16.03). У травні-червні українська делегація на чолі із радницею-уповноваженою Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації Д. Герасимчук у рамках інформаційної кампанії «Викрадені голоси» (Bring Kids Back UA) відвідала Аргентину та Чилі.

Україна разом із низкою латиноамериканських країн, серед яких, зокрема, Аргентина, Чилі, Коста-Рика, Еквадор, Гватемала, Гаяна, Панама, Парагвай, Перу, Домініканська Республіка, Суринам, Уругвай, підписала спільну декларацію про вибори у Венесуелі (17.08).

МЗС України передало уряду Нікарагуа ноту протесту у зв'язку із «візитом» до цієї країни російської делегації з тимчасово окупованого Криму (03.02).

Упродовж року спостерігалась суттєва активізація української парламентської дипломатії із країнами регіону, що відбувалося як у формі організації відеоконференцій, персональних зустрічей із латиноамериканськими колегами, які відвідали Україну, так і на міжнародних форумах. Станом на грудень у ВРУ наявні 13 груп із міжпарламентських зв'язків із державами ЛАКБ. Українські парламентарії відвідали Чилі, Аргентину, Парагвай, Мексику, Бразилію, Панаму, Беліз, Коста-Рику, Перу, Еквадор та Колумбію.

У Києві було проведено Парламентську конференцію «Україна — держави Латинської Америки та Карибського басейну: співробітництво заради майбутнього» (30.11), у якій узяли участь представники Аргентини, Белізу, Бразилії, Чилі, Колумбії, Домініканської Республіки, Гватемали, Гондурасу, Мексики, Панами, Сальвадору, Еквадору, Перу та Коста-Рики. У парламентах Коста-Рики, Аргентини та Парагваю було створено групи дружби. Вперше за останні 13 років відбувся візит бразильської парламентської делегації в Україну (08.08).

Вперше в історії міжпарламентської комунікації із регіоном ЛАКБ відбулися зустрічі у форматі відеоконференції голови КОМЗАК із головою Комітету у закордонних справах та зовнішньої торгівлі парламенту Коста-Рики Л. Мендосою (12.08), головою Комітету у закордонних справах Парламенту Тринідад і Тобаго та міністеркою торгівлі та промисловості цієї країни П. Гопі-Скун (19.09). Також у відеоформаті пройшли зустрічі із головами комісій у закордонних справах і з питань віросповідань Палати депутатів та Сенату Національного Конгресу Аргентинської Республіки (03.04), із головами комісій закордонних справ Національного Конгресу Чилі, відповідно Сенату (08.05) та Палати депутатів (04.06).

Восени делегація Українського Інституту здійснила робочі поїздки до Аргентини, Бразилії та Мексики. Упродовж року відбулися візити експертів аналітичних центрів до Бразилії, Чилі, Мексики, Аргентини.

Результати

Неоднозначними виявилися результати участі країн регіону ЛАКБ у Глобальному саміті миру. На рівні голів держав у ньому взяли участь лідери Аргентини, Гватемали, Домініканської Республіки, Еквадору та Чилі. Коста-Рика була представлена віцепрезидентом країни, Мексика, Суринам, Уругвай та Перу — на рівні міністрів закордонних справ, а Бразилія відрядила на Саміт свого посла у Швейцарії. В останній момент відмовився від участі президент Колумбії. Водночас на саміті був присутній Генсек ОАД. За підсумками роботи Саміту усі латиноамериканські країни-учасниці, окрім Бразилії та Мексики, поставили підписи під Спільним комюніке. Згодом до нього приєдналися також Антигуа і Барбуда, Гаяна, Панама, Парагвай та ОАД, що становить менше половини усіх країн регіону ЛАКБ.

У червні Аргентина долучилася до коаліції Ukraine Defense Contact Group, яка координує військову та гуманітарну допомогу Україні. У квітні стало відомо про позов проти Російської Федерації за воєнні злочини, який подав до суду в Аргентині громадянин України.

З початку року велися переговори про укладання угод про вільну торгівлю, а станом на квітень проекти угод було передано 10 державам ЛАКБ

(Аргентині, Бразилії, Гватемалі, Гондурасу, Еквадору, Колумбії, Коста-Риці, Парагваю, Уругваю та Чилі).

Як і минулого року, у 2024 спостерігалось поступове зменшення підтримки з боку держав регіону під час голосування за резолюції ГА ООН. Зокрема, ухвалену резолюцію ГА ООН щодо безпеки ядерних об'єктів на території України, включаючи окуповану Запорізьку АЕС (11.07), підтримало 19 країн регіону (6 утрималися, серед яких Мексика та Бразилія, 6 не голосували взагалі, а 2 країни — Куба та Нікарагуа — проголосували проти). Показовим стало голосування за резолюцію ГА ООН «Ситуація із правами людини на тимчасово окупованих територіях України, включаючи АР Крим та м. Севастополь» (17.12). Її підтримали 16 держав регіону (12 утрималося, 3 не голосували, а 2 — Нікарагуа і Куба — проголосували проти).

Попри оголошені на початку року плани, до кінця 2024 року так і не було відкрито жодне з п'яти анонсованих посольств у регіоні. Також до кінця 2024 року так і не було проведено анонсований ще у грудні 2023 року Саміт «Україна — Латинська Америки».

У 2024 році спостерігалось поступове нарощення показників товарообігу України із державами ЛАКБ за рахунок імпорту. За даними Держмитслужби, український експорт у регіон у п'ять разів менший за імпорт. У кількісному вимірі — 205,9 млн дол. США проти 1,1 млрд дол. США. З усіма колишніми ключовими торговельними партнерами України спостерігається стабільно негативне сальдо. Водночас із Гаяною, Нікарагуа та практично усіма острівними державами Карибського басейну, за винятком Ямайки, Сент-Люсії та Тринідаду і Тобаго, — позитивне сальдо у торгівлі. Домовлено про налагодження співпраці на рівні ТПП України та Домініканської Республіки.

Північна Європа

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A

Співпраця з країнами Північної Європи розвивалася та набирала обертів протягом року як у двосторонніх, так і у низці багатосторонніх форматів. Президент В. Зеленський здійснив візит до Швеції та Ісландії, відбулося два саміти «Україна — Північна Європа», а представники нордичних країн відвідували Україну. З усіма країнами регіону було підписано двосторонні безпекові договори, і країни регіону надавали Україні військову та невійськову підтримку.

Політичний інтерес/залученість

Розвиток співпраці з країнами Північної Європи був серед пріоритетів на всіх рівнях, а Україна отримувала від північноєвропейських партнерів допомогу у багатьох галузях. Президент В. Зеленський зазначав, що країни Північної Європи — «наші принципові й рішучі союзники, а майданчик Україна — Північна Європа — один із найефективніших наших багатосторонніх форматів» (28.10), дякував «нордикам» у щорічному Посланні до ВРУ (19.11) та відзначав, що співпраця з Північною Європою набирає обертів (27.10).

Голова МЗС А. Сибіга згадав започаткування та поглиблення нових форматів багатостороннього співробітництва, зокрема з Nordic 5 та Nordic Baltic 8, серед основних підсумків 2024 року.

Українські високопосадовці часто визнавали важливу роль країн регіону — Швеції, Норвегії, Данії, Фінляндії та Ісландії, дякуючи за «підтримку захисту України від російського терору» (Зеленський, 01.06) та наголошуючи, що ця підтримка відчутна від самого початку війни. Голова МЗС А. Сибіга визнавав «лідерство та непохитну підтримку України в протистоянні російській агресії» з боку країн Нордично-Балтійської вісімки (13.12). Його попередник Д. Кулеба наголошував, що необхідно зміцнювати формат співпраці «Скандинавські країни — країни Балтії — Україна» (15.07), а також визнавав важливість створення країнами Північнобалтійської вісімки Консультативної групи високого рівня для делегації України на переговорах про вступ до ЄС (10.04).

Прем'єр-міністр Д. Шмигаль з вдячністю приймав допомогу енергетичному сектору, підтримку санкцій проти РФ та спрямування заморожених російських активів на оборону та відбудову України (18.10).

Заступник голови парламентського Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва А. Пушкаренко відзначав, що кожен саміт «Україна — Північна Європа» «приносить конкретні практичні результати, які посилюють нашу державу» (30.10).

Стратегічні комунікації

Президент В. Зеленський дав інтерв'ю представникам провідних ЗМІ країн Північної Європи (30.10), в якому розповів про поточну ситуацію та представив позицію України щодо російської агресії та перспектив закінчення війни. Під час виступу на 76-й сесії Північної ради (29.10) В. Зеленський закликав до встановлення «справжнього тривалого миру, а не тимчасової ілюзії».

Президент наголошував на пріоритетності спільного оборонного виробництва зі Швецією у виступі на щорічній конференції «Суспільство та оборона» у Швеції (07.01). Він закликав Ісландію фінансувати українське виробництво снарядів, далекобійних дронів і ракет та іншої зброї, а також приєднатися до коаліції укриттів, яку ініціювали Україна та Фінляндія під час зустрічі з прем'єр-міністром Ісландії (28.10).

Відбулося два саміти «Україна — Північна Європа» — у Стокгольмі (31.05) та Рейк'явіку (28.10). У своєму виступі на саміті в Рейк'явіку Президент В. Зеленський наголосив, що російські погрози ескалацією не мають послаблювати нашу рішучість: «Лише рішучість — справді далекобійна — покладе край війні».

Восьмеро міністрів закордонних справ з країн Північної Європи та держав Балтії відвідали Одесу (16.10).

Діяльність

Обмін візитами та делегаціями відбувався протягом всього року, як і низка заходів у багатосторонніх форматах. Контакти відбувалися на різних рівнях від президентів та прем'єрів, до міністрів оборони та командувачів ВМС (12.11).

У багатосторонньому форматі Президент В. Зеленський відвідав 76-ту сесію Північної ради (29.10) та взяв участь у четвертому саміті «Україна —

Північна Європа» у Рейк'явіку (28.10). Також він мав зустріч із Президентом Фінляндії у Нью-Йорку під час ГА ООН (25.09), де наголосив на потребі України у ППО та обговорив спільне виробництво дронів.

В. Зеленський зустрівся з Президентом Фінляндії А. Стубб у Києві (03.04) та Прем'єр-міністром Ісландії Б. Бенедіктссоном (28.10) у Рейк'явіку. Разом із В. Зеленським Прем'єр-міністерка Данії М. Фредеріксен відвідала українських військових у київському госпіталі (19.11).

Прем'єр-міністр Д. Шмигаль здійснив візит до Гельсінкі (18.10) та взяв участь у конференції, організованій урядом Фінляндії, присвяченій восьмому пункту Формули миру, що стосується екологічної безпеки.

На парламентському рівні відбувся перший за час повномасштабної війни візит делегації ВРУ до Королівства Норвегія (20.04). У норвезькому Стортингу вперше створено групу дружби з Україною (26.04). Протягом року Київ відвідали кілька делегацій шведського Риксдагу, які, окрім ВРУ, провели зустрічі і з представниками громадянського суспільства та з мером Києва В. Кличком. Спікер ВРУ Р. Стефанчук обговорив військову підтримку України із делегацією Постійного комітету парламенту Норвегії з питань закордонних справ та оборони на чолі з головою комітету І. Сьорейде (24.01).

Засідання Нордично-Балтійської вісімки відбулося в Одесі за участі представників міністерств закордонних справ восьми країн, що входять до спілки (16.10). Раніше на зустрічі на шведському острові Готланд (10.04) представники цих країн домовилися зібрати групу експертів, котрі допоможуть підтримати Україну на шляху до ЄС.

Взаємодія відбувалася і на рівні інших міністерств. Міністр оборони Р. Умеров відвідав Стокгольм (18.09) для участі в політично-військових консультаціях. Міністр оборони Швеції П. Йонссон відвідав Київ на роковини початку російської повномасштабної агресії. Р. Умеров також здійснив робочий візит до Королівства Норвегія, де зустрівся з міністром оборони Норвегії Б. Арільдом Грамом та прем'єр-міністром Норвегії Й. Гаром Стьоре (14–15.11).

Результати

Країни Північної Європи належать до найбільш відданих та принципових партнерів України у війні проти РФ. Співпраця та підтримка відбуваються як у двосторонньому форматі з кожною країною окремо, так і у низці багатосторонніх форматів.

Протягом 2024 року на виконання Декларації Групи 7 на підтримку України було підписано двосторонні угоди про безпекове співробітництво з усіма п'ятьма країнами північної Європи. Швеція та Норвегія взяли на себе зобов'язання щодо довгострокової фінансової підтримки України із зазначенням конкретних сум. Ісландія схвалила довгострокову політику підтримки України (30.04).

Країни Північної Європи беруть активну участь у коаліціях спроможностей, сформованих у рамках формату Рамштайн. Так, Швеція та Данія беруть участь у 6 коаліціях, Норвегія є співлідером у морській коаліції, Ісландія — у коаліції з розмінування, а Данія — у коаліції з авіаційних спроможностей. Фінляндія входить до двох коаліцій — розмінування та артилерійської. Окремим треком Україна та Фінляндія створили коаліцію цивільного захисту для розбудови системи укриттів (19.10).

У Копенгагені було започатковано новий формат співпраці — «Північна група — Україна» (26.11), який об'єднує 12 країн: Данію, Швецію, Норвегію, Фінляндію, Ісландію, Естонію, Латвію, Литву, Німеччину, Нідерланди, Польщу та Велику Британію. За результатами візиту міністра оборони Р. Умерова до низки країн Європи (24.11) Україна досягла конкретних домовленостей із Норвегією, Данією, Швецією та Литвою про інвестування наряду в українське виробництво зброї, підготовку та оснащення бригад, спільні проекти в оборонно-промисловому комплексі, закупівлі дронів, систем ППО та боеприпасів.

Завдяки «данській моделі» підтримки української оборонної промисловості у 2024 році Збройні Сили України отримали озброєння на

загальну суму майже 538 млн євро. Джерела фінансування — уряди Данії (125 млн євро через данський національний Ukraine Fund), Швеції (20 млн євро), Ісландії (2,7 млн євро) та відсотки від заморожених російських активів (390 млн євро). Делегація з Данії була серед найчисельніших на Міжнародному форумі оборонних індустрій DFNC2, що пройшов у Києві в жовтні. Швеція та Фінляндія не запроваджували для України «конкретних обмежень» на удари їхньою зброєю по території РФ, але підкреслили, що озброєння має застосовуватися відповідно до міжнародного права. Країни Північної Європи надавали Україні військову та невійськову підтримку протягом всього року. Данія надала дві партії літаків F-16. Ісландія, Швеція (14.03) приєдналися до ініціативи Чехії щодо закупівлі боеприпасів для України.

Країни Нордично-Балтійської вісімки виділили Україні зимовий пакет енергетичної підтримки, до якого увійшли сонячні батареї, генератори та ін. (16.10). На початку року (01.04) Уряд Швеції виділив близько 40 млн шведських крон (3,7 млн дол. США) на гуманітарну допомогу для України. Швеція співпрацює з Києвом у сфері охорони здоров'я, зокрема у реабілітації українських військовослужбовців, а також відновлення енергетики.

Наприкінці року прем'єр-міністри країн Балтії та Північної Європи та Польщі на регіональному саміті у Швеції (27.11) домовилися збільшити допомогу Україні. Наступного дня парламент Норвегії підтримав збільшення підтримки України до з 15 до 35 млрд норвезьких крон (3,2 млрд дол. США) у 2025 році (28.11).

Товарообіг України з країнами Північної Європи у 2024 році збільшився з усіма країнами до таких показників: із Данією — 484,5 млн дол. США (467,7 млн дол. США у 2023 році), з Ісландією — 122,2 млн дол. США (119,3 млн дол. США у 2023 році), із Норвегією — 453,5 млн дол. США (375,1 млн дол. США у 2023 році), зі Швецією — 1,1 млрд дол. США (830,8 млн дол. США у 2023 році), із Фінляндією — 287 млн дол. США (238,2 млн дол. США у 2023 році).

В Субсахарська Африка

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	В

Україна продовжила підтримувати активні контакти з регіоном Субсахарської Африки, відображенням чого стали візити українських представників високого рівня до країн регіону. Розширення дипломатичної присутності стало одним із пріоритетів у 2024 році та за очікуваннями матиме довгостроковий позитивний вплив на роботу в регіоні. Проте підтримка України з боку африканських країн на міжнародній арені залишається відносно низькою.

Політичний інтерес/залученість

Протягом 2024 року спостерігався політичний консенсус щодо важливості розвитку діалогу з країнами Субсахарської Африки з особливим акцентом на забезпечення підтримки Формули миру та гарантування продовольчої безпеки.

Під час виступу на зустрічі з іноземними та українськими послами (24.04) Президент вказав на важливість участі держав Африки у вирішенні глобальних справ, що стосуються не лише питань продовольчої безпеки, а й створення мирного світу, зокрема просування української Формули миру. У виступі на нараді керівників закордонних дипломатичних установ України (19.08) Глава держави відзначив важливість партнерства з Африкою, зокрема для розвитку економічної та безпекової взаємодії, а також організації форуму Україна — Африка. Під час виступу з нагоди Дня дипломата (22.12) Президент згадав регіон Сахелю серед регіонів, у яких постійно змінюється внутрішній баланс сил та настрої, що зумовлює потребу посиленої роботи з боку українських дипломатів.

Президент В. Зеленський також згадував про важливість співпраці з країнами Африки під час своїх промов на міжнародному рівні. У виступі на засіданні високого рівня Ради Безпеки ООН (24.09) він зазначив, що Україна працює з країнами Африки в контексті підготовки до Другого Саміт миру, щоб спільно покласти край війні разом з усіма, хто поважає Статут ООН. У виступі на ГА ООН (25.09) Президент подякував державам Африки за підтримку Формули миру та неприйняття колоніального минулого, яке деякі країни прагнуть нав'язати замість нормального мирного життя.

Про необхідність розширення підтримки серед країн Африки з метою впровадження Формули миру та проведення Другого Саміту миру, а також значення комунікаційної складової у відносинах з Африкою було зазначено в заяві міністра закордонних справ А. Сибіги щодо пріоритетів української дипломатії (6.09). Міністр закордонних справ Д. Кулеба під час пресконференції з естонським колегою (3.06) та виступу на щорічній зустрічі литовських дипломатів (15.07) звертав увагу на значущість роботи на африканському напрямку спільно з міжнародними партнерами, зокрема задля проведення Глобального саміту миру та протидії російському колоніалізму.

Інтерес з боку парламентаріїв до регіону Субсахарської Африки був помірним, але все ж таки присутнім. Наприклад, народний депутат України Ж. Беленюк, виступаючи на міжнародному форумі «Сила спортивної дипломатії» (3.12), наголосив на важливості активної роботи у сфері дипломатії та спорту з країнами Глобального півдня, зокрема Африки, задля покращення їхнього сприйняття України та отримання підтримки в голосуваннях на міжнародних платформах. Голова правління Аграрних палат України О. Трофімцева в інтерв'ю для The Ukrainian Farmer (квітень) заявила, що приєднання України до ЄС значно полегшить роботу на ринках Африки через інтеграцію в міжнародні ланцюги.

Стратегічні комунікації

Президент України звернувся до африканських народів з нагоди Дня Африки (25.05), побажавши Африці залишатися континентом миру та голосом, який важитиме, коли вирішуються глобальні справи. впливовим учасником у міжнародних справах. Згадавши про роль України у підтримці продовольчої безпеки, готовність приймати африканських студентів на навчання та ділитися досвідом відбудови, зокрема у сфері енергетики, В. Зеленський запросив держави Африки приєднатися до Глобального саміту миру.

Протягом року продовжувалася активна комунікація на африканському напрямку, що переважно охоплювала просування українського порядку денного в африканських ЗМІ. Спеціальний представник України з питань Близького Сходу та Африки М. Субх був доволі активним у розвитку діалогу з африканськими країнами та дав інтерв'ю низці провідних африканських ЗМІ під час свого турне (10–18.04), зокрема в Гані, Кот-д'Івуарі, Мозамбіку та Руанді.

Спецпредставник декілька разів зустрічався з журналістами з країн Африки, що перебували в Україні з престурами. Він провів зустріч із журналістами з Південної Африки (6.03), обговоривши ситуацію на фронті та повернення військовополонених і дітей, продовольчу безпеку, підтримку миру в Україні й економічну співпрацю. Під час зустрічі з журналістами

з Кенії, ПАР, Нігерії та Гамбії (5.08) спецпредставник поінформував їх про російсько-українську війну, перспективи співпраці з Африкою та закликав до підтримки міжнародних ініціатив України, наголошуючи на важливості протидії російській пропаганді та розбудови рівноправних відносин. Також він зустрівся з журналістами з 10 африканських країн у тисячний день повномасштабного вторгнення (19.11). Він закликав африканські держави долучитися до ініціатив України, зокрема Другого Саміту миру та гуманітарної програми Grain From Ukraine, а також акцентував увагу на протидії російській пропаганді.

Очільники дипломатичних представництв України в Субсахарській Африці працювали над підтримкою присутності України в місцевих ЗМІ. Наприклад, посол України в ПАР та Ботсвані за сумісництвом Л. Абравітова під час інтерв'ю національному мовнику BTV (червень) підкреслила значення відкриття Посольства в Габороне для розвитку двосторонньої співпраці, зокрема у сфері сільського господарства, цифровізації та освіти тощо. Її колонки регулярно виходять у місцевих ЗМІ.

МЗС України організувало захід Together We Rise у Найробі (2–3.03). Подія була присвячена програмі Grain From Ukraine та мала на меті популяризувати українську культуру і підтримати обговорення шляхів забезпечення продовольчої безпеки регіону. Це підкріплює плани розширення торгівлі сільськогосподарською продукцією між Україною та Кенією, обговорені під час візиту української делегації (лютий), з акцентом на співпрацю через агротехнології.

Продовжилися візити із країн Субсахарської Африки на деокуповані території України. Представники громадських, релігійних та академічних кіл Південної Африки здійснили візит до Бучі (лютий), щоб дізнатися про злочини, скоєні росіянами під час окупації громади та наголосили на важливості поширення правди про події в Бучі.

Негативні наслідки мав коментар представника пресслужби ГУР України після вбивства найманців ПВК «Вагнер» у Малі щодо співпраці з туарегами, про що також з'явилася публікація на сторінці ПУ в Сенегалі, яку згодом видалили. І хоча українське МЗС заявило, що це не вплине на відносини з іншими країнами Африки, цей епізод може негативно вплинути на імідж України у регіоні, який потерпає від проблеми тероризму.

Діяльність

Упродовж 2024 року діяльність на африканському напрямку була доволі активною, що виявилось в значній кількості взаємодій на високому та найвищому рівнях.

Президент В. Зеленський провів низку телефонних розмов, зокрема з главами Анголи (21.05 та 24.12), Гани (9.05), Ліберії (16.05), Малаві (15.05), Мозамбіку (22.05) і ПАР (12.02) та з прем'єр-міністром Кабо-Верде (7.04). У рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі (січень) В. Зеленський провів зустрічі з президентами Руанди та Гани, з якими обговорив питання підтримки Формули миру та консолідації підтримки України серед держав Африки, експорту аграрної продукції, розвитку логістичних хабів, навчання африканських студентів в Україні та розширення співпраці в інших сферах. Президент також обговорив питання продовольчої безпеки, підготовки до Глобального саміту миру та розвитку двосторонньої співпраці з послами Гани та Уганди під час вручення ними вірчих грамот (22.04).

Міністр закордонних справ Д. Кулеба здійснив четверте африканське турне (4–8.08), вперше в історії відвідавши Малаві, Замбію та Маврикій. У рамках візитів глава українського МЗС провів переговори з очільниками та міністрами закордонних справ трьох країн, а в Маврикій також зустрівся з представниками бізнесових кіл.

Крім того, були проведені телефонні розмови на рівні міністрів закордонних справ: Д. Кулеба говорив з колегами з Кенії, Кот-д'Івуару, Ліберії, Намібії, ПАР і Сомалі, а А. Сибіга — з міністрами Ботсвани й Нігерії. Основними темами розмов були підтримка Формули миру й підготовка до Саміту миру, продовольча безпека й постачання агропродукції, розвиток логістики, розширення співпраці у сферах цифровізації, ІТ та освіти.

У рамках Глобального саміту миру у Швейцарії (15–16.06) Д. Кулеба провів зустрічі з міністром внутрішніх справ Руанди та генеральним секретарем Міністерства закордонних справ і міжнародного співробітництва Беніну, під час яких сторони обговорили шляхи просування Формули миру та розвитку відносин у сферах торгівлі, освіти, цифровізації й сільського господарства.

Високу активність продемонстрував Спеціальний представник України з питань Близького Сходу та Африки М. Субх. Він провів телефонну

розмову з заступницею міністра закордонних справ ДРК (14.09) та зустрівся з делегацією парламенту Гани (19.09), що стало першим візитом такого рівня в Україну з часу встановлення дипломатичних відносин. М. Субх взяв участь в офіційній церемонії відкриття Почесного консульства ДРК у м. Ужгород (22.03), у рамках якої поспілкувався з Генеральним секретарем МЗС ДРК.

М. Субх здійснив турне до шести країн Субсахарської Африки (10–18.04) та взяв участь у відкритті посольств у ДРК, Кот-д'Івуарі, Гані, Мозамбіку, Ботсвані та Руанді. Український представник провів зустрічі із представниками міністерств закордонних справ Кот-д'Івуару, Гани, Мозамбіку, Ботсвани і Руанди, дуаеном дипломатичного корпусу та послами країн-членів ЄС у Гані, заступницею виконавчого секретаря з питань регіональної інтеграції Співтовариства розвитку Півдня Африки. У ході розмов сторони обговорили розбудову міжгалузевого діалогу й активізацію двосторонніх відносин, участь африканських держав у Саміті миру, подолання гуманітарних та економічних наслідків глобальної продовольчої кризи та українську гуманітарну ініціативу Grain from Ukraine. Під час візиту також обговорювалися перспективи співпраці в гуманітарній сфері, зокрема можливість співпраці музейного комплексу Меморіалу геноциду тутсі з українським Національним музеєм Голодомору-геноциду.

Спецпредставник здійснив візит до Мозамбіку (4.06) у складі делегації на чолі з заступником керівника ОПУ М. Точицьким за участі голови Комітету ВРУ з питань аграрної та земельної політики О. Гайду та представників українського агросектору. Делегація провела переговори з міністром сільського господарства та розвитку села Мозамбіку, обмінявшись думками щодо перспектив двосторонньої співпраці у сільському господарстві, залучення інвестицій, інновацій та реалізації програми Grain from Ukraine. Також було проведено зустріч із заступницею міністра промисловості і торгівлі Мозамбіку, організовано круглий стіл та B2B із бізнес-колами обох країн.

У рамках робочого візиту до Намібії (13.06) М. Субх зустрівся зі спікером Національної Асамблеї та в.о. директора Директорату країн Європи Міністерства міжнародних відносин і співробітництва, із якими обговорив питання розвитку міжпарламентського співробітництва, продовольчої безпеки та досягнення справедливого миру для України й світу.

На зустрічі із делегацією кенійських політологів та економічних експертів у Києві (23.04) М. Субх обговорив перспективи розвитку співпраці у політичній та торговельно-економічній сферах, а також подякував за підтримку України в ООН та протидію російській пропаганді в Африці.

Протягом року спостерігалася посилена робота у напрямі розширення співпраці з країнами Африки в агросекторі. Мінагрополітики провело круглий стіл «Африка для агроекспортерів: шляхи відновлення втрачених ринків» (1.08), де обговорювали розширення співпраці з африканськими країнами, зокрема в галузях зрошення, виробництва кормів та захисту рослин. Також було згадано про створення Українсько-Африканської торговельної місії, яка вже має представництва в Нігерії, Танзанії і Кенії та слугує платформою для налагодження ділових контактів. У МЗС України відбулася робоча зустріч представників влади та бізнесу (22.08) під головуванням М. Субха та в.о. Міністра аграрної політики та продовольства України Т. Висоцького щодо активізації співпраці з країнами Африки в агропромисловому секторі.

Україна продовжила реалізацією гуманітарної програми Grain From Ukraine. Було здійснено доставку пшениці до Нігерії, колотого гороху до Мавританії, Джибуті, Мозамбіку і ДРК та гуманітарних вантажів до Малаві. У рамках ініціативи вперше було відправлено соняшникову олію до ДРК, Мозамбіку, Джибуті й Мавританії, а також здійснено відправку двох партій пшеничного борошна як термінової продовольчої допомоги Судану (квітень).

Було проведено засідання Ділової ради Україна — Нігерія (13.02) за участі представників МЗС, ТПП та посольств обох країн. Учасники обговорили розвиток промисловості, інфраструктури, освіти, відновлювальної енергетики, агросектору та функціонал платформи Nazovni.

Результати

У 2024 році діяльність на африканському напрямку принесла позитивні результати, зокрема і в контексті підтримки України на міжнародній арені. Це є наслідком системної роботи зовнішньополітичного відомства та інших залучених сторін протягом останніх років, хоча потенціал співробітництва з державами Субсахарської Африки все ще є недореалізованим.

Україна помітно зміцнила свою дипломатичну присутність у Субсахарській Африці, відкривши посольства в ДРК (10.04), Кот-д'Івуарі (11.04), Гані (12.04), Мозамбіку (15.04), Ботсвані (16.04), Руанді (18.04) та Мавританії (24.05), таким чином збільшивши своє представництво на континенті до 17 країн.

Також Посол України в Нігерії І. Холостенко передав лист міністра закордонних справ Д. Кулеби Президенту Комісії ЕКОВАС (27.03), що засвідчило його акредитацію у якості Представника України при організації.

За результатами четвертого африканського турне Д. Кулеби було укладено домовленості про п'ять міжнародних угод. З них меморандуми про політичні консультації з Малаві і Замбією та угода про безвіз із Маврикієм були підписані, а угоди про уникнення подвійного оподаткування та взаємне просування і захист інвестицій із Маврикієм очікують на підписання.

Негативним епізодом стало розірвання Малі та Нігеру дипломатичних відносин з Україною (серпень), які, разом із Буркіна-Фасо, також звернулися до голови РБ ООН зі звинуваченнями України у підтримці тероризму (19.08).

Представництво держав Субсахарської Африки на Глобальному саміті миру було недостатнім, що говорить про відсутність консенсусу щодо підтримки України серед країн регіону. У події взяли участь 12 країн регіону: 3 на рівні президентів (Кенія, Кот-д'Івуар, Сомалі), 1 — прем'єр-міністра (Кабо-Верде), 7 — міністрів (Бенін, Гамбія, Гана, Коморські Острови, Ліберія, Руанда, Сан-Томе і Принсіпі) та 1 — посла (ПАР). 11 країн-учасниць, за винятком ПАР, приєдналися до підсумкового комюніке. Пізніше Ботсвана, Замбія, Малаві та Маврикій приєдналися до комюніке, а Руанда відкликала свій підпис.

За даними Митної служби України, загальний товарообіг між Україною та країнами Субсахарської Африки за 2024 рік склав 740,6 млн дол. США (0,66% від загального обсягу торгівлі України), що є дещо вищим за показники минулого року. Експорт склав 219,8 млн дол. США, а імпорт — 520,8 млн дол. США, що свідчить про збереження значного негативного сальдо торговельного балансу із регіоном. Основними торговельними партнерами були Кенія, Кот-д'Івуар, ПАР, Гана та Камерун.

Центральна Азія

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	3
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	3
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	C

У 2024 році Україна демонструвала стабільний, але невисокий політичний інтерес до країн Центральної Азії, роблячи акцент на співпраці з Казахстаном. Завдяки активному залученню медіаресурсів у Казахстані, Киргизстані та Узбекистані вдалося посилити інформаційну присутність України, однак Туркменістан та Таджикистан залишилися слабкою ланкою через низький рівень відкритості. Українська дипломатія організувала численні зустрічі та культурні заходи, що заклали основу для розширення економічного й гуманітарного співробітництва

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році українська дипломатія зосередилася на активізації відносин із країнами Центральної Азії, намагаючись подолати наслідки економічного спаду та геополітичних викликів, спричинених війною Росії в Україні. Політичний інтерес до країн Центральної Азії залишився стабільним із позитивними тенденціями в окремих напрямках. Казахстан, як і раніше, відігравав ключову роль серед країн регіону завдяки гуманітарній допомозі та активізації політичного діалогу, включаючи телефонну розмову президентів (02.02).

Регіон ЦА та окремі країни фігурували у заявах представників ОПУ, МЗС, ВРУ тощо. Разом із тим, нейтральна позиція більшості країн регіону у контексті війни та відсутність підтримки у міжнародних організаціях свідчать про потребу у посиленні комунікацій з урядами цих держав.

Стратегічні комунікації

Протягом року Україна здійснювала стратегічні інформаційні кампанії, спрямовані на покращення розуміння подій в Україні у країнах регіону. У 2024 році відбулося перше інтерв'ю Президента В. Зеленського журналістам із ЦА (24.05). Радник голови ОПУ М. Подоляк проаналізував наслідки російського вторгнення в Україну для інших країн в інтерв'ю Orda.kz (01.02).

Комунікація з регіоном також здійснювалася на рівні окремих керівників депутатських груп з міжпарламентських зв'язків. Наприклад, народний депутат України С. Нагорняк дав інтерв'ю Orda.kz (31.01) та коментар для Dunya (08.04).

Найбільше зусиль було спрямовано на Казахстан, Киргизстан та Узбекистан, де представники України активно виступали на публічних заходах, у ЗМІ, але здебільшого на рівні представників посольств. Зокрема,

Тимчасово повірений у справах України в Республіці Казахстан С. Павленко дав інтерв'ю казахстанській редакції Forbes (24.04) та Exclusive (17.06). Очільник ПУ в Киргизстані В. Жовтенко взяв участь у прайм-тайм прямого ефіру телепрограми «Вечір важкого дня» (12.04) та прокоментував План перемоги в інтерв'ю Радіо Азаттик (21.10) та киргизькому міжнародному телеканалу TV15 (15.11). Очільник ПУ в Узбекистані давав інтерв'ю для Gazeta.uz (27.02, 26.04, 19.11) та Anhor.uz (29.04). Туркменістан та Таджикистан залишився слабкою ланкою через обмежений рівень взаємодії, обумовлений внутрішньою політикою країни та їх низькою відкритістю.

Діяльність

У 2024 році відбувалися важливі заходи, зокрема бізнес-форуми, зустрічі на високому рівні та культурні ініціативи.

Відбулася телефонна розмова між президентами України та Казахстану (02.02). Пройшли зустрічі з представниками уряду Казахстану, зокрема міністра закордонних справ України з віцепрем'єр-міністром, міністром закордонних справ Казахстану (24.09) та переговори тимчасового повіреного у справах України в Казахстані з міністром енергетики Казахстану (21.05).

Киргизький напрям характеризувався сталим діалогом на рівні дипломатичної установи з різними органами державної влади та діловими колами країни акредитації. Відбулася зустріч посла України з віцепрем'єр-міністром КР (10.06). Також активний діалог підтримувався з МЗС як на рівні заступника міністра, так і на рівні директорів департаментів (сумарно 15 зустрічей). Попри невеликий обсяг товарообігу, відзначався інтерес українського бізнесу до співпраці з Киргизстаном.

Відбулася зустріч першого заступника міністра закордонних справ України А. Сибіги з послом Узбекистану в Україні А. Курмановим (29.04). Важливим аспектом діяльності ПУ в Узбекистані стали заходи культурно-гуманітарного спрямування.

Відбулася зустріч першого заступника міністра закордонних справ України А. Сибіги із послом Туркменістану в Україні Т. Атаєвим (07.05). ПУ вжило заходів щодо механізмів обходу міжнародних норм щодо торгівлі продукцією з окупованих територій України. Інформація про іншу діяльність будь-якого рівня відсутня.

Таджикистанський напрям відзначився онлайн-зустріччю першого заступника міністра закордонних справ України А. Сибіги із заступником міністра закордонних справ Таджикистану С. Ашурбойзода Імомі (30.04). Важливою подією стало обговорення розширення співпраці на полях ГА ООН між главами МЗС України та Таджикистану (26.09). Українська дипломатія сфокусувалася на відновленні політичного діалогу, розширенні торговельно-економічного співробітництва та гуманітарних проектах.

Результати

Тенденції голосування країн Центральної Азії щодо важливих резолюцій ООН, які стосуються України, у 2024 році демонструють певну стабільність у їхніх обережних та переважно нейтральних позиціях. Це можна розглядати як прагнення держав регіону балансувати між своїми міжнародними зобов'язаннями та впливом Росії, яка традиційно має значний політичний, економічний та культурний вплив у ЦА.

Проблемним моментом стала позиція країн регіону щодо голосувань в ООН. Більшість делегацій утримувались від голосування за резолюції, важливі для України. Туркменістан не брав участі у голосуванні за резолюції ГА ООН «Безпека та захищеність ядерних об'єктів України, включаючи Запорізьку АЕС» (11.07), оновлену резолюцію «Ситуація з правами людини на тимчасово окупованих територіях України, включаючи Крим та Севастополь» (17.11). Узбекистан також не брав участь у голосуванні за оновлену резолюцію, а всі інші країни утрималися щодо цих резолюцій.

Попри складнощі 2024 року, Україна зберегла політичний та економічний інтерес до країн регіону. Однак рівень товарообігу значно зменшився порівняно з минулим роком. За наявними даними ДМС України, загальний товарообіг України з країнами регіону за 2024 рік склав 877,5 млн дол. США

(для порівняння 1,2 млрд дол. США у 2023 р.). Зокрема, з Казахстаном — 411,8 млн дол. США (530,8 млн дол. США у 2023 р.), з Киргизстаном — 34,8 млн дол. США (36,2 млн дол. США у 2023 р.), з Таджикистаном — 14,9 млн дол. США (12,9 млн дол. США у 2023 р.), з Туркменістаном — 138,8 млн дол. США (267,5 млн дол. США у 2023 р.), з Узбекистаном — 277,1 млн дол. США (335,9 млн дол. США у 2023 р.). Казахстан залишається головним торговельним партнером України, друге місце займає Узбекистан. Скорочення торговельної активності за 2024 рік відображає як глобальні економічні виклики, так і вплив війни на економічну активність України. Попри показники торгівлі з Таджикистаном мають позитивну динаміку.

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

	2022	2023	2024
ООН	A	A	A
ОБСЄ	C+	C+	C+
РАДА ЄВРОПИ	B+	B-	B

ООН

А

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A

Протягом року Україна використовувала потенціал ООН та організацій, які входять в її систему, з метою політичного та гуманітарного реагування на наслідки російської агресії. Продовжилося активне використання майданчиків у Нью-Йорку та Женеві, просування важливих для України резолюцій та мінімізація впливу РФ у рамках різних агенцій системи ООН, а також у рамках ГА та РБ ООН.

Політичний інтерес/залученість

Президент рідко звертався до тематики ООН у своїх програмних виступах, але постійно апелював до Статуту ООН та його порушень Росією, а також наголошував на необхідності слідувати цьому документу. Зокрема, значну увагу цьому питанню він приділив під час виступу на першому пленарному засіданні Глобального саміту миру у Швейцарії (15.06), а також виступах перед ВРУ. Так само про це постійно йшлося у виступах і коментарях міністрів закордонних справ України та інших високопосадовців.

Під час виступу на щорічній Генеральній Асамблеї ООН (25.09) Президент виокремив такі питання порядку денного: ядерна безпека, продовольча безпека, дотримання Статуту ООН, Формула миру та Саміт миру, справедливий мир для України, притягнення до відповідальності винних у воєнних злочинах. Під час пленарного засідання Саміту майбутнього (23.09) Президента України говорив, що Україна підтримує зусилля, спрямовані на збереження єдності, безпеки всіх націй, а також неухильне дотримання Статуту ООН.

Вжиття заходів, спрямованих на реформування Ради Безпеки ООН, були включені у План пріоритетних дій Уряду на 2024 рік (16.02), але знаходились у розділі «Інформаційна безпека» та фактично звелися до завдання проведення міжнародної кампанії з доведення нелегітимності перебування РФ у РБ ООН. Крім того, у санкційному розділі міститься завдання щодо підготовки та подання Меморандуму у справі щодо авіаційного інциденту 8 січня 2020 року (Україна, Канада, Швеція, Велика Британія проти Ірану) до Міжнародного Суду ООН.

Значна увага приділялась питанням реформування ООН та ядерній безпеці. Міністр закордонних справ А. Сибіга під час міністерській зустрічі Г20 у штаб-квартирі ООН (25.09), зокрема, підкреслював, що неприпустимо, коли постійний член РБ ООН і ядерна держава погрожує всім зброєю масового знищення.

МЗС України виступало із заявами з різноманітних питань порядку денного ООН та тими, що стосувалися рішень системи ООН щодо України, зокрема, рішення Міжнародного суду ООН у справі проти РФ (1.02) та рішення Міжнародного суду ООН щодо юрисдикції за позовом України за Конвенцією про геноцид (5.02). Також МЗС виступило з низкою коментарів, зокрема: щодо доповіді Незалежної міжнародної комісії ООН з розслідування порушень в Україні (18.03), щодо вето Росією проекту резолюції РБ ООН щодо продовження мандату Групи експертів санкційного Комітету 1718 (КНДР) (28.03), щодо річної доповіді Генерального секретаря ООН на тему «Діти та збройний конфлікт» (14.06), щодо 40-ої періодичної доповіді Управління Верховного комісара ООН з прав людини (2.10) тощо.

Стратегічні комунікації

У 2024 році Україна продовжила використовувати дипломатичні канали, а також соціальні мережі для просування власного порядку денного щодо ООН. Згадки про ООН та важливість міжнародної підтримки в її рамках неодноразово лунали у виступах українських високопосадовців на міжнародних майданчиках. Про необхідність дотримання Статуту ООН говорив Президент під час пленарного засідання Саміту майбутнього у Нью-Йорку (23.09), на Парламентському саміті Кримської платформи в Ризі (24.10), на саміті «Діалог Шангрі-Ла» в Сінгапурі (2.06). Серед іншого українські комунікації приділяли значну увагу питанням обмеження права вето для постійних членів ООН та правомірності зайняття місця в РБ ООН делегацією РФ.

Україна активно використовувала майданчик ООН для проголошення позиції не тільки щодо ситуації в Україні та російської агресії, а також приєднувалась до спільних заяв з актуальних питань міжнародного порядку

денного. Наприклад, Україна приєдналася до спільної заяви щодо виборів у Венесуелі (2.09), щодо гуманітарної ситуації в М'янмі (15.07), виступала на інтерактивному діалозі щодо ситуації з правами людини в Ірані (1.11).

Крім того, Україні вдалося неодноразово залучитися підтримкою інших делегацій для оголошення спільних заяв щодо дій РФ. Наприклад, напередодні засідання РБ ООН «Багатостороннє співробітництво задля більш справедливого, демократичного та сталого світового порядку», скликаного РФ (16.07), 52 країни-члени та ЄС виступили зі Спільною заявою для преси, у якій засуджували дії РФ щодо ЗАЕС, залучення КНДР тощо. Також 57 країн та ЄС виступили зі спільною заявою для ЗМІ у відповідь на організацію РФ виборів Президента на тимчасово окупованих територіях України (15.03). Відбувся спільний підхід до преси щодо 1000 днів повномасштабного вторгнення Росії в Україну (19.11) разом з очільниками делегацій 52 країн та ЄС. У Женеві була проголошена спільна заява від імені 44 держав щодо засудження дій РФ із руйнування водно-болотних угідь України (7.06) у рамках Рамсарської конвенції.

Діяльність

У 2024 році Президент В. Зеленський на додаток до традиційного виступу на відкритті ГА ООН (25.09) мав виступи на засіданні високого рівня Ради Безпеки ООН (24.09), де, зокрема, говорив про необхідність примусити Росію до миру як єдиного агресора в цій війні, єдиного порушника Статуту ООН.

Партнери України, які є членами РБ ООН, постійно тримали українські питання на порядку денному та неодноразово скликали спеціальні сесії, у яких мав можливість виступити Представник України при ООН, а також запрошені українські представники.

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба зустрівся в Нью Йорку з Генеральним секретарем ООН А. Гутеррішем (23.02), де подякував за участь ООН в обговоренні Формули миру та наголосив на важливості продовження зусиль з досягнення миру в Україні. Міністр закордонних справ України А. Сибіга взяв участь у міністерському засіданні РБ ООН, скликаному Британським головуванням та присвяченому 1000 дням опору українського

народу повномасштабній російській агресії (18.11). Заступниця міністра закордонних справ України І. Боровець взяла участь у відкритих дебатах РБ ООН «Заохочення запобігання конфліктам та підтримання миру: сприяння запобігання конфліктів — розширення можливостей усіх учасників, включаючи жінок і молодь» (13.03).

Загалом Представництво України при ООН у Нью-Йорку проводило активну роботу за всіма напрямками у всіх комітетах та форматах ООН. Зокрема, Представництво мало виступи на засіданнях ГА ООН про «Статус внутрішньо переміщених осіб та біженців з Абхазії, Грузія, та Цхинвальського регіону/ Південної Осетії, Грузія» (4.06), «R2P і запобігання геноциду, воєнним злочинам, етнічним чисткам і злочинам проти людства» (11.07), з нагоди «Міжнародного дня проти ядерних випробувань» (4.09), «Питання справедливого представництва та розширення членства в РБ ООН» (11.11), «Посилення координації гуманітарної допомоги та допомоги ООН у разі стихійних лих, включаючи спеціальну економічну допомогу» (9.12), на Неформальному пленарному засіданні ГА з людської безпеки (2.04), на пленарному засіданні ГА ООН із заслуховування десятої доповіді Механізму ООН по Сирії (24.04).

У рамках роботи Ради безпеки ООН українська делегація брала участь у засіданнях РБ ООН щодо підтримки миру та безпеки в Україні (11.04, 14.05, 7.06, 18.06, 28.08, 10.09, 21.10, 30.10, 27.11, 4.12, 16.12), «Загрози міжнародному миру та безпеці» (20.05, 14.06, 9.07, 20.12), на відкритих дебатах РБ ООН «Вплив зміни клімату та відсутності продовольчої безпеки на підтримання міжнародного миру та безпеки» (13.02), щодо захисту цивільного населення у збройних конфліктах (22.05), «Посилення ролі африканських держав у розв'язанні проблем глобальної безпеки та розвитку» (23.05), «Миробудівництво та сталий мир: новий порядок денний для миру» (22.08), «Лідерство заради миру: об'єднавшись у повазі до Статуту ООН у пошуках безпечного майбутнього» (25.09), «Кібербезпека» (20.06), щодо захисту дітей під час збройного конфлікту (26.06), щодо сексуального насильства через демілітаризацію та контроль над озброєннями з урахуванням гендерної проблематики (23.04), у засіданні РБ ООН щодо ядерного нерозповсюдження/ КНДР (28.06), щодо ситуації в КНДР (18.12), у засіданнях РБ ООН за формулою Арріа на тему «Захист цивільного населення під час збройного конфлікту: попередження та реагування на зникнення людей у всьому світі» (12.06)

та «Люди з обмеженими можливостями в ситуаціях збройних конфліктів і пов'язаних з ними гуманітарних криз» (6.12).

На екстреному засіданні, скликаному на вимогу України, РБ ООН розглянула застосування Росією балістичної ракети середньої дальності для обстрілу Дніпра, а також безпекові загрози, пов'язані із залученням військ КНДР для допомоги Росії у її агресії проти України (27.11). Крім того, відбулося позачергове засідання РБ ООН, скликане на запит України членами РБ Францією та Еквадором у зв'язку із російським ракетним обстрілом цивільної інфраструктури України, зокрема лікарні «Охматдит» (10.07).

Крім того, українські представники мали виступи на Політичному форумі високого рівня зі сталого розвитку — Кліматичні дії (10.07), Форумі високого рівня щодо культури війни (2.08), сесії виконавчої ради ООН Жінки (10.09), сесії Робочої групи з питань безпеки та використання інформаційно-комунікаційних технологій (2.12), Політичному діалозі — розв'язання проблеми глобальної продовольчої безпеки та ризику голоду (29.04), загальних дебатах Комітету ООН з інформації (30.04), 19-й сесії Форуму ООН з лісів (6.05) тощо.

Народні депутатки М. Мезенцева та Є. Кравчук взяли участь у заході «Парламентарі як рушії розширення прав жінок» у рамках 68-го засідання Комісії зі Статусу Жінок у штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку (12.03). Урядова уповноважена з питань гендерної політики К. Левченко провела робочу зустріч з делегацією Виконавчої Ради ООН Жінки, яка перебувала з моніторинговим візитом в Україні (19–22.05).

У штаб-квартирі ООН відбувалися заходи, організовані українською місією спільно з партнерами з урядового та неурядового сектору України, а також партнерами з інших країн. Наприклад, відбувся брифінг українських правозахисників (15.11), організований спільно з делегаціями Литви, Норвегії, Канади та Коста-Рики, який був присвячений підтримці цього річного проєкту ініційованої Україною резолюції ГА ООН «Ситуація з правами людини на тимчасово окупованих територіях України». Також у штаб-квартирі пройшов захід на тему «Безпека довкілля в умовах війни і збройного конфлікту» (6.11), на якому виступили міністри з питань довкілля України та Фінляндії, представники Програми ООН з довкілля та МАГАТЕ. На заході на тему «Захист критичної енергетичної інфраструктури

України від російських атак у час війни» (2.12) у штаб-квартирі ООН виступили міністр енергетики України Г. Галущенко та координатор системи ООН в Україні М. Шмале та ін.

Відбувся розгляд доповіді Незалежної міжнародної комісії ООН з розслідування порушень в Україні у рамках Ради ООН з прав людини (19.03), у якій представлені додаткові докази серйозних порушень і міжнародних злочинів, зокрема воєнних злочинів та, потенційно, злочинів проти людяності, вчинених російською владою на тимчасово окупованих територіях України.

Постійне представництво України при ООН у Женеві зі свого боку покривало питання захисту прав людини, контролю над озброєннями, екологічної безпеки, питань міграції, навколишнього середовища тощо у рамках відповідних організацій системи ООН. Місія при міжнародних організаціях у Відні, як і в попередні роки, переважно була зосереджена на роботі у рамках ОБСЄ та МАГАТЕ (див. відповідні розділи).

Активно відбувалось співробітництво з ЮНЕСКО, зокрема, щодо надання допомоги у результаті обстрілів об'єктів культурної спадщини.

Результати

Уже традиційна щорічна резолюція щодо забезпечення прав людини в Криму (17.12) цьогогоріч отримала на 3 голоси «за» більше, ніж у 2023 році (81 голос — «за», 14 — «проти»). Цьогогоріч у документі міститься нове положення із засудженням Генасамблеєю ООН тортур та інших форм жорсткого поводження з українськими військовополоненими, включаючи сексуальне насильство, та заклик до РФ надати доступ міжнародним гуманітарним мандатам, включаючи МКЧХ, до місць утримання, забезпечити надання належної медичної допомоги та повний обмін усіх військовополонених.

Також ГА ООН вперше ухвалила резолюцію «Безпека та захищеність ядерних об'єктів України, включаючи Запорізьку АЕС» (11.07), у якій наголошується на необхідності демілітаризації та деокупації Запорізької АЕС у зв'язку з невиконанням Росією резолюцій керівних органів МАГАТЕ.

Рада ООН з прав людини схвалила оновлену резолюцію «Ситуація з правами людини в Україні внаслідок російської агресії», якою продовжено мандат Незалежної міжнародної комісії ООН з розслідування порушень прав людини в Україні внаслідок російської агресії (6.04). Протягом року було схвалено 10 резолюцій та рішень міжнародних організацій системи ООН у Женеві із засудженням російської агресії та підтримки України.

Протягом року різні інституції системи ООН були залучені до вирішення наслідків російської агресії та надання гуманітарної допомоги. В Женеві був представлений План гуманітарних потреб і реагування в Україні та Регіональний план реагування на потреби біженців з України на 2024 рік (15.01). Зокрема, Програма ООН з навколишнього середовища підтримувала проекти із «зеленого» відновлення в Україні; ПРООН активно займалася відновленням цивільної інфраструктури — систем водопостачання, житлових будинків та навчальних закладів; було запущено кілька ініціатив з протимінної діяльності, зокрема з використанням інноваційних технологій ІІІ; у Миколаївській та Херсонській областях стартував новий проект Фонду відновлення громад на суму майже 5 млн дол. США; Всесвітня Продовольча Програма передала обладнання пекарням у прифронтових регіонах України; ПРООН передала Одесі газопоршневі когенераційні установки.

Станом на червень донори надали додаткові 689 млн дол. США на заходи з відновлення в Україні, довівши загальну суму, отриману агентствами ООН в країні, до 1,6 млрд дол. США. Більшість гуманітарних програм було реалізовано спільно програмами ООН в Україні та країнами-партнерами. Німеччина надала додаткові 2,4 млн євро на підтримку проекту «Зелене промислове відновлення через розвиток на основі громад в Україні» у межах програми зеленого промислового відновлення ЮНІДО та України на 2024–2028 роки (31.10). ПРООН та уряд Норвегії поглибили співпрацю задля відновлення енергетичної інфраструктури України, створення резервних потужностей для критично важливих систем. Завдяки фінансуванню Німеччини, ЄС, Швеції, Швейцарії, Норвегії, Фінляндії та приватних донорів Всесвітня продовольча програма ООН перерахувала понад 48,5 млн дол. США пенсіонерам, які проживають на прифронтових територіях. У рамках проекту «Відновлення шкіл в Україні» ще 26 шкіл у Харківській,

Чернігівській, Сумській та Київській областях отримали допомогу у відновленні у рамках проекту Управління ООН з обслуговування проєктів, який фінансується пакетом допомоги від ЄС у розмірі 28 млн євро.

На Міжнародній конференції з питань відновлення України (11–12.06) оголосили про створення Альянсу з гендерно відповідального та інклюзивного відновлення України, який буде очолений ООН Жінки в Україні у співпраці з Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини та КМУ, з метою забезпечення центрального місця питання гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок у зусиллях України з відновлення та реконструкції (12.07).

Міжнародний суд ООН виніс рішення по суті справи України проти РФ щодо застосування Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму та Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, встановивши, що Росія порушила обидва міжнародні договори (31.01). Крім того, Міжнародний суд ООН виніс рішення щодо попередніх заперечень РФ щодо юрисдикції Суду та прийнятності позову України відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (2.02).

ОБСЕ

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	3
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	3
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	C+

Робота України за напрямом ОБСЕ продовжилась в умовах обмежень, зумовлених членством РФ у цій організації. ОБСЕ та її механізми залишаються у фокусі української влади, хоча і не є серед пріоритетів. Активізувався парламентський трек.

Політичний інтерес/залученість

Через розуміння обмеженості можливостей використання механізмів та структур ОБСЄ українські високопосадовці мало зверталися до цієї тематики. ОБСЄ не згадується у Плані пріоритетних дій Уряду на 2024 рік та в жодній з основних зовнішньополітичних промов Президента України. Водночас українські органи державної влади та місцевого самоврядування активно продовжували співробітництво з Проектним офісом ОБСЄ та у рамках окремих програм, спрямованих на допомогу Україні, та реформування в окремих сферах, зокрема щодо питань гендерної рівності, безпеки кордонів, міграції, прав національних меншин тощо.

Питання ОБСЄ та використання її механізмів для притягнення РФ до відповідальності залишалися в фокусі уваги МЗС та народних депутатів — членів ПА ОБСЄ. Наприклад, міністр закордонних справ Д. Кулеба наголошував, що ОБСЄ має стати майданчиком відповідальності РФ, а не діалогу з нею (23.02).

Стратегічні комунікації

Стратегічні комунікації України за напрямом ОБСЄ мали обмежений характер. Україна переважно зверталась до традиційних методів донесення своєї позиції через заяви під час засідань Постійної Ради ОБСЄ у Відні. Декілька разів протягом року українська делегація виступала з позачерговими заявами, пов'язаними з найбільш критичними випадками порушень з боку РФ, наприклад: Заява щодо посилення ракетних ударів Росії по критичній цивільній інфраструктурі України на тлі російської загарбницької війни (22.03), Заява делегації України щодо виборів президента Росії та порушень Росією принципів і зобов'язань ОБСЄ (21.03), Заява щодо зловмисної діяльності та втручання Російської Федерації в регіоні ОБСЄ (16.05), Заява щодо російського ракетного удару по Україні, у тому числі по дитячій лікарні Охматдит у Києві (8.07).

МЗС України виходило з коментарями щодо окремих рішень ОБСЄ, наприклад щодо звіту ОБСЄ стосовно порушень міжнародного права,

пов'язаних із свавільним позбавленням волі українських цивільних осіб Російською Федерацією, який було опублікованих місією у рамках Московського механізму (25.04). МЗС наголосило, що висновки звіту можуть бути використані у рамках національних та міжнародних механізмів притягнення до відповідальності воєнних злочинців держави-агресора, а також сприяти досягненню цілей Формули миру Президента Зеленського.

Крім того, українські представники звертали увагу у своїх комунікаціях на окремі питання, які могли б посилити роль ОБСЄ. Так, на спільному з діючим головою ОБСЄ, міністром закордонних справ Мальти І. Борджа брифінгу у Києві (2.02) міністр закордонних справ України Д. Кулеба закликав ОБСЄ впритул зайнятися проблематикою національних меншин у «в'язниці народів» — Росії.

У 2024 році були майже непомітними комунікації на медіамайданчиках, водночас Представництво у Відні активно використовує свої сторінки у соціальних мережах для повідомлення щодо поточної діяльності та позиції України. У 2024 році було менше заходів публічної дипломатії, але знаковим став показ фільму «Буча» для представників місій країн-учасниць ОБСЄ у Відні (20.11).

Діяльність

Київ відвідав голова мальтійського МЗС та чинний голова ОБСЄ І. Борґ (2.02). Він зустрівся з Президентом В. Зеленським та очільником МЗС Д. Кулебою. Під час переговорів на рівні міністрів Д. Кулеба порушив питання звільнення цивільних заручників із російського полону та повернення українських дітей із РФ.

Міністр закордонних справ Д. Кулеба виступив (онлайн) на спеціальному розширеному засіданні Постійної Ради ОБСЄ (23.02), де закликав ОБСЄ використати всі наявні та створити нові механізми для протидії сексуальним злочинам російських окупантів і звільнення цивільних заручників, яких росіяни утримують у неволі. Також Д. Кулеба звернувся до учасників Щорічної конференції ОБСЄ з огляду питань безпеки (26.06), ключового заходу політико-безпекового виміру діяльності ОБСЄ, де зокрема

говорив про результати Саміту миру, необхідність впровадження Формули миру та покарання РФ за військові злочини.

Міністр закордонних справ України А. Сибіга взяв участь у 31-му щорічному засіданні Ради міністрів закордонних справ ОБСЄ на Мальті (5–6.12). У своєму виступі глава МЗС поінформував про щоденну боротьбу України за існування в умовах російської агресії та нагадав про 30-ту річницю Будапештського меморандуму. Під час засідання міністр закордонних справ також зустрівся з т.в.о. Генерального секретаря ОБСЄ К. Фірон, щоб обговорити пріоритети подальшої співпраці між Україною та ОБСЄ.

Заступниця міністра закордонних справ України І. Боровець провела зустріч зі спеціальним представником Головування ОБСЄ — координатором проєктів ОБСЄ в Україні, послом М. Пешко (15.02). Сторони обговорили можливість залучення ОБСЄ задля забезпечення пріоритетних потреб уряду України, які виникли внаслідок повномасштабного вторгнення РФ — проєкти екологічної та економічної сфери, а також експертної допомоги у вимірі європейської інтеграції України. Заступниця міністра закордонних справ України М. Беца провела зустріч із новопризначеним Спеціальним представником Головування ОБСЄ — Координатором проєктів ОБСЄ в Україні, послом П. Марешем (18.12).

Українські урядова та неурядова делегації взяли участь у Варшавській конференції ОБСЄ з людського виміру (30.09–11.10). На додаток до виступів на основних сесіях також була організована паралельна конференція «Жодна дитина не залишиться поза увагою: вплив агресивної війни Росії на дітей в Україні», на якій виступили представники Уповноваженого з прав дитини. Також українські громадські організації взяли участь у паралельній конференції, присвячений російській політиці насильницьких зникнень в Україні.

Заступник міністра енергетики Р. Андарак виступив (онлайн) на засіданні Комітету ОБСЄ з питань безпеки (16.10) щодо захисту критичної інфраструктури та підвищення стійкості до атак. Голова наглядової ради Укргідроенерго В. Гвоздій виступив (онлайн) на щорічній зустрічі з імплементації Економічного та екологічного виміру (29.10), наголосивши на свідомому використанні Росією води як зброї та перетворення її з джерела життя на знаряддя війни.

Активною була міжпарламентська дипломатія за участі українських народних депутатів-членів ПА ОБСЄ. У ВРУ виступила президентка Парламентської асамблеї ОБСЄ П. Каума. (6.02). У ВРУ також відбулося засідання Спеціального комітету ПА ОБСЄ «Парламентська група підтримки України», яка була створена у 2023 році, де приділили увагу питанню відповідальності агресора, зокрема роботі зі створення Спецтрибуналу для розслідування злочину агресії, а також шляхам використання заморожених активів РФ на відновлення України. Делегація України в ПА ОБСЄ взяла участь щорічних сесій ПА ОБСЄ, зокрема в Бухаресті (29.06) та Дубліні (2–4.10). Українські депутати також працювали у складі міжнародної спостережної місії ПА ОБСЄ за виборами в США (листопад).

Постійне Представництво України до міжнародних організацій у Відні було досить активним. Українська делегація регулярно виступала із заявами щодо російської агресії проти України під час засідань Постійної Ради ОБСЄ у Відні.

У 2024 році продовжилася робота Програми підтримки ОБСЄ для України, яка була започаткована з метою обходу блокування РФ усіх польових місій, що стосувалися України. Зокрема, у 2024 році у рамках Програми ОБСЄ реалізовувало в Україні проекти, спрямовані на запобігання та протидію незаконному обігу зброї, боєприпасів та вибухових речовин, навчання українських рятувальників надавати гендерно-орієнтовану гуманітарну допомогу, захист прав осіб, які перебувають у слідчому ізоляторі, покращення навичок управління конфліктами українських державних службовців, посилення спроможностей Державної прикордонної служби України, підвищення кваліфікації українських регуляторів щодо найкращих практик нагляду за віртуальними активами та тактики боротьби з відмиванням грошей тощо.

Результати

Держави Організації з безпеки та співробітництва у Європі з ініціативи України офіційно активували (лютий) «Московський механізм» щодо українських цивільних заручників, яких утримує Росія на тимчасово

окупованих територіях, що дозволило розгорнути міжнародну місію зі встановлення фактів для розв'язання конкретної проблеми з правами людини в регіоні ОБСЄ. Звіт місії було опубліковано у квітні, в якому зафіксовані регулярні невиконання низки зобов'язань щодо цивільних затриманих, що впливають з Женевської конвенції, позасудові вбивства затриманих українських цивільних осіб російською владою, а також непроведення належного розслідування звинувачень у таких вбивствах, які можуть кваліфікуватися як воєнний злочин та злочин проти людяності.

Трійка ОБСЄ опублікувала Спільну заяву (19.11) до 1000 днів початку повномасштабної російської агресії проти України, в якій підтвердила непорушну підтримку незалежності, суверенітету та територіальній цілісності України, а також продовження надання допомоги через офіс Спеціального представника — координатора проєктів в Україні та позабюджетну підтримку.

Парламентська асамблея ОБСЄ ухвалила резолюцію із визнанням дій Росії геноцидом українського народу та необхідністю деколонізації Росії, а також закликом до швидкого запуску механізму використання заморожених російських активів на користь України (29.06).

Рада Європи

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	4
РЕЗУЛЬТАТИ	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B

У 2024 році партнерство між Україною та РЄ відзначається високою активністю і стратегічно важливими досягненнями. РЄ надавала всебічну підтримку Україні, зокрема через ухвалення резолюцій, які засуджують злочини Росії, та через програми фінансової й технічної допомоги. Особливу увагу приділено системній підтримці демократичних реформ в Україні, таких як реформа правосуддя, а також моніторингу ситуації з правами людини на окупованих територіях.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році взаємодія між Україною та Радою Європи здійснювалась через участь у регулярних засіданнях Комітету Міністрів та ПАРЕ, а також через змістовний діалог у ключових сферах, таких як кримінальна юстиція, судова система, діяльність правоохоронних органів, засоби юридичного захисту для постраждалого від війни населення. Україна поступово підтримувала розширення ролі РЕ як вирішального гаранта правових стандартів і цінного партнера у процесі євроінтеграції.

Протягом року були численні промови, офіційні заяви та інтерв'ю високопосадовців, зокрема Президента, голови ВРУ та очільника МЗС, які виражали активну політичну позицію України. Щорічне Послання Президента до ВРУ та Плані внутрішньої стійкості містили окремі положення про важливість механізмів Ради Європи для досягнення цілей зовнішньої політики України (19.11).

Народні депутати України, які входять до складу офіційної делегації в ПАРЕ, активно просували український порядок денний у роботі профільних комітетів, ініціювали ключові питання для розгляду, забезпечуючи ефективне представлення національних інтересів, а також коментували розгляд питань у ПАРЕ для українських ЗМІ.

Стратегічні комунікації

У 2024 році Україна посилила стратегічну комунікацію на платформі Ради Європи, активно використовуючи її комунікаційні інструменти для зміцнення міжнародної підтримки. Було організовано низку інформаційних кампаній, спрямованих на привернення уваги до гуманітарної та правозахисної ситуації в Україні.

Постійний представник України при РЕ Б. Тарасюк неодноразово привертая увагу країн-членів до грубих порушень країною агресором Женевських конвенцій та Конвенції про заборону хімічної зброї. Зокрема, він навів кричущі факти страти російськими загарбниками українських військовополонених та застосування гранат, оснащених хлорпікрином.

За його сприяння на майданчиках РЄ відбулися численні потужні представницькі та культурні заходи проти війни. У Палаці Європи РЄ Голова ВРУ Р. Стефанчук разом із президентом ПАРЕ Т. Русопулосом, Генеральною секретаркою М. Пейчинович-Бурич та українськими делегатами урочисто відкрив виставку робіт Марії Примаченко «Мрії Марії: Подорож крізь українську ідентичність», присвячену боротьбі за незалежність, демократію та майбутнє в Європі (16.04).

Вагомого значення мають також постійні виступи високопосадовців української делегації в ПАРЕ, які ефективно доносили українські пріоритети до міжнародної спільноти.

Діяльність

У 2024 році Україна системно співпрацювала з Радою Європи над виконанням своїх зобов'язань, зокрема у рамках основних робочих органів (Рада, ПАРЕ, Комітет міністрів РЄ), а також у переважній більшості міждержавних експертних комітетів та конвенційних моніторингових механізмів.

Відбувся історичний, перший за останні 29 років членства України в РЄ, візит Голови ВРУ Р. Стефанчука до Страсбурга (15.04).

Проходили численні двосторонні зустрічі між представниками України та РЄ. Українські високопосадовці зустрілись із новим Комісаром РЄ з прав людини М. О'Флаерті під час його першого візиту до України (23–25.04).

Значна увага приділялася міжнародній адвокації інтересів України, зокрема у контексті протидії російській агресії. Генсекретар РЄ М. Пейчинович-Бурич виступила із заявою щодо готовності Ради Європи зіграти свою роль у притягненні Росії до відповідальності. Під час весняної сесії ПАРЕ обговорювали підтримку відновлення України та пропозицію щодо використання з цією метою заморожених російських державних активів. Із цим важливим заклик до депутатів ПАРЕ звернувся Голова ВРУ Р. Стефанчук (16.04).

Вартує розгляду питання затягування процесу створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України, оскільки, як зазначила

Генеральний секретар РЄ М. Пейчинович-Бурич у кулуарах конференції міністрів юстиції РЄ у Вільнюсі (5.09), це відбувається задля створення незаперечної правової бази.

Протягом року Україна брала активну участь у роботі ПАРЕ, ініціюючи нові резолюції та підтримуючи ті, що стосуються війни. Україна лишається на порядку денному ПАРЕ, де звучить підтримка надання більших пакетів озброєння, закриття неба, надання більше систем ППО. В інавгураційній промові на посаді Генерального секретаря РЄ новобраний А. Берсет підкреслив, що Україна залишатиметься головним пріоритетом для Ради Європи (18.09), а на саміті ЄП він підтвердив відданість РЄ Україні та формуванню демократичного майбутнього.

На полях 133-го міністерського засідання Комітету міністрів РЄ заступниця міністра закордонних справ України І. Боровець та президент ПАРЕ Т. Русопулос обговорили створення всеохоплюючого компенсаційного механізму для постраждалих від російської агресії, а також роль РЄ у його створенні та подальшому функціонуванні (3.10).

У ПАРЕ відбулись дебати за терміновою процедурою «Становище дітей України» за онлайн участю першої леді України О. Зеленської, яка закликала посилити боротьбу за повернення українських дітей (25.01).

Результати

У 2024 році завдяки активній дипломатичній роботі Україна забезпечила інтеграцію своїх ключових питань до порядку денного РЄ, що сприяло консолідації міжнародної підтримки та посиленню санкційного тиску на Росію. Результати співпраці з РЄ у 2024 році демонструють позитивну динаміку у реалізації зовнішньополітичних цілей України, але вимагають подальшого зміцнення координації та інституційної спроможності.

ПАРЕ ухвалила низку резолюцій, зокрема й авторства українських парламентарів, «Становище українських дітей» (25.01), «Про підтримку відбудови України» (16.04), «Роль санкцій у протидії агресивній війні РФ проти України» (27.06), «Протидія стиранню культурної ідентичності під час війни та миру» (27.06), «Правові та правозахисні аспекти агресії російської

федерації проти України» (27.06), «Терміновий заклик до Європи та її партнерів: передбачити негайні та довгострокові політичні рішення для підтримки переміщених осіб з України» (27.06), «Роль санкцій у протидії агресивній війні Російської Федерації проти України» (27.06), «Пропаганда і свобода інформації в Європі» (01.10). ПАРЕ уперше рекомендувала заарештувати російські державні активи та використовувати їх для підтримки відновлення України (17.04). Відбувся офіційний запуск платформи у ПАРЕ щодо становища українських дітей (27.06).

Важливим досягненням стало оголошення про прийняття перших рішень щодо внесення заяв до Реєстру збитків (RD4U), завданих агресією Росії проти України, що створений під егідою РЄ (13.12).

На конференції міністрів юстиції РЄ у Вільнюсі було підписано Рамкову конвенцію РЄ про штучний інтелект і права людини, демократію та верховенство закону (5.09).

Українські дипломати та уряд забезпечили ефективну імплементацію частини рекомендацій РЄ, особливо у сфері правосуддя та прав людини. Реалізовано рекомендації Венеційської комісії у рамках судової реформи, про що звітував КМУ перед європейськими партнерами. Отримано фінансову допомогу у рамках програм РЄ для підтримки внутрішньо переміщених осіб та розвитку демократичних інституцій.

Під час голосування за посади у період зимової сесії ПАРЕ (22–26.01.2024) українські депутати були обрані на такі керівні посади: М. Мезенцева продовжила роботу на посаді голови Комітету рівності та недискримінації; О. Хоменко переобрана віцепрезиденткою ПАРЕ; О. Гончаренко став головою Комітету з міграції, біженців та переміщених осіб, що є першим випадком, коли українець обійняв цю посаду; Л. Василенко обрана першою заступницею голови Правового комітету; Є. Кравчук увійшла до складу Комітету з питань регламенту, імунітетів та інституційних питань, який забезпечує належне застосування регламенту Асамблеї.

Нерозповсюдження ядерної зброї

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	4	3	3
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4	4	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	4	4	4
РЕЗУЛЬТАТИ	3	4	3
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B-	B-	C+

У 2024 році зовнішня політика України у сфері нерозповсюдження була сконцентрована на двох напрямках: неефективності Будапештського меморандуму (і прагненні змінити надані у ньому політичні запевнення на гарантії безпеки з боку НАТО) та питання ядерної безпеки у зв'язку з окупацією Росії Запорізької АЕС.

Політичний інтерес/залученість

Політичний інтерес до тем нерозповсюдження та ядерної безпеки упродовж 2024 року залишився на тому ж рівні, що й у 2023 році. Ця тематика є важливою для України, проте здебільшого розглядається у контексті зовнішньої безпекової політики. У представленому Президентом Плані внутрішньої стійкості Україні (19.11) не було згадок про нерозповсюдження чи ядерну безпеку. У своєму щорічному Посланні до ВРУ (19.11) питання нерозповсюдження та радіаційної безпеки Президент також не порушував.

У чисельних інтерв'ю та пресконференціях, а також виступах на міжнародних майданчиках Президент і представники уряду та ОПУ робили акцент на висвітленні неефективності Будапештського меморандуму, а також на ядерній та радіаційній безпеці, що зумовлено тимчасовим захопленням Запорізької АЕС Росією та атаками на критичну енергетичну інфраструктуру, які створюють реальну глобальну загрозу. Водночас з огляду на те, що питання ядерної безпеки є одним із 10 пунктів Формули миру Президента Зеленського, у зв'язку з просуванням цієї ініціативи постійно згадували і тему нерозповсюдження.

Стратегічні комунікації

У 2024 році Україна фігурувала у світових ЗМІ у зв'язку із тезою Президента України «НАТО або ядерна зброя для України». На пресконференції за підсумками засідання Європейської ради (17.10) В. Зеленський нагадав про Будапештський меморандум, згідно з яким Україна відмовилася від ядерної зброї в обмін на гарантії територіальної цілісності та суверенітету. Він підкреслив, що серед гарантів була не лише Росія, а й Велика Британія та США, проте тепер Україна не може довіряти жодним домовленостям. В. Зеленський заявив, що виживання України можливе лише через вступ до НАТО або повернення ядерного статусу. При цьому він наголосив, що Україна обирає НАТО, а не ядерну зброю. Ця заява викликала широкий резонанс у медіа, які почали активно аналізувати

перспективи повернення України до ядерного статусу. У той же день під час пресконференції з Генсеком НАТО М. Рютте Президент В. Зеленський уточнив свої слова, пояснивши, що він не мав на увазі створення ядерної зброї. Навпаки, він наголосив, що Україна свідомо обрала неядерний шлях і зосереджена на вступі до НАТО як ключовій гарантії безпеки.

Незабаром В. Зеленський знову згадав про Будапештський меморандум у інтерв'ю для українського каналу ТСН (18.10) та уточнив свої попередні висловлювання під час пресконференції на засіданні Європейської Ради. У розмові Президент припустив, що можливо, потрібно було обміняти ядерну зброю не на гарантії меморандуму, а на членство в НАТО та ЄС. Також Президент звернув вагу, що якщо подивитися на країни, де не має війн, то це переважно країни-члени НАТО або країни, які володіють ядерною зброєю. При цьому він ще раз наголосив, що Україна бачить вступ до НАТО єдиною можливою опцією.

Ядерна безпека була однією з ключових тем на Саміті миру у Швейцарії (15–16.06) за участю 100 делегацій на рівні глав держав та урядів. Під час тематичної конференції на продовження імплементації Формули миру «Радіаційна та ядерна безпека» (17.10) очільник ОПУ А. Єрмак наголосив, що ядерна та радіаційна безпека стали одним із головних політичних пріоритетів у зв'язку з мілітаризацією мирної атомної енергії з боку Росії. Міністр енергетики Г. Галущенко в свою чергу акцентував увагу на викликах, пов'язаних із потенційно катастрофічними наслідками атак російських ракет і дронів над українськими атомними електростанціями.

Президент В. Зеленський під час свого виступу перед ГА ООН (25.09) зосередив більшу частину своєї промови на загрозі ядерної катастрофи через російські обстріли. Глава держави наголосив, що потенційна катастрофа може спричинити радіаційні наслідки, які не матимуть кордонів, та наголосив на важливості повернення Запорізької АЕС під контроль України для забезпечення глобальної ядерної безпеки.

Діяльність

У 2024 році Україна активно співпрацювала з МАГАТЕ щодо безпекової ситуації на тимчасово окупованій Запорізькій АЕС та ризиків, які виникають унаслідок її захоплення російськими військами.

Україна брала участь у Раді керуючих МАГАТЕ у Відні, представником у якій було призначено Г.Галущенка. Під час засідання у Відні (7.03) була ухвалена резолюція «Ядерна безпека, захищеність та гарантії в Україні», яка висловлює занепокоєння ситуацією на ЗАЕС та закликає до негайного виведення російських військових і повернення станції під контроль України. Крім того, Україна ініціювала скликання Ради керуючих МАГАТЕ у Відні (12.12), під час якого було ухвалено резолюцію «Вплив нестабільної енергетичної інфраструктури на безпеку атомних електростанцій». У ній засуджуються атаки на підстанції, що живлять українські АЕС, через пряму загрозу ядерній безпеці.

Генеральний директор МАГАТЕ Р.Гроссі двічі відвідав Україну у 2024 році. Під час першого візиту Р.Гроссі зустрівся з міністром енергетики Г.Галущенко (06.02) у Києві, а також відвідав Запорізьку АЕС (07.02) для оцінки роботи станції, заходів захисту та рівня кваліфікації персоналу. Під час другого візиту Р.Гроссі зустрівся з В.Зеленським (03.09) для обговорення безпекової ситуації та розширення співпраці для запобігання ядерній аварії. Р.Гроссі погодився з Президентом щодо надання технічної підтримки та консультацій з ядерної безпеки з боку МАГАТЕ стосовно планів України придбати обладнання для Хмельницької АЕС із призупиненого болгарського проекту в Белене. Після цього генеральний директор МАГАТЕ відвідав ЗАЕС (04.09) для оцінки пошкоджень градирні, яка зазнала пошкоджень через пожежу на початку серпня, заявивши що ця споруда вже не може бути використана та, ймовірно, буде знесена.

Під час 68-ї Генеральної конференції МАГАТЕ у Відні (16.09) міністр енергетики Г. Галущенко закликав країни-члени агентства засудити російські атаки на енергетичну інфраструктуру та окупацію ЗАЕС, а також обговорив з Р. Гросі (18.09) розширення моніторингових місій МАГАТЕ на всі високовольтні підстанції, які критично впливають на безпечну роботу українських АЕС. Міністр енергетики провів низку зустрічей із Р. Гроссі упродовж 2024 року: під час офіційних візитів до штаб-квартири МАГАТЕ у Відні (04.03 та 21.11), на засіданні Ради керуючих МАГАТЕ (12.12), а також тристоронню зустріч у Парижі (18.10) із Р. Гроссі та Ф. Мондолоні, генеральним директором з політичних та безпекових питань МЗС Франції. Сторони обговорили співпрацю для гарантування ядерної безпеки та стійкості енергосистеми України на тлі російських атак.

Як продовження Саміту миру, протягом 2024 року було проведено п'ять тематичних конференцій, одна з яких була присвячена радіаційній та ядерній безпеці (17.10). У зустрічі взяли участь 70 країн та міжнародних організацій, а Україну представляли керівник ОПУ А. Єрмак (онлайн), міністр енергетики Г. Галущенко та ін.

В. Зеленський представив у ВРУ т.зв. План перемоги (16.10) який складається з п'яти пунктів і трьох таємних додатків. Третім пунктом є неядерне стримування, що передбачає розміщення в Україні комплексного неядерного стратегічного пакета. Цей пункт має таємний додаток, який вже отримали лідери США, Великої Британії, Франції, Італії та Німеччини. Однак цей пункт поки не отримав підтримки з боку партнерів.

Результати

Загалом можна зазначити, що результати України стосовно двох ключових напрямів ядерної безпеки і нерозповсюдження продемонстрували помірну ефективність.

Результатом Саміту миру у Швейцарії стало підписання Спільного комюніке про основи миру, яке підтримали 80 країн та 4 організації, забезпечивши основу для початку мирного процесу. У документі сторони

погодилися щодо важливості захисту українських атомних електростанцій під контролем МАГАТЕ.

ГА ООН ухвалила резолюцію 12614 (11.07) з вимогою до Російської Федерації негайно повернути повний контроль над Запорізькою атомною електростанцією Україні.

У рамках участі у Раді керуючих МАГАТЕ Україна сприяла ухваленню двох резолюцій: «Ядерна безпека, захищеність та гарантії в Україні» (07.03) та «Вплив нестабільної енергетичної інфраструктури на безпеку атомних електростанцій» (12.12). Вони підтверджують міжнародну підтримку та наголошують на необхідності повернення ЗАЕС під контроль України.

У боротьбі за збереження ЗАЕС та її ядерної безпеки Україні вдалося консолідувати більшість світової спільноти, що засуджує окупаційні дії Росії як такі, що загрожують глобальній безпеці. Повернення до безпечної ситуації у свою чергу розглядається невід'ємним від повернення ЗАЕС під контроль України.

Формування міжнародної коаліції з відновлення України

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5	5	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5	5	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5	5	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5	5	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A	A	A

Побудова коаліції з відновлення стабільно залишається серед топпріоритетів уряду. На третій рік повномасштабної війни уряд остаточно перейшов до питань практичного відновлення у межах збудованої коаліції паралельно з продовженням її розширення та зміцнення. Великою мірою 2024 рік визначився долученням не тільки урядів країн-партнерів до теми відновлення України, але також посиленням роботи у сфері залучення інвестицій у публічну сферу задля підтримки відбудови.

Політичний інтерес/залученість

Побудова міжнародної коаліції з відновлення продовжує бути темою, яка об'єднує ключових стейкхолдерів української зовнішньої політики. До теми регулярно зверталися Президент В. Зеленський, міністр закордонних справ А. Сибіга (а до нього — його попередник Д. Кулеба, що свідчить про сталість політики), прем'єр-міністр Д. Шмигаль, перша віцепрем'єр-міністерка — міністерка економіки Ю. Свириденко, а також віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції О. Стефанішина. Про значну політичну залученість свідчить також запровадження посади віцепрем'єр-міністра з питань відновлення, яку обійняв О. Кулеба. Варто відзначити також залучення народних депутатів, зокрема Голови Верховної Ради Р. Стефанчука до залучення підтримки на відновлення України.

Крім того, під час щорічної зустрічі послів України та у промові на День дипломата Президент інструктував український дипломатичний корпус щодо важливості посилення міжнародної підтримки у цьому напрямі.

Важливо, що План пріоритетних дій уряду на 2024 рік містив багато згадок про відновлення, зокрема і в розрізі співпраці з міжнародними партнерами задля проведення третьої оцінки збитків завданих війною РФ Україні (RDNA3). Серед інших стратегічних документів, які містять згадки розбудови міжнародної підтримки повоєнної відбудови, — План дій з реалізації Стратегії зовнішньої політики, де залучення партнерів до відновлення є однією з пріоритетних тем.

Цього року значно збільшився наголос на просуванні серед партнерів ідеї використання заморожених російських активів та залученні прямих іноземних інвестицій для відновлення, що свідчить про формування бачення та переходу до практичних кроків взаємодії у межах побудови коаліції, а також про залучення неурядових стейкхолдерів до формування коаліції з відновлення.

Стратегічні комунікації

Президент В. Зеленський часто звертався до теми побудови коаліції з відновлення у своїх виступах на міжнародних майданчиках. Зокрема, про це йшлося у виступі під час щорічної Конференції з питань відновлення у Берліні (11–12.06), яка є одним з основних інструментів розбудови міжнародної підтримки у сфері відбудови, а також на Саміті Г7 (13–15.06), перед Європейською Радою (19.12).

Важливо, що у стратегічних комунікаціях наголос робився на значенні, яке відновлення має для досягнення справедливого миру, та важливості окреслити чіткий план. Міністри закордонних справ також регулярно зверталися до теми розбудови підтримки повоєнної відбудови України: Наприклад, Д. Кулеба — під час щорічної зустрічі литовських дипломатів у липні, А. Сибіга — в офіційних соціальних мережах, комунікуючи своє призначення на посаду.

Продовжують зберігатися обмеження на виїзд посадовців за кордон, що ускладнює роботу представників місцевого самоврядування та народних депутатів на відповідних рівнях здійснення дипломатії. Водночас і на міжпарламентському, і на місцевому рівні здійснюються системні комунікації щодо необхідності залучення міжнародної підтримки для забезпечення повоєнного відновлення.

Діяльність

У 2024 році запрацювала 50-мільярдна програма ЄС Ukraine Facility, яка має на меті сприяти відновленню і розвитку української економіки. На додаток у жовтні було оголошено про запуск додаткової підтримки від Г7 у рамках ініціативи ERA обсягом 50 млрд дол. США, з яких 20 млрд

надаватимуться за рахунок відсотків від заморожених російських активів. І хоча ця підтримка є макрофінансовою і як така не позиціонується як спрямована на відновлення, вона все ж таки сприятиме розбудові стійкості України та забезпеченню immediate relief. Окрім зазначених програм, діють програми від МВФ та Світового банку, які також зусиллями широкого кола донорів забезпечують підтримку України.

Цьогорічна Конференція з питань відновлення пройшла у Берліні (11–12.06). Варто відзначити, що у 2024 році менші конференції з відновлення були вже менш популярні, що може свідчити про те, що українська дипломатія вирішила не розпорошувати зусилля. Менше з тим, у листопаді у Варшаві пройшла IV міжнародна виставка та конференція ReBuild Ukraine, яка фокусується на бізнесі, зацікавленому у тому, щоб долучитись до відбудови України. У лютому конференція з відбудови була проведена в Токіо.

Продовжила діяти Мультидонорська координаційна платформа.

Місцевий рівень продовжив активно працювати з Європейським альянсом міст і регіонів для відбудови України як на рівні окремих громад, так і через більші асоціації, наприклад, Асоціацію міст України.

Важливим етапом у побудові міжнародної коаліції з відновлення став запуск реформи управління публічними інвестиціями, яка має на меті залучити прямі іноземні інвестиції у відновлення України відповідно до пріоритетів, визначених у Плані України для Ukraine Facility. Це сигналізує про розширення бачення України кола учасників потенційної коаліції щодо відновлення.

В Україні також продовжує діяти низка мультитрастових фондів, спрямованих на відновлення у різних сферах, і які управляються міжнародними партнерами з розвитку, такими як Світовий банк, ООН, ЄБРР, МВФ тощо. Світовий банк також продовжує здійснювати щорічну оцінку збитків, завданих Україні агресією РФ, та акумулювати кошти на підтримку відновлення.

Результати

Ключовими результатами Конференції з питань відновлення стало залучення 16 млрд євро та укладення 110 міжнародних угод на підтримку України. Важливим став запуск програми ERA в рамках Г7, оскільки він дав старт використанню доходів від заморожених російських активів. Великим досягненням є запуск програми Ukraine Facility, яка є однією з найбільших програм допомоги Україні в історії.

Важливою залишається розбудова координаційних механізмів, що дозволить більш ефективно управляти процесом відновлення та уникати дублювання зусиль. Кількість спецпредставників з відновлення України, які країни-партнери почали призначати у 2023 році, у 2024 році зросла до 19. Був започаткований формат їхньої координації для уникнення дублювання зусиль та забезпечення злагодженої роботи за участі українських високопосадовців. Так, наприклад, координаційне засідання у листопаді відкрив прем'єр-міністр Д. Шмигаль.

Результатом року стало також розширення діяльності у сфері розбудови коаліції з відновлення на партнерів з приватного сектору та фокусування уваги на залученні інвестицій та державно-приватних партнерств задля відбудови України.

Формула миру

	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A-

Перший Саміт миру у 2024 році став результатом багаторівневої роботи над Формулою миру. Тема була постійно присутня у виступах Президента та представників МЗС. Включення питань продовольчої, ядерної, енергетичної безпеки, свободи судноплавства, виміру справедливості, гуманітарних питань дозволило значно розширити кількість залучених суб'єктів. Утім, через складну геополітичну ситуацію Україні не вдалося провести другий Саміт до кінця 2024 року. ФМ стала одним із комунікаційних інструментів для донесення правди про війну, однак наразі можливості для його використання дещо обмежені.

Політичний інтерес/залученість

Сама назва «Формула миру Президента Зеленського» вказує на найвищий рівень уваги до цієї ініціативи. Зокрема, під час Послання Президента до ВРУ із презентацією Плану стійкості (19.11) було відзначено, що «світ шукає нових форматів взаємодії, і Україна запропонувала свій формат — Формулу миру, яка об'єднала сто країн і міжнародних організацій».

Зважаючи на всеохопний підхід до тематичного формулювання ініціативи Формули миру, до її політичної підтримки була залучена широка команда на рівні ОПУ, КМУ, ВРУ, окремих відомств та агенцій. Формула миру визначається у політичних меседжах як шлях до справедливого завершення війни та формування надійної архітектури світової безпеки.

З осені питання імплементації Формули миру були доповнені Планом перемоги — документом, який визначає передумови для потенційного виходу на переговорний процес із Росією.

Стратегічні комунікації

Зважаючи на найвищий рівень пріоритизації політики просування ФМ, комунікаційна складова передбачала залучення вищого керівництва держави, а також всієї урядової команди до просування ініціативи як серед партнерів, так і на регіон т.зв. «Глобального півдня». Формула миру системно озвучувалась під час публічних звернень В. Зеленського, зокрема, під час засідання ГА ООН (25.09) та засідання високого рівня РБ ООН (26.09). Також Глава держави особисто долучався до презентації та популяризації ФМ під час четвертого Саміту перших леді та джентльменів (12.09), зустрічей з іноземними та українськими послами (лютий, квітень, серпень), двосторонніх зустрічей з представниками іноземних держав. Наріжним був виступ Президента України на першому пленарному засіданні Глобального саміту миру у Швейцарії (15–16.06).

Керівник ОПУ активно комунікував тему ФМ на міжнародних форумах та під час дипломатичних зустрічей. Важливою була зустріч міністра

закордонних справ України та керівника ОПУ з керівниками дипломатичних місій і представниками країн Групи двадцяти в країні (15.10).

Утім, проведення Першого Саміту миру у Швейцарії (15.06), крім позитивних іміджевих моментів для України, також показало і певні ліміти подальшого впровадження Формули миру Президента Зеленського. По-перше, проблемним комунікаційним моментом стало нерозуміння учасниками Саміту реальних механізмів залучення Росії до імплементації ФМ. По-друге, йшлося про низьку зацікавленість окремих стратегічних партнерів України у підтримці проведення Другого Саміту до кінця 2024 року, ідея проведення якого з'являлась на українському порядку денному. По-третє, небажання підтримки ФМ з боку окремих міжнародних партнерів було продиктоване сприйняттям її радше «іменним брендом» В. Зеленського, ніж збалансованим та неупередженим планом.

У жовтні В. Зеленський представив новий документ — т.зв. План перемоги (16.10), який за задумом і комунікацією української сторони мав на меті посилити переговорну позицію України при імплементації ФМ.

Діяльність

Важливим елементом роботи над просуванням ФМ можна вважати чітку логіку запропонованої інституційної роботи із залучення міжнародної спільноти. Робота з партнерами проводилася під час робочих зустрічей на рівні посольств, створення 10 тематичних робочих груп з обранням співголовуючих з-поміж іноземних учасників, проведення засідань радників із питань безпеки, формування спільного організаційного комітету з урядом Швейцарії для підготовки Першого Саміту. А. Єрмак, як один із координаторів розробки та імплементації ФМ, особисто приймав звіти робочих груп за результатами їх роботи та формування порядку денного Саміту.

Було проведено дві зустрічі на рівні безпекових та зовнішньополітичних радників лідерів держав — у Давосі (січень) та у Києві (березень), які були сфокусовані на підготовці до проведення Саміту миру. З метою забезпечення

максимальної міжнародної уваги до ініціативи Україна звернулась до уряду Швейцарії щодо допомоги з організацією масштабного заходу. До червня основна активність української сторони була сфокусована на забезпеченні максимальної присутності іноземних держав та міжнародних організацій на заході.

Результати проведення Першого Саміту миру давали можливість продовжити роботу на рівні тематичних конференцій, які разом із фінальним комюніке Саміту мали стати основною пропозицією миру, сформованою міжнародною спільнотою на основі поваги до Статуту ООН та принципів міжнародного права.

З серпня до листопада було проведено дев'ять тематичних конференцій за організаційної підтримки держав, співголовуючих у тематичних групах ФМ: «Енергетична безпека» (22.08, онлайн), «Продовольча безпека» (4.09, онлайн), «Відновлення справедливості» (19.09, онлайн), «Недопущення ескалації війни та повторення агресії» (14.10, онлайн), «Радіаційна та ядерна безпека» (17.10, Париж), «Екологічна безпека» (19.10, Гельсінкі), «Виконання Статуту ООН і відновлення територіальної цілісності України та світового порядку» (24.10, Рига), «Виведення російських військ і припинення бойових дій» (25.10, онлайн), «Звільнення полонених і депортованих осіб» (30–31.10, Монреаль).

Важливо відзначити цілеспрямовану адвокаційну роль МЗС України та мережі ЗДУ України за кордоном для просування та популяризації ФМ. Окремий фокус був також зроблений на інструменти парламентської дипломатії у відносинах із державами Глобального півдня.

Цікавим форматом, дотичним до реалізації ФМ, стала діяльність Міжнародної експертної групи щодо пункту 10 Формули, яка була створена на запит ОПУ в кінці 2023 року. У 2024 році за координації Інституту Клінгендаль (Нідерланди) група провела декілька зустрічей. На даний час до групи входять 18 експертів із різних іноземних держав, включно з Індією, Бразилією, ПАР, Індонезією, Японією.

Результати

Для участі у першому інавгураційному Глобальному саміті миру (15–16.06) у Швейцарії вдалося залучити безпрецедентну кількість учасників — 101 країну та міжнародну організацію з усіх континентів та регіонів. Водночас бажання України та партнерів забезпечити максимальну присутність іноземних держав та міжнародних організацій на заході негативно вплинуло на змістовне наповнення фінального документа саміту, звуженого до декількох пунктів ФМ.

Було оприлюднено Спільне комюніке про основи миру, яке опиралось на напрацьоване бачення щодо шляхів розв’язання глобальних питань, зокрема щодо ядерної, продовольчої безпеки, звільнення полонених і депортованих, у т. ч. дітей. 80 учасників підписали документ під час саміту. Важливим моментом є те, що комюніке залишається відкритим для підтримки країнами та міжнародними організаціями, які поважають Цілі та Принципи Статуту ООН (станом на 24.09 кількість підписантів збільшилась до 94).

Окремі положення щодо підтримки Формули миру були включені до 27 безпекових угод, підписаних з іноземними партнерами у 2024 році.

Утім, попри значну пророблену роботу з проведення тематичних міжнародних конференцій за пунктами 1–9 ФМ у серпні-листопаді, зважаючи на розвиток політичної ситуації у світі, потенційне проведення Другого Саміту миру було відтерміновано.

Військова дипломатія

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5	5	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5	5	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5	5	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5	4	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A	A-	A

Закриття нагальних оборонних потреб та запровадження механізмів сталої підтримки України з боку партнерів були на порядку денному української держави протягом року. Створено широку двосторонню договірну базу у сфері безпеки, розвинуто та інституціоналізовано мережу коаліцій спроможностей, започатковано нові моделі фінансування виробництва української зброї, започатковано імплементацію Європейської оборонно-промислової стратегії. Залишаються проблеми сталості постачання від партнерів.

Політичний інтерес/залученість

Серед пріоритетів військової дипломатії всіх рівнів у 2024 році — запровадження механізмів довгострокової підтримки України, інвестиції в українську оборонну промисловість, здобуття гарантій безпеки та закриття короткострокових безпекових потреб. Серед короткострокових пріоритетів — зміцнення ППО, надання боєприпасів, озброєнь та техніки, закупки української зброї для українського війська, зняття обмежень на використання західної зброї, навчання та озброєння українських військових. До просування цілей української військової дипломатії долучалися усі українські посадовці, дотичні до зовнішніх відносин у військово-політичній сфері.

Ставлячи завдання українським дипломатам (19.08), Президент В. Зеленський наголосив на необхідності далекобійної зброї для ударів по території РФ, довгострокового співробітництва та інвестицій в українську оборонну промисловість. Він також підкреслив, що «НАТО буде повноцінним тільки з Україною у своєму складі». Запрошення до НАТО стояло першим пунктом у Плані перемоги Зеленського (16.10). Виступаючи на засіданні Євроради (19.12), Президент дякував партнерам України за інвестиції в українську оборонну промисловість та військову підтримку.

Представляючи нового Міністра закордонних справ А. Сибігу (10.09), Президент наголосив, що забезпечення фронту та спільне оборонне виробництво серед іншого мають бути напрямами постійної роботи кожного українського дипломата. «Завдання номер один для української дипломатії — від посла до аташе — це забезпечення обороноздатності України. Зброя, зброя, зброя». Про це зазначав і новопризначений Міністр А. Сибіга. Він також наголошував, що Україна в НАТО — найкраща гарантія безпеки (06.09).

Міністр закордонних справ Д. Кулеба порушував питання постачання зброї в інтерв'ю іноземним ЗМІ, а також під час зустрічей з іноземними колегами. У дусі дипломатії воєнного часу він наголошував, що «союзникам України слід перейти від вираження співчуття і обіцянок допомоги у відновленні до запобігання загибелі людей та руйнації держави» (24.04). Прискорення постачання зброї також було на порядку денному, серед іншого — і під час зустрічі з високим представником ЄС із закордонних справ та безпекової політики Ж. Боррелем (11.07)

Залучення іноземної допомоги для зміцнення обороноздатності та безпеки України, а також низка завдань у рамках євроатлантичної інтеграції входять до плану дій до стратегії зовнішньої політики, затвердженого КМУ на 2023–24 роки.

Стратегічні комунікації

Президент В. Зеленський звертався до тем зброї, далекобійності та дозволу бити по російській території західними озброєннями за багатьох нагод. Серед них — звернення до учасників форуму YES у Києві (13.09). Він також виступив перед учасниками Міжнародного форуму оборонних індустрій DFNC2 (01.10), заохочуючи інвестиції.

Очільники української держави регулярно спілкувалися з іноземними ЗМІ, намагаючись донести українську позицію та потреби до відповідних аудиторій. На початку року, коли в Конгресі США відбувалося блокування допомоги Україні, В. Зеленський записав інтерв'ю з американським каналом FoxNews під час поїздки на передову (23.02). Зеленський виступав і перед іншими американськими, північноєвропейськими, німецькими (29.01), британськими (30.11) ЗМІ.

Міністр закордонних справ Д. Кулеба регулярно спілкувався з іноземними ЗМІ (наприклад, CNN 04.09), підкреслював потребу збільшувати європейське оборонне виробництво, щоб допомагати Україні (the Guardian 24.04).

У Брюсселі вперше відбувся Форум Україна — ЄС з питань оборонних індустрій, організований ЄС (06.05), який став першим конкретним кроком у реалізації Європейської оборонно-промислової стратегії (EDIS), яка включає в себе і Україну.

Діяльність

У 2024 році Україна продовжила започаткований у 2023 році курс на залучення іноземних інвестицій в українську оборонну промисловість та спільне виробництво, а також започаткувала напрямок купівлі української оборонної продукції партнерами для використання у відбитті російської агресії.

Протягом першого півріччя на порядку денному стояло заключення двосторонніх безпекових договорів у рамках декларації Г7. Особливу увагу приділяли підписанню договору зі США. Також протягом року відбулось сім зустрічей у форматі Рамштайн.

У Києві вдруге пройшов Міжнародний форум оборонних індустрій DFNC2 (1.10), організований Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості, МО та МЗС України. Учасниками форуму стали понад 750 осіб із 30 країн світу. Захід об'єднав 168 іноземних та 115 українських оборонних компаній та асоціацій. Загалом на полях форуму відбулось близько 120 B2B зустрічей.

На початку року виникла значна затримка із голосуванням в Конгресі США відносно виділення допомоги Україні. Українські дипломати спрямували значні зусилля на розв'язання цієї проблеми.

Під час візиту Міністра оборони Р. Умерова до Копенгагена було започатковано новий формат співпраці України з «Північною групою», яка об'єднує 12 країн: Данію, Швецію, Фінляндію, Норвегію, Ісландію, Естонію, Латвію, Литву, Німеччину, Нідерланди, Польщу та Велику Британію (22.11). Це — держави, які надають найбільшу військову підтримку Україні в Європі.

Україна декілька разів протягом року ініціювала засідання Ради Україна — НАТО у відповідь на ескалацію з боку РФ. Так, засідання відбулося 28.03 та 28.08 після російських повітряних ударів по Україні, а також 26.11 після запуску Росією експериментальної балістичної ракети середньої дальності.

Україна скликала надзвичайне засідання РБ ООН після атаки Росії (8.07), коли, зокрема, вдарили по лікарні «Охматдит» та іншим медзакладам Києва.

Результати

Протягом року на виконання Декларації Г7 на підтримку України було підписано 27 безпекових угод (26 з окремими країнами та договір про взаємні безпекові зобов'язання з ЄС) та Угоду про довгострокове співробітництво та підтримку між Україною та Республікою Хорватія, яка також включає в себе безпекову підтримку, хоча Хорватія і не приєдналася до заяви Г7.

Кількість країн, що приєдналися до восьми коаліцій спроможностей, сформованих у рамках формату Рамштайн, сягнула 34 країни. Країни-підписанти двосторонніх угод взяли на себе зобов'язання або очолити, або стати учасниками однієї або більше Коаліцій спроможностей. Коаліції спроможностей у співпраці з Україною узгодили плани підтримки України до 2027 року, які було затверджено вже у перший тиждень 2025 року.

До Києва повернулося Представництво НАТО в Україні, і на цю посаду у вересні 2024 року було призначено П. Тернера. Офіс оборонних інновацій ЄС був створений у Києві у вересні для реалізації Стратегії оборонно-промислової бази ЄС (EDIS).

Запобігаючи потенційним перериванням допомоги як наслідок можливих змін політики США після виборів Президента, на Вашингтонському саміті Альянс запровадив Ініціативу НАТО з безпекової допомоги і навчання для України (NSATU). Наприкінці грудня вона почала перебирати на себе обов'язки з координації постачання державами-членами Альянсу і партнерами військового обладнання та техніки, й організації підготовки, за якою також надаватимуть Україні логістичну підтримку.

За результатами форуму DFNC2 українські компанії підписали низку документів з іноземними компаніями щодо розвитку виробництва боєприпасів, засобів РЕБ, повітряних та морських дронів, ремонту західного озброєння. Завдяки «данській моделі» підтримки оборонної промисловості ЗСУ отримали у 2024 році озброєння на майже 538 млн євро.

Європейські країни продовжили тренування українських військовослужбовців. Місію військової допомоги EUMAM було продовжено ще на два роки (8.11).

У рамках Операції «Інтерсторм» інструктори з Великої Британії підготували 200 авіаторів з України, які пройшли базову льотну, наземну та мовну підготовку перед навчанням на багатоцільових літаках F-16. Українські льотчики розпочали тренування у Європейському навчальному центрі F-16 у Румунії з осені 2024 року.

У середині листопада у відповідь на відправку тисяч північнокорейських солдатів у Росію для підтримки вторгнення в Україну адміністрація Дж. Байдена скасувала обмеження на використання далекобійної зброї по території РФ. Згодом ЗМІ повідомили про використання американських та британських ракет великої дальності проти цілей у російських Брянській та Курській областях. Як наслідок активної роботи на всіх рівнях з українського боку, у квітні Конгрес США схвалив кошти на військову допомогу (Про військову допомогу окремих країн дивиться у відповідних розділах).

А — Економічна дипломатія

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5	5	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5	4	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	5	5	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4	5	5
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A-	A-	A-

У 2024 році економічна дипломатія попри сталий політичний консенсус з об'єктивних причин знаходилась у затінку воєнної. При загальній ефективності стратегічних комунікацій їх слабким місцем залишається взаємодія із закордонним українством. Діяльність органів влади зосереджувалась на залученні макрофінансової допомоги, просуванні національних зовнішньоторговельних інтересів, посиленні санкційної політики та конфіскації російських активів. Показники зовнішньої торгівлі демонструють поживавлення у порівнянні з попереднім роком.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році економічна дипломатія була представлена окремим треком діяльності української влади на міжнародній арені, який, утім, з об'єктивних причин знаходився у затінку військової дипломатії. Новопризначений міністр закордонних справ А. Сибіга за напрямом економічної дипломатії визначив два пріоритети: ефективне залучення макрофінансової і довготривалої підтримки України та відкриття нових ринків для забезпечення довгострокового економічного зростання, які, крім того, були доповнені роботою з посилення санкційної політики щодо Росії та реалізацією завдань, які формує перед Україною євроінтеграційний вектор розвитку.

Відповідно до кола своїх повноважень Президент України, голова ВРУ, прем'єр-міністр, перша віцепрем'єр-міністерка — міністерка економіки, віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції — міністерка юстиції, міністр закордонних справ демонстрували злагодженість дій у просуванні українських економічних інтересів. Квінтесенція економічної дипломатії 2024 року знайшла своє відображення у тезах Президента, голови ВРУ, прем'єр-міністра, озвучених у рамках урочистого заходу з нагоди Дня працівників дипломатичної служби. Йшлося про знерухомилення російських активів для підтримки України, посилення санкційного тиску на агресора, збільшення міжнародної допомоги для відбудови зруйнованого житла та інфраструктури, залучення фінансів, інвестицій та технологій для розвитку України.

Стратегічні комунікації

Сфера економічної дипломатії фігурує серед пріоритетів в усіх затверджених ще до війни основних стратегічних документах України щодо зовнішньої політики: Стратегії національної безпеки України, Стратегії економічної безпеки України, Стратегії зовнішньополітичної діяльності України, Національній економічній стратегії. У них провідною визначається діяльність, спрямована на збільшення експорту, залучення іноземних інвестицій, кредитування, участь у роботі міжнародних економічних організацій, угоди про вільну торгівлю. Утім, у вищезазначених документах досі не знайшли свого відображення виклики, обумовлені повномасштабною російською збройною агресією: макрофінансова, гуманітарна допомога, відбудова, розширення санкцій, конфіскація російських активів тощо.

Тема економічної дипломатії постійно присутня у комунікаціях Президента, голови ВРУ, прем'єр-міністра, віцепрем'єр-міністрів, міністра закордонних справ. Ключові меседжі економічної дипломатії транслиуються різноманітними каналами. На додачу до традиційних форматів (міжнародні форуми, Ukraine Recovery Conference, ініціативи та платформи Advantage Ukraine, United24, Nazovni тощо) у 2024 році для охоплення різних закордонних аудиторій активно використовувався формат безпосередніх інтерв'ю Президента. МЗС продовжило практику залучення до просування національних інтересів почесних амбасадорів — у сфері економічної дипломатії таким була визнана «Нова пошта». Зустрічі у рамках міжнародна платформи «NAZOVNI» під керівництвом МЗС залишалися одним з основних каналів комунікації з українськими експортерами.

Інформаційна взаємодія з закордонним українством, зокрема в частині захисту і врахування їх економічних інтересів, як і раніше, перебуває на периферії стратегічних комунікацій, що йде всупереч із заявленими цілями щодо стимулювання повернення вимушених мігрантів до України.

Діяльність

Зовнішньоекономічні завдання, як і раніше, координуються та реалізуються Головним департаментом зовнішньої політики та європейської інтеграції ОПУ, Комітетом ВРУ з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва, Департаментом економічної дипломатії МЗС, Департаментом зовнішньоекономічної діяльності та торговельного захисту Мінекономіки, Офісом із залучення та підтримки інвестицій, Офісом розвитку підприємництва та експорту, Експортно-кредитним агентством, закордонним дипломатичним корпусом. Практична підтримка українського бізнесу у виході на закордонні ринки реалізовувалась низкою вищезгаданих інституцій, зокрема за допомогою платформи Nazovni.

Уже традиційний формат Конференції з відновлення України — Ukraine Recovery Conference — цьогоріч був представлений у Берліні (11–12.06) та охоплював чотири напрями: бізнес-вимір, людський вимір, місцевий та регіональний вимір, євроінтеграція. Було визначено дату наступної такої конференції — 10–11 липня 2025 року у Римі. Крім того, у Токіо було проведено японсько-українську Конференцію зі сприяння економічному зростанню та реконструкції (19–20.02).

Було проведено Міжурядову конференцію Україна — ЄС (25.06), яка ознаменувала формальний початок переговорів про вступ України до ЄС. Співпраця з партнерами продовжувалась у форматі регіональних самітів. Відбувся уже четвертий захід «Україна — Північна Європа» та третій — «Україна — Південно-Східна Європа». Протягом року відбувалися чисельні дво та багатосторонні конференції з економічного відновлення України та відбудови, зокрема, більше 500 представників українського і німецького бізнесу взяли участь у VII Німецько-український бізнес-форумі (11.12, Берлін). До просування економічних інтересів та українського бізнесу також активно були залучені посольства, зокрема, і у проведенні регіональних

бізнес форумів, наприклад у Гамбурзі відбувся економічний форум щодо відбудови України, організований Генеральним консульством України в Гамбурзі та Торговою палатою Гамбурга (3.09).

У Києві було проведено Бізнес-форум «Зроблено в Україні» (11.10), організований Програмою розвитку ООН Україні у партнерстві з Міністерством економіки України, ТПП України та Києво-Могилянською бізнес-школою за фінансової підтримки Уряду Японії, з метою ознайомлення підприємців із державною політикою «Зроблено в Україні», яку було запущено в лютому. Українські компанії брали активну участь у міжнародних економічних форумах та виставках.

Продовжувався «дипломатичний наступ» на африканський континент (дипломатична присутність збільшилась до 20 посольств). Було взято курс на посилення та розвиток відносин із країнами Латинської Америки та Карибського басейну, що має на меті у т. ч. розширення економічного співробітництва. Активну роботу проводила Міжнародна робоча група з питань російських санкцій.

З метою повернення вимушених мігрантів до України було утворено Міністерства національної єдності та відбувся запуск пілотного проекту «Create Ukraine».

Результати

Безпрецедентно зміцнювалось україно-європейське партнерство — початок переговорів про вступ України до ЄС став черговою історичною віхою на цьому шляху.

Протягом 2024 року Україна отримала від ЄС найбільшу фінансову підтримку — 16,2 млрд євро (із загальних 41,7 млрд дол. США), також передбачено 30,6 млрд євро бюджетної підтримки у 2025 році. ЄС залишається і головним зовнішньоторговельним партнером України (60% експорту та 50% імпорту). Основними споживачами української продукції при цьому є Польща (4,7 млрд дол. США), Іспанія (2,9 млрд дол. США), Німеччина (2,8 млрд дол. США). Основні імпортери — Китай (14,4 млрд дол. США), Польща (7,0 млрд дол. США), Німеччина (5,4 млрд дол. США).

У зовнішньоторговельній сфері з 1 липня набула чинності оновлена Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою (CUFTA). ВРУ ратифікувала Угоду між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північною Ірландією про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство (22.08). Завершилися переговори щодо модернізації Угоди про вільну торгівлю з державами ЄАВТ (2.12). Крім того, Кабінет міністрів схвалив законопроект щодо ратифікації угоди про вільну торгівлю між Україною та Туреччиною (7.05).

За даними Державної митної служби загальний товарообіг України за 2024 рік становив майже 112,3 млрд дол. США (на 13% більше, ніж за попередній рік). Набирає обертів експорт товарів, який сягнув 41,6 млрд дол. США. Імпорт склав 70,7 млрд дол. США. 78% українського експорту складають три товарні групи: продукція АПК та продовольчі товари (24,6 млрд дол. США), металургійна продукція (4,4 млрд дол. США), машини, обладнання та транспортні засоби (3,5 млрд дол. США). У 2024 році МЗС та Держпродспоживслужба відкрили 16 нових іноземних ринків для експорту української продукції.

У 2024 році відбувся запуск Державного реєстру санкцій, у якому на кінець року було здійснено понад 30 тис. санкційних дій, включено 10504 фізичних та 7411 юридичних осіб. Продовжили розширювати санкції проти Росії міжнародні партнери, зокрема ЄС прийняв 13, 14 та 15 санкційні пакети. Країни Г7 погодили виділення кредиту на 50 млрд дол. США за рахунок заморожених активів Росії. Україні надійшов перший транш 1 млрд дол. США із запланованих 20 млрд, які США готові виділити за рахунок використання знерухомлених російських активів.

В+ Енергетична дипломатія

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5	4	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5	4	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	4	4	4
РЕЗУЛЬТАТИ	4	4	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+	B	B+

У 2024 році Україна отримала від партнерів безпрецедентну допомогу у сфері енергетичної безпеки, що стало результатом зусиль попередніх років, а також очевидністю геноцидальної практики російських атак. Разом з тим окремі деструктивні внутрішні процеси у поєднанні із вичерпанням можливостей зовнішньої підтримки посилюють виклики перед енергетичною дипломатією на наступний рік, насамперед у контексті санкційної політики та забезпечення фінансової і технічної допомоги для розбудови нової розподіленої генерації.

Політичний інтерес/залученість

Знищення близько 9 ГВт генеруючих потужностей внаслідок масованих російських атак проти української енергетики навесні 2024 року змусило всіх політичних осіб України включитися у роботу над отриманням технічної, фінансової допомоги та додаткових систем протиповітряної/протиракетної оборони для захисту критичної енергетичної інфраструктури.

Президент України практично щоразу під час двосторонніх контактів з очільниками держав-партнерів підіймав питання про допомогу для захисту та відновлення енергетичного сектору, запровадження додаткових санкцій проти російського експорту вуглеводнів та атомної промисловості, а також відстоювання права України припинити транзит російського газу. Прем'єр-міністр, міністри закордонних справ, енергетики, депутати ВРУ посилювали адвокацію допомоги і додаткових санкцій у рамках контактів зі своїми візаві.

Стратегічні комунікації

У 2024 році головний акцент стратегічних комунікацій у сфері енергетичної безпеки був спрямований на питання захисту критичної інфраструктури України від російських атак, порівняно з попередніми роками, коли диверсифікація поставок енергоресурсів, реформи та зелена енергетика посідали значне місце. Президент України у рамках численних візитів до держав-партнерів у ЄС та Північної Америки звертав увагу на російські атаки проти цивільної інфраструктури та закликав надати допомогу у захисті від дронів і ракет за допомогою сучасних протиповітряних/протиракетних систем.

Зруйновані елементи енергетичної інфраструктури стали звичними пунктами у програмі візитів американських та європейських високопосадовців до України, а також були виставлені на низці важливих міжнародних заходів для привернення уваги.

Системні комунікації також велися на рівні віцепрем'єр-міністерки з європейської та євроатлантичної інтеграції у рамках відкриття переговорів про вступ України до ЄС під час зустрічей у Брюсселі та Києві.

Діяльність

2024 рік став періодом роботи України над узгодженням із партнерами стратегічних документів у енергетичному секторі. Зокрема, була проведена масштабна робота з Європейською комісією щодо Енергетичної стратегії України на період до 2050 р., Стратегії низьковуглецевого розвитку до 2050 р., Плану дій з енергетики та клімату до 2030 р., Стратегії розвитку розподіленої генерації на період до 2035 р., Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 р.

Український уряд активно співпрацював із державами-партнерами над розробкою механізмів допомоги у відновленні та розвитку вітчизняної енергетики. Була проведена Міжнародна конференція з питань відновлення України (Ukraine Recovery Conference, червень) із фіксуванням низки цілей та інструментарію підтримки для енергетичного сектору, узгоджено зобов'язання щодо умов отримання фінансової допомоги у розмірі 50 млрд євро через Ukraine Facility від ЄС, серед яких кредитні та грантові кошти на розвиток енергетики та ще 50 млрд дол. США кредитних коштів від Г7.

Міністерство енергетики системно співпрацювало з Проектом енергетичної безпеки (Energy Security Project) та Енергетичним співтовариством для постачання обладнання на пошкодженні об'єкти енергетики за рахунок фінансування з Ukraine Energy Support Fund та USAID.

Результати

Україна отримала безпрецедентну допомогу від партнерів для організації наймасштабнішої ремонтної кампанії в енергетиці за всю історію її функціонування як незалежної держави. Надане обладнання і ППО дозволили мінімізувати шкоду від російських атак проти об'єктів енергетики у другій

половині 2024 року, підготуватися до зимового опалювального періоду та запустити децентралізацію генерації енергії. Для цього були використані майже всі кошти, надані державами-партнерами у Ukraine Energy Support Fund (близько 1 млрд євро), демонтовано доступне обладнання з європейських електростанцій, а також використані кошти від США та інших країн Г7.

Завдяки виконанню внутрішньої роботи над стратегічними документами було закладено основи для відкриття фінансування у рамках Ukraine Facility, яке стане важливим інструментом підтримки для енергетики у 2025 році.

Україна показала стійкість у політичній боротьбі за припинення транзиту російського газу, а також посиленні впливу міжнародних санкцій на російський енергетичний сектор шляхом нарощування ефективності ударів по об'єктах нафтопереробки.

Разом з тим низка скандалів навколо втручання у корпоративне управління державними енергетичними компаніями, відмова від поступової лібералізації енергетичного ринку та зниження рівня прозорості закладають негативні передумови для прогресу у майбутньому. Україна не припинила транзит російської нафти, чим залишила аргументи для західних прихильників Росії опиратися подальшому посиленню санкцій в енергетичному секторі (проти скрапленого природного газу, атомної галузі).

Публічна дипломатія

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5	5	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5	5	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5	5	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4	4	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A-	A-	A-

2024 рік був позначений високим рівнем політичного інтересу до публічної дипломатії; було посилено стратегічні комунікації. Продовжує активно розгортати свою діяльність Український інститут, розширюючи мережу партнерств та заходячи у «нові» регіони. Важливі кроки було зроблено для розвитку українських студій. Найбільшою внутрішньою проблемою для наряду залишається брак фінансування.

Політичний інтерес/залученість

У 2024 році до сфери публічної дипломатії утримувався високий політичний інтерес.

Активну увагу ПД приділяв Президент. У щорічному Посланні Президента до ВРУ (19.11) йшлося про впізнаваність та привабливість України у світі, потребу в інформаційній консолідації та проведення заходів в усіх регіонах світу з метою системної підтримки українського контенту та культурного продукту. Президент наголосив на ролі культурної дипломатії для активного просування українських наративів за кордоном, у т. ч. і через вибудову довготривалих партнерств. Йшлося також про підтримку перекладів українських авторів та розвиток українських студій. Відтак культурна дипломатія виокремлена окремим пунктом у Плані внутрішньої стійкості України. У виступі з нагоди Дня дипломата (22.12) Президент безпосередньо звернувся до м'якої сили як до «дипломатії сердець».

Міністр закордонних справ А. Сибіга активно проявляв інтерес до ПД ще до призначення до посади, відтак нині його увага до напрямку тільки посилилась. Він наголошував на важливості української присутності «не лише в рішеннях політиків, а й у серцях мільйонів людей», підкреслюючи важливий внесок у це публічних дипломатів (22.12). Крім того, Міністр звертав увагу на потребу активного залучення експертних кіл та бізнесу до розробки зовнішньої політики, створення «глобального українського простору» та посилення комунікаційних спроможностей України за кордоном (6.09).

Навіть коли пряма апеляція до ПД була відсутня, високопосадовці часто називали ті зовнішньополітичні завдання, які серед іншого реалізуються її інструментами. Наприклад, у День працівників дипломатичної служби

(22.12) у виступі Голови ВРУ йшлося про подальше розширення кола друзів і партнерів України у світі, а у виступі Прем'єр-міністра Д. Шмигала — про зміцнення позиції України у світі.

План пріоритетних дій Уряду на 2024 рік містив згадки про імідж України та його покращення.

Напрямом публічної дипломатії активно опікується Перша леді О. Зеленська.

Стратегічні комунікації

Президент України та інші високопосадовці давали численні інтерв'ю та виступали перед іноземними аудиторіями (див. відповідні розділи) з метою донесення важливих для України меседжів та поширення українських наративів.

Було презентовано першу в історії Комунікаційну стратегію Україна — держави Латинської Америки і Карибського басейну (28.05) з метою розширення географічної присутності України, посилення культурного обміну, зміцнення та просування іміджу України в згаданому регіоні та покращення її сприйняття. У Субсахарській Африці було проведено стратегічну сесію посольств України для обговорення культурних, гуманітарних та комунікаційних проєктів у регіоні. Міністр закордонних справ А. Сибіга робив акцент на посиленні комунікаційної команди МЗС.

Українські експерти, науковці, культурні діячі дають коментарі для ЗМІ, поширюють українські наративи через дописи у соцмережах, подкасти, експертні блоги, виступи на конференціях, круглих столах, фестивалях тощо.

Публічна дипломатія фігурує у ряді угод про співробітництво у сфері безпеки та довгострокову підтримку — наприклад, з Німеччиною (16.02), Чехією (18.07), Словенією (18.07). Зокрема, в угодах йдеться про протидію російській дезінформації, а також розробку спільних освітніх та навчальних програм для фахівців у сфері стратегічних комунікацій та публічної дипломатії.

Пройшло нагородження Почесних амбасадорів України в номінаціях за основними напрямками ПД (22.12).

Діяльність

Перша леді О. Зеленська продовжує опікуватися проектами «Українська книжкова полицка», «Україномовні аудіогіди», Глобальна коаліція українських студій та Саміт перших леді та джентльменів (12.09). Залучені до реалізації ПД також представники/-ці асоціації «Подружжя українських дипломатів».

Упродовж року команда МЗС з партнерами імплементувала сотні проектів публічної дипломатії; реалізувала понад 20 цифрових партнерств; провела 10 глобальних та регіональних (зокрема, для аудиторій країн Азії, Африки, Близького Сходу, Латинської Америки та Карибського басейну) комунікаційних кампаній для просування Формули миру, адвокації підтримки України у світі, поширення знань про Україну та посилення її позитивного сприйняття.

Основна державна інституція, яка відповідає за реалізацію культурної дипломатії, Український інститут продовжує активну діяльність, попри всі складнощі воєнного часу. Упродовж року командою УІ було реалізовано понад 180 проектів культурної дипломатії у 61 країні (на 50 % більше, ніж у попередньому році), у т. ч. Латинської Америки, Африки та Азії. На Coursera з'явився курс «Історія українського громадянського суспільства», а на YouTube — серія відеолекцій «Калейдоскоп історій: Мистецтво з України». Уже вчетверте було проведено «Місяць культурної дипломатії України». Організовано П'ятий Міжнародний форум культурної дипломатії (8.10, Київ).

У синергії з партнерами (Фондом Президента з підтримки освіти, науки та спорту, Офісом Кримської платформи, МОН, МЗС) УІ велася активна робота над запуском Глобальної коаліції українських студій. Продовжує діяти Програма підтримки українських студій імені І. Лисяка-Рудницького для дослідницьких, освітніх, культурних установ та аналітичних центрів за кордоном. У рамках Четвертого Саміту міжнародної Кримської платформи було представлено культурну програму з метою демонстрації наслідків російської агресії. Команда УІ продовжила практику проведення емпіричних досліджень, результати яких використовуються для планування та реалізації активностей УІ за кордоном.

Український культурний продукт було представлено на різноманітних літературних, кіно-, музичних фестивалях. Дедалі частіше лунають голоси українських науковців на знакових міжнародних конференціях, з'являються нові навчальні курси з фокусом на Україну в університетах за кордоном. Публічна дипломатія частіше стає темою для обговорення на експертних та наукових заходах в Україні (наприклад, круглий стіл «Український дипломатичний трикутник: зв'язок «офіційної», парламентської та громадської дипломатії» (29.11), воркшоп з викладання культурної дипломатії в Дипломатичній академії України (28.11), міжнародна конференція «Україна — Латинська Америка: Публічна дипломатія на шляху до взаєморозуміння» (13–14.12)). МЗС провело підсумковий річний захід «Голос України. Стратегічні комунікації та м'яка сила» (13.12).

Активно працювали у напрямі ЗДУ, представники української діаспори та українці, які перебувають за кордоном тимчасово, представники мистецького, експертного, наукового середовища. На організованих заходах закордонним аудиторіям доносять українські наративи, спрямовані на поширення знань про Україну, покращення її сприйняття, а також донесення масштабів російських злочинів. Продовжено та географічно розширено практику адвокаційних турів українських високопосадовців та експертів. Також продовжено практику престурів — запрошення іноземних журналістів в Україну (зокрема, з країн Африки та Латинської Америки).

Результати

Загальне охоплення комунікаційних кампаній МЗС у 2024 році зростало та сягнуло понад 1 млрд, команда Міністерства отримала 46 міжнародних креативних нагород.

УІ розширив свою присутність за кордоном, збільшивши кількість реалізованих проєктів у «традиційних» за географічним охопленням країнах та зайшовши у «нові» (Бразилія, Індія, Індонезія, Мексика, ПАР). Крім того, УІ приєднався до міжнародної інформаційної мережі культурної мобільності On the Move, що об'єднує 78 організацій та інституцій з 29 країн Європи. Участь УІ у мережі розширює можливості культурного обміну

між українськими митцями та закордонними партнерами. Упродовж «Місяця культурної дипломатії України» на сайті Вікіпедія було покращено 425 статей, присвячених Україні, та створено 1260 нових матеріалів у 66 мовних розділах сайту, охопивши 50 країн світу.

Головною проблемою ПД залишається брак фінансування, що в середній та довготерміновій перспективі може позначитися на системності та ефективності функціонування наряду. Відкритим питанням залишається розширення інституційної присутності за кордоном зі сталою фінансовою підтримкою з боку держави. Попри високий інтерес до українських студій, що невпинно зростає, та запит на українську експертизу, українські голоси на міжнародних майданчиках часто лунають від учасників із закордонними, а не українськими афіліаціями. Така ситуація зумовлена насамперед тим, що більшість українських університетів не мають змоги відрядити своїх представників за кордон державним коштом. Проблема залишається обмеження перетину державного кордону для чоловіків, які не завжди мають можливість долучитися до участі у профільних заходах, програмах академічної мобільності тощо. У зв'язку з безпековими викликами існують обмеження на в'їзд в Україну для участі у професійних активностях для представників закордонної академічної спільноти, що їх встановлюють деякі університети.

За результатами 2024 року у рейтингу Global Soft Power Index Україна посіла 46 місце серед 193 країн (рік тому — 44), втративши найбільше у репутаційному заліку, натомість посиливши позиції в освіті та науці.

Санкційна політика

A-

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5	5	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	5	5	5
ДІЯЛЬНІСТЬ	5	5	5
РЕЗУЛЬТАТИ	5	4	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	A	A-	A-

Україна та її партнери активно працювали, щоб зберегти міжнародну увагу до продовження санкційного тиску на Росію. У 2024 році активно ліквідовувалися російські схеми обходу міжнародних санкцій. Також були впроваджені заходи, які мають підвищити стратегічну ціну, яку Росія заплатить за свою агресію проти України в 2025 році. Водночас політичні зміни в Європі та США є серйозним викликом для досягнень 2023–2024 років. На жаль, прогрес у запровадженні санкцій з боку країн Глобального півдня залишається незначним.

Політичний інтерес/залученість

Консолідація та розширення структури наявних санкцій, покликаних збільшити ціну, яку має заплатити російська економіка за розв'язання війни, стали ключовими пріоритетами зовнішньої політики України в 2024 році.

Керівник Офісу Президента, прем'єр-міністр, міністр закордонних справ, а також інші відомства, зокрема Національне агентство з питань запобігання корупції, силові та інші органи, продовжували активну взаємодію з міжнародними партнерами відповідно до цього пріоритету, визначеного Президентом.

У зверненні до Верховної Ради (16.10) Президент В. Зеленський представив План перемоги, пункт 4 якого стосується стратегічного економічного потенціалу, зокрема санкцій та комплексного підходу до посилення економічного тиску на Росію. Україна успішно довела партнерам необхідність значного розширення та посилення санкцій проти Росії через її безперервну агресію.

Таке стратегічне позиціонування ефективно трансформувалось у практичні рішення проривного характеру. Варто підкреслити, що Україна демонструвала високий рівень міжурядової залученості та інституційної стійкості в координації санкційної політики. План роботи Кабінету Міністрів на 2024 рік містить окремий розділ, присвячений санкційній політиці.

Стратегічні комунікації

Керівництво України, зокрема Президент, голова Офісу Президента, прем'єр-міністр, міністр закордонних справ та інші високопосадовці, активно просували посилення санкцій проти Росії через дипломатичні зусилля та стратегічні публічні комунікації. Під час своїх виступів, заяв та дипломатичних зустрічей вони підкреслювали важливість санкцій як ключового інструменту тиску на Росію для припинення війни та встановлення справедливого й тривалого миру. З-поміж пріоритетів високопосадовців було посилення санкційного режиму, закриття лазівок, які дозволяють його обходити, та запровадження вторинних санкцій щодо тих, хто допомагають їх уникати. Зокрема Президент В. Зеленський наголошував

на цих пріоритетах під час ключових виступів на Мюнхенській безпековій конференції (лютий), у Радбезі ООН (вересень), на саміті Європейської політичної спільноти (листопад), у Європейському парламенті (листопад), Європейській раді (грудень) та інших.

Санкційна риторика також була важливим елементом спільних заяв і комюніке, випущених за підсумками двосторонніх візитів українських посадовців, що підсилювало постійний тиск для ухвалення жорсткіших обмежень.

Міжнародна робоча група Єрмака-Макфола продовжила роботу щодо посилення тиску на військово-політичне керівництво Росії, а також країн, які підтримують агресію проти України. У травні група представила новий «План дій 3.0» для подальшого посилення санкційного тиску на Росію. Цей документ передбачає конкретні кроки щодо значного послаблення економічного й військового потенціалу Росії та швидшого припинення агресії проти України. Зокрема, група запропонувала завершення процедур конфіскації заморожених активів Центрального банку РФ, забезпечення чинного обмеження цін на нафту та припинення діяльності «тіньового флоту» танкерів.

Регулярні зустрічі голови Офісу Президента з керівниками дипломатичних установ країн-членів ЄС та санкційної коаліції залишаються інструментом міжнародної комунікації.

Діяльність

Київ продемонстрував послідовний і творчий, багатоплановий підхід щодо збереження стратегічної зосередженості держав-партнерів, аби завдати більшої економічної шкоди Росії та обмежити її здатність вести війну проти України.

У 2024 році Україна активізувала зусилля щодо впровадження більш жорстких і послідовних санкцій проти Росії, формалізуючи ці заходи через двосторонні та багатосторонні угоди, укладені під час міжнародних зустрічей і самітів високого рівня. Український уряд надав пріоритет узгодженню санкцій із міжнародними партнерами для максимізації їхньої ефективності стосовно країни-агресора. Ця стратегія передбачала

координацію зусиль із застосування санкцій, особливо в критичних секторах економіки, як ключового аспекту розробки та виконання національної санкційної політики. Під час саміту НАТО у Вашингтоні (11.11) Україна та ще 25 країн підписали «Український компакт» (Ukraine Compact) — договір, у якому, окрім іншого, йдеться про важливість накладання економічних та інших стягнень на Росію.

Робота МЗС України була свідомо спрямована на збереження єдності санкційної коаліції та створення імпульсу для подальшого розширення санкційних механізмів. Це було беззаперечним пріоритетом усіх основних зовнішніх комунікацій МЗС та міністрів.

Посилився ступінь координації та синхронізації в ухваленні нових санкцій між США, ЄС та країнами Г7. Україні вдалося ефективно вивести питання санкцій на перше місце в порядку денному під час головування Італії в Г7. Саміт Г7 в Італії (червень) мав вирішальне значення для мобілізації ключових партнерів довкола посилення санкцій та унеможливлення перепочинку для Росії та її військової машини.

Група Єрмака-Макфоло очолювала зусилля з підготовки нагальних концептуальних документів із конкретними пропозиціями щодо посилення санкцій проти Росії. Важливою є роль керівництва Офісу Президента в мотивуванні санкційної коаліції щодо ухвалення остаточного рішення про використання отриманих від заморожених російських активів коштів на підтримку боротьби України проти Росії.

Президент В. Зеленський ретельно вивіряв свої послання, критикуючи пасивність партнерів в ухваленні жорсткіших заходів для обмеження експорту чутливих технологій та обладнання подвійного призначення, які Росія використовує для виробництва ракет і безпілотників. Президент наголосив на цьому у своєму зверненні після найжорстокіших атак проти України в листопаді. Зеленський також підкреслив нагальну потребу в посиленні експортного контролю для запобігання ухиленню від санкцій і заявив, що російський ланцюг постачання включає понад 170 000 окремих компонентів від фірм з Китаю, Європи та Сполучених Штатів.

Україна намагалася розв'язати проблему дисбалансу в санкційній коаліції та очевидного браку політичної волі серед країн Глобального півдня приєднатися до обмежувальних заходів проти Росії. Необхідність введення додаткових санкцій проти Росії була частиною порядку денного

на зустрічі в Давосі (січень) на рівні радників з національної безпеки в рамках Формули миру.

Перший Глобальний саміт миру у Швейцарії (15.06) став ефективною платформою для нарощування імпульсу в підтримці й посиленні санкційного тиску.

Результати

У 2024 році міжнародна санкційна коаліція зробила нові послідовні кроки щодо посилення тиску на Росію та підвищення стратегічної ціни подальшої агресії проти України. ЄС спільно з Г7 та членами санкційної коаліції запровадили комплексні заходи проти компаній і фізичних осіб з російського військово-промислового комплексу, які, з-поміж решти, виробляють ракети, безпілотники, зенітно-ракетні комплекси, військову техніку, високотехнологічні компоненти для озброєння та інше військове обладнання; компаній та фізичних осіб, які беруть участь у перевезенні озброєнь з КНДР та Ісламської Республіки Іран до Росії; нових суден «тіньового флоту» Росії, які створюють небезпеку для судноплавства під час транспортування російської нафти або нафтопродуктів, задіяні в постачанні озброєнь, крадіжках зерна чи підтримці російського енергетичного сектора.

Державний санкційний реєстр, створений Указом Президента В. Зеленського (29.01), став важливою подією, яка обіцяє мати тривалий вплив на іноземні компанії, що залишилися на російському ринку. Реєстр забезпечує публічний доступ до оновленої перевіреної інформації про юридичних та фізичних осіб, щодо яких застосовано санкції.

Україна має підтверджений досвід реалізованих у 2024 році ефективних національних заходів, які концентрували зусилля партнерів щодо виведення санкційних механізмів на вищий рівень. За даними Державного реєстру санкцій, наразі під санкціями перебувають понад 17 тисяч осіб, із них понад 13 тисяч — із Російської Федерації. У 2024 році було видано 18 президентських указів, якими запроваджено санкції проти юридичних і фізичних осіб, що сприяли російській агресії. Найбільший перелік був затверджений у червні та включав 779 юридичних і фізичних осіб.

Україна довела, що ефективно використовує свій дипломатичний інструментарій для створення імпульсу та ініціювання практичних

результатів самітів Г7 у 2024 році. Особливо результативною була вереснева зустріч Г7, яка проклала шлях до створення першої в історії спільної методики запобігання ухиленню від експортного контролю та санкцій, накладених на Росію («Спільна методика»), ухваленої робочою підгрупою Г7 з питань експортного контролю. Заявлена мета «Спільної методики» — допомогти промисловості дотримуватися вимог багатостороннього експортного контролю й санкцій та виявляти зміни в тактиці обходу санкцій Росією.

Помітного прогресу досягнуто в запровадженні жорсткіших заходів щодо покарання компаній з третіх країн, а також країн, які допомагають Росії обходити санкції. Вперше до нових санкційних списків потрапили китайські фізичні та юридичні особи, які сприяють обходу санкцій проти Росії та забезпечують постачання чутливих компонентів безпілотників і мікроелектроніки для російської військової промисловості. Проте вплив цих заходів досі є обмеженим, оскільки ключові національні відомства не бажали застосовувати повний спектр санкцій, що було помітно як у ЄС, так і за його межами, зокрема на Близькому Сході, в Африці та Азії.

Злагоджена робота ОПУ, МЗС та інших профільних відомств набрала обертів, що зрештою вивело європейських партнерів із зони комфорту та дозволило ухвалити 13-й (лютий), 14-й (червень) і 15-й (грудень) пакети санкцій. Однак деякі країни-члени ЄС досягли самостійно встановленого обмеження щодо запровадження нових санкцій та їхнього впливу на національну економіку.

Україна ефективно інтегрувала санкційні положення в усі 27 міжурядових угод з партнерами про співробітництво та гарантії безпеки, що формує надійну інфраструктуру для захисту від будь-яких непередбачуваних політичних ситуацій у майбутньому, що можуть включати спроби необґрунтованого та передчасного послаблення санкцій для Росії.

Рада ЄС подовжила обмежувальні заходи проти Білорусі (червень, грудень) через її постійну участь у безперервній агресії Росії проти України. Обмежувальні заходи були накладені на різних представників судової влади, керівників і заступників керівників різних виправних установ, а також власників бізнесу та організацій, зокрема ТОВ «Влате Логістик» (Vlate Logistik LLC) та ТОВ «Рузекспедиція» (Ruzekspeditsiya LLC), які набували вигоду від дій режиму Лукашенка.

Закордонне українство

B+

	2022	2023	2024
ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС	5	5	5
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	4	4	4
ДІЯЛЬНІСТЬ	4	5	5
РЕЗУЛЬТАТИ	4	4	4
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА	B+	B+	B+

Закордонне українство у 2024 році стало одним із важливих задекларованих напрямів зовнішньої політики України. Влада акцентувала на необхідності інституціоналізації співпраці з діаспорою, що виявилось у планах створення Міністерства об'єднання українців та роботі над впровадженням інституту множинного громадянства. Значну роль відігравало залучення діаспори до міжнародної підтримки України. Залишаються виклики у реалізації нових механізмів взаємодії, зокрема щодо імплементації цифрових сервісів для українців за кордоном та забезпечення ефективної координації між державними органами та українськими громадами за кордоном.

Політичний інтерес/залученість

2024 рік ознаменувався зростанням політичного інтересу до тематики закордонного українства, спрямованого на зміцнення міжнародних позицій України, адвокації її інтересів та протидію російському впливу. Це відповідало стратегічному завданню підтримки зв'язків з українською діаспорою та біженцями в умовах війни та геополітичних викликів. Протягом року керівництво держави підкреслювало важливість закордонного українства як частини глобального українського простору, наголошуючи на необхідності інституційного підходу до взаємодії з ним. Основними пріоритетами стали збереження тісного зв'язку з Україною, розширення дипломатичної та консульської присутності в європейських країнах зі значними українськими громадами, а також цифрова трансформація консульських послуг.

Президент В. Зеленський у виступі на нараді керівників закордонних дипломатичних установ України «Воєнна дипломатія: стійкість, зброя, перемога» (19.08) наголосив на необхідності створення спеціалізованої державної інституції, яка забезпечить підтримку глобальної української спільноти та захист її прав. У щорічному посланні до ВРУ (19.11) Президент також представив План внутрішньої стійкості України, важливим елементом якого є інтеграція закордонних українців до національного розвитку, у т. ч. через механізм множинного громадянства.

Міністр закордонних справ А. Сибіга підтвердив важливість системної інтеграції українців за кордоном у політичний, економічний та інформаційний простір держави. У Плані дій Уряду на 2024 р. було зазначено про започаткування діяльності нових дипломатичних установ та відкриття консульств з метою захисту прав та інтересів громадян України за кордоном.

Стратегічні комунікації

Основні комунікаційні заходи із закордонним українством у 2024 році включали зустрічі керівництва держави з представниками діаспори під час офіційних візитів, взаємодію з діаспорянськими медіа, поширення відповідної інформації через соціальні мережі дипломатичних установ.

Президент В. Зеленський під час своїх іноземних візитів (зокрема, до Португалії (28.05), Польщі (08.07), США (24.09), Угорщини (07.11)) зустрічався з українськими громадами та висловлював вдячність за їх активну підтримку. Голова ВРУ Р. Стефанчук подякував українцям Канади за їхній внесок у підтримку України та закликав до об'єднання світового українства (24.11). Міністр закордонних справ А. Сибіга у жовтні провів зустріч в Анкарі з кримськотатарською громадою Туреччини, подякувавши за їхню підтримку суверенітету України.

Провідним каналом комунікації з діаспорою залишається співпраця з головною координаційною організацією українських громад — Світовим Конгресом Українців. А. Сибіга зустрівся з делегацією Світового Конгресу Українців (13.09), наголосивши на стратегічному рівні партнерства між державою та діаспорою. Особливу увагу було приділено створенню українських шкіл за кордоном та підтримці української ідентичності серед дітей біженців. Міністр національної єдності України О. Чернишов обговорив із головою Місії СКУ А. Шевченком співпрацю та побудову ефективної комунікації з українською діаспорою (26.12).

Водночас рішення про обмеження консульських послуг для українських чоловіків без оновлених військових документів, прийняте у квітні, викликало значний суспільний резонанс через відсутність належної комунікації з громадянами. Це питання стало викликом для стратегічних комунікацій з українцями за кордоном та підтвердило необхідність більшої відкритості з боку влади у взаємодії зі своїми громадянами за кордоном.

Окремим напрямом комунікації стало обговорення законопроекту про множинне громадянство, який, хоча й отримав підтримку діаспори, водночас викликав занепокоєння через недостатнє роз'яснення механізмів його реалізації, питання національної безпеки та необхідність його розроблення таким чином, щоб зберегти зв'язок із мільйонами українців в усьому світі.

Відтак стратегічні комунікації зосереджувалися на поглибленні співпраці з діаспорою, залученні її до лобювання інтересів України та долученні до утворення глобального українського простору.

Діяльність

У 2024 році Україна продовжила активну співпрацю із закордонними українцями для міжнародної адвокації та збереження їхньої національної ідентичності. Головними партнерами залишались Світовий Конгрес Українців, його регіональні осередки та дипломатичні представництва України, що спільно організовували культурні заходи й акції на підтримку України у протидії російській агресії. Зустрічі представників СКУ (зокрема, президента організації П. Грода) з керівництвом МЗС та Президентом В. Зеленським підтвердили важливість залучення діаспори у просуванні Формули миру та інтеграції України до НАТО та ЄС й інших міжнародних ініціатив України.

Відбулася серія заходів, спрямованих на посилення публічної дипломатії, зокрема Міжнародний форум культурної дипломатії (08.10), де А. Сибіга анонсував зміну пріоритетів діяльності Українського інституту на підтримку єдності українців за кордоном. Практичним кроком у цьому напрямі стали відвідини в кінці того ж місяця представниками УІ Українського культурного товариства «Просвіта» в Буенос-Айресі.

За дорученням Президента МЗС України разом з іншими структурами доопрацьовує стратегію створення глобального українського простору для перевантаження співпраці української влади зі світовим українством.

Інституційна взаємодія із закордонними українцями отримала подальший розвиток у рамках 58-го засідання Національної комісії з питань закордонних українців під головуванням заступниці міністра закордонних справ України М. Беци.

Знаковою подією стало проведення у Берліні конференції «Діаспора та глобальна українська спільнота — сильні партнерки у відновленні України» (19–20.04), яка інтегрувала українську діаспору у процес повоєнного відновлення країни. Конференцію організували Alliance of Ukrainian Organizations, Open Platform e.V., CRISP e.V. та інші організації, за підтримки

українських міністерств. Важливим досягненням стало залучення понад 120 організацій та представників влади, а також підготовка аналітичних матеріалів для Ukraine Recovery Conference, що формалізувало співпрацю між державою та діаспорою у цьому напрямі.

Значним кроком у цифровізації послуг для українців за кордоном стало ухвалення урядом постанови про запуск системи «е-Консул», яка має спростити доступ до консульських послуг. Однак її повноцінне впровадження очікується лише у 2025 році.

Загалом 2024 рік відзначився активною взаємодією України з закордонними українцями, зміцненням культурно-освітніх ініціатив та важливими законодавчими змінами, що визначатимуть довгострокову політику держави щодо діаспори.

Результати

Консолідація глобальної української спільноти на тлі російської агресії стала одним із пріоритетів зовнішньополітичної діяльності, що знайшло своє відображення у розширенні форматів співпраці з діаспорянськими організаціями.

Закордонне українство продемонструвало здатність впливати на прийняття рішень у країнах свого проживання, зокрема через мобілізацію зусиль щодо підтримки Глобального саміту миру. Активне залучення діаспори до дипломатичних ініціатив, як-от звернення до лідерів держав із закликами до участі в Саміті (наприклад, до Президента Аргентини Х. Мілея), підтвердило її значущість у формуванні міжнародної коаліції на підтримку України.

У жовтні Головне управління розвідки МО України та Світовий Конгрес Українців підписали Меморандум про співпрацю на підтримку українських військовополонених, їхніх родин, а також інших постраждалих від російської агресії. Ця ініціатива стала ще одним прикладом залучення діаспорянських структур до практичної допомоги Україні, що розширює спектр їхньої участі у процесах гуманітарної підтримки та відстоювання прав українців у світі.

У грудні внаслідок реорганізації Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій було створено Міністерство національної єдності, що мало б відігравати роль у координації роботи з українцями за кордоном, працювати над збереженням національної та культурної ідентичності українців, які перебувають за кордоном, створенням передумов для повернення українців додому. Проте відсутність затвердженого положення про міністерство на кінець року залишала невизначеним його функціонал та майбутню роль у політиці держави щодо закордонного українства.

Значний вплив на діаспору мав внесений Президентом України законопроект про множинне громадянство, який у грудні було ухвалено ВРУ у першому читанні. Ініціатива передбачає можливість для українців мати громадянство інших країн, що є важливим кроком у контексті правового статусу закордонних українців та збереження їхнього зв'язку з історичною батьківщиною.

У сфері мовної політики ключовим досягненням стало затвердження нового стандарту державної мови «Українська мова як іноземна» (A1-C2), що створює підґрунтя для поширення української мови серед закордонних громад. Реалізація ініціативи Першої леді щодо відкриття україномовних аудіогідів у музеях, зокрема Мексики та Аргентини, є важливою у т.ч. і для задоволення потреб української громади у відповідних державах.

Однак, попри позитивні зрушення, залишаються виклики, пов'язані з імплементацією нових рішень та забезпеченням ефективної координації між державними органами та українськими громадами за кордоном. аРНП – адаптована Річна національна програма Україна – НАТО

Зведена таблиця
оцінок реалізації напрямів
зовнішньої політики у 2024 р.

№	Напрямки зовнішньої політики				Політична залученість	Стратегічні комунікації	Діяльність	Результати	Оцінка
		2002	2023	2024					
СПІВПРАЦЯ З КРАЇНАМИ «ГРУПИ СЕМИ»									
1	Велика Британія	A	A	A	5	5	5	5	5.0
2	Італія	B+	A	A-	5	5	5	4	4.8
3	Канада	A	A	B+	4	4	5	5	4.5
4	Німеччина	A	A-	A-	5	5	5	4	4.8
5	США	A	A-	B+	5	4	5	4	4.5
6	Франція	A-	A	A-	5	5	5	4	4.8
7	Японія	A-	A	A	5	5	5	5	5.0
ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ									
8	ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ	A	A	A	5	5	5	5	5.0
9	Співпраця з ЄС	A	A	A	5	5	5	5	5.0
10	ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ	B+	B+	A-	5	5	5	4	4.8
ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ									
11	Австралія	A	B+	B-	4	3	4	4	3.8
12	Азербайджан	C-	C-	C+	4	3	3	3	3.3
13	Бразилія	-	B	C+	4	3	4	3	3.5
14	Грузія	C	D+	D	2	2	2	2	2.0
15	Ізраїль	C-	C	D+	2	2	3	2	2.3
16	Індія	C-	C	D+	5	5	5	4	4.8
17	Китай	D+	D+	C	3	3	3	3	3.0
18	Мексика	-	-	C-	3	2	3	3	2.8
19	Молдова	B-	B+	B+	5	5	4	4	4.5
20	Польща	A	B+	A-	5	4	5	5	4.8
21	Румунія	A	A-	B+	5	4	4	5	4.5
22	Словаччина	A	A	B+	5	5	4	4	4.5
23	Туреччина	B	B-	B	4	3	5	4	4.0
24	Угорщина	D+	D+	B	4	4	4	4	4.0
25	Чехія	A-	A	A-	5	4	5	5	4.8

№	Напрямки зовнішньої політики				Політична залученість	Стратегічні комунікації	Діяльність	Результати	Оцінка
		2002	2023	2024					
ВІДНОСИНИ З НЕДРУЖНИМИ КРАЇНАМИ									
26	Білорусь	н/о	н/о	н/о					н/о
27	Російська Федерація	н/о	н/о	н/о					н/о
РЕГІОНАЛЬНА СПІВПРАЦЯ									
28	Близький Схід	C+	B-	C+	4	3	4	3	3.5
29	Балтія	-	-	A	5	5	5	5	5.0
30	Західні Балкани	C+	C	B	4	3	4	5	4.0
31	Індо-Тихоокеанський	B+	C+	B-	3	4	4	4	3.8
32	Латинська Америка	C+	B+	B+	5	5	4	3	4.3
33	Північна Європа	B+	A	A	5	5	5	5	5.0
34	Субсахарська Африка	B+	B+	B	5	4	4	3	4.0
35	Центральна Азія	E+	C-	C	3	3	3	3	3.0
МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ									
36	ОБСЄ	C+	C+	C+	3	3	4	3	3.3
37	ООН	A	A	A	5	5	5	5	5.0
38	Рада Європи	B+	B-	B	4	4	4	4	4.0
39	Формування міжнародної коаліції з відновлення України	A	A	A	5	5	5	5	5.0
40	Формула миру	-	-	A-	5	4	5	5	4.8
41	Санкційна політика	A	A-	A-	5	5	5	4	4.8
42	Воєнна дипломатія	A	A-	A	5	5	5	5	5.0
43	Економічна дипломатія	A-	A-	A-	5	4	5	5	4.8
44	Енергетична дипломатія	B+	B	B+	5	5	4	4	4.0
45	Публічна дипломатія	A-	A-	A-	5	5	5	4	4.8
46	Нерозповсюдження ядерної зброї	B-	B-	C+	3	4	4	3	3.5
47	Закордонне українство	B+	B+	B+	5	4	5	4	4.5
	ЗАГАЛОМ	B+	B+	B+	4.33	4.11	4.38	4.04	4.23

аРНП	адаптована Річна національна програма Україна – НАТО
БДПЛ	Бюро демократичних інститутів та прав людини
ВАКС	Вищий антикорупційний суд
ВМС ЗС	Військово-Морські Сили Збройних Сил
ВПК	Військово-промисловий комплекс
ВРУ	Верховна Рада України
ВТС	Військово-технічне співробітництво
ГВЗВТ	Глибока та всеохоплююча зона вільної торгівлі
ГТС	Газотранспортна система
ГУАМ	Організація за демократію та економічний розвиток (Грузія, Україна, Азербайджанська Республіка та Республіка Молдова)
ГШ	Генеральний штаб
ДСНС	Державна служба України з надзвичайних ситуацій
ЕК	Європейська Комісія
ЕС	Європейський Союз
ЕК	Європейська Комісія
ЕК	Експортний контроль
ЗАЕС	Запорізька атомна електростанція
ЗВТ	Зона вільної торгівлі
ЗДУ	Закордонна дипломатична установа
ЗЕД	Зовнішньоекономічна діяльність
ЗСУ	Збройні сили України
КМУ	Кабінет Міністрів України
КП	Кримська платформа
ЛАКБ	Латинська Америка та Карибський басейн
ЛАД	Ліга арабських держав
МА АСЕАН	Міжпарламентська Асамблея АСЕАН
МАГАТЕ	Міжнародне агентство з атомної енергії
МЗС	Міністерство закордонних справ
МКП	Міністерство культури та інформаційної політики
МО	Міністерство оборони
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я
НУО	Неурядова організація

Список скорочень

НБ8	група країн Північної Європи та Балтії
НКРЕКП	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
ОАД	Організацією Американських держав
ОБСЕ	Організація з безпеки та співробітництва в Європі
ОПК	Оборонно-промисловий комплекс
ОПУ	Офіс Президента України
ОЧЕС	Організація Чорноморського економічного співробітництва
ПА	Парламентська асамблея
ПАР	Північноатлантична Рада
ПАРЄ	Парламентська Асамблея Ради Європи
ПВЗВТ	Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі
ПД	Публічна дипломатія
ПУ	Посольство України
РЄ	Рада Європи
РБ ООН	Рада безпеки Організації об'єднаних націй
РЗБ	регіон Західних Балкан
РНБО	Рада національної безпеки і оборони України
РУН	Рада Україна-НАТО
СКУ	Світовий конгрес українців
СРВР	Стратегічна рада високого рівня
ТПП	Торгово-промислова палата
Т.п.с.	Тимчасово повірений у справах
УА	Угода про асоціацію
УІ	Український інститут
УКФ	Український культурний фонд
ЦА	Центральна Азія
ЯЗ	ядерна зброя
RD4U	Реєстр збитків для України
MIGA	Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій, одна з п'яти інституцій Групи Світового банку.
ЈІСА	Японське агентство міжнародного співробітництва.
JATEC	Спільний центр аналізу, підготовки та навчання НАТО – Україна

Бильєва Олександра,	політологиня-міжнародниця, експертка з міжнародних відносин (Санкційна політика)
Брусиловська Ольга,	д.політ.н., професор, завідувачка кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова (Західні Балкани)
Бурейко Надія,	к.політ.н., директорка програми «Україна за кордоном» Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Публічна дипломатія)
Бутирська Наталія,	асоційована старша аналітикиня Центру «Нова Європа» (Індо-Тихоокеанський регіон)
Валяренко Єгор,	експерт програми «Глобальні партнерства» Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Канада)
Вдовенко Юрій,	к. е.н, голова Центру транскордонного співробітництва, експерт Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Економічна дипломатія)
Вдовиченко Вікторія,	к.і.н., співдиректорка програми «Майбутнє України» Центру геополітики, Кембриджський університет (Велика Британія) (Італія)
Ворожбит Ольга,	експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма», аспірантка кафедри політології Львівського національного університету ім. І. Франка, заступниця головного редактора «Українського тижня» (Індія)
Воротнюк Марина,	к.політ.н., членкиня правління Ради зовнішньої політики «Українська призма», асоційована дослідниця Королівського інституту оборонних та безпекових студій (Велика Британія) (Словаччина)
Габер Євгенія,	к.політ.н., старша аналітикиня Atlantic Council та Центру досліджень сучасної Туреччини, Карлтонський університет (Канада) (Туреччина)
Герасимчук Сергій,	заступник виконавчого директора, директор програми «Регіональні ініціативи та сусідство» Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Молдова; Польща; Румунія)

Гергієва Валерія,	к.політ.н., дослідниця Одеського центру з нерозповсюдження при Одеському національному університеті ім. І. І. Мечникова (Нерозповсюдження ядерної зброї)
Глебов Сергій,	к.політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова (Азербайджан; Грузія)
Гоч Дарина,	магістерка міжнародних відносин Китайського Народного Університету, аналітикиня Інституту глобальних змін Тоні Блера (КНР)
Довбиш Анастасія,	молодша експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Молдова)
Запорізька Ірина,	аспірантка Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка, старша аналітикиня CIVITTA Ukraine (Субсахарська Африка)
Каздобіна Юлія,	голова Української фундації безпекових студій, експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Північна Європа; Військова дипломатія)
Кіщук Анна,	менеджерка з партнерств Центру геополітичних досліджень KONSTANTA R&D Group (Центральна Азія)
Клімов Ростислав,	молодший експерт Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Румунія)
Коваль-Гончар Марія,	експертка програми європейських студій Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Німеччина)
Костюк Богдан,	афілійований дослідник Одеського центру нерозповсюдження ядерної зброї, аналітик з питань оборони аналітичного центру Eastern Circles (Франція), запрошений дослідник Центру з вивчення нерозповсюдження імені Джеймса Мартіна Інституту міжнародних досліджень Мідлбері (США) (Близький Схід; Франція)

- Краєв Олександр,** директор програми «Північна Америка» Ради зовнішньої політики «Українська призма», старший викладач кафедри міжнародних відносин Києво-Могилянської академії (**Велика Британія; США**)
- Кравчик Вікторія,** магістерка європейської політики, експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма», наукова співробітниця приватного дослідницького центру Visionary Analytics (Литва) (**Країни Балтії; Чехія**)
- Майстренко Юлія,** к.політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (**Західні Балкани**)
- Максак Геннадій,** виконавчий директор Ради зовнішньої політики «Українська призма» (**Європейський Союз; Інтеграція з ЄС; Формула миру**)
- Паскевська Юлія,** к.псих.н., доцентка, експертка Ради Європи (**Рада Європи**)
- Патюк Дарина-Марина,** аналітикиня аналітичного центру Eastern Circles (Франція), соціологиня Києво-Могилянської академії (**Франція**)
- Поліщук Анастасія,** аспірантка Вищої школи азійсько-тихоокеанських досліджень (GSAPS) Університету Васеда, афілійована експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма» (**Японія**)
- Семиволос Ігор,** виконавчий директор Центру близькосхідних досліджень, м.н.с. відділу Близького Сходу Інституту сходознавства ім. А. Кримського НАН України (**Ізраїль**)
- Сіновець Поліна,** к.політ.н., директорка Одеського центру з питань нерозповсюдження, доцентка кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова (**Нерозповсюдження ядерної зброї**)
- Скоробогатько Вероніка,** проектна менеджерка в Інституті з міжнародного права в Нідерландах, афілійована експертка Ради зовнішньої політики «Українська Призма» (**Мексика**)

Фечко Іван,	експерт Програми дослідження Латинської Америки та Карибського басейну Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Бразилія, Закордонне українство)
Фігура Анастасія,	молодша експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Польща)
Чмельова Глорія-Анастасія,	молодша експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Угорщина)
Чорногор Ярослав,	к.і.н., директор програми російських і білоруських студій Ради зовнішньої політики «Українська призма», старший викладач кафедри міжнародних відносин Києво-Могилянської академії (Російська федерація; Білорусь)
Чубик Андрій,	асоційований експерт Центру глобалістики «Стратегія XXI», афілійований експерт Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Енергетична дипломатія)
Шаїпова Юлія,	афілійована експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Австралія; Формування міжнародної коаліції з відновлення України)
Шевченко Наталія,	к.і.н., доцентка кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн Київського національного університету ім. Т. Шевченка, експертка Ради зовнішньої політики «Українська призма» (Латинська Америка)
Шелест Ганна,	к.політ.н., директорка безпекових програм і глобального залучення Ради зовнішньої політики «Українська призма», головна редакторка журналу «UA: Ukraine Analytica» (НАТО; ООН, ОБСЄ)
Ярошенко Володимир,	заступник виконавчого директора ГО «ProSvita — Enlightenment» (Угорщина)

Про Раду зовнішньої політики «Українська призма»

Рада зовнішньої політики «Українська призма» є мережевим неурядовим аналітичним центром, метою якого є участь у запровадженні демократичних основ вироблення і реалізації зовнішньої та безпекової політик органами державної влади України, здійснення міжнародних та загальнодержавних проєктів і програм, спрямованих на поліпшення зовнішньополітичного аналізу та експертизи, посилення участі експертної спільноти у процесі прийняття рішень у сфері зовнішньої політики, міжнародних відносин, публічної дипломатії.

Основними напрямками діяльності «Української призми» є:

- запровадження сталої співпраці експертної спільноти та органів виконавчої, законодавчої влади, які долучені до розробки і реалізації зовнішньої політики України;
- дослідження проблематики зовнішньої політики, дипломатичної служби, міжнародних відносин та безпеки, розробка та оприлюднення відповідних рекомендацій;
- допомога органам влади України у поширенні достовірної інформації про Україну за кордоном, налагодження каналів публічної дипломатії;
- сприяння покращенню нормативно-правового поля, що регулює основи зовнішньої та безпекової політики України, основ дипломатичної служби та публічної дипломатії;
- інформаційна, організаційна та консультатійна підтримка органів державної влади, організацій громадянського суспільства, освітніх закладів та інших суб'єктів із питань зовнішньої політики та безпеки.

Рада зовнішньої політики «Українська призма» офіційно зареєстрована як організація громадянського суспільства в 2015 році, у той час як аналітико-дослідницька діяльність у рамках мережі експертів «Української призми» здійснювалась з 2012 року. Наразі організація об'єднує більш ніж 20 експертів у сфері зовнішньої політики, міжнародних відносин, міжнародної безпеки, а також асоційованих експертів в Україні та за кордоном. «Українська призма» має два офіси — в Києві та Брюсселі.

Про Фонд
ім. Фрідріха
Еберта

Friedrich
Ebert
Stiftung

Фонд імені Фрідріха Еберта є найстарішим політичним фондом Німеччини, що володіє багатими соціал-демократичними традиціями зі дня свого заснування в 1925 році. Фонд був заснований як політичний заповіт Фрідріха Еберта, першого президента Німеччини, що був обраний демократичним шляхом, та іменем якого був названий Фонд.

Ключовою діяльністю політичного Фонду є втілення в життя основоположних ідеалів та цінностей соціал-демократії: свободи, справедливості, солідарності. Фонд працює в тісному зв'язку з соціал-демократами та організаціями вільних профспілок. Як некомерційна установа, Фонд організує свою діяльність на принципах самостійності та незалежності.

Фонд сприяє розвитку:

- вільного суспільства, що ґрунтується на принципах солідарності, та надає всім своїм громадянам можливість брати участь у політичному, економічному, соціальному та культурному житті, незалежно від свого походження, статі чи релігійних переконань;
- активної та сильної демократії, сталого економічного росту та наявності для всіх громадян гідної роботи;
- соціально-орієнтованої держави з розвиненою системою освіти та охорони здоров'я, яка одночасно прагне подолати бідність й забезпечує захист від тяжких випробовувань та труднощів, з якими доводиться стикатися громадянам у житті;
- держави, що несе відповідальність за мир та соціальний прогрес в Європі та світі в цілому.

Фонд підтримує та зміцнює ідеали соціал-демократії, зокрема, завдяки:

- політико-просвітницькій роботі з метою зміцнення громадянського суспільства. Політико-просвітницькі програми Фонду в Німеччині спрямовані на мотивування громадян, розвиток їх самостійності, інформування та навчання практиці активної участі в політичному житті, діяльності профспілок та громадянського суспільства. Ми сприяємо підвищенню рівня участі громадян у дискусіях на тему соціальних питань та процесів прийняття рішень;

- політичним консультаціям. Фонд проводить стратегічні дослідження з основних питань економічної, соціальної та освітньої політики, а також з основних напрямків подальшого розвитку демократії. Завдяки залученню до досліджень Центру наукових кіл, чинних політиків, Фонд створює умови для широкого обговорення питань формування справедливого та сталого економічного і соціального ладу в окремих країнах, Європі та світі в цілому;
- міжнародній співпраці. За допомогою міжнародних представництв Фонду, що здійснюють свою діяльність у більш ніж 100 країнах світу, Фонд підтримує політику мирної співпраці та захисту прав людини, сприяє створенню і зміцненню демократичних, соціальних і конституційних структур. Фонд є прибічником вільних профспілок і сильного громадянського суспільства. У рамках європейського інтеграційного процесу Фонд активно сприяє розвитку соціально-орієнтованої, демократичної, конкурентоздатної Європи;
- наданню підтримки обдарованій молоді шляхом надання стипендій, зокрема, студентам та аспірантам із малозабезпечених родин та з числа мігрантів;
- збереженню колективної пам'яті соціал-демократії. Архіви та бібліотеки Фонду, а також праці з сучасної історії дозволяють зберегти коріння історії соціал-демократії та профспілок, при цьому вони є джерелом інформації при проведенні соціально-політичних та історичних досліджень.

У даний час головні офіси Фонду знаходяться в Бонні і Берліні. Крім того, у Федеративній Республіці Німеччина Фонд має 6 освітніх центрів, а також 12 земельних і регіональних офісів. Крім того, Фонд імені Фрідріха Еберта має в Бонні власну бібліотеку, де зібрано більше 650000 томів. «Архів соціальної демократії» Фонду імені Фрідріха Еберта в Бонні містить найбільшу в світі колекцію матеріалів з історії європейського робочого руху.

ЗА РЕД. Н. БУРЕЙКО, Г. МАКСАК, Г. ШЕЛЕСТ

Фонд ім. Фрідріха Еберта | Представництво в Україні
вул. Борисоглібська 15А, м. Київ, 04070, Україна
Тел.: +38-044-234-0038
www.fes.kiev.ua
mail@fes.kiev.ua

Рада зовнішньої політики «Українська призма»
вул. М. Коцюбинського 1, оф. 202, Київ, Україна
www.prismua.org
info@prismua.org

Погляди, висловлені в даній публікації, не обов'язково відображають погляди Фонду ім. Фрідріха Еберта або організацій, де працюють автори.

Комерційне використання будь-яких матеріалів, надрукованих Фондом ім. Фрідріха Еберта, без письмового дозволу ФФЕ заборонено.